

1501 – 1525

Securitatea

STRICT SECRET

1501

Nr. 3 (15) — 1971

STRICT
SECRET

Exemplar
nr. 1501

(15)

1971

PENTRU PATRIA NOASTRĂ, REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA !

Securitatea

C.S.S.
Cancelarie
Nr. 0097.250
din 06.10.1971.
Intrare:
Nr. 001928 din 08.10.1971
seriile 1501–1525.

CONSTANTIN GEICĂ

Să îndeplinim în spiritul unei înalte responsabilități comuniste amplul și multilateralul program elaborat de partid, pentru educarea marxist-leninistă a membrilor săi, a tuturor oamenilor muncii 3

General-maior NEAGU COSMA
Locotenent-major SORIN BOLDEA

Munca cu rețeaua informativă de contraspionaj, la nivelul exigențelor actuale 11

Locotenent-major T. NEGOIȚĂ

Sînteți satisfăcut de rețeaua pe care o conduceți ? 20

Colonel N. UNGUREANU
Locotenent-colonel A. SENTEȘ

Apărarea secretului profesional, obligație de prim ordin a întregului personal 31

* * *

Marea adunare populară consacrată împlinirii a 150 de ani de la mișcarea revoluționară condusă de Tudor Vladimirescu și festivității acordării gradului de ofițer unei noi promoții de absolvenți ai școlilor militare. 36

* * *

Ancheta noastră : Mijloace, procedee în munca cu tineretul 42

Maior NICOLAE MIHAI

Preocupări sporite pentru prevenirea oricăror acțiuni dușmănoase sau antisociale din rîndul tinerilor 58

Colonel EMIL MACRI
Locotenent-colonel I. OLAR

Sarcini ale aparatului de securitate în lumina noii organizări a comerțului exterior . . . 63

1506–1525 = 20 ex.

Locotenent-colonel D. BĂESCU
Maior ION FLOROIU
File din jurnalul activității contrainformative în obiectivul „Sistemul hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier" . . . 68
Locotenent-colonel I. BODUNESCU
Pregătirea întîlnirilor cu rețeaua — garanție a succeselor noastre . . . 75
Locotenent-colonel GH. BLIDARU
Comercianții, mijloc important pentru serviciile de spionaj în culegerea de informații . . . 79
Colonel IOAN ȘCHIOPU
Asigurarea informativă a șantierelor de irigații . . . 84
Locotenent-colonel GH. MUȘUROIA
Căpitan MIHAI CRĂCIUN
Aspecte referitoare la finalizarea urmăririi informative speciale . . . 88
Maior V. ANTONESCU
Cînd și unde ne întîlnim cu rețeaua informativă din obiectiv ? . . . 93
Maior IONEL CRAIU
Contribuția rețelei de investigații la supravegherea informativă generală pe linie de contrainformații economice . . . 95
Locotenent-colonel I. ANGHELESCU
Folosirea mijloacelor tehnico-criminalistice în apărarea obiectivelor economice . . . 100
Locotenent-colonel M. PÎRNECI
În legătură cu : Lagărele pentru refugiați . . . 104
Locotenent-major M. LAMBRU
Cazul „Libri" . . . 113
* * *
M.I. 5 și M. I. 6 . . . 119
Locotenent-colonel I. GRECESCU
Din activitatea Serviciului de spionaj englez pe teritoriul României, în perioada 1940—1950 . . . 123
* * *
Fapte și... cîteva nume . . . 130
Locotenent-colonel C. OLARU
Fonorobotul S.I.O. — 001 . . . 134
* * *
Parfumul caracteristic (traducere din volumul „Antologia spionajului") . . . 136
Locotenent-colonel ION MARIN
Locotenent-colonel VASILE CĂMUI
Probleme procesuale privind iresponsabilitatea . . . 141
* * *
Cum rezolvați cazul ? . . . 154
* * *
Rezolvarea speței publicate în numărul 2 (14) — 1971 . . . 155
* * *
Cititorii întreabă, redacția răspunde . . . 157
Conf. univ. dr. I. ACHIM
O cercetare asupra opiniei publice în socialism . . . 160
* * *
Vă recomandăm să citiți . . . 162
* * *
Index legislativ . . . 164

SĂ ÎNDEPLINIM ÎN SPIRITUL UNEI ÎNALTE RESPONSABILITĂȚI COMUNISTE AMPLUL ȘI MULTILATERALUL PROGRAM ELABORAT DE PARTID, PENTRU EDUCAREA MARXIST-LENINISTĂ A MEMBRILOR SĂI, A TUTUROR OAMENILOR MUNCII

CONSTANTIN GEICĂ
Secretar al Comitetului organizației de partid din aparatul central al Consiliului Securității Statului

Consecvent ideologiei marxist-leniniste și programului său revoluționar, Partidul Comunist Român acționează cu hotărîre în direcția formării și dezvoltării conștiinței socialiste a maselor, a îmbogățirii continue a trăsăturilor politice și morale ale omului.

Recentul program cuprins în propunerile tovarășului Nicolae Ceaușescu, prezentate Comitetului Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, cît și în expunerea la Consfătuirea de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității

politice și cultural-educative, constituie o expresie elocventă a exigențelor actuale ale dezvoltării societății românești, a consecvenței cu care conducerea partidului aplică linia politică stabilită de Congresul al X-lea, o condiție esențială a înaintării și mai rapide a țării noastre pe calea socialismului, a ridicării bunăstării materiale și spirituale a tuturor cetățenilor ei.

Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, **„Pentru a merge înainte spre comunism este necesar să îndepărtăm din drum tot ceea ce poate crea greutăți, atît în dezvoltarea forțelor de producție, în perfecționarea relațiilor de producție, cît și în ridicarea conștiinței socialiste a oamenilor muncii, în formarea omului nou".**

În prezent, mai mult ca oricînd, crește rolul activității politice de educare și formare a omului înaintat al epocii noastre socialiste.

De aceea, în munca politico-ideologică, un loc tot mai important îl ocupă problemele privind cultivarea respectului față de normele și principiile eticii comuniste, atitudinea înaintată față de muncă și proprietatea obștească, comportarea demnă în viața personală, familie și societate, creșterea responsabilității sociale, promovarea și respectarea principialității comuniste, a spiritului partinic.

Plenara Comitetului organizației de partid din aparatul central al C.S.S., adunările generale deschise ale organizațiilor de bază, care au avut loc de curînd, au constituit o manifestare de totală adeziune a tuturor membrilor de partid, a întregului efectiv față de conținutul și sarcinile cuprinse în mărețul program adoptat de partid.

În ansamblul lor, adunările de partid au constituit un mijloc important de analiză concretă a propriei noastre activități de pregătire politico-ideologică, de educare a membrilor de partid și a celorlalți salariați, în spiritul unei atitudini înaintate față de muncă, al unei comportări demne, în familie și în societate.

Participanții la dezbateri, dînd o înaltă apreciere tezelor și ideilor de o deosebită valoare principială și practică, cuprinse în aceste documente, au subliniat că măsurile adoptate demonstrează încă o dată forța teoretică și ideologică a partidului, marea sa capacitate de a sesiza și sintetiza noile necesități de înaintare a patriei noastre pe calea făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate.

Desigur, este greu ca într-un articol să poată fi cuprinse multitudinea de idei și de sarcini rezultate din recentele documente de partid, precum și concluziile ce se desprind din dezbaterile acestor documente.

Pentru început, este necesar să ne oprim la unele probleme de o excepțională importanță pentru noi, ca activiști ai partidului, trimiși să lucrăm în cadrul organelor de securitate.

Cunoaștem fiecare rolul și importanța unei temeinice pregătiri multilaterale, în care sens, s-au întreprins de către conducerea C.S.S. și de către organele și organizațiile de partid, o serie de măsuri pe linia învățămîntului de partid, a conferințelor, expunerilor, a studiul individual,

Toate acestea au dus la creșterea nivelului de cunoștințe al cadrelor, la sporirea competenței lor în îndeplinirea ordinelor și misiunilor încredințate.

Analizînd însă în mod critic și autocritic aceste activități, în lumina exigențelor actuale, trebuie să arătăm că realizările obținute nu se ridică la nivelul cerințelor puse de conducerea de partid, nu sînt pe măsura posibilităților noastre. Activitatea politico-educativă nu a fost în suficientă măsură orientată spre combaterea fenomenelor negative din munca și comportarea unor tovarăși, spre formarea și dezvoltarea la toate cadrele a trăsăturilor înaintate ale omului de tip nou. Au fost situații cînd în analizarea activității de pregătire politico-ideologică și cultural-educativă s-a dovedit lipsă de exigență, o slabă combativitate față de fenomenele negative, desprinzîndu-se concluzia că ceea ce s-a făcut este suficient, că activitatea se desfășoară la un nivel corespunzător. Fără îndoială că o asemenea poziție nu este de natură să ducă la găsirea unor noi forme și metode de educare politico-ideologică a personalului, de imprimare a unui spirit novator acestei activități. Atitudinea pasivă manifestată de unele organe și organizații de partid, precum și lipsa de responsabilitate față de propria pregătire, au permis ca în atitudinea față de muncă a unor cadre, în educația lor politico-ideologică, partinică și moral-cetățenească să se ivească carențe.

Astfel, și în prezent sînt cadre care nu se preocupă cu răspundere de propria pregătire, nu studiază profund documentele de partid, manifestă superficialitate și formalism în însușirea temeinică a politicii interne și externe a partidului și statului nostru. Unii tovarăși consideră că ei cunosc aceste probleme, afirmînd că le repetă de ani de zile. Dar cu prilejul unor controale, cînd s-a discutat concret pe marginea unor teze și documente noi de partid, mulți dintre aceștia nu au știut să dea răspunsuri corespunzătoare. De asemenea, au fost cazuri cînd, la examenele de admitere sau de promovare a anilor de studii din învățămîntul superior unii ofițeri nu au obținut note de trecere la disciplinele de științe sociale. La aceasta contribuie, desigur, și lipsa de exigență a propagandiștilor, a birourilor organizațiilor de bază, care nu pun accent pe controlul asupra modului cum sînt înțelese și interpretate problemele noi din domeniul filozofiei, economiei politice, din activitatea și politica partidului nostru. Nici cadrele de conducere nu s-au ocupat întotdeauna, în suficientă măsură, de aceste aspecte, considerînd poate că doar organizația de partid are obligația și răspunderea pregătirii politice și ideologice a oamenilor.

La nivelul conducerii Consiliului Securității Statului, al Comitetului organizației de partid din aparatul central s-au studiat noi măsuri de îmbunătățire a pregătirii ideologice a cadrelor noastre. Trebuie înțeles însă că ori cîte forme organizatorice s-ar întreprinde, ele singure nu vor rezolva problemele educației politico-ideologice, dacă nu sînt urmate de preocuparea intensă a fiecăruia dintre noi pentru propria pregătire.

De aceea, trebuie luate asemenea măsuri încît fiecare comunist, toate cadrele să înțeleagă necesitatea imperioasă de a-și ridica necontenit

nivelul de cunoştinţe politico-ideologice. Să avem permanent în faţă indicaţia tovarăşului Nicolae Ceauşescu că **„...a fi activist de partid şi de stat presupune să ai o bună pregătire ideologică marxist-leninistă. Fără aceasta, nimeni nu va putea să-şi îndeplinească cum trebuie sarcina încredinţată de partid".**

Important este ca toţi tovarăşii să fie conştienţi de faptul că factorul hotărîtor în educaţie constă deopotrivă în pregătire şi în efortul, preocuparea lor constantă şi stăruitoare de a-şi însuşi învăţătura marxist-leninistă, de a-şi forma conştiinţa în concordanţă cu cerinţele societăţii noastre, cu exigenţele specifice muncii. Ofiţerul de securitate trebuie să-şi însuşească multiple cunoştinţe politice, ideologice, juridice, etice, de specialitate etc., să-şi formeze o personalitate, să dobîndească aptitudini care să-i permită să acţioneze cu operativitate în orice situaţie s-ar afla.

Nu trebuie să uităm nici un moment că ofiţerul de securitate vine în contact direct cu duşmanul şi cu ideologia acestuia, că el ocupă o poziţie importantă în lupta pentru apărarea cuceririlor revoluţionare ale poporului, fapt care necesită în mod deosebit ca el să fie un luptător dîrz şi hotărît, călit politic şi ideologic.

Sub aspect etic, în expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu sînt analizate o serie de probleme noi ale activităţii educative. Ce trebuie să se realizeze în fond prin pregătirea politică şi educativă ? Răspunsul nu este altul decît oameni cu o înaltă conştiinţă socialistă, cu calităţi şi caractere demne de epoca pe care o trăim. În acest sens, trebuie bine reţinut un paragraf din expunerea secretarului general al P.C.R. şi anume : **„Problemele eticii comuniste, problemele echităţii sociale sînt, de asemenea, nu numai probleme, ca să zic aşa, practice, ci şi teoretice. Sînt mulţi care consideră că este bine să se vorbească despre echitate socială la congrese sau în anumite adunări, dar în practică nu trebuie să se aplice ; sînt alţii care ar dori să primească cît mai mult şi să dea cît mai puţin societăţii... ; sînt, de asemenea, oameni care nu înţeleg că fiecare e dator să dea cît mai mult societăţii, nu să se preocupe de a-şi însuşi cît mai mult de la societate şi, mai ales, fără muncă. Aceasta este o problemă foarte serioasă, cu un caracter ideologic şi educativ deosebit de important".**

În acest context, trebuie arătat că marea majoritate a cadrelor noastre dovedesc iniţiativă, devotament şi pasiune, spirit de sacrificiu şi dăruire în realizarea sarcinilor profesionale, au o comportare demnă în familie şi societate. Cu prilejul bilanţurilor profesionale, ale analizelor făcute în organizaţiile de partid, au fost evidenţiaţi mulţi tovarăşi pentru modul conştiincios, pentru răspunderea cu care îşi fac datoria în îndeplinirea misiunilor ce le sînt încredinţate.

Totuşi, în diferite unităţi, sînt şi cadre care nu-şi îndeplinesc întocmai atribuţiile de serviciu, al căror aport la activitatea colectivă este scăzut. Se manifestă încă formalism, superficialitate, insuficient spirit de iniţiativă şi de analiză în rezolvarea unor lucrări, nu se execută întotdeauna la timp şi în bune condiţii ordinele primite, continuă să se manifeste deficienţe serioase în direcţia cunoaşterii temeinice a situaţiilor din obiectivele deservite informativ de organele de securitate, în prevenirea şi descoperirea la timp a unor acţiuni duşmănoase.

Nu o dată în documentele de partid s-a subliniat necesitatea creşterii vigilenţei revoluţionare, a spiritului ofensiv faţă de acţiunile elementelor duşmănoase, faţă de toţi cei care ar încerca să întreprindă acţiuni ostile orînduirii noastre sociale şi de stat.

Cu toate că aceste cerinţe au fost analizate pe larg, atît pe linie de partid, cît şi pe linie profesională, continuă să existe cazuri de pălăvrăgeală, situaţii de desconspirări şi pierderi de documente. Aspecte de indisciplină, de formalism şi de superficialitate în muncă, de lipsă de vigilenţă au existat aproape în toate unităţile, fapt ce impune ca organizaţiile de partid, cadrele de conducere să manifeste mai multă exigenţă şi fermitate faţă de cei care nu înţeleg că au obligaţia profesională, politică şi morală, de a contribui concret la apărarea securităţii statului.

Un alt aspect al eticii comuniste se referă la comportarea demnă în societate, la respectarea obligaţiilor cetăţeneşti, la înalta responsabilitate pe care fiecare o avem faţă de familie şi în educarea copiilor. Deşi aceste probleme au stat în preocuparea noastră şi au făcut chiar obiectul precedentei plenare a Comitetului organizaţiei de partid din aparatul central al C.S.S., a adunărilor generale ale organizaţiilor de bază, din lunile iunie-iulie a.c., continuă încă să se manifeste deficienţe serioase, care sînt în contradicţie cu atitudinea corectă a majorităţii angajaţilor C.S.S. Sînt tovarăşi care nu înţeleg să se încadreze în normele de convieţuire socială, săvîrşind diferite abateri, ca beţii, scandaluri, îşi neglijează familiile, întreţin relaţii extraconjugale, vădesc tendinţe de căpătuială etc., care pun într-o lumină nefavorabilă nu numai persoana lor, ci şi instituţia din care fac parte.

Pentru comportări necorespunzătoare în muncă şi societate, pentru lipsă de vigilenţă, abuzuri şi minciună, au fost sancţionaţi mulţi tovarăşi, unii dintre ei fiind chiar excluşi din partid. Numărul celor ce săvîrşesc abateri, gravitatea acestora, ne obligă ca pe viitor să acordăm o atenţie mult mai mare îmbunătăţirii stării şi practicii disciplinare.

*

* *

Una dintre problemele importante abordate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în propunerile sale, este şi aceea referitoare la preocuparea sporită pe care trebuie s-o manifeste organele şi organizaţiile de partid pentru educarea tineretului în spiritul învăţăturii marxist-leniniste, a dragostei faţă de patrie şi de partid, pentru formarea lor ca cetăţeni demni ai societăţii socialiste multilateral dezvoltate. În această direcţie, comitetele şi birourile organizaţiilor de partid au folosit, în ultima vreme, forme mai variate de educaţie partinică şi de pregătire politico-ideologică. Organizaţiile de partid au îndrumat şi sprijinit mai concret organiza-

țiile U.T.C., prin inițierea de acțiuni pentru educarea tineretului în spiritul unei atitudini demne față de muncă și în societate. Ca urmare, majoritatea tinerilor dovedesc răspundere în executarea ordinelor, pasiune în activitatea profesională, preocupare pentru autoperfecționare.

Dar mai sînt în unitățile noastre și tineri care nu au o atitudine justă față de muncă și de îndatoririle sociale, care dovedesc pasivitate și lipsă de elan tineresc. Datorită unor goluri pe care le au în educație, ei consideră că li se cuvine totul, muncesc puțin și pretind mult, comit în mod repetat abateri grave (beții, acte imorale, încălcări de consemn etc.).

Existența unor asemenea cazuri demonstrează că atît școala militară de ofițeri, cît și organizațiile de partid și de U.T.C. din unități nu au folosit întotdeauna cele mai bune metode de cunoaștere și de influențare pozitivă a tinerilor ofițeri.

Se impune necesitatea ca organele de partid și de U.T.C., cadrele cu funcții de conducere să intensifice activitatea de cunoaștere a tinerilor, de educare a lor în spiritul moralei comuniste. În acest scop, comuniștii trebuie să se intereseze mai mult de modul în care tinerii își petrec timpul liber, de viața pe care o duc în familie, de problemele ce-i frămîntă și care ar putea să-i influențeze în activitatea lor profesională.

De asemenea, constituie o datorie pentru fiecare organ de partid de a controla în permanență organizarea și desfășurarea acțiunilor inițiate de tineri, de a da îndrumările necesare și, împreună cu organele U.T.C., de a găsi cele mai adecvate metode și mijloace de adîncire a educației comuniste a tinerilor în spiritul măsurilor adoptate de partid.

*

* *

În educația socialistă a oamenilor — proces complex și de durată — trebuie să utilizăm din plin toate mijloacele de care dispunem. Să folosim în acest scop, cu mai multă eficiență adunările generale, munca individuală, activitatea cultural-educativă.

Este bine cunoscut rolul educativ al adunărilor generale, care, prin analiza diferitelor aspecte ale vieții interne de partid, ale muncii de educație și profesionale, exercită o puternică influență asupra ridicării gradului de conștiință a comuniștilor.

Referindu-ne la rolul adunărilor generale în educația comunistă a cadrelor, trebuie spus că nu întotdeauna aceste adunări s-au ridicat la nivelul cerințelor. În unele organizații, discutîndu-se despre preocupările comuniștilor pentru rezolvarea sarcinilor profesionale, nu se pune accentul necesar și pe dezvoltarea conștiinței lor socialiste, pe creșterea răspunderii în îndeplinirea sarcinilor de partid și profesionale, pe comportarea demnă în familie și societate.

În cadrul unor organizații de bază sînt membri de partid care dovedesc pasivitate față de problemele ce se pun în dezbateri, nu iau atitudine față de diferite situații ce apar în activitatea și comportarea unor tovarăși — adoptînd o atitudine indiferentă față de ceea ce se petrece în jurul lor. Este evident că lipsa unei opinii colective nu este de natură să ducă la lichidarea fenomenelor negative, ci din contră, crează climatul favorabil perpetuării lor.

Deși este cunoscută importanța muncii de la om la om, acest gen de activitate nu s-a încetățenit ca o practică a activității de partid, ca o metodă în stilul de muncă al tuturor organelor și organizațiilor de bază, al comuniștilor cu funcții de conducere. Utilitatea și eficiența muncii de la om la om a fost dovedită și de recentele discuții purtate cu ofițerii la semnarea angajamentelor. Cu acest prilej, a fost reliefat încă o dată atașamentul profund al cadrelor față de instituția noastră, seriozitatea și maturitatea cu care privesc calitatea de lucrători de securitate, au fost mai bine cunoscute o serie de aspecte privind personalitatea oamenilor, modul lor de a gîndi și de a acționa și astfel s-au putut stabili măsuri corespunzătoare de înlăturare a lipsurilor, în vederea creșterii eficienței muncii. Se pune întrebarea de ce s-a ajuns să se poarte discuții organizate cu oamenii doar la ordinul conducerii Consiliului? De ce acestea nu au constituit o preocupare permanentă a organelor de partid și a comuniștilor cu funcții de conducere?

*

* *

În educarea partinică a tuturor cadrelor noastre, un rol important îl are munca politică și culturală de masă. Cu toate că pe această linie, în unități au fost organizate multiple acțiuni (expuneri, simpozioane, răspunsuri la întrebări, seri literare etc.), nu întotdeauna conținutul și eficiența acestora s-au ridicat la nivelul cerințelor. Nu au fost folosite în măsură suficientă forme și metode variate, dintre cele mai atractive și interesante. Uneori s-a manifestat chiar formalism și lipsă de răspundere în alegerea și realizarea unor asemenea activități, fie că li s-a dat un caracter abstract sau prea tehnicist, fie că au avut o slabă legătură cu viața și nu i-a mobilizat pe oameni la lupta pentru adevăr, pentru apărarea tuturor realizărilor din țara noastră.

De asemenea, munca cultural-educativă nu a fost orientată cu perseverență spre dezvoltarea trăsăturilor etice ale omului nou, pentru formarea unei opinii de masă împotriva fenomenelor negative, a mentalităților retrograde. Nu s-a acționat cu suficientă fermitate nici în direcția combaterii ideologiei burgheze și nu s-au organizat în măsura necesară acțiuni care să contribuie la cunoașterea de către toate cadrele a ceea ce este nou și valoros în domeniul culturii și științei contemporane, la însușirea concepției despre lume și societate a partidului nostru.

Pe viitor, sarcina organelor și organizațiilor de partid, de sindicat și de U.T.C., este să folosească o gamă mai variată de forme și metode, cum ar fi : consfătuiri, dezbateri, schimburi de experiență, demonstrații practice, concursuri, audiții radiofonice colective, întîlniri cu diferiți oameni de cultură, artă și literatură ; să înființeze puncte de documentare, gazete satirice etc.

Trebuie spus că multe dintre problemele tratate în acest articol au fost analizate și în recentele adunări generale de partid ale organizațiilor de bază și în Plenara Comitetului organizației noastre de partid cu activul. Cu acest prilej, au fost relatate exemple pe probleme și pe colective de muncă, s-au luat angajamente și, în final, s-au adoptat măsuri concrete. Hotărîtor pentru viitor este modul în care fiecare dintre noi va înțelege să aplice sarcinile care se desprind din documentele de partid, din concluziile analizelor care au avut loc.

În cuvîntul tovarășului președinte al Consiliului Securității Statului, Ion Stănescu, și în concluziile tovarășului secretar al C.C. al P.C.R., Vasile Patilineț, la ședința activului de partid al comitetului nostru, din 9 septembrie 1971, au fost subliniate atît sarcinile care revin organizațiilor de partid, de U.T.C. și de sindicat, cadrelor cu funcții de conducere, cît și mijloacele, posibilitățile de care dispunem pentru îmbunătățirea întregii noastre activități de partid și profesionale. În telegrama adresată conducerii partidului, personal tovarășului secretar general Nicolae Ceaușescu, ne-am exprimat încă o dată adeziunea noastră față de politica internă și externă a partidului și statului și ne-am angajat că vom face totul, pentru a fi la înălțimea sarcinilor și misiunilor încredințate.

Ținînd seama de experiența, capacitatea și competența organelor și organizațiilor de partid, a cadrelor noastre, sîntem convinși că, printr-o activitate susținută, vom contribui din plin la formarea și dezvoltarea calităților necesare unui bun activist de partid și de stat, unui bun ofițer de securitate, vom ridica pe o treaptă superioară nivelul de pregătire politico-ideologică al întregului personal.

MUNCA CU REȚEAUA INFORMATIVĂ DE CONTRASPIONAJ, LA NIVELUL EXIGENȚELOR ACTUALE

General-maior NEAGU COSMA
Locotenent-major SORIN BOLDEA

Ordinul președintelui Consiliului Securității Statului privind munca cu rețeaua informativă aduce noi reglementări referitoare la sporirea cantitativă și calitativă a informațiilor, dă un nou impuls organizării și funcționării sistemului informațional, modifică dispoziții anterioare, determină diversificarea respectivei activități și mărește exigența tuturor cadrelor față de această problemă majoră.

Deoarece ordinul amintit prevede dispoziții ce se adresează tuturor unităților centrale și teritoriale, considerăm ca fructuoasă precizarea unor particularități, în acest sens, pentru compartimentele de contraspionaj.

Pentru obținerea de rezultate valoroase în munca cu rețeaua informativă de contraspionaj, ar fi oportun să lucreze cu informatori și colaboratori, de pe acest profil de activitate, în afară de cadrele militare și civile care fac parte din aparatul central sau teritorial de contraspionaj și acele cadre care au funcționat în unități de acest fel dar care, în prezent, sînt încadrate în unități sau subunități fără specific informativ. Aceasta pentru că reinițierea lor în specificul muncii de contraspionaj ar fi efectuată într-o perioadă de timp mai scurtă, iar randamentul în activitatea desfășurată ar fi mai mare.

De asemenea, ținînd seama de specificul mai pronunțat al conspirării cadrelor, sediilor, cît și a metodelor muncii de contraspionaj, considerăm că numai persoane (ofițeri, subofițeri ș.a.) nedesconspirate ca salariate ale aparatului de securitate să intre în legătură cu rețeaua din acest compartiment. Deci să nu lucreze cu informatori și colaboratori, gazde case de întîlniri ș.a., cadre despre care vecinii din bloc, cunoștințe din car-

tier cunosc că lucrează la Consiliul Securității Statului, văzîndu-le uneori în uniformă militară.

Considerăm, de asemenea, necesar ca — în măsura posibilităților — cadrele noastre care vor avea în legătură rețea informativă ce lucrează în probleme de contraspionaj să fie cunoscătoare a uneia sau mai multor limbi străine, calitate de un real folos atît în munca efectivă, cît și în studierea unor materiale de specialitate.

Cadrele militare și civile din unele unități sau compartimente, cum ar fi cele cu specific tehnic, pot să lucreze concomitent cu informatori pe profilul muncii noastre și cu colaboratori din rîndul inginerilor, tehnicienilor, chiar al cercetătorilor din instituții și întreprinderi de specialitate, pe problemele cercetării și aplicării realizărilor științifico-tehnice, în complexul activității de contraspionaj.

Referitor la calitățile personale și la pregătirea cadrelor ce vor munci cu informatori din rețeaua de contraspionaj, credem că este mai potrivit ca aceste cadre să aibă o formație juridică, economică, sociologică sau să fie absolvenți ai facultăților de științe social-politice, filologie etc., pentru că în activitatea de contraspionaj — multiplă și complexă — are pondere aplicarea practică a unor cunoștințe de drept penal, drept procesual penal, drept internațional și relații internaționale, comerț exterior, marketing, geografie economică și politică etc.

Ofițerii, subofițerii sau angajații civili din unități sau subunități fără profil informativ, chiar dacă nu întrunesc o serie de cerințe de genul celor arătate anterior, pot fi de un real folos compartimentelor de contraspionaj, prin studierea unor candidați la recrutare (informatori, gazde de case de întîlniri), pe care să-i conducă — în baza unei pregătiri corespunzătoare — spre stadiul și momentul recrutării. Ei pot studia, după caz, elementele dușmănoase sau suspecte în mediul lor familial, profesional, de prieteni sau cunoscuți, pot și trebuie să culeagă personal informații, în scopul imprimării unui grad mai mare de operativitate muncii de contraspionaj, a stăpînirii temeinice a situației informative, să efectueze contacte cu unele dintre elementele urmărite, să-și creeze relații cu persoane de la care pot obține informații, să participe la crearea condițiilor sau la efectuarea unor lucrări speciale de introducere a unor mijloace ale muncii de securitate, să realizeze dezinformări sau influențări, în raport cu sarcinile pe care le cere munca etc.

În contactarea, studierea și pregătirea spre recrutare a unor străini pot fi folosite unele cadre care au participat la diferite cursuri, școli, facultăți, conferințe, simpozioane, tîrguri internaționale, expoziții în străinătate, unde și-au creat cunoștințe, relații, legături etc., ce pot fi cultivate și canalizate spre interesele muncii noastre informative.

*

* *

O altă problemă care prezintă importanță deosebită pentru munca de contraspionaj este manifestarea maximei exigențe în **punctarea, studierea și verificarea candidaților la recrutare.**

Primordialitatea scopurilor pentru care trecem la alegerea candidaților la recrutare este deținută de necesitatea concretă a clarificării dosarelor de urmărire informativă, urmată apoi de cerința desfășurării muncii informative în baza de lucru, de încadrarea unor obiective sau probleme, de nevoia pătrunderii în serviciile de spionaj sau în mediile din care acestea își recrutează rețea, de nevoia verificării altor informatori, rezidenți sau chiar candidați etc., ori a altor informații importante.

Întotdeauna cînd avem de ales un candidat la recrutare să ne gîndim bine la scopul precis pe care îl avem de realizat cu ajutorul lui, cît timp ne va fi de folos, dacă sarcina de rezolvat prin acesta nu poate fi clarificată mai simplu pe alte căi sau prin alte mijloace.

Uneori recurgem la punctări și apoi la recrutări, pentru unele chestiuni care ar putea fi elucidate printr-o simplă discuție cu o terță persoană sau chiar cu persoana vizată, ori prin alte mijloace și metode.

Punctarea este una dintre cele mai delicate și de răspundere activități din munca de contraspionaj, deoarece de la ea pornește un șir lung de angajări, care abia ulterior confirmă dacă munca noastră a fost investită cu folos.

În această idee, fiecare ofițer va trebui să aleagă candidați și apoi să recruteze persoane în primul rînd pentru rezolvarea sarcinilor lui profesionale concrete, specifice. Numai astfel el va servi intereselor biroului și serviciului din care face parte, implicit intereselor unității sale și Consiliului Securității Statului. Vor fi punctate și recrutate cu precădere persoanele care pot rezolva sarcinile de cea mai mare importanță și numai după aceea elementele care vor putea contribui mai puțin, cantitativ și calitativ, în domeniul informațional. În acest sens, se va considera că realizarea sarcinilor ce revin fiecărui ofițer din planul de căutare a informațiilor este o activitate concretă particulară și în același timp generală, prin importanța ei. La fel, punctarea și recrutarea unui informator pentru a pătrunde într-unul din serviciile de spionaj, infiltrarea lui într-o zonă, sector, centru, este o activitate concretă, de responsabilitate personală și care ocupă un loc de mare importanță în munca de contraspionaj.

Sîntem de părere că întocmirea și folosirea listei de candidați la recrutare trebuie să fie o preocupare permanentă ca, în funcție de sarcinile informative, să existe la fiecare ofițer un anumit potențial verificat și triat, unde să se găsească viitorii informatori. Șefii să acorde sprijin subordonaților în selecționarea acestor persoane și să controleze îndeaproape această activitate.

Studierea persoanelor punctate trebuie să se facă printr-un complex de mijloace și metode, dar în primul rînd cu ajutorul rețelei informative proprii. Această rețea, precum și alți informatori cu ajutorul cărora întocmim studiul asupra unor candidați la recrutare, trebuie să răspundă multor întrebări referitoare la posibilitățile și calitățile candidaților.

În cazuri deosebite, putem recruta în mod special informatori sau colaboratori cu ajutorul cărora să realizăm studierea unui candidat la recrutare.

Rețeaua care studiază candidații la recrutare trebuie să cuprindă informatori care lucrează alături de ei în obiectiv, care îi cunosc din copilărie,

din şcoală, din facultate, de la domiciliu. Studiul trebuie să se extindă şi asupra familiei candidatului (a soţiei, a copiilor majori, a rudelor apropiate), a anturajului etc. În cadrul acestui studiu, trebuie să aflăm date certe despre caracterul candidatului, discreţia sau indiscreţia lui, capacitatea sa, relaţiile pe care le are, atitudinea lui faţă de familie şi societate etc. Studierea se poate face şi cu ajutorul unor membri din familia candidatului.

Pentru candidaţii la recrutare este important ca ei să fie studiaţi şi în timpul efectuării deplasărilor în străinătate, pentru că, de regulă, ei au asemenea funcţii în obiectivele în care lucrează, funcţii care necesită şi plecări în afară, în interes oficial sau particular.

Faza următoare — dacă studiul nu a recomandat abandonarea candidatului — este **recrutarea.** În legătură cu studiul şi cu acest moment, două sînt pericolele care ameninţă reuşita recrutării : graba şi tărăgănarea.

Practica a dovedit că nu am avansat cu perfecţionarea procedeelor de recrutare, cu varietatea acestora, că deseori recrutările sînt efectuate la repezeală, că s-a supraestimat rolul contactului personal în detrimentul studiului făcut prin reţeaua informativă etc. (mai ales cînd este vorba de cetăţeni străini).

Dacă am stabilit că un candidat este bun pentru a fi recrutat, trebuie să alegem procedeul, modul, timpul şi locul recrutării, în funcţie directă de studiul efectuat anterior, de particularităţile persoanei respective. Să ne ferim a folosi fără discernămînt toate momentele şi ocaziile pe care ni le oferă candidatul.

Noi nu trebuie să scăpăm momentele operative, dar ele trebuie să fie previzibile, să fie aşteptate de studiul nostru. Faţă de fiecare situaţie creată, trebuie prevăzut procedeul acţionării. Dar, deseori noi reducem gama la cîteva practici : contactarea şi eventual recrutarea unora dintre cei prinşi că se ocupă cu contrabanda sau a celor ce vin la biroul de informaţii cu alte încurcături, a altora care cer discuţii, audienţe etc. Este adevărat că ocaziile de acest gen sînt tentante, dar nu trebuie să uităm că cel care este instruit, şi care şi-a pus în gînd să ne inducă în eroare, foloseşte şi asemenea posibilităţi. Şi atunci ofiţerul, aflat tocmai în „criză de informaţii", lasă candidatul pentru care a muncit — şi ar mai avea de muncit — dar de la care nu are încă un rezultat operativ concret şi îl ia pe cel nou apărut, de unde crede că va obţine rezultate într-un timp mai scurt.

Trebuie să fim convinşi de faptul că orice acţiune de-a noastră are şi repercusiuni — plăcute sau neplăcute — pentru stat, de ordin politic, economic, militar etc.

De aici decurge necesitatea recrutării de informatori capabili să pătrundă în intimitatea elementelor urmărite, a cadrelor şi agenţilor serviciilor de spionaj, a legăturilor suspecte ale cetăţenilor străini, pentru a le cunoaşte planurile şi intenţiile duşmănoase la adresa ţării noastre, în scopul contracarării lor.

*
* *

Importanţă deosebită prezintă şi problema muncii cu reţeaua informativă. După recrutare, în primul rînd, trebuie să ne stea în atenţie **formarea informatorului pentru munca de contraspionaj.** Acesta sau nu ştie nimic despre munca de securitate, în general, şi despre cea de contraspionaj, în special, sau, dacă a avut astfel de preocupări, le-a avut exact din sensul opus, pornite din tabăra duşmanului.

În ambele situaţii, noi trebuie să-l facem pe informator să înţeleagă bine scopurile pe care le urmărim cu concursul său, pentru ca el să ştie ce-i cerem şi ce ne poate da. Informatorului trebuie să-i spunem însă atît cît să-l ajute să-şi realizeze sarcina pentru care îl avem, de fapt, în legătură. Dacă vrem să descoperim un spion, atunci vom orienta activitatea informatorului în acest sens şi nu-l vom dirija să ne informeze numai dacă urmăritul este serios în familie, dacă este hoţ sau contrabandist etc. Noi îi vom cere să stabilească dacă acel individ desfăşoară muncă informativă, înarmîndu-l totodată cu unele procedee de lucru, la fiecare întîlnire, pe momente operative, care să constea în „ce" şi „cum" să obţină informaţiile respective.

În munca noastră de formare a reţelei, trebuie să ia naştere şi să se permanentizeze legături normale, fireşti între ofiţer şi informator, să se stabilească o punte spirituală, deoarece ei se află de aceeaşi parte a baricadei, în lupta cu duşmanul. Încrederea reciprocă în realizarea sarcinilor ne uneşte într-un tot unitar. Informatorii fac cu noi un schimb de idei, îşi împărtăşesc din experienţa pe care o au, noi îi instruim asupra unor probleme pe care nu au de unde să le cunoască. De aceea relaţiile dintre ofiţer şi informator trebuie să fie pe deplin principiale.

În rîndurile care urmează prezentăm un exemplu negativ, cum nu am dori să mai existe în nici o unitate sau subunitate.

Iată ce arată informatorul „Caraiman" despre ofiţerul cu care ţinea legătura :

„Intrînd cu mare repeziciune în subiect şi văzînd că eu priveam cu destulă circumspecţie acest fel brutal de a obţine informaţii, dînsul (ofiţerul, n.n.) a început cu ameninţările, că mă va da afară din instituţie, că nu voi mai putea avea nici unde să lucrez, va vorbi cu directorul, că are în subordine un salariat cu relaţii dubioase şi duşmănoase faţă de ţară etc. Între noi nu se stabilise o punte, noi vorbeam de pe poziţii diferite. Eu vedeam în dînsul pe un funcţionar animat de intenţii bune, dar pus în imposibilitate de a le traduce în viaţă, datorită unor deprinderi greşite, a unui imobilism în felul de a înţelege şi a aprecia relaţiile cu oamenii. Chiar de la început i-am cerut să vorbesc cu un şef al dînsului, dar mi-a replicat că doar dînsul este responsabil de ceea ce se petrece cu mine şi că răspunde pentru asta în faţa conducerii statului.

Eu, necunoscînd modul de lucru în acest domeniu, a trebuit să accept asemenea judecăţi, deşi mi s-au părut anormale sau neavînd caracterul unor judecăţi de valoare. Nu faptul că nu m-a iniţiat în metodele de lucru ale dînsului mă deranja, ci faptul că le prezenta apriori, ca cele mai bune, ca de nediscutat.

Tot referitor la acest fel de a ne considera „doi" şi nu „unul" este şi modul de a pune în discuţie problemele care reieşeau din relaţiile mele

cu diferiţi cetăţeni străini. Vocabularul folosit de dînsul cu cineva care vorbeşte cu „dumneavoastră" şi căruia îi răspunde cu „tu" era necorespunzător. Numai cînd trecea la un ton răstit sau mă chema la ordine utiliza apelativul „tovarăşe" sau „dumneavoastră". Un alt aspect discutabil îl constituie şi impresia de nesistematizare şi provizorat a tuturor relaţiilor noastre. Niciodată nu aveam lucruri stabilite precis, în ceea ce priveşte unele moduri de a acţiona sau de comportament. Aceasta, deoarece atunci cînd apărea ceva care nu prezenta interes pentru dînsul nu se înregistra şi dacă-şi amintea că este totuşi important, mă presa în legătură cu un lucru asupra căruia cu puţin timp înainte emitea păreri defavorabile. Acest mod de a pune problemele m-a adus în situaţia să-l întreb deschis după doi ani de colaborare : „De fapt, pe dumneavoastră ce vă interesează şi ce nu ?"

Nu am dorit nimic niciodată pentru tot ceea ce fac. Am considerat că-mi servesc ţara, că o ajut după puteri să fie mai bine informată, să cunoască aspecte cît mai variate, privind activitatea şi oamenii pe care-i cunoşteam. Nu-mi amintesc să-mi fi spus de două ori că informaţiile aduse au fost apreciate sau că-s bune... Nimic ! De fapt numai apropierea sau, mai bine spus, felul de a-ţi apropia pe cineva poate hotărî, în mare măsură, succesul unei colaborări".

Din acest exemplu reies multe aspecte demne de a ne reţine atenţia. Ne vom limita doar la două : că informatorul — după puterea lui de analiză şi sinteză, logica gîndirii şi pregătirea intelectuală — merită a face parte din reţeaua de contraspionaj şi că ofiţerul care-l avea în legătură a manifestat carenţe în activitatea cu el, ceea ce l-a determinat pe „Caraiman" să-i facă o judecată aspră şi dreaptă şi să-i dea o lecţie privind unele norme şi cerinţe ale muncii de securitate.

Important este faptul ca fiecare ofiţer să înţeleagă că noi sîntem răspunzători pentru relaţiile pe care le avem cu reţeaua informativă, pentru că noi le-am creat.

În ceea ce priveşte **dirijarea informatorilor şi colaboratorilor,** ea trebuie să se facă pe sarcini concrete, „cu prioritate pentru rezolvarea sarcinilor în cazurile şi problemele de muncă în care au fost recrutaţi, dîndu-li-se, cu prilejul fiecărei întîlniri, orientări precise, căile concrete şi procedeele de îndeplinire a sarcinilor".

În rezolvarea unei sarcini trebuie să existe continuitate. Dacă am stabilit o sarcină să nu renunţăm la ea pînă ce informatorul nu o rezolvă.

Dirijarea informatorului să se facă în funcţie de sarcinile care revin fiecărui ofiţer din planul de căutare a informaţiilor şi să se stabilească astfel cît din acest plan se poate efectua cu el.

Noi trebuie să ne propunem ceva concret de rezolvat cu informatorul, să reţinem sesizările pe care le face, să le adîncim, să cerem precizări, să creăm cu ajutorul informatorului probleme de rezolvat.

În legătură cu **verificarea** reţelei informative, aceasta trebuie să se efectueze „prin întreaga gamă a metodelor şi mijloacelor muncii de securitate ; începută o dată cu studierea candidaţilor la recrutare, trebuie să continue pe tot timpul colaborării cu organele de securitate".

Desigur, prin „întreaga gamă a metodelor şi mijloacelor" noi le înţelegem pe toate cele pe care le-am învăţat şi pe care, de regulă, le aplicăm, dar în acest articol vrem să subliniem importanţa verificării, în special prin discuţia cu informatorul, asupra notei informative furnizate de el ; reluarea unui aspect relatat anterior de informator la o întîlnire şi compararea relatărilor pentru a se observa puterea lui de percepere, memorare, redare şi sinceritatea sa ; compararea informaţiei date de un informator cu altele de la ceilalţi ; dirijarea unui informator către altul sau către un obiectiv şi controlarea discuţiilor prin măsuri speciale ; cunoaşterea comportării informatorului în străinătate etc.

Faptul că verificarea nu este întotdeauna cu adevărat continuă ne duce uneori în situaţia de a ne obliga să arestăm pe unii dintre informatori, pentru că aceştia se angajează în acţiuni contra statului chiar în timpul „colaborării" cu noi ; pentru că prin ei căutăm elementele care furnizează informaţii serviciilor de spionaj şi tocmai ei sînt aceia care transmit informaţii.

Considerăm că e bine să se reia o practică pozitivă anterioară, cînd în dosarul informatorului se consemnau date legate de el, atît reieşite din propriile note informative cît şi din ale altora din reţea sau din orice alt mijloc al muncii noastre, conturîndu-se astfel permanent, zi de zi, informaţii referitoare la personalitatea, sinceritatea, sîrguinţa, ataşamentul, perspicacitatea sa etc., verificîndu-l totodată.

Uneori, datorită neverificării reţelei, nu ştim că unii informatori au intenţia manifestată, pe care apoi o concretizează, de a-şi trăda patria, prin refuzul înapoierii în ţară. Aici, alături de lipsa verificării continue apare şi o altă cauză, aceea a lipsei de **educaţie** a reţelei informative.

În ordinul privind munca cu reţeaua informativă se arată : „Fiecare ofiţer are datoria să desfăşoare muncă permanentă şi susţinută de educare a tuturor persoanelor din reţea, în scopul dezvoltării dragostei faţă de patrie, intransigenţei faţă de duşman, pasiunii şi ataşamentului faţă de activitatea informativă, consecvenţei în aflarea adevărului, respectării legilor, cultivării curajului pînă la sacrificiul de sine în lupta cu duşmanul".

Dacă executarea acestei dispoziţii este obligatorie în toate compartimentele muncii de securitate, în activitatea de contraspionaj ea este primordială.

Reţeaua informativă care lucrează în contraspionaj trebuie să fie educată în spiritul dragostei faţă de patrie şi faţă de poporul român, să înţeleagă şi să se simtă ataşată de Partidul Comunist Român şi de politica sa internă şi externă. Reţeaua trebuie să simtă întotdeauna că în faţă este duşmanul, serviciile de spionaj ale oricărei puteri străine, iar în spate se află Republica Socialistă România pe care, pe măsura posibilităţilor şi calităţilor, ea o apără.

Nu trebuie să neglijăm faptul că mulţi informatori de-ai noştri se găsesc în anturajul — vremelnic sau permanent — al unor străini sau în mediul lor, cu influenţa ideologico-politică a acelor străini, cu modul lor de viaţă ; că persoanele din Occident cu care vin în contact fac parte de cele mai multe ori din clasele şi pă-

turile sus-puse ale societății lor și de aceea trăiesc și etalează lux și bogăție materială; că aceștia oferă numeroase și valoroase cadouri, deseori tentante, în urma cărora se caută crearea unei stări de dependență morală, de obligativitate propice angajării pe calea efectuării oricăror servicii, inclusiv furnizarea de informații, deci a trădării de patrie.

Din punct de vedere profesional, noi trebuie să-i formăm și să-i educăm pe informatori, astfel încît aceștia să fie mîna noastră prelungită în acțiune; să le dezvoltăm dragostea pentru munca informativă prin literatură de specialitate, prin relatarea unor cazuri descoperite de organele noastre, prin a li se da inițial sarcini ușoare, care să le producă satisfacția reușitei.

Prin educare, putem transforma un informator, o persoană care ne ura, într-un om care să înțeleagă necesitatea muncii, să poarte respect față de ofițerul nostru și să efectueze această activitate chiar din plăcere. (În legătură cu educarea informatorilor din rîndul cetățenilor străini vom reveni într-un alt articol.)

De multe ori, în probleme de educare a rețelei informative, un rol important îl are exemplul personal al ofițerului, atît în ce privește nivelul politico-ideologic și pregătirea profesională, cît și comportamentul său civic, sfera lui de cultură generală, ținuta etc.

Or, este știut că a împrumuta bani, autoturismul, a pretinde piese pentru mașină, a cere să fie protejată o persoană la examenele de admitere în școli, a refuza discutarea unor probleme personale cu informatorul, a fugi de discuții obiective pe asemenea teme, lipsa curajului de a-l refuza cînd trebuie și a-l ajuta cînd cererea sa e legală și rațională nu constituie exemplu personal pentru informator.

*

* *

Un alt aspect la care vrem să ne referim este acela al **pregătirii și realizării întîlnirilor.**

După opinia noastră, fiecare întîlnire trebuie să rezolve patru mari probleme: sarcina avută, cea viitoare, educația informatorului și chestiunile lui personale.

Pregătirea întîlnirii trebuie să cuprindă stabilirea sarcinilor și a măsurilor concrete pentru fiecare informator, în scopul clarificării urgente a obiectivelor sau a problemelor urmărite.

Sînt unii ofițeri care, atunci cînd pleacă la întîlnire, intră „în trecere" și pe la șeful de colectiv să-l „anunțe", pentru a li se ține doar evidența deplasărilor și nu pentru a raporta și dezbate problemele majore ale instruirii, dirijării și educării informatorului.

Întîlnirea trebuie să fie un prilej de a verifica informația și informatorul, a cunoaște posibilitățile sale de realizare a sarcinilor, capacitatea sa creatoare pe linia atribuțiilor de contraspionaj. Întîlnirea este un prilej de instruire și un mijloc de apropiere a informatorului, de cunoaștere reciprocă, de stimă reciprocă.

Considerăm pozitivă generalizarea procedeului înregistrării pe bandă de magnetofon a discuțiilor purtate la întîlnire, deoarece îl ajută pe ofițer să sesizeze părțile bune ale întîlnirii, să depisteze și să le corecteze pe cele slabe și în același timp se crează foarte bune posibilități pentru șeful ofițerului de a „participa" la întîlnire și a-și exercita rolul său.

Cît privește ținuta vestimentară pe care trebuie să o avem la întîlniri, aceasta trebuie să fie decentă și în raport de persoana cu care urmează să ne întîlnim.

Referindu-ne la **stimularea rețelei informative,** credem că ar trebui folosite forme cît mai diversificate de stimulare morală și materială a informatorilor și de alegere a momentelor cînd să se realizeze aceasta, astfel ca ea să fie înțeleasă ca o recompensare pentru cantitatea și calitatea muncii depuse și ca o încurajare pentru viitor în realizarea sarcinilor de securitate. Trebuie să-i stimulăm material pe informatori și colaboratori, în funcție de aportul lor în munca informativă, „în raport direct cu valoarea informațiilor furnizate", dar forma și modul stimulării să difere de la persoană la persoană, în raport de locul său de muncă, de starea materială și funcția sa în instituție sau întreprindere, în raport de particularitățile psihice, familiale etc.

De pildă, unor informatori cunoscuți, în urma studiului și verificării continue, că nu ar primi o retribuție pecuniară, nu ar fi indicat să li se ofere bani; la fel unui cadru didactic universitar nu ar fi cea mai fericită situație să i se dea 100 lei, în timp ce această sumă ar mulțumi moral și material o femeie de serviciu.

Este normal să-i felicităm pe oamenii cu care lucrăm cu prilejul unor sărbători legale, în urma primirii unor decorații, premii, a avansărilor în funcție, să-i ajutăm în rezolvarea unor probleme legale și raționale, fără a încălca legalitatea, să îi recompensăm pecuniar imediat după obținerea unor rezultate bune pe linia muncii noastre, să știm să oferim un buchet de flori unei informatoare cu ocazia unei aniversări, sau un cadou unui informator atunci cînd a obținut un succes în activitatea sa.

De exemplu, un tînăr ofițer, care lucra cu o informatoare mai în vîrstă decît el, s-a prezentat la o întîlnire, chiar la data cînd informatoarea aniversa ziua ei de naștere, cu un buchet de flori și cu un cadou, conținînd o față de masă cu șase șervețele. Cînd ofițerul a început să-i spună că este de fapt o mică atenție cu prilejul zilei ei de naștere, informatoarea, cu lacrimi în ochi, într-un moment de emotivitate, i-a spus: „Dar, tovarășe, eu lucrez cu organele de securitate de 16 ani și niciodată nimeni de la dumneavoastră nu mi-a întins mîna de ziua mea să-mi ureze „La mulți ani!"

Acest exemplu demonstrează sugestiv cum putem să ne apropiem un informator, alegînd mijlocul și momentul potrivit.

*

* *

În rîndurile de față am abordat doar cîteva aspecte legate de munca cu rețeaua informativă. Putem conchide cu îndemnul ca toți ofițerii să depășească stadiul activităților mărunte, de rutină cu rețeaua. Să intrăm în domeniul combinațiilor, al pătrunderilor, în sensul obținerii de informații de acolo de unde sînt ele concepute sau depozitate, să ridicăm activitatea de contraspionaj la nivelul exigențelor actuale.

Poate că o dată sau de mai multe ori, în serile acelea lungi, cînd după o zi încărcată, soldată cu un succes – ori cu un insucces – în serile lungi cînd, oricît de obosiți am fi, somnul nu vine, ne-am pus fiecare întrebări, de tot felul, referitoare la rețeaua informativă. Ne-am întrebat poate, printre altele, de ce am reușit sau nu am reușit o recrutare, ne-am întrebat de ce există oameni care par făcuți pentru munca de informații și, din contră, alții pe lîngă care eforturile noastre se pierd inutil, fără a marca rezultate reale, concludente. Ne-am întrebat poate care este acel indice specific sau care este numitorul comun, coordonata fundamentală a bunilor informatori pe care i-am cunoscut. Ori ne-am imaginat ca fiind conducătorii unei rețele „ideale", a unei rețele sensibile ca un radar modern, a unei rețele care să sesizeze cu promptitudine tot, dar absolut tot ce interesează securitatea statului în problema sau în obiectivele pe care le deservim.

Cum ar trebui să fie o asemenea rețea ?

Întrebarea nu este de pură fantezie. Face parte din ideile acelea care ne fac să ne conturăm un ideal, pe care apoi să încercăm a-l atinge. Sînt întrebările fanteziei creatoare.

Credem, de aceea, că răspunsurile pe care redacția „Securitatea" le-a obținut de la unii ofițeri din Inspectoratul de securitate al județului Sibiu vor găsi ecou în gîndurile altor ofițeri, că vor contribui la găsirea unor concluzii comune, menite a duce la idei generalizatoare, asupra eficienței informative.

Sînteți satisfăcut de rețeaua pe care o conduceți?

I

CARE VI SE PARE A FI TRĂSĂTURA FUNDAMENTALĂ A INFORMATORILOR DE VALOARE?

II

CE CREDEȚI CĂ ESTE HOTĂRÎTOR PENTRU REALIZAREA UNUI INFORMATOR DE VALOARE ?

III

CARE CONSIDERAȚI A FI PRINCIPALELE MOTIVE REALE PENTRU CARE UN INFORMATOR REFUZĂ SĂ ACCEPTE SAU SĂ CONTINUE COLABORAREA ?

IV

CUM VĂ IMAGINAȚI O REȚEA PE DEPLIN CORESPUNZĂTOARE ACOPERIRII UNEI PROBLEME SAU OBIECTIV ?

V

CE CREDEȚI CĂ AR TREBUI FĂCUT PENTRU REALIZAREA UNEI REȚELE PE DEPLIN CORESPUNZĂTOARE ?

I. Care vi se pare a fi trăsătura fundamentală a informatorilor de valoare?

Maior Ion Suciu (Serviciul I)

Cred că trăsătura comună principală a informatorilor buni este **loialitatea față de noi.** Există desigur mai multe calități de care trebuie să dispună un informator de valoare, dar sinceritatea cu care ne aduce la cunoștință anumite aspecte ce ne interesează mi se pare hotărîtoare.

Sibiul este un oraș în care vin mulți turiști din străinătate, vin foști cetățeni români și cei mai mulți dintre aceștia măcar că împrumută o mașină, dar tot nu vor să revină în țară decît la volanul unui autoturism. Sînt apoi mulți sibieni care merg în țări din Apus, în R.F. a Germaniei mai ales, unde le sînt prezentate într-un anumit fel condițiile de viață de acolo. Există deci o plasă de influențe — de care nu sînt străine și unele servicii de informații — care se țese nevăzută în jurul informatorilor noștri. Dacă ei nu sînt sinceri, dacă nu-și expun la timp în fața ofițerilor cu care țin legătura acele gînduri care îi preocupă, pot cădea cu ușurință victime celor ce așteaptă tocmai asemenea momente operative. Și, în felul acesta, nu numai că pierdem un informator bun, dar putem pierde și un cetățean român care deține unele secrete referitoare la munca organelor noastre.

Dimpotrivă, dacă informatorul este loial, deschis, dacă între el și ofițer se crează un climat de apropiere, rezultatele bune nu vor întîrzia să apară.

Maior Petre Dulcă (Serviciul I)

Caracteristice foștilor legionari de care mă ocup, sînt fanatismul și experiența în clandestinătate. De aceea, trăsătura fundamentală a informatorilor de valoare care acționează într-un asemenea mediu cred că trebuie să fie **formația intelectuală bună,** care să-i facă, pe de o parte, să gîndească rațional, să-și dea seama că drumul pe care au mers a fost greșit, iar pe de altă parte, să-i facă să poată pătrunde în intimitatea unor foști conducători legionari (de care avem aici cîțiva) fără a se desconspira și fără a provoca.

Fără asemnea calități intelectuale, un informator ar fi ușor depistat de către un fost șef de poliție legionară, să spunem, sau ar deveni doar un element periferic, pus în afara adevăratelor preocupări ale foștilor fruntași legionari.

Locotenent-colonel Ioan Prodea (șef birou în Serviciul I)

Sinceritatea este acea trăsătură. Dacă un om este sincer, înseamnă că poți fi sigur pe ce-ți spune, înseamnă că poți completa sarcinile lui cu ale altora, cu alte mijloace, înseamnă că îl poți instrui detaliat și ajuta să realizeze anumite acțiuni. Ce folos că este foarte capabil, dar îți spune numai ce vrea el sau înflorește lucrurile ? Sau dă informații, dar în sufletul lui nu e de acord cu ceea ce face ? Și tocmai într-un moment mai deosebit te poate trăda.

Locotenent-major Otilia Popescu (Serviciul I)

Poate părerea mea va fi influențată de faptul că am în legătură mai mult rețea feminină — dar eu cred că acea trăsătură fundamentală a informatorilor buni este **corectitudinea.**

Înțeleg prin corectitudine nu doar punctualitatea cu care se prezintă informatorul la întîlniri cu material, dar și spiritul obiectiv al informatorilor sau informatoarelor, capacitatea de a prezenta exact o situație, de a-și expune punctul de vedere în aprecierea unui fapt. Un om corect este un om cu care se poate lucra, încet dar bine. Este adevărat, nu vă pot vorbi despre informatori cu care s-au realizat deja combinații deosebite. Din păcate, așa ceva încă nu am avut în legătură. M-am referit doar la bunii informatori, cu mai puțină experiență, din rîndul tineretului.

Locotenent-colonel Tudor Marta (locțiitor șef Serviciul III)

Pe linie de contraspionaj (problemă de care mă ocup de vreo 20 de ani) situația este puțin mai deosebită. Mă gîndesc, în această clipă, ce informatori de valoare am, ori am avut în legătură. Iată : un profesor universitar, fost politician burghez ; o femeie sociabilă, drăguță, neîncadrată în cîmpul muncii, dar cu relații excelente în mediul intelectual ; un fost condamnat cu rude interesante în exterior ; un preot evanghelic care și-a făcut studiile în străinătate; o ingineră „de familie bună". Diferențele dintre ei par foarte mari. Toți pot fi cotați ca informatori de valoare. Dar ce le este comun ? Cred că toți s-au lovit în viață de anumite probleme, de anumite complicații, au trebuit să se descurce, să le rezolve.

Au avut fiecare anumite secrete față de familie, față de societate, față de colegi, secrete pe care au știut să le păstreze cu străşnicie. Vedeți, asemenea oameni — dacă reușești să le demonstrezi că ești mai tare, că ei au greșit undeva, dar nu ireparabil, asemenea oameni trecuți prin multe, pot fi transformați în informatori de primă mînă. Un informator ca acesta, de regulă, îți trîntește în față direct, niște întrebări care pe el l-au frămîntat, îți reproșează dacă greșești, dar un asemenea informator, cînd a hotărît că face treabă, o face. Știe să culeagă informații, știe să intre indiferent unde cu suplețe, să se adapteze imediat și să rezolve orice îi dai să-ți rezolve, știe să apere secretul colaborării, pentru că a păstra un secret nu e ceva tocmai nou pentru el. Sînt oameni care știu și să recunoască deschis cînd au greșit. Asemenea informatori, asemenea oameni descurcăreți, ne trebuie pe linie de contraspionaj, pentru că asemenea sînt și cei cu care luptă ei și cei pe care îi caută spionajul străin.

Maior Ion Pătcaș (șef secție în Serviciul III)

Sînt de acord întrutotul cu cele spuse de tovarășul locotenent-colonel Marta. Aș adăuga curajul, hotărîrea unor asemnea informatori de a se exprima deschis. Sînt **oameni cu o personalitate formată, puternică**, de cele mai multe ori dintre cei care acceptă greu recrutarea, care îți ridică mereu probleme, pe care trebuie să-i convingi. Dar cînd s-au hotărît să lucreze, fac o pasiune din a culege informații și nu dau înapoi niciodată.

Maior Ion Cristea (Serviciul III)

În sprijinul celor afirmate aici, am să dau două exemple. Am avut odată în legătură un inginer foarte bun profesional, un om inteligent, cu excelente relații și multă bunăvoință, cu care discutam mult sarcinile și care părea că le înțelege perfect. Ei bine, oricît se străduia, dădea rezultate, în cel mai bun caz, mediocre.

Și am în legătură un alt informator, un tehnician, pe care nimeni, în afară de noi, nu-l consideră și apreciază ca pe un om întrucîtva deosebit. E un tip șters, banal. Ei, omului ăsta îi place să se bage peste tot. Nu prea e luat în seamă, dar știe să afle, e capabil să intre în legătură cu persoane pe care nu le-a cunoscut niciodată și să stabilească exact ce ne interesează. I-am spus „Jderul", tocmai pentru că reușește să se strecoare oriunde și niciodată fără rezultat.

II. Ce credeți că este hotărîtor pentru realizarea unui informator de valoare ?

Maior Ion Suciu (Serviciul I)

Hotărîtor este **modul cum reușești să-l atragi.** Pentru că, în mod indiscutabil, un informator trebuie atras, atașat față de noi. Principalul este să-l legi prin ceva de tine. Prin ce, asta studiul și verificările (dacă sînt complete) hotărăsc.

Maior Petre Dulcă (Serviciul I)

Studiul dinaintea recrutării mi se pare cel mai important. Dacă studiul este bun, un ofițer cu oarecare experiență știe să-l exploateze, adică să canalizeze de la început discuțiile pe calea cea mai convenabilă, pentru a-i forma candidatului, de la început, o impresie bună și a-l convinge astfel că urmează să înceapă o activitate serioasă, cu oameni pe deplin serioși și documentați.

Locotenent-colonel Ion Prodea (șef birou în Serviciul I)

Nu cred că se poate rupe o etapă sau ceva anume din tot procesul pregătirii pentru recrutare, al recrutării și al dirijării concrete. Ce e hotărîtor ? **Totul e hotărîtor.**

Locotenent-major Otilia Popescu (Serviciul I)

Etapa de atragere la colaborare mi se pare deosebit de importantă. Este prima impresie care și-o face informatorul despre noi și prima impresie contează mult. Dacă el înțelege atunci că i se cere o muncă pentru care merită să-și sacrifice o parte din timpul liber, dacă reușim să-i creăm o stare de afecțiune pentru noi și pentru activitatea pe care o începe, restul e o problemă de șlefuire, de perfecționare.

Maior Ion Pătcaș (șef secție în Serviciul III)

Hotărîtor este să avem ofițeri buni și foarte buni, pasionați de munca pe care o fac. Numai asemenea oameni pot recruta și conduce informatori de valoare.

Locotenent-colonel Tudor Marta (locțiitor șef Serviciul III)

Exact ! Ofițerul de securitate trebuie să fie un om cu prestanță, un om care să știe să convingă, nu folosind șabloane, nu acceptînd lozinci

și angajări formale. În fiecare moment al discuțiilor, pe care le poartă el cu un candidat sau cu un informator, trebuie să știe să creeze o ambianță pe măsura sarcinilor care se cer rezolvate pe linie de contraspionaj. Și desigur, hotărîtoare este prima intrare în contact, care rămîne și trebuie să rămînă mereu vie în memoria viitorului informator.

Între informator și ofițer trebuie să se stabilească o legătură puternică, trainică, capabilă să reziste oricăror încercări.

Eu, informatorilor pe care i-am recrutat, sînt gata să le trasez și să le cer să execute sarcini, indiferent de ce situație ar fi. Acesta cred că trebuie să fie informatorul, tipul de informator de care avem nevoie.

III. Care considerați a fi principalele motive reale pentru care un informator refuză să accepte sau să continue colaborarea cu noi ?

Maior Ion Suciu (Serviciul I)

Motivul este că a fost ales în mod greșit pentru o asemenea muncă, fapt care se vede mai devreme sau mai tîrziu. Fie că este vorba de convingerile intime ale omului, care nu corespund unei asemenea activități, fie că este vorba de caracterul său, fie de greșeli de instructaj (adică de sarcini care depășesc posibilitățile reale ale celui în cauză, completate cu reproșuri că nu le-a îndeplinit). Sigur că în asemenea situații, la un moment dat, omul refuză să continue o colaborare care nu-i pricinuiește decît insatisfacții, ba îl poate pune și în situația de a se deconspira.

Maior Petre Dulcă (Serviciul I)

Sînt două motive principale. Există, în primul rînd, o teamă de complicații și de obligații suplimentare. Nu este adică doar o comoditate, ci o teamă de ce se poate întîmpla la un moment dat, dacă va fi așa, sau așa, ori așa. Au mai auzit de informatori desconspirați, poate nu-i inspiră încredere ofițerul care discută cu el și care nu știe să-i spulbere de la început unele temeri că, mai devreme sau mai tîrziu, legătura aceasta va fi cunoscută de anumite persoane. Puțini recunosc deschis aceasta, dar întîlnim cazul unor persoane care ne asigură că ei „dacă află ceva, ne anunță, dar nu așa printr-o legătură sistematică".

Un al doilea motiv este acela că mai sînt oameni care, în ciuda aparențelor (mă refer în special la foștii legionari), și-au păstrat concepțiile lor ostile, chiar dacă nu și le manifestă de loc.

În ambele cazuri, concluzia necesității unui studiu aprofundat și a tactului abordării primelor discuții se impune.

Locotenent-colonel Ioan Prodea (șef birou în Serviciul I)

Sînt și situații cînd, cu tot studiul făcut, avem surprize. Să luăm, de pildă, un fost legionar, fost condamnat, grațiat de o parte bună a pedepsei, care în prezent are serviciu, are casă, are mașină, nu se manifestă dușmănos niciodată, ar avea și posibilități bune de infiltrare în anumite cercuri care ne interesează. Toate aceste aspecte reies din studiu. Mergem să-l recrutăm, dar sîntem refuzați net încă înainte de a începe să discutăm problema unei colaborări. De ce ?

Cunosc cazul unui individ, fost condamnat, care povestea următoarele : „Cînd am ieșit din penitenciar, mi-am luat o pîine mare, m-am urcat pe dealul Tîmpa și priveam de acolo Brașovul. Mîncam și mă uitam la cîte au făcut comuniștii. Nouă, în închisoare, ne spunea un colonel că s-a făcut așa și pe dincolo, dar dracu-l credea ?! Eu nu credeam o iotă. Ei, și cînd mergeam pe străzile Brașovului nu le mai cunoșteam !"

Deci în mintea unui asemenea element — și ca în a lui a multora — s-a produs o schimbare. Sînt realități care nu pot fi nici negate, nici trecute cu vederea. Dar din tot ce-a făcut cîndva elementul acela a rămas totuși ceva. A rămas ideea „de a nu-și trăda camarazii". Trebuie de aceea să acordăm multă atenție indivizilor de acest fel, pentru că uneori refuză direct colaborarea, alteori nu o refuză direct, dau material cu promptitudine despre orice și despre oricine, dar nu despre foștii legionari.

Locotenent-major Otilia Popescu (Serviciul I)

În cazul refuzului de a accepta recrutarea, cred că avem de-a face cu faptul că **oamenii nu știu exact ce li se va cere.** Se gîndesc la sarcini mult prea complicate pe care se simt, încă de la început, incapabili să le ducă la îndeplinire.

Cînd apar asemenea situații pe parcursul colaborării, eu văd cauza într-o dirijare nereușită. Putem greși foarte ușor, de exemplu, cerînd doar niște relații despre o persoană pe care informatorul o apreciază în mod deosebit. Știm că se întîmplă ca unele elemente să pozeze în persoane foarte corecte, care, pentru un tînăr mai ales, pot deveni oameni pe care să-i admire, de care să se atașeze. E o vîrstă cînd te atașezi ușor.

Locotenent-colonel Tudor Marta (locțiitor șef Serviciul III)

Cauza reală în cazurile de refuz al colaborării rezidă în modul cum acționează ofițerul.

Dacă el greșește, colaborarea devine o povară pentru informator.

Se spune că tonul face muzica. Dacă nu reușim să fim convingători, candidatul sau informatorul își dă seama și tratează cu superficialitate. Dacă forțăm nota, colaborarea devine un coșmar. Dacă nu poți să atragi omul de la început, această muncă în plus care i se cere, această obligație de a trăi o viață dublă, de a ascunde anumite lucruri chiar față de familie, față de cei mai apropiați oameni, devine în mod firesc supărătoare.

Mai e o problemă care mi se pare extrem de importantă și căreia nu i se dă încă suficientă atenție. Este problema cointeresării. Să reținem că despre cointeresare se vorbește azi mult, în toate domeniile, că la noi ea a cam fost neglijată. Să reținem că informatorii care lucrează pe linie de III merg în străinătate,

că sînt tentați acolo în diverse feluri, că unora li se oferă chiar mașini, cu o largheță desigur nu întîmplătoare. Sînt și ei oameni, îi determinăm să se antreneze în anumite acțiuni în care riscă sau măcar își complică existența. N-aș vrea să fiu înțeles greșit. Cointeresarea aceasta nu trebuie văzută numaidecît sub forma unei plăți în bani. Dar, de pildă, mi se pare absolut necesar ca întîlnirile pe care le realizăm să fie organizate în condiții perfect conspirative (ceea ce într-un oraș de provincie nu e tocmai ușor fără case conspirative bune), pentru ca informatorul să fie sigur că nu este în pericolul de a fi desconspirat. În casele acestea aș spune eu că ar fi bine să-i putem oferi unui informator de valoare o cafea, poate și un coniac, să creăm adică o atmosferă destinsă, de siguranță, o atmosferă de așa manieră încît să-i facă plăcere omului să vină la întîlnire. Și atunci cînd vedem că este interesat să furnizeze material, cînd obține informații de valoare, să nu ne zgîrcim în a-l stimula. Din cîte se știe, alții nu se zgîrcesc de fel.

Sigur, aceasta este doar o latură a chestiunii. Cheia de boltă a unei colaborări fructuoase, ferită de perspectiva unui refuz, mi se pare totuși, așa cum am spus, comportarea ofițerului. Securitatea pe care ofițerul nostru trebuie să o asigure informatorului. Ei ne studiază neîncetat. Și sînt oameni cu fler și cu spirit de observare foarte dezvoltat. Iată, spre exemplu, la o întîlnire, pe care am avut-o nu foarte de mult, o informatoare bună, pe care o am în legătură, a început să-mi pună deodată mai multe întrebări : „Cine bate notele acestea la mașină ? Și dacă cineva face o indiscreție ?" ș.a.m.d. I-am răspuns, am liniștit-o, iar la sfîrșit am întrebat-o eu : „Unde am greșit ? De ce aceste întrebări ?" Și femeia a surîs și mi-a spus : «La întîlnirea trecută ați spus undeva „am", cu foarte multă siguranță, într-un loc unde ar fi trebuit să spuneți „ar"... Am înțeles că X a fost sau este informatorul dumneavoastră».

Era adevărat. X fusese informatorul nostru, dar un informator nesincer. Știam că organele de poliție din țara unde urma să plece informatoarea obișnuiesc să pună întrebări referitoare la „persoane care au legături cu securitatea". Deci — dacă informatoarea ne trăda — ea ar fi desconspirat pe cineva despre care aveam tot interesul să se creadă că este „omul securității".

Ce s-ar fi întîmplat însă dacă informatoarea nu ar fi fost atît de sinceră încît să-mi reproșeze în mod deschis „scăparea" ? S-ar fi produs desigur o fisură în convingerea acelei femei că, cel puțin din partea noastră, ea este în afara oricărui pericol de desconspirare.

Iată, așadar, cîtă grijă trebuie să manifestăm în discuțiile cu informatorii. O scăpare — voită sau involuntară — poate provoca, la un moment dat, refuzul colaborării. Pe bună dreptate.

Maior Ion Pătcaș (șef secție în Serviciul III)

Tot referitor la aspectele acestea ale încrederii și cointeresării, am întîlnit un caz care merită reținut. Am contactat un candidat care mi-a spus clar : „Eu pînă acum am fost de mai multe ori în străinătate. Și n-aș vrea să nu mă mai duc. Înțeleg că lucrînd cu dumneavoastră voi intra în posesia unor secrete care îmi vor îngreuna plecarea pe viitor în exterior... Și nu doresc acest lucru".

Sau alt caz. Am contactat, tot pentru atragere la colaborare, un specialist bun, foarte bun, care mi-a spus o serie de chestiuni interesante. L-am rugat să mi le scrie. M-a întrebat ce vreau să fac cu ele și mi-a declarat fără ocolișuri : „Eu, dacă mă angajez la o asemenea activitate, vreau să vă fie clar un lucru : eu cu dumneavoastră lucrez, dumneavoastră știți și atît. Nimeni, dar absolut nimeni nu vreau să mai știe ceva despre mine. Dacă credeți că este posibil, sînt de acord, dacă nu..."

Nu mi se pare exagerată dorința aceasta a lui.

Sau alt caz. Avem un informator despre care știm că este agent dublu și îl folosim ca atare. Interesant este modul în care s-a discutat cu el în exterior ultima dată. I s-a spus cam așa : „În biografia dumitale este foarte ciudat aspectul acesta, și acesta, și acesta. În mod normal, cu o asemenea biografie nu trebuia să ai funcțiile pe care le-ai avut. Bun. În ziua de... și de... ai fost văzut în compania a doi ofițeri de securitate. Dacă vrei să ne spui că lucrezi cu ei, ne spui, dacă nu, nu".

Dintre ofițerii cu care fusese văzut nu era nici unul cel cu care ține legătura. Dar aceasta e mai puțin important. Fapt e că, datorită unei greșeli de instruire generală, s-a dat posibilitatea desprinderii unor concluzii juste (că ține legătura cu securitatea) dintr-o situație în realitate falsă.

Maior Ion Cristea (Serviciul III)

Mai este încă un factor care contribuie la intenția unor informatori de a întrerupe colaborarea. Mă gîndesc la trecerea informatorilor din legătura unui ofițer în legătura altuia. Știm că există informatori care au lucrat cu mai mulți ofițeri, desigur spre neplăcerea — arătată sau nearătată — a informatorilor.

Mai apare un fenomen. Atmosfera apăsătoare în care lucrează, dar mai ales au lucrat, pînă la un anumit moment unii informatori. Sigur, ei trebuie să se teamă de niște consecințe în cazul în care ne trădează, dar nici să exercităm o presiune permanentă cu prilejul unor recrutări pe bază de material, cum s-a petrecut cu unii informatori care, imediat după 1964, ne-au spus cam așa : „Eu nu am făcut pușcărie, dar v-am dat informații. Cred că am ispășit destul. Acum gata !"

Ei vedeau în colaborare o ispășire continuă, lucraseră forțat, fără convingere, doar din teamă. Asemenea informatori, într-o situație deosebită, este ușor de înțeles ce atitudine ar adopta.

IV. Cum vă imaginați o rețea pe deplin corespunzătoare acoperirii unei probleme sau obiectiv ?

Maior Ion Suciu (Serviciul I)

O rețea pe deplin corespunzătoare ? Cred că ar fi o rețea care să includă toate categoriile de vîrste, o rețea care numeric să fie de două ori mai mare decît cea existentă, o rețea cu rezidenți pe deplin formați și cu informatori cu largi posibilități informative, în special în mediul rural.

Şi toţi informatorii să ne fie pe deplin loiali, să fie pasionaţi de munca informativă.

Maior Petre Dulcă (Serviciul I)

Mi se pare că o reţea pe deplin corespunzătoare **nu trebuie să fie o reţea mare, ci cu oameni foarte capabili,** care să poată controla elementele foste conducătoare în orice moment, adică să aibă bune posibilităţi de a pătrunde pe lîngă cît mai multe dintre aceste elemente. Nu ar fi tocmai uşor. În Sibiu s-au stabilit destui foşti legionari cu funcţii, veniţi aici din locuri diferite şi de profesii diferite.

Locotenent-major Otilia Popescu (Serviciul I)

O reţea pe deplin corespunzătoare cred că ar fi **o reţea în care niciunul dintre informatori nu ar fi fost recrutat în vreo campanie.** (Aşa cum se mai întîmplă cîteodată.) Ar fi o reţea de care ai putea să te ocupi exclusiv, cu informatori foarte bine studiaţi şi dirijaţi ; care să acopere toate punctele vulnerabile.

Maior Ion Pătcaş (şef secţie în Serviciul III)

O asemenea reţea ar putea să existe **cînd munca cu reţeaua ar fi practic pe primul plan.** Pentru că nu se întîmplă întotdeauna aşa. Să zicem că ai, de pildă, o întîlnire stabilită la ora 10, de mai mult timp, cu informatorul Y, care vine din afara oraşului şi la care trebuie să sosească în zilele următoare un străin care ne interesează. Şi ceri permisiunea să lipseşti de la pregătirea de cifru, să spunem, ca să te duci la întîlnirea fixată. Ţi se răspunde că poţi lipsi doar cu aprobarea inspectorului şef. Dar ca să lipseşti de la întîlnire nu ai nevoie de nici o aprobare ? N-ar trebui să se uite că muncii acesteia, cu informatorii, trebuie să-i acordăm prioritate faţă de orice. Şi pregătirea profesională să fie prevăzută din timp, în zile şi la ore în care să nu stînjenească legătura cu reţeaua.

Locotenent-colonel Tudor Marta (loctiitor şef Serviciul III)

Se mai pune şi problema că trebuie să ai şi timp pentru a pregăti o întîlnire, că trebuie să ai posibilitatea să te duci la întîlnire relaxat, odihnit, nu cu gîndul să fugi înapoi, ca să întocmeşti un raport ori un tabel. Am fost într-o situaţie cînd, discutînd cu un informator venit din exterior, omul a remarcat că mă foiesc pe scaun şi şi-a cerut scuze că „mă reţine".

Se dau apoi diferite ordine, ca în 24 de ore, sau în trei zile, să contactăm toată reţeaua, pentru a stabili un anume aspect. Dar sînt oameni cu care abia am discutat cu două zile înainte, cu care am fixat termene şi sarcini. Solicitîndu-i la telefon, pentru a stabili şi alte întîlniri şi a le da noi sarcini, urgente, apărem în faţa lor cam ciudat, pe lîngă faptul că ploaia asta de telefoane în cîte o zi poate duce la deconspirări în unele instituţii.

V. Ce credeţi că ar trebui făcut pentru realizarea unei reţele pe deplin corespunzătoare ?

Maior Ion Suciu (Serviciul I)

O asemenea reţea se poate face prin **munca de fiecare zi, care trebuie să fie mai temeinică, mai bine orientată pe profilul fiecărei linii.**

Maior Petre Dulcă (Serviciul I)

Cunoscut fiind fanatismul foştilor legionari de care mă ocup, cred că o reţea ca cea la care vă referiţi impune **o foarte temeinică studiere şi verificare, pentru care să nu precupeţim niciodată timp.**

Locotenent-major Otilia Popescu (Serviciul I)

Uneori m-am gîndit că ar fi mai bine să existe oameni care să se specializeze în recrutări, care să nu facă altceva, să se dedice acestei importante munci : de recrutare. Sigur, ideea are şi multe dezavantaje. Dar cred că oricum, pentru o reţea pe deplin corespunzătoare ar trebui ca recrutării, perioadei de atragere să i se acorde mai multă atenţie, mai mult timp, să se caute procedee noi, mai atrăgătoare, axate pe studiul profund al candidatului.

Locotenent-colonel Tudor Marta (loctiitor şef Serviciul III)

Cei din străinătate fac o propagandă teribilă serviciilor lor, speculează faptul că au descoperit un informator al securităţii ş.a.m.d. Rolul acesta al propagandei nu trebuie de loc desconsiderat, dacă ne imaginăm o reţea foarte bună. Or, la noi s-a făcut încă puţin. Ba se face şi mai puţin pentru contracararea propagandei străine. Nu sîntem înarmaţi cu ce trebuie. De exemplu, merg la o întîlnire şi-mi spune un informator că a ascultat la un post străin că într-o împrejurare a fost identificat un informator al securităţii române. Mă întreabă ce şi cum ? Eu aud de la el acest lucru. Ce să-i spun ? Unele cazuri de care aud ei sînt poate reale, altele poate imaginare, dar nouă nu ni se dă măcar o versiune inteligentă, plauzibilă, încurajatoare pentru aceşti oameni cu care discutăm şi care urmează să meargă în exterior cu sarcini. Improvizaţiile nu sînt tocmai convingătoare. Cred că un ofiţer de contraspionaj ar trebui să fie informat asupra unor asemenea situaţii, să aibă un răspuns pregătit întotdeauna.

Apoi, oamenii trebuie să aibă încredere în noi. Asta contează foarte mult. Noi am avut şi acţiuni frumoase în ultimii ani. De ce nu le popularizăm oare ? De ce nu dăm, într-o formă sau alta, candidaţilor şi informatorilor certitudinea că sîntem un organism de contraspionaj puternic, capabil să-i apere la nevoie, ori chiar să-i pedepsească, dacă trădează ? De ce nu exploatăm nişte realităţi ale muncii noastre ? Cred că o asemenea propagandă, documentată, de calitate, i-ar pregăti şi i-ar întări pe oamenii noştri. Şi cît de mult contează moralul într-o asemenea activitate ştim cu toţii.

Maior Ion Pătcaş (şef secţie în Serviciul III)

La o reţea pe deplin corespunzătoare cred că se poate ajunge printr-o specializare continuă. Dacă avem un om cu posibilităţi şi care dă rezultate pe linie de contraspionaj, să nu-l angrenăm şi în alte chestiuni, ci să-l profilăm, să-l instruim, să-l specializăm, să-l perfecţionăm, pe acea linie. Nu e puţin.

Maior Ion Cristea (Serviciul III)

Să avem în vedere că în definitiv contează calitatea rezultatelor nu statistica recrutărilor. Un informator temeinic studiat, bine atras la colaborare, instruit cu grijă şi răbdare, fără a forţa lucrurile, poate da rezultate mai tîrziu. Aceasta dacă privim şi în perspectivă situaţia. Şi ar trebui, cred, s-o privim şi aşa.

★

Autorul acestui material nu îşi propune să încheie trăgînd concluzii şi învăţăminte. Mai exact nu îndrăzneşte să facă aceasta, pentru că are convingerea că un material interesant, citit de oameni care lucrează cu reţeaua, se poate lipsi de concluzii şi învăţăminte. Şi crede că are în faţă un asemenea material — fapt care se datoreşte exclusiv tovarăşilor ofiţeri cu care a discutat şi cărora, pe această cale, redacţia le mulţumeşte cu toată căldura. Ne-am permite să subliniem poate o singură idee, care este doar enunţată în final de tovarăşul maior Ion Cristea, aceea a perspectivei. Bine ar fi să nu uităm că munca de securitate este o muncă de răbdare, care, pentru rezultate spectaculoase, cere timp. Să nu uităm că cele mai bune servicii de informaţii din lume se grăbesc foarte încet, că au în permanenţă în faţă ideea aceasta a viitorului, că îşi cultivă reţeaua cu grijă şi migală, ca nişte grădinari bătrîni, care ştiu că soiurile rare se obţin prin selectări şi perfectări succesive, ce durează uneori ani.

Să nu uităm, în sfîrşit, că forma unică, sigură, de selectare, în munca pe care o desfăşurăm, este verificarea permanentă, variată, care ne dă certitudinea că, în orice moment, oamenii cu care lucrăm sînt ataşaţi societăţii în care trăiesc şi capabili să desfăşoare o activitate calificată.

În altă ordine de idei, ne-am mai permite să ne exprimăm o nedumerire. Nici Inspectoratul de securitate al judeţului Ploieşti (unde am realizat materialul colectiv din numărul trecut), nici Inspectoratul de securitate al judeţului Sibiu nu au excelat prin a ne trimite articole. Dar, discutînd cu numai cîţiva ofiţeri din aceste inspectorate, am constatat că fiecare dintre ei a acumulat şi cunoaşte multe fapte semnificative, impresionante chiar, din care s-ar putea desprinde idei şi concluzii preţioase, că au frămîntări personale fireşti, că gîndesc şi desigur au gîndit deseori la modalităţile de perfecţionare ale muncii cu reţeaua informativă. Oare de ce nu scriu oamenii aceştia nimic? Nu ştiu sau nu vor să ştie, că publicaţia „Securitatea" e pentru toţi, dar absolut pentru toţi ofiţerii din aparatul informativ ? Că are ca scop — nu numai prin rîndurile de faţă, ci prin fiecare pagină a ei — să pună permanent întrebarea : Sînteţi satisfăcut de reţeaua pe care o conduceţi? Şi să răspundă. Cu experienţa, cu rezultatele, cu eşecurile de moment, cu idei, ori cu propuneri, ale tuturor. Oare în completarea materialului de faţă, pe linia recentului ordin referitor la reţea, nu aveţi de spus nimic, stimaţi cititori ?

Locotenent-major T. NEGOIŢĂ

Apărarea secretului profesional, obligaţie de prim ordin a întregului personal

Colonel N. UNGUREANU
Locotenent-colonel A. SENTEŞ

După cum ştim, munca de securitate are un pronunţat caracter secret. Pornind de la modul de organizare, de la particularităţile misiunilor încredinţate, metodele şi mijloacele utilizate şi pînă la unele sedii folosite, toate acestea constituie secrete de stat, ceea ce a impus apariţia principiului de conspirare a activităţilor C.S.S., a tuturor măsurilor şi chiar a angajaţilor săi.

Cu sprijinul efectiv şi multilateral al organizaţiilor de partid, şefii de toate treptele şi-au intensificat activitatea educativă în rîndul subordonaţilor, în scopul creşterii conştiinţei politice şi a vigilenţei revoluţionare, a cunoaşterii şi aplicării ordinelor şi reglementărilor existente în această direcţie. O importantă contribuţie au adus-o, în acest sens, pregătirea şi expunerea în faţa întregului personal a unor teme de educaţie contrainformativă şi prelucrarea cu întregul efectiv a cazurilor de lipsă de vigilenţă ivite în cadrul unităţilor.

Măsurile luate pentru cunoaşterea şi aplicarea legilor şi a ordinelor existente pe linia apărării secretului militar şi de stat, coroborate cu activităţile educative, au ca rezultat ridicarea conştiinţei, combativităţii şi opiniei colective, înregistrîndu-se o substanţială îmbunătăţire a muncii pe linia apărării secretului de stat şi profesional. Ca urmare, s-au redus cazurile de documente secrete dispărute din cadrul unităţilor Consiliului Securităţii Statului.

De asemenea, prevederile Ordinului preşedintelui Consiliului Securităţii Statului, privind compartimentarea şi conspirativitatea muncii, sînt aplicate

cu mai multă competență, lupta pentru închiderea căilor prin care se pot scurge informații îmbracă un caracter tot mai conștient. În același timp, pericolul pe care-l prezintă alegerea fără discernămînt a anturajului, pălăvrăgeala, lăudăroșenia, beția, precum și alte trăsături negative de caracter sînt tot mai rar întîlnite în cadrul unităților de securitate.

Însă, cu toate progresele făcute și rezultatele pozitive înregistrate pe linia păstrării secretului, unele fenomene negative ne determină să ne ocupăm de ele, pentru a le cerceta în mod critic și a sublinia gravitatea lor.

Analiza care a avut loc, acum cîtva timp, la nivelul conducerii Consiliului Securității Statului, privind situația documentelor secrete în cadrul unităților subordonate, a scos în evidență faptul că, pe linia apărării secretului de stat, se petrec încă fenomene care trebuie să ne dea tuturor de gîndit.

Este suficient să arătăm că s-a constatat lipsa unui însemnat număr de documente secrete și strict-secrete, constînd din ordine ale C.S.S., lecții profesionale, regulamente, literatură de specialitate, agende și carnețele cu notări profesionale, legitimații militare și de acces în sedii etc. Dar ceea ce accentuează caracterul grav al fenomenului este că un însemnat număr de unități se înscriu cu astfel de documente lipsă, iar unele inspectorate de securitate și direcții centrale(Dolj, Galați, Iași, Bihor, Alba, Timiș, direcțiile I, II, XII) au mai multe documente de acest fel pierdute.

Se pune întrebarea : Cum înțeleg cadrele noastre din colectivele unde se petrec astfel de aspecte să organizeze și să desfășoare activități pentru apărarea secretului de stat în organizațiile socialiste, dacă, așa cum se spune, la ei acasă nu sînt în măsură să facă ordine în această privință ? Oare nu este timpul ca atît factorii de răspundere din unități, cît și întregul personal să găsească și să dea răspuns la această întrebare ?

Numai din succinta enunțare a categoriilor de documente lipsă, constatăm că ele se referă la principalele sectoare, compartimente și probleme de muncă. Studiate și sintetizate de oameni cu experiență — cadre și agenți ai spionajului — asemenea documente pot duce ușor la concluzii asupra unor reguli și principii de muncă, referitoare la orientarea activității noastre în prezent și în perspectivă.

În cele ce urmează, vom reda unul din recentele cazuri grave de lipsă de vigilență în apărarea secretului profesional.

Colonelul I.A., nesocotind cele mai elementare reguli și norme de lucru cu documentele secrete, a confundat locuința sorei sale cu fichetul de la birou. Încălcînd regimul redactării, multiplicării, mînuirii și păstrării documentelor secrete, acest ofițer a elaborat personal și prin subordonați un însemnat număr de documente cu conținut secret și de uz intern, pe care, împreună cu altele primite de la anumite compartimente din unitate, le-a dus cu timpul la domiciliul sorei sale. De fapt, chiar dacă acele documente dispăreau, nu se putea sesiza acest lucru, deoarece I.A. nu avea nici un fel de evidență asupra lor, iar la domiciliu respectiv veneau persoane civile din cele mai diverse categorii. Dacă printre ele ar fi fost elemente interesate în cunoașterea unor asemenea date, ar fi putut intra cu ușurință în posesia lor.

Pentru această faptă, cît și pentru altele incompatibile cu calitatea de ofițer de securitate, I.A. a fost discutat în colectivul din care făcea parte și s-a propus să fie trecut în rezervă, măsură care a fost însușită și realizată prin ordinul președintelui Consiliului Securității Statului.

Trebuie menționat că, în unitatea din care a făcut parte I.A., nu este primul caz cînd se comit astfel de abateri grave. Aceste fenomene s-au petrecut și repetat ca urmare a lipsei de control și îndrumare, în compartimentele unde s-au produs, a lipsei de vigilență a unor persoane din sectorul de evidență a documentelor secrete, cît și a colectivelor din care au făcut parte cei ce au comis fapte asemănătoare.

Se recomandă și de această dată factorilor de răspundere, din unitatea în cauză, să manifeste mai multă grijă în apărarea și păstrarea secretului profesional și să fie mai exigenți față de cei ce sînt predispuși să comită astfel de abateri și care nesocotesc eforturile ce se fac pe linia apărării secretului de stat în cadrul unității respective.

Cu toate că nu deținem date din care să rezulte că documentele în cauză sau o parte dintre ele ar fi ajuns în posesia vreunui serviciu de spionaj străin, nu putem afirma nici că nu s-a întîmplat acest lucru, deoarece situația lor nici în prezent nu este clară și nu avem nici certitudinea că, cel puțin în viitor, vom putea preveni obținerea lor de către vreun serviciu de spionaj.

Deși a devenit o preocupare majoră a comandanților, a factorilor de răspundere, a B.O.B. partid, un deziderat al stilului de muncă și o obișnuință ca în ședințele profesionale și adunările de partid, cu toată diversitatea aspectelor dezbătute, să se vorbească și despre vigilență, despre păstrarea secretului de stat și profesional, despre conspirativitate și compartimentarea muncii, mai sînt salariați care nesocotesc marile eforturi ce se fac în acest scop.

Cu toate măsurile luate în cadrul unităților pe linia sporirii vigilenței, se mai ivesc dese cazuri de pălăvrăgeală și lăudăroșenie.

În această privință, semnificativ este cazul maiorului M.C., care a desconspirat față de anumite persoane civile faptul că este ofițer de securitate, locul său de muncă, misiunile pe care le-a avut de îndeplinit etc. A desconspirat și unele metode legate de folosirea și de exploatarea mijloacelor speciale. Deși atitudinea de pălăvrăgeală a ofițerului M.C. este cunoscută de șefii săi, aceștia întîrzie în luarea măsurilor corespunzătoare, pentru a pune capăt acestei surse de scurgere de informații din cadrul unității. Se impune de urgență ca factorii de răspundere din respectiva unitate să manifeste mai multă operativitate și exigență în clarificarea situației relatate.

Un caz asemănător este acela al locotenentului-major D.P., care, obținînd unele date despre o persoană, prin mijloacele speciale ale muncii de securitate, în discuțiile pe care le-a avut cu aceasta, i-a relatat o parte dintre aspecte. Suspecta a reclamat imediat organelor în drept acest fapt și, cu toate încercările care s-au făcut de a o convinge să-și schimbe părerea, a rămas la concluzia că se folosesc asupra sa mijloace speciale de muncă. Și în acest caz, conducerea unității întîrzie cu luarea celor mai severe măsuri împotriva ofițerului amintit.

Datorită faptului că măsurile educative, cît și cele de pregătire nu au eficiența scontată la toți salariații și că la unele unități nu sînt luate măsuri severe împotriva celor ce se abat de la principiile conspirativității și ale compartimentării muncii, abateri

de acelaşi fel se comit de către mai mulţi angajaţi.

Aşa este şi cazul plutonierului B. St., care a desconspirat faţă de gazda la care locuia că lucrează într-un sector special de muncă, precizîndu-i cu ce se ocupă şi aducîndu-i dovezi chiar asupra activităţii sale. De fapt, acest subofiţer a mai comis şi alte desconspirări. De pildă, faţă de o persoană a relatat că un individ este in atenţia organelor de securitate. Aceasta, cunoscîndu-l pe suspect, l-a avertizat printr-un bileţel cu următorul conţinut : „Te urmăreşte securitatea. Mi-a spus-o Fănel (B. St., n.n.), care lucrează acolo..."

Faptele relatate au fost cunoscute din timp de conducerea unităţii, dar nu cunoaştem din ce cauză factorii de răspundere au îngăduit ca subofiţerul să continue cu încălcarea principiilor de bază ale muncii de securitate. Se pune întrebarea, ce abateri mai trebuie să comită subofiţerul pentru a-i determina pe şefii săi să ia mai operativ măsuri asupra lui ?

S-au redat aceste aspecte pentru a ilustra cu ajutorul lor cîtă importanţă are pentru întregul efectiv vigilenţa revoluţionară, cunoaşterea şi aplicarea ordinelor şi înalta conştiinţă a răspunderii pentru apărarea şi păstrarea cu maximum de grijă a secretului de stat şi profesional. Totodată să se cunoască faptul că pierderea, în mod izolat, în cadrul unor unităţi, şi de anumite persoane a unor documente secrete sau divulgarea lor constituie o faptă deosebit de gravă, deoarece astfel de cazuri, petrecute la mai multe unităţi, creează posibilitatea şi pericolul grupării acestor date în anumite locuri ce unde spionajul ar putea să le procure cu uşurinţă.

Cu toate că împotriva unora care au comis abateri au fost luate măsuri atît pe linie de partid, cît şi pe linie de comandă, ceea ce cu greu se poate repara sînt urmările deosebit de dăunătoare. Periculozitatea şi gravele efecte negative rezultate din desconspirările făcute ca urmare a tendinţei de pălăvrăgeală şi lăudăroşenie, se răsfrîng asupra securităţii statului. Aceste lipsuri în păstrarea secretului profesional au fost constatate în anumite situaţii în modul cel mai pregnant. Astfel, au fost cazuri cînd anumite acţiuni ale unităţilor de securitate s-au cunoscut încă din faza organizatorică de către serviciile de spionaj şi de anumite elemente duşmănoase din interior. În această privinţă ne-a fost sesizată prezenţa lor în mediile unităţilor şi în zonele în care s-au desfăşurat aplicaţii ale unităţilor de securitate, ori diferite misiuni.

Dacă nu lipsei de vigilenţă, cărui fapt putem atribui desconspirarea măsurii că ofiţerii de securitate nu mai însoţesc avioanele în zbor ? Numai o săptămînă mai tîrziu se comitea acel eveniment deosebit de grav, de pe aeroportul din Oradea, unde, pe lîngă laşitatea celor în cauză, se mai desprinde şi concluzia că elementele respective, cunoscute cu antecedente penale şi urmărite de organele noastre, au reuşit să afle imediat, de la anumiţi palavragii şi gură-cască, măsura luată de organele noastre, fapt ce le-a înlesnit punerea la cale a acţiunii.

Ne referim în continuare la o altă categorie de documente, faţă de care spionajul manifestă interes deosebit şi face eforturi susţinute pentru a intra în posesia lor şi anume, legitimaţiile militare şi permisele de acces în sedii.

Datorită lipsei de răspundere, a unui slab spirit de vigilenţă, mulţi salariaţi au pierdut asemenea documente. Numai pînă la sfîrşitul anului 1970 s-a înregistrat pierderea a 85 legitimaţii militare şi a 100 permise de intrare în unităţi.

Cunoscînd deosebita importanţă a documentelor personale pentru pătrunderea în sedii, la punctele de comandă şi în mediile unde se desfăşoară acţiuni ale unităţilor de securitate, se impune ca toţi salariaţii să folosească şi să păstreze cu cea mai mare grijă aceste documente, luînd toate măsurile pentru prevenirea pierderii şi sustragerii lor.

Din cele cîteva exemple relatate, privind anumite deficienţe în păstrarea secretului de stat şi profesional, precum şi a documentelor ce atestă apartenenţa la C.S.S., rezultă că ele se datoresc slabului nivel politic şi ideologic, unui grad scăzut de vigilenţă, precum şi slabei preocupări din partea unor factori de răspundere în exercitarea dreptului şi a obligaţiei ce le revin de a controla şi îndruma modul cum sînt aplicate ordinele date de conducerea Consiliului Securităţii Statului, în acest sens.

În legătură cu aspectele arătate în acest articol, trebuie menţionat că ele sînt doar cîteva din cele care definesc laturile vigilenţei, ale păstrării secretului de stat şi profesional în cadrul Consiliului Securităţii Statului. Numai din succinta lor prezentare, se desprinde concluzia, pentru şefii de toate treptele şi pentru birourile organizaţiilor de partid, de a intensifica activitatea politico-ideologică şi cultural-educativă în rîndul personalului, pentru a cultiva şi dezvolta vigilenţa revoluţionară, personalitatea, calităţi şi trăsături necesare îndeplinirii cu maximum de competenţă a obligaţiilor profesionale.

Unităţile care au documente secrete lipsă să întreprindă de îndată măsuri pentru căutarea lor. În cazul celor ce vor fi găsite, să se stabilească împrejurările în care au fost rătăcite, iar pentru cele ce, cu toate măsurile luate, nu vor fi găsite, să se stabilească cum au dispărut, cine se face vinovat de acest fapt şi, concomitent cu măsurile de clarificare a situaţiei fiecărui document, împotriva vinovaţilor să se ia măsuri corespunzătoare.

Periodic şi ori de cîte ori situaţia impune, să se prelucreze cu întregul efectiv documentele care reglementează modul cum se realizează apărarea secretului de stat în cadrul unităţilor, iar comandanţii şi şefii să exercite în permanenţă control şi îndrumare, pentru a verifica la subordonaţi modul în care respectă dispoziţiile legale, privind apărarea secretului de stat, precum şi pentru prevenirea pierderilor ori sustragerilor de documente secrete.

Fiecare ofiţer, subofiţer şi angajat civil să considere ca obligaţie principală cunoaşterea situaţiei documentelor secrete încredinţate, să aibă o evidenţă precisă asupra lor, ajungînd pînă la a cunoaşte exact poziţia lor în fichet, în mapă, pentru a sesiza imediat dacă cineva a umblat la ele.

Să se folosească pe scară tot mai largă mijloacele tehnice de alarmare, semnalizare, capcanele chimice şi alte măsuri de prevenire şi descoperire a eventualelor încercări de a pătrunde în încăperi, fichete şi alte locuri unde sînt păstrate documentele secrete.

Şi să nu se uite nici un moment că înalta conştiinţă politică, spiritul de vigilenţă, respectarea neabătută a principiilor compartimentării şi conspirativităţii muncii de securitate sînt cerinţe obligatorii şi garanţia apărării şi păstrării în cea mai desăvîrşită siguranţă a secretului încredinţat.

Marea adunare populară consacrată împlinirii a 150 de ani de la mişcarea revoluţionară condusă de Tudor Vladimirescu şi festivitatea acordării gradului de ofiţer unei noi promoţii de absolvenţi ai şcolilor militare

Împodobit sărbătoreşte, imensul platou din faţa Monumentului eroilor patriei a fost, în ziua de 20 august a.c., locul de desfăşurare a grandioasei adunări populare, organizată cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la mişcarea revoluţionară condusă de Tudor Vladimirescu şi a festivităţii absolvirii Academiei Militare şi înălţării la gradul de locotenent a absolvenţilor şcolilor militare de ofiţeri activi.

Cei peste 100 000 de cetăţeni adunaţi la poalele dealului Cotrocenilor au făcut o primire entuziastă conducătorilor de partid şi de stat.

În tribuna oficială au luat loc tovarăşii : Nicolae Ceauşescu, împreună cu soţia sa, Elena Ceauşescu, Ion Gheorghe Maurer, Emil Bodnăraş, Manea Mănescu, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe Pană, Gheorghe Rădulescu, Virgil Trofin, Ilie Verdeţ, Maxim Berghianu, Florian Dănălache, Emil Drăgănescu, Janos Fazekas, Petre Lupu, Dumitru Popa, Dumitru Popescu, Leonte Răutu, Gheorghe Stoica, Ştefan Voitec, Iosif Banc, Miron Constantinescu, Mihai Dalea, Miu Dobrescu, Mihai Gere, Ion Iliescu, Ion Ioniţă, Vasile Patilineţ, Ion Stănescu, Mihai Marinescu. De asemenea, în tribuna oficială se aflau membri ai C.C. al P.C.R., ai Consiliului de Stat şi ai guvernului, deputaţi ai Marii Adunări Naţionale, generali activi şi în rezervă, vechi militanţi ai mişcării muncitoreşti din ţara noastră, reprezentanţi ai consiliilor oamenilor muncii de naţionalitate maghiară şi germană.

După primirea raportului, prezentat de general de armată Ion Tutoveanu, comandantul Academiei Militare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, comandantul suprem al Forţelor noastre armate, însoţit de general de armată Ion Ioniţă, ministrul Forţelor Armate, Ion Stănescu, preşedintele Consiliului Securităţii Statului, şi Cornel Onescu, ministrul Afacerilor Interne, a trecut în revistă unităţile de ofiţeri.

Au luat apoi cuvîntul tovarăşii : Dumitru Popa, membru al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Municipal Bucureşti al P.C.R., primarul general al Capitalei, general de armată Ion Ioniţă, membru supleant al Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul Forţelor Armate, Hristache Antonache, Erou al Muncii Socialiste, muncitor la Uzinele „23 August", şi scriitorul Mihnea Gheorghiu.

În continuare au luat cuvîntul şefi de promoţie ai şcolilor de ofiţeri.

Întîmpinat cu vii şi puternice aplauze, a luat cuvîntul tovarăşul Nicolae Ceauşescu. (Cuvîntarea a fost publicată în presa apărută în ziua de 21 august.)

Adunarea a luat sfîrşit într-o atmosferă de puternică însufleţire, de vibrant patriotism, de internaţionalism militant, care şi-a găsit expresia în lozincile la adresa întăririi unităţii ţărilor socialiste, a mişcării comuniste şi muncitoreşti internaţionale.

La amiază, Ministerul Forţelor Armate, Consiliul Securităţii Statului şi Ministerul Afacerilor Interne au oferit mese festive în cinstea noii promoţii de absolvenţi ai Academiei Militare şi ai şcolilor militare de ofiţeri activi.

*
* *

La masa festivă, oferită de Consiliul Securităţii Statului, general-maior Nicolae Budişteanu, comandantul Şcolii militare de ofiţeri de securitate, a salutat printr-o alocuţiune, prezenţa

Defilează absolvenţii Şcolii militare de ofiţeri de securitate

Tovarăşul preşedinte al C.S.S., Ion Stănescu, urează noilor absolvenţi realizare deplină în profesia aleasă

în sală a tovarăşului preşedinte al Consiliului Securităţii Statului, Ion Stănescu.

În cuvîntul său, tovarăşul preşedinte al Consiliului Securităţii Statului a subliniat importanţa festivităţii, a expus succint contextul social-politic al acestui eveniment, al zilelor noastre, cînd ofiţerilor de securitate le revine nobila misiune de a continua să apere cuceririle celor ce muncesc din Republica Socialistă România, să lupte, dacă e necesar, pînă la suprema jertfă, pentru punerea în practică a liniei Partidului Comunist Român, împotriva oricăror încercări interne sau externe de zădărnicire a aspiraţiilor ori a realizărilor poporului nostru.

„Solemnitatea înălţării dumneavoastră în grad — *a spus tovarăşul Ion Stănescu* — constituie un eveniment foarte important, atît pentru aparatul Consiliului Securităţii Statului cît, şi mai ales, pentru dumneavoastră personal, care păşiţi acum nemijlocit la realizarea acţiunilor concrete ce le are de înfăptuit, din însărcinarea partidului, instituţia noastră.

Noua activitate, la locurile de muncă unde aţi fost repartizaţi, va solicita fiecăruia întreaga capacitate şi putere de muncă, dăruirea totală a forţelor şi personalităţii dumneavoastră, pentru executarea misiunilor, pentru a servi Republica Socialistă România întocmai aşa cum v-aţi legat solemn prin jurămîntul militar, prin angajamentele pe care le-aţi semnat şi în virtutea prevederilor cărora trebuie să vă dedicaţi toate posibilităţile şi pasiunea în slujba ţării. În consecinţă, aşteptăm de la fiecare dintre dumneavoastră să depuneţi toate eforturile pentru a vă integra în cel mai scurt timp în viaţa politică, socială şi profesională din unităţi, pentru a răspunde cum se cuvine înaltei încrederi ce vi s-a acordat.

Vă previn că sarcinile nu vor fi uşor de îndeplinit. Înfăptuirea vastului program al partidului, de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate, determină creşterea prodigioasă a valorilor materiale şi spirituale pe care sintem chemaţi să le apărăm cu devotament şi în modul cel mai calificat. Această creştere presupune o încordare tot mai mare a forţelor din partea tuturor cadrelor noastre.

Sinteţi oameni politici şi nu puteţi pierde din vedere faptul că creşterea potenţialului economic, tehnic, ştiinţific al ţării şi succesele sale pe diferite alte planuri se realizează pe fundalul unor confruntări de clasă. Au loc în mod insistent încercări şi acţiuni din partea serviciilor de spionaj, a agenţilor lor, de a lovi în cuceririle noastre, precum şi diferite manifestări ale unor elemente ostile din interior.

De asemenea, pentru a cîştiga bătălia, trebuie să aveţi totdeauna în vedere că veţi înfrunta un duşman abil, inteligent, perspicace, iscusit. Dacă se va dovedi altfel, cu atît mai bine pentru noi. Dar dacă veţi porni la treabă cu îngimfare, automulţumire, de la premisa că duşmanul e mai slab, veţi pierde şi vom avea de suferit eşecuri. În consecinţă, trebuie să vă perfecţionaţi necontenit pregătirea şi însuşirile pe care le-aţi dobîndit în şcoală, să le demonstraţi practic, acţionînd la înălţimea situaţiilor ce le veţi avea de rezolvat.

Ca urmare, să vă fie limpede că trebuie să serviţi patria nu acţionînd ca nişte simpli funcţionari, ci ca activişti politici, ca ostaşi ai partidului şi ai puterii clasei muncitoare, animaţi de patriotism fierbinte şi devotament neţărmurit pentru apărarea cuceririlor socialismului, a ţării. În aceste condiţii, vă revine sarcina nobilă de a continua şi duce pe o treaptă superioară înaltele tradiţii de luptă ale comuniştilor, ale cadrelor şi ostaşilor, ale eroilor securităţii statului, care n-au pregetat să-şi dea viaţa în lupta cu duşmanul de clasă".

În numele tuturor absolvenţilor, şeful promoţiei, locotenent Potenteu Ana-Marian, a citit Legămîntul promoţiei 1971 de ofiţeri de securitate.

Frumuseţea acestui legămînt, patriotismul cald, hotărîrea şi devotamentul ce se desprind din cuvintele

Înălţarea la gradul de locotenent, prilej de bucurie

rostite atunci cu mîndrie firească ne fac să redăm în întregime acest text în paginile publicației „Securitatea". Ne alăturăm vechilor promoții de ofițeri care au primit în mijlocul lor pe tinerii absolvenți, urîndu-le să se realizeze pe deplin ca ofițeri, comuniști și cetățeni ai României socialiste, să dovedească prin fapte atașamentul față de cei ce i-au ajutat, îndrumat și instruit, față de conducerea de partid, față de părinți și de poporul acestei țări, căreia s-au angajat să-i fie scut.

Legămîntul promoției

Trăim în această zi clipe emoționante, unice în viața noastră, împlinirea speranțelor, visurilor, idealurilor noastre, încununarea, după cei trei ani de muncă, cu înaltul titlu de ofițer al Consiliului Securității Statului.

Acum trei ani, animați de același ideal, am venit în acest lăcaș de cultură, tineri de pe frumoasele meleaguri ale României Socialiste; de pe cîmpiile mănoase ale Munteniei și Moldovei, de pe plaiurile însorite ale Carpaților, din mîndra cetate a Transilvaniei, de pe țărmul însorit al Euxinului.

Ne-am despărțit de ogor, de condei, de strung, purtînd în inimi chemarea nestăvilită de a deveni străjeri neînfricați ai acestor pămînturi minunate, ai acestor oameni harnici, ai acestui trecut glorios, cu hotărîrea fermă de a nu înșela încrederea tovarășilor din mijlocul cărora am plecat.

Ne-am întîlnit aici și ne-am unit eforturile ca tineri plini de elan și hotărîre și am mers pe drumul greu al cunoașterii, al pregătirii și perfecționării, umăr la umăr, avînd încredere și credință deplină în ordinele și învățămintele comandanților și profesorilor noștri.

Am învățat să mînuim cu aceeași pricepere, atît armele noastre — inteligența și curajul — cît și legile țării, convinși fiind că pentru a le apăra trebuie să le cunoaștem.

Cu un bogat bagaj de cunoștințe de specialitate, juridice, militare, cu reale calități de luptători, înarmați cu un deplin discernămînt politic, ne pregătim azi să pășim pe calea datoriei patriotice, a nobilei misiuni politice de apărători ai securității statului, ai liniștei și vieții pașnice a poporului român.

Am beneficiat de săli moderne de cursuri, laboratoare și cabinete utilate cu aparate moderne.

Am avut fericirea să primim cunoștințe și îndrumări de la profesori și comandanți cu o înaltă pregătire politică și profesională.

Pentru toate acestea se cuvine cu adevărat să exprimăm sincera noastră gratitudine conducerii de partid și de stat, conducerii C.S.S., personal tovarășului președinte Ion Stănescu, care s-au preocupat de buna noastră pregătire, care ne-au îndrumat și călăuzit pașii pe calea realizării noastre.

De asemenea, nu putem uita pe cei care zi de zi, ceas de ceas, au stat în mijlocul nostru și care și-au dăruit toate cunoștințele, toată puterea de muncă și experiența pedagogică, formării noastre, deschiderii drumului către tainele muncii de securitate, ale artei militare și problemelor juridice, insuflîndu-ne respectul legilor, dreptății, adevărului și echității.

Tuturora le aducem acum prinosul recunoștinței noastre, cele mai calde și sincere mulțumiri.

Prezenți cu mare bucurie la această masă festivă, noi, mica oaste a promoției de ofițeri de securitate 1971, stipulăm:

1. Fie ca patrimoniul faptelor noastre bune să fie îmbogățit cu noi și bogate rezultate ale succesorilor acestui nobil titlu de ofițer de securitate.

2. Fie ca prestigiul acestei școli să se ridice la înălțimea piscurilor carpatine, iar recolta muncii corpului profesoral să fie asemenea celei a mănosului Bărăgan.

3. Fie ca osteneala și silința tuturor cadrelor care ne-au îndrumat și condus activitatea în această perioadă să fie înzecit răsplătită iar bucuria muncii să fie astfel desăvîrșită.

4. Făgăduim că vom persevera în munca de viitor și vom milita cu multă fermitate pentru aplicarea în mod creator a cunoștințelor și deprinderilor căpătate în școală, nepreçupețind de va fi nevoie nici viața pentru a ne îndeplini misiunile încredințate de partid și guvern, considerîndu-ne, în orice clipă a vieții noastre, succesori ai bravilor eroi ai neamului românesc.

5. Făgăduim că întreaga noastră activitate o vom desfășura în lumina hotărîrilor luate de conducerea de partid, a ordinelor și instrucțiunilor C.S.S., a conștiinței noastre socialiste și nu vom uita niciodată că în calitate de ofițeri de securitate, de activiști ai partidului, de cetățeni, trebuie să slujim cauza dreaptă a partidului, să apărăm onoarea militară și gloria patriei.

6. Ne legăm în mod solemn că ne vom reîntîlni peste scurgerea a 10 ani, cu scopul de a face un bilanț al muncii noastre și o nouă făgăduință.

Pentru aceasta dăm legat colegilor noștri, locotenent Profir Constantin, locotenent Alexoaie Gheorghe și locotenent Buciu Gheorghe, să dea carte de înștiințare tuturor celor prezenți aici, spre a ne aduna în ultima sîmbătă a lunii septembrie din anul 1981, în locul în care legatarii susnumiți vor stabili.

7. Fie întreaga noastră gratitudine și mulțumire celor ce au ascultat acest legămînt, multă sănătate, multă bucurie și rodnice rezultate în muncă.

Noii absolvenți alături de conducerea C.S.S. și de cei ce i-au ajutat să descifreze primele taine ale meseriei

MIJLOACE, PROCEDEE ÎN MUNCA CU TINERETUL

Întrunind adeziunea deplină a tuturor oamenilor muncii români şi de diferite naţionalităţi din patria noastră, expunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru al activului de partid din domeniul ideologiei şi al activităţii politice şi cultural-educative şi-a dovedit pe deplin caracterul de necesitate obiectivă a etapei actuale, devenind pentru toţi comuniştii, pentru toţi oamenii cinstiţi din instituţiile de artă, cultură şi învăţămînt, un model de punere în practică, în mod creator, a principiilor marxist-leniniste.

Ca ofiţeri de securitate, ştim însă că unele elemente din interior ori anumite cercuri din afara graniţelor ţării noastre au încercat şi vor mai încerca să desfăşoare acţiuni de îndoctrinare ostilă, îndeosebi asupra tinerilor din România, pentru a-i deruta ideologic şi a-i atrage pe calea parazitismului ori chiar a trădării.

Ce pregătiri am făcut pentru a ne angaja cu toate forţele noastre în această luptă, ce măsuri am luat sau ne pregătim să luăm în acest sens, iată cîteva aspecte pe care am încercat să le punem în discuţie, adresînd un număr de patru întrebări inspectoratelor de securitate: Cluj, Timiş, Brăila, Satu-Mare şi Dolj.

Redăm în continuare întrebările şi răspunsurile trimise la redacţie, mulţumind totodată tovarăşilor care au căutat să împărtăşească din experienţa şi din proiectele lor de viitor şi altor colegi de muncă din întreaga ţară.

Cum s-a organizat în judeţul dumneavoastră asigurarea informativă a unor locuri frecventate de tineri ?

Cluj

În baza ordinelor date de conducerea C.S.S., a analizelor ce au avut loc, Inspectoratul de securitate al judeţului Cluj şi-a intensificat activitatea pentru lichidarea aspectelor necorespunzătoare, care s-au manifestat în obiectivele de învăţămînt şi în locurile frecventate de tineri.

În acest sens, s-a întocmit un plan de măsuri cu responsabilităţi şi termene precise, referitor la dispunerea reţelei informative în toate locurile unde elementele ostile puteau încerca îndoctrinarea unor tineri.

Ne-a atras atenţia însă şi o altă categorie de tineri, aceea a celor exmatriculaţi din şcoli şi din facultăţi, care frecventează cafenele, baruri, localuri, restaurante, unde pun la cale afaceri, contrabandă, furturi, acostează diferiţi cetăţeni străini. Sub influenţa unor astfel de anturaje, uneori au fost determinate chiar minore să întreţină relaţii intime cu cetăţeni străini. Nu rare au fost cazurile cînd unii tineri, din această categorie, s-au dedat la acte antisociale, injurii, calomnii la adresa U.T.C-ului, a politicii partidului şi a statului nostru.

Aşadar, credem că munca informativă dusă cu persoane tinere cere din partea ofiţerului multă perspicacitate şi spirit analitic. Unii tineri nu dispun încă de discernămînt politic în a aprecia unele probleme din viaţa socială, pot fi sub influenţa negativă a familiei, sau a unor elemente din anturajul pe care îl au. Alţii sînt stăpîniţi de spiritul de aventură.

În punctare şi recrutare, ne-am orientat şi asupra unor persoane care făceau parte din anumite anturaje sau întreţineau legături cu elemente ce prezentau interes pentru organele noastre.

În munca de culegere de informaţii a fost antrenat întregul potenţial informativ al inspectoratului, fapt ce ne permite să stăpînim bine problemele de securitate din acest domeniu.

Pe baza informaţiilor obţinute în ultimul timp, au fost luate măsuri de anihilare a unor activităţi duşmănoase din rîndul anumitor categorii de tineri. Spre exemplificare, vom prezenta două cazuri, ce ni se par mai semnificative :

Studentul „Macedon" de la Facultatea de biologie, faţă de mai mulţi studenţi, făcuse afirmaţii prin care elogia fascismul, încercînd să justifice unele acţiuni duşmănoase îndreptate împotriva ţării noastre. A păstrat la domiciliul său, fără autorizaţie, diferite substanţe explozive şi

inflamabile, însuşindu-şi şi procedeele tehnologice de preparare şi utilizare a lor. A purtat în permanenţă asupra lui o capsulă cu cianură de potasiu, care a fost găsită cu prilejul percheziţiei corporale. Întrucît s-a documentat activitatea infracţională a acestuia, urmează a fi pusă în mişcare acţiunea penală.

Un alt caz, „Ulise" (element descompus, fără ocupaţie, provenit dintr-o familie dezorganizată) a polarizat în jurul său mai mulţi tineri, printre care şi elevi de liceu, constituindu-se într-o grupare, în scopul săvîrşirii unor infracţiuni. În vederea realizării scopului propus, se întîlneau, de regulă, la cofetăria „Primăvara" din Cluj, unde purtau discuţii şi plănuiau modul de evaziune din ţară. Dat fiind pericolul social pe care-l reprezentau aceştia, după verificarea informaţiilor, în cooperare cu organele de miliţie, s-a trecut la reţinerea lor. În timpul cercetărilor, s-a confirmat faptul potrivit căruia aceşti tineri hotărîseră să fugă din ţară şi că preconizau să-şi procure armament prin dezarmarea unor miliţieni sau a unor paznici, în vederea deturnării unui avion de pe ruta Cluj–Bucureşti, spre Ankara, sau să răpească un diplomat, al unui stat capitalist, pentru eliberarea căruia voiau să ceară garantarea plecării lor din România. Materialele obţinute fiind verificate, s-a dispus trimiterea în justiţie a celor în cauză.

Timiş

Timişoara este un oraş cu 23 de facultăţi, cu 16 licee şi 7 şcoli profesionale.

În procesul de formare a culturii profesionale, a măiestriei viitorului specialist, a concepţiei sale despre viaţă şi societate, precum şi în formarea conduitei sale etice şi morale, un rol principal îl au cadrele didactice. Dar şi organele de securitate pot şi trebuie să contribuie, într-un anumit mod, specific, la educarea şi formarea unei concepţii sănătoase a acestor tineri. Trebuie înlăturate adică toate cauzele care pot genera stări de natură să influenţeze negativ tineretul din şcoli şi din facultăţi, nepermiţîndu-se nici o concesie.

În desfăşurarea activităţii noastre concrete, s-a pornit de la ideea că munca de supraveghere informativă generală, în rîndul studenţilor şi elevilor, are anumite particularităţi specifice.

O importanţă deosebită s-a acordat identificării elementelor care, pe baza activităţii desfăşurate în cursul anilor anteriori sau a antecedentelor politice, pot fi luaţi în evidenţa generală, respectîndu-se riguros criteriile precizate în ordinele C.S.S. Astfel, au fost identificaţi, numai la Institutul de medicină din Timişoara, un număr de şapte studenţi, foşti condamnaţi pentru activităţi ostile orînduirii noastre de stat. Aceştia, fiind mai în vîrstă şi cu mai multă experienţă, pot influenţa negativ pe unii dintre colegi sau chiar să-i atragă spre o activitate potrivnică statului nostru.

O altă categorie de tineri care stau în permanenţă în atenţia noastră sînt cei care întreţin relaţii cu diferiţi cetăţeni străini, elevi şi studenţi care corespondează cu persoane din străinătate şi mai ales cu postul de radio „Europa Liberă", elevi şi studenţi care iau parte la adunările sectelor.

Datorită configuraţiei geografice în care este aşezată Timişoara, aproape în tot timpul anului, aici există un mare flux de cetăţeni străini. Ei îşi crează legături, mai ales printre tineri, şi uneori încearcă să-i atragă la diferite activităţi ostile.

Pentru cunoaşterea tuturor acestor aspecte, o importanţă deosebită s-a acordat identificării principalelor locuri frecventate de tineri, în afară de cămine şi internate. Din nefericire, sînt elevi şi studenţi (e adevărat tot mai puţini ca număr) care frecventează des barurile, braseriile şi restaurantele. Toate aceste locuri au fost asigurate din punct de vedere informativ, în cooperare cu Serviciul III şi cu organele de miliţie.

Din activitatea desfăşurată de noi, am constatat însă că cele mai multe discuţii sau acţiuni care contravin legilor statului nostru se duc în cadrul căminelor sau al internatelor.

Deseori, forma de activitate negativă, şi uneori chiar duşmănoasă, constă în trimiterea de scrisori postului de radio „Europa Liberă". Cea mai mare parte dintre expeditori au redactat conţinutul izolat şi nu au vorbit despre acele scrisori, dar dacă se luau de către noi unele măsuri mai complexe, s-ar fi putut cunoaşte, din vreme – cel puţin la o parte dintre ei – intenţia de a scrie acestui post de radio.

Brăila

Conducerea inspectoratului a hotărît ca, în rezolvarea sarcinilor de combatere a activităţii duşmănoase pe care anumite elemente încearcă să o ducă cu unii tineri, în afară de ofiţerul din Serviciul I, să fie angrenaţi şi alţi ofiţeri cum ar fi de pildă, cei ce au atribuţii pe linie de învăţămînt, personal, administrativ etc. S-au avut în vedere şi posibilităţile pe care le au în acest domeniu şi ofiţerii din serviciile II şi III, care deservesc obiective ce dispun de cluburi, echipe artistice sau sportive etc., sau obiective frecventate de cetăţeni străini şi care adesea sînt vizitate de tineret. În teritoriu, au fost repartizate sarcini pe această linie ofiţerilor de miliţie (ofiţeri instructori posturi).

Întreaga activitate de asigurare informativă pe această linie se desfăşoară în baza planului general întocmit la nivelul inspectoratului, iar necesarul de recrutări a fost eşalonat într-un grafic cu termene şi responsabilităţi pentru fiecare ofiţer. Deşi în această activitate au fost angrenaţi mai mulţi ofiţeri din diferite compartimente, pentru o mai bună

coordonare a activităţii, informaţiile obţinute sînt centralizate la ofiţerul care răspunde efectiv de acest domeniu, în vederea selecţionării cazurilor ce urmează a fi luate în lucru.

Satu-Mare

Din analiza datelor şi informaţiilor de care dispunem, rezultă că în judeţul nostru, la fel ca în întreaga ţară, avem tineri preocupaţi de pregătirea lor profesională şi intelectuală, tineri care, în marea majoritate, participă din plin la viaţa politică şi socială, respectă legile statului şi normele de convieţuire. Cele ce s-au petrecut în primăvara anului 1970, lupta cu apele, au demonstrat aceasta.

Totuşi, au fost cunoscute de către noi şi anumite fenomene negative care, neprevenite la timp, pot degenera în manifestări duşmănoase.

Tot ca o deficienţă ce a rezultat în urma şedinţei de analiză pe linia muncii cu tineretul, este faptul că în localurile din zona centrală a oraşului unde, în majoritatea cazurilor, vin tineri cu o conduită mai controlată, am dispus de reţea informativă, pe cînd localurile de la periferie ca: hanuri, crame, restaurante, săli de dans, unde se adună mai frecvent elemente cu carenţe în conduită şi în educaţie, ne-au scăpat din vedere, atît nouă cît şi organelor de miliţie.

Ca urmare a ordinelor şi a indicaţiilor primite în ultima perioadă, am trecut la asigurarea informativă şi a acestor locuri frecventate de tineri, prin recrutarea de noi colaboratori, informatori şi prin crearea de rezidenţe. Şcolile profesionale de pe lîngă diferite întreprinderi au fost predate ofiţerilor care deservesc obiective economice. De la începutul vacanţei de vară, am trecut la recrutări de colaboratori pe şantiere, unde s-a constatat încă din anii precedenţi că lucrează un număr mare de tineri.

Dolj

Activitatea pe linie de tineret a Inspectoratului de securitate al judeţului Dolj a fost axată pe prevenirea comiterii unor fapte antisociale.

Prin fapte antisociale nu înţelegem – restrictiv – numai acţiunile sau inacţiunile care cad sub incidenţa legii penale, ci şi acel sumum de activităţi şi manifestări ale unor tineri care, prin caracterul lor retrograd, decadent, lezează morala noastră comunistă, violentează bunul simţ public, atentează la etica socială.

După opinia noastră, organele de securitate capătă tot mai mult un rol plenar desfăşurîndu-şi activitatea nu numai pe plan restrîns, acela al prevenirii unor activităţi infracţionale, date în competenţă prin lege,

ci şi pe alte planuri, care privesc deopotrivă, atît comportarea civilizată, cît şi pregătirea contrainformativă.

În afara claselor de elevi şi a grupelor de studenţi, a internatelor liceale sau a căminelor studenţeşti, a cluburilor elevilor sau a casei de cultură a studenţilor, în sfera activităţii noastre informative au fost cuprinse şi casele de cultură orăşeneşti, casele tineretului, cluburile muncitoreşti, cercurile şi cenaclurile artistice, casa de creaţie, căminele culturale, cafenelele şi barurile.

Mijlocul de bază al activităţii noastre este reţeaua informativă. Conducerea inspectoratului a ordonat încadrarea cu 1–2 colaboratori a fiecărei clase paralele de elevi şi, cu acelaşi număr de surse informative, a fiecărei grupe de studenţi. Raţiunea acestei măsuri rezidă în existenţa unui principiu de bază al muncii de securitate: verificarea informaţiilor.

De asemenea , pentru verificarea informaţiilor – de la caz la caz – acolo unde s-a impus o documentare de ansamblu asupra unor discuţii în grup sau pentru depistarea legăturilor celui urmărit, precum şi în alte situaţii operative, am folosit, cu eficienţa scontată, mijloacele speciale.

Astfel, despre fostul cenaclu „Popas literar", organul nostru deţinea date din care rezulta că unii membri ai cenaclului, mai în vîrstă, cunoscuţi cu un trecut politic reacţionar sau cu antecedente penale, căutau să atragă tineri sub influenţă, să le insufle o anumită conduită şi manieră în a scrie o literatură pe culoarea politicii lor de altă dată. Totuşi, informaţiile ce le deţineam nu erau concludente, întrucît discuţiile de influenţare aveau loc într-un cadru foarte restrîns şi se ţineau, de obicei, după şedinţele publice ale cenaclului. În această situaţie, am recurs la instalarea mijloacelor speciale, prin intermediul cărora am realizat atît verificarea cît şi completarea informaţiilor iniţiale. Ulterior, documentînd cazul respectiv şi făcînd propuneri corespunzătoare organului de partid, acesta a luat măsuri de dizolvare şi reorganizare a cenaclului literar, elementele duşmănoase fiind izolate şi compromise.

Similar s-a procedat şi în cazul „Dumitrescu", un element declasat, care ducea o viaţă parazitară, dominat de concepţii ostile orînduirii noastre sociale. Acesta se străduia să atragă în jurul său tineri cu veleităţi literare şi care, sub paravanul clubului tineretului, aflat în incinta Casei de cultură a tineretului din Craiova, promova curente decadente în creaţia literară, incita pe tineri la o conduită libertină, cultivînd în rîndul acestora idei fataliste.

Datele obţinute prin reţeaua informativă, coroborate cu cele furnizate de mijloacele speciale, au condus la elucidarea cazului, cel urmărit fiind demascat şi îndepărtat din clubul tineretului, iar ulterior trimis în judecată pentru săvîrşirea unor infracţiuni pe linia organelor de miliţie.

O altă problemă pe care realitatea zilnică o ridică cu deosebită stringenţă în faţa organelor de securitate, mai ales în actualul stadiu cînd România intră tot mai mult în circuitul mondial al turismului, o constituie încercarea unor cercuri şi persoane străine de a penetra, în rîndul tinerilor noştri, ideea de a duce o viaţă uşoară, fără muncă, de a propaga o concepţie idealistă despre viaţă şi societate. Un diplomat străin făcea următoarea remarcă dînd instrucţiuni unui subaltern cum să acţioneze pe

acest plan al coruperii tineretului dintr-o ţară socialistă : „... o generaţie de corupţi în istoria unei naţiuni este suficientă spre a-i compromite viitorul cel puţin pentru o jumătate de secol..."

Pe lîngă activitatea de prevenire, de contracarare a unor influenţe nefaste ale ideologiei burgheze, am iniţiat şi aplicat şi alte forme, cum ar fi : contactele oficiale ale ofiţerului de securitate cu cadrele universitare, profesorii, diriginţii şi directorii de licee, în vederea pregătirii contrainformative a acestora ; contactele directe ale cadrelor noastre cu tineretul ; pregătirea contrainformativă a copiilor cadrelor de securitate, elevi şi studenţi, pentru a depista acele cazuri şi aspecte ce ne interesează ; contactele apropiate ale ofiţerilor de securitate cu profesorii de limbi străine. Prin toate măsurile de mai sus, am căutat să ni-i apropiem cît mai mult pe oamenii aceştia, să-i ajutăm să înţeleagă rolul preventiv al muncii noastre în cadrul instituţiilor unde lucrează.

Ilustrativ, în acest sens, este cazul „Aurora", recent soluţionat. O elevă, din ultima clasă de liceu, se afla de mai multă vreme sub influenţa unui „tînăr" dintr-un stat imperialist, care îi scria cu regularitate, trimiţîndu-i diferite cadouri constituite, în general, din articole cosmetice şi de uz vestimentar, reviste ilustrate, beletristică, manifeste şi afişe politice. În legătură cu manifestele şi afişele, „tînărul" din străinătate îi adresa fetei rugămintea ca o parte din ele să le afişeze în locuri publice din ţara noastră, iar restul să le trimită la anumite adrese într-o ţară prietenă, socialistă. Manifestele şi afişele conţineau injurii şi expresii denigratoare la adresa sistemului socialist. Prima semnalare, cu referire la acest caz, ne-a parvenit de la profesorul de limba engleză, la care eleva respectivă a apelat pentru traducerea scrisorilor.

Din experienţa muncii cu tinerii, ce metode de legătură, de instruire şi educare aţi constatat că dau cele mai bune rezultate?

Cluj

În ceea ce priveşte instruirea şi educarea reţelei informative din rîndul tinerilor, considerăm că cea mai eficientă metodă o constituie legătura directă. Aceasta, avîndu-se în vedere că, în general, reţeaua este formată din elemente tinere, fapt ce impune un timp îndelungat pentru a

reuşi să-i pregătim în mod corespunzător, în vederea realizării sarcinilor şi a obiectivelor muncii noastre.

Intrucît pe linia tineretului studios există un mare număr de informatori şi de colaboratori, se impune totuşi folosirea rezidenturii. Considerăm însă că ar fi necesar să se găsească o modalitate de cointeresare mai eficientă a rezidenţilor, deoarece s-a constatat că, în general, munca pe care ei o desfăşoară cu reţeaua nu se ridică întotdeauna la nivelul posibilităţilor reale şi mai ales, a exigenţelor actuale.

Timiş

Metodelor de ţinere a legăturii cu reţeaua din rîndul tinerilor, le-am acordat o atenţie deosebită, datorită faptului că prezintă unele particularităţi de care trebuie neapărat să se ţină seama. Majoritatea tinerilor din reţea nu au telefon şi orice neatenţie în reluarea legăturii poate crea suspiciuni sau îi poate chiar desconspira.

Sîntem de părere că cea mai eficace metodă de ţinere a legăturii, din toate punctele de vedere, este legătura personală, deoarece există astfel posibilitatea educării, a formării şi dezvoltării unor calităţi strict indispensabile unui informator sau colaborator. Intîlnirile cu informatorii şi colaboratorii elevi şi studenţi au fost ţinute în primul rînd de către ofiţerul care răspunde de activitatea institutului respectiv, fiind realizate în case de întîlniri, în marea majoritate a cazurilor.

Datorită faptului că numărul de colaboratori şi informatori este mare şi continuă să crească, s-a ivit necesitatea creării unor rezidenţe. Rezidenţii au fost aleşi, în majoritatea cazurilor, dintre asistenţi universitari, directori de biblioteci, directori cu munca de educaţie, pedagogi ş.a., deci persoane care, prin natura activităţii pe care o desfăşoară în şcoală sau facultate, pot uşor să ia legătura cu colaboratorul, atunci cînd doresc. Aici trebuie remarcată o deficienţă şi anume aceea că o parte dintre rezidenţi, bazîndu-se pe faptul că se află în aceeaşi instituţie cu colaboratorul, nu fixează data întîlnirilor sau nu le respectă. Ca urmare apar o sumedenie de greutăţi, în ceea ce priveşte reluarea legăturii. Va trebui ca în următorul an de învăţămînt să stabilim forme mai adecvate pentru întîlnirile de control dintre rezidenţi şi colaboratori.

Instruirea şi educarea colaboratorilor şi informatorilor sînt probleme complexe, care se realizează într-un timp mai îndelungat. Ceea ce dorim să remarcăm, legat de acest lucru, este faptul că am ţinut seama întotdeauna de particularităţile individuale ale colaboratorului, de laturile sale psihice, de carenţele sale în educaţie şi cultură. Atunci cînd am observat un entuziasm exagerat în colaborarea cu organele noastre, am temperat cu tact lucrurile invitînd la obiectivitate şi răbdare. Pentru aceasta, evident este necesară cunoaşterea multilaterală a informatorului sau a colaboratorului şi verificarea în permanenţă a informaţiilor date.

Considerăm foarte bine venită prevederea din Ordinul președintelui C.S.S., care precizează ca, în anumite cazuri bine justificate, să nu se ia un angajament scris de colaborare. Noi am constatat că sînt persoane susceptibile, bănuitoare, neîncrezătoare în forțele proprii, mai ales în prima fază de discuții. Or, pe acestea un angajament scris le-ar putea îndepărta de noi.

Brăila

Specificul muncii noastre în rîndul tinerilor presupune existența unei rețele numeroase. În acest scop noi am recrutat și unele persoane cu ajutorul cărora au fost organizate rezidențe ce asigură contactarea, la intervale scurte, a unui număr mai mare de informatori și de colaboratori.

Din activitatea practică a rezultat faptul că unii informatori sau colaboratori folosiți pe această linie, în unele perioade – în special perioada de vacanță – au posibilitatea de a intra în posesia mai multor informații utile, la intervale relativ scurte, chiar de mai multe ori în cursul aceleiași zile. De aceea, pentru un anumit număr de informatori s-a creat, în mod experimental, o căsuță poștală la una din gazdele caselor de întîlniri.

În activitatea noastră cu rețeaua, am urmărit nu numai exercitarea unei influențe directe asupra informatorului sau a colaboratorului, ci și modul în care acesta poate dovedi practic ce a înțeles în urma discuțiilor pe care le purtăm cu el. Astfel, unii informatori au fost dirijați în direcția de a exercita la rîndul lor influență pozitivă, în special în rîndul rudelor și al cunoscuților de vîrstă apropiată. Considerăm că în acest fel, pe lîngă latura educativă, se realizează și lărgirea cîmpului de activitate a informatorului, în vederea obținerii de informații din mediu.

Satu-Mare

În munca de instruire și de educare a rețelei ne-am orientat în direcția dezvoltării calităților personale. Ținînd seama de vîrsta informatorilor și a colaboratorilor tineri, care oarecum constituie un impediment în munca de instruire și de educare, cît și de faptul că în perioada vacanțelor se întrerupe legătura cu unii dintre aceștia, în cadrul întîlnirilor am acordat o atenție deosebită stabilirii modului în care informațiile pot să ne parvină în timp util, în perioada vacanțelor. Pentru aceasta am creat mai multe căsuțe poștale.

Dolj

Datorită unor trăsături caracteristice pe linia aceasta de muncă, ponderea a căpătat-o legătura prin rezident.

Totuși am dori să subliniem unele elemente de esență particulară și anume, ca periodic, de la caz la caz, în funcție de materialul de observație pe care-l avem, să organizăm contactări personale și cu rețeaua dată în legătura rezidenților.

Colaboratorii noștri sînt tineri, nu au discernămîntul necesar, sînt tentați către subiectivitate. De asemenea, tineretului îi este caracteristică o înclinație mai detașată spre aventură, spre fabulație, trebuie să reținem instabilitatea unor sentimente la această vîrstă, stări de exuberanță juvenilă etc. Iată numai cîteva sublinieri care trebuie să ne determine la o conduită aparte cu această categorie de surse informative, discuții mai apropiate, pe planuri mai intime, aplecarea asupra lor cu căldură și sinceritate, nu cu duritate și distanțare. În această ipostază, ofițerul de securitate trebuie să fie și un bun psiholog.

Ce forme de pregătire contrainformativă a tineretului ați folosit sau intenționați să folosiți în viitor?

Cluj

În cadrul inspectoratului nostru a existat preocupare pentru pregătirea contrainformativă atît a tineretului, cît și a cadrelor didactice din învățămîntul mediu și superior. În acest sens, a fost prelucrată H.C.M. nr. 957/1966 cu toate cadrele, urmînd ca această măsură să fie extinsă și la nivelul elevilor și studenților, o dată cu începerea noului an de învățămînt. În acest sens, vom pregăti și anumite exemple educative pe linia noastră. La fel, am întocmit mai multe informări pentru organele de partid, informări pe baza cărora, la nivelul organizațiilor U.T.C., al inspectoratului școlar, al diriginților și al asociațiilor studențești, s-au prelucrat anumite cazuri de tineri care au comis acte antisociale, sau au făcut parte din grupări și anturaje dușmănoase.

De asemenea, pe linia tineretului au fost organizate schimburi de

opinii, cu factorii de răspundere din cadrul centrului universitar şi al inspectoratului judeţean de învăţămînt, precum şi din cadrul inspectoratului de miliţie al judeţului, schimburi de opinii la care a participat şi un secretar al Comitetului judeţean al P.C.R.

În acelaşi timp, s-a asigurat publicarea, în presa locală, a unor materiale educative de pregătire contrainformativă a populaţiei şi în special a tineretului, de multe ori scrise de ofiţeri de-ai noştri sau în colaborare cu anumiţi ziarişti, care au fost invitaţi să participe la unele măsuri întreprinse de noi.

Considerăm că această măsură a publicării unor materiale de pregătire contrainformativă ar trebui extinsă şi la alte ziare şi reviste studenţeşti. Ne gîndim la revistele „Echinox", „Viaţa studenţească", la ziarul „Scînteia tineretului". Apoi, la anumite reviste interne ale liceelor, ale şcolilor tehnice şi profesionale.

Timiş

Una din sarcinile trasate de conducerea superioară de partid, organelor noastre, este prevenirea oricăror acţiuni duşmănoase sau antisociale în rîndul tineretului. Se înţelege că activitatea de prevenire presupune în primul rînd cunoaşterea unor fenomene complexe de viaţă modernă, pînă în cele mai mici amănunte. Pentru a realiza această sarcină, în afară de măsurile privind organizarea reţelei, instruirea ei etc., s-au luat şi unele măsuri de pregătire contrainformativă a tineretului. În licee, de exemplu, începînd cu clasele mai mari, cu sprijinul profesorilor, diriginţilor etc., s-au purtat discuţii cu elevii, unde au fost abordate şi unele teme legate de acţiuni duse împotriva orînduirii noastre de stat de către elemente declasate, rupte de popor şi ţară, făcîndu-se în acelaşi timp şi educaţia patriotică a elevilor. De asemenea, s-au purtat discuţii în legătură cu elevii care au scris la postul de radio „Europa Liberă", arătîndu-le că redactorii acelei emisiuni sînt duşmani ai ţării noastre, că ei calomniază realizările regimului nostru. Discuţii pe această temă au fost purtate la mai multe licee din Timişoara. Considerăm că în viitor s-ar putea aborda şi alte teme în cadrul orelor de dirigenţie, teme care să ducă la pregătirea contrainformativă a elevilor. S-ar putea porni de la un film şi apoi, treptat, să li se arate că şi în prezent, în oraşul nostru, în instituţiile noastre, se pot strecura în mod abil duşmani.

În rîndul studenţilor, s-a folosit, în principal, prilejul unor avertizări, demascări etc. Credem că nu este suficient. Aici se pot folosi o gamă mult mai mare de forme, începînd de la organizarea unor întîlniri, în care să se explice textul unor legi, decrete etc., cu exemplificările de rigoare şi pînă la publicarea unor articole în revistele studenţeşti. S-a făcut ceva în acest sens, dar foarte puţin.

Credem că orice avertizare, în rîndul studenţilor, trebuie să [...] în faţa unui cerc mai mare de studenţi. De asemenea, prin asociaţia studenţilor e necesar să se prelucreze materiale privitoare la studenţii sau studentele care întreţin relaţii cu cetăţeni străini, care ascultă postul de radio „Europa Liberă" sau altele de acest gen.

Brăila

În prima jumătate a anului 1970, ca urmare a identificării unor autori de scrisori anonime adresate postului de radio „Europa Liberă", s-au luat măsuri de avertizare a unora dintre aceştia (în majoritate fiind elevi de liceu), în prezenţa părinţilor. Totodată cazurile au fost semnalate organelor locale de partid, care au dispus discutarea lor pe linie de U.T.C. în cadrul şcolilor.

Cu aprobarea organelor locale de partid, s-au organizat adunări cu elevii şi cu cadrele didactice din licee şi şcoli profesionale, cu care ocazie, factori de răspundere din inspectoratul nostru au expus unele obligaţii ce revin elevilor ca urmare a unor modificări aduse la H.C.M. nr. 957/1966. În mod concret, au fost expuse cazurile depistate de organele noastre, vizîndu-se în principal consecinţa dăunătoare a legăturilor, pe orice cale, cu postul de radio „Europa Liberă". Asemenea prelucrări au fost făcute şi în unele obiective economice din municipiul Brăila, la care au participat şi numeroşi tineri. Aceste măsuri s-au dovedit a fi eficiente.

Totodată, vom avea în vedere pregătirea mai atentă a tinerilor care vor pleca în grup sau individual în străinătate. Vom asigura grupurile cu reţea informativă instruită în mod corespunzător, cu sarcini contrainformative şi de influenţare.

Satu-Mare

În colaborare cu conducerea unităţilor şcolare am organizat prelucrarea prevederilor H.C.M. nr. 957/1966 şi a completărilor ulterioare, totodată fiind prezentate într-un mod adecvat orientările greşite ale unor tineri, care au avut manifestări ostile şi antisociale.

La avertizările lărgite, colaborînd strîns cu organele U.T.C., am invitat cu prioritate tineri predispuşi a comite acte de genul celor demascate, adică tineri cunoscuţi cu concepţii cosmopolite, intenţii de evaziune.

Avînd o legătură strînsă cu conducerea unităţilor şcolare, noi îi informăm periodic despre anumite aspecte, care apreciem că ar fi bine să fie prelucrate în consiliile profesorale, la orele de dirigenţie etc. La fel

procedăm și cu directorii caselor de cultură și cu coordonatorii anumitor cluburi ori biblioteci.

Pentru viitor preconizăm să colaborăm mai intens cu organele U.T.C. și, în prezența ofițerilor de securitate și miliție, să se efectueze mai multe întîlniri cu tinerii, în fața cărora să se facă expuneri, în care să se prezinte aspecte referitoare la istoricul unor culte și secte, la periculozitatea acestora, fără a desconspira acțiuni concrete ale muncii de securitate.

Dolj

În scopul pregătirii contrainformative a tineretului din județul Dolj, organul nostru de securitate a inițiat și realizat o seamă de acțiuni cu larg ecou în masa de tineri. Astfel, consemnăm : prelucrarea cu studenții, separat pe facultăți, și cu elevii din clasele mai mari a H.C.M. nr. 957/1966 și a H.C.M. nr. 1009/1969 ; prelucrarea publică, în prezența cadrelor universitare, a cadrelor didactice, precum și a altor intelectuali din județul Dolj, a unor materiale educative, ilustrate cu cele mai semnificative cazuri elucidate de organul nostru, referitoare la unele acte antisociale comise de tineri ; în revista studențească „Cadran universitar" și în revistele liceale au fost publicate diferite materiale de sinteză, care au dezbătut unele probleme majore, cum ar fi : spiritul de sacrificiu ; patriotismul ; tinerețea și umanismul ; apărarea secretului de stat etc., materiale redactate de unii ofițeri ai unității noastre. În cadrul activității generale de pregătire contrainformativă a populației au fost publicate, în presa locală sau difuzate prin postul de radio Craiova, o seamă de materiale cu caracter educativ ; seriale ilustrate, articole de analiză și anchete sociale, povestiri și schițe. Materialele s-au bucurat de o largă apreciere în rîndul tineretului.

O atenție deosebită s-a acordat de către organul nostru și pregătirii contrainformative a grupurilor compacte de tineri care s-au deplasat în străinătate. De fiecare dată, cu fiecare grup în parte, s-a lucrat minuțios de la om la om. După verificarea tuturor componenților grupului și înlăturarea celor care prezentau suspiciuni de evaziune, urma selecționarea atentă a persoanelor pretabile a fi recrutate în calitate de colaboratori ai organelor noastre. În scopul exploatării mai operative a informațiilor și a unei asigurări contrainformative mai eficiente a grupului pe întreaga perioadă a deplasării s-a realizat, de fiecare dată sub o anumită legendă de acoperire, introducerea în grup a unui ofițer de securitate. Așa de exemplu, am organizat grupul folcloric „Mugurelul" din Craiova care, în primăvara anului curent, a efectuat un turneu de două săptămîni în Belgia. Din totalul membrilor lotului, circa jumătate au fost în legătura ofițerului nostru care i-a însoțit, permițîndu-i acestuia să cunoască permanent starea de spirit a oamenilor, activitatea fiecărui component al grupului, facilitîndu-i, în fapt, stăpînirea situației operative în fiecare moment de pe parcursul turneului, astfel încît acțiunea a fost încheiată cu succes.

Cum ați cooperat pînă în prezent cu organele de miliție pe această linie de muncă și ce preconizați în acest sens pe viitor ?

Cluj

Rețeaua informativă a organelor noastre a fost și este instruită în continuare în direcția de a furniza informații cu privire la elementele care comit infracțiuni ce fac obiectul muncii noastre și a organelor de miliție. Ca urmare a acestor măsuri, s-au obținut o serie de informații cu privire la distrugeri și degradări de bunuri sau sustrageri din avutul obștesc, furturi, contrabandă, care au fost trimise spre soluționare organelor de miliție. Unii tineri, despre care am obținut informații cu privire la intențiile de evaziune din țară, au fost semnalați și organelor de miliție cu care s-a cooperat în lucrarea lor.

Pe viitor se vor lua măsuri pentru a se realiza un sistem mai eficient de cooperare în acest domeniu între sectoarele informative ale organelor de securitate și cele ale miliției, în vederea depistării elementelor care exercită influență negativă în rîndul tineretului.

În acest sens, se va acorda o atenție deosebită încadrării informative a localurilor unde se adună tineri fără ocupație, cu antecedente politice sau penale, pentru a-i stabili pe cei pretabili la acțiuni dușmănoase sau antisociale, în vederea luării unor măsuri operative de anihilare a activității lor.

Timiș

În vederea cuprinderii în condiții cît mai bune a problemelor pe linie de tineret, este necesară, desigur, și o strînsă colaborare cu organele de miliție.

Pînă în prezent, această colaborare, deși există, nu se desfășoară încă în mod suficient. S-a întocmit un plan de acțiune comun, s-au făcut unele schimburi de informații, de opinii, păreri, dar sporadic, nedîndu-i-se un caracter permanent.

Pe viitor, intenționăm ca, la fiecare două săptămîni, să se organizeze o intîlnire la nivelul ofițerilor din informativ, unde să se facă un schimb de informații, desigur privind problemele mai importante, să se tragă concluzii necesare pentru etapa următoare. Se va pune accentul mai ales pe cunoașterea naturii activității tinerilor din locurile publice, relațiile acestora cu cetățenii străini și orice activitate antisocială.

Considerăm că, în felul acesta, vom reuși să realizăm sarcinile puse de conducerea profesională și de partid în fața noastră, în cele mai bune condiții și că vom stăpîni în fiecare moment situația operativă din școli și din institutele de învățămînt superior.

Brăila

Deși pînă la apariția Ordinului tovarășului președinte al C.S.S., din iunie a.c., privitor la intensificarea muncii informative în rîndul tineretului, nu puteam vorbi de o cooperare pe această linie între organele noastre și cele de miliție, totuși putem spune că au fost situații și împrejurări cînd s-a colaborat în rezolvarea și clarificarea unor probleme, făcîndu-se schimb de informații, care, în final, au dus la elucidarea unor cazuri, la prevenirea sau descoperirea unor infracțiuni comise de anumiți tineri. Putem exemplifica cu cazul a trei tineri între 19 și 20 ani, fără ocupație, toți din orașul Brăila, care, în iunie 1970, au fost prinși în flagrant de către organele noastre, pe cînd se aflau în stația C.F.R. Brăila, cu scopul de a pleca la Constanța, de unde preconizau să treacă în mod fraudulos frontiera. De menționat că cei în cauză încercaseră, în prealabil, să atragă de partea lor și trei tinere, dintre care două eleve din clasa a X-a.

Semnificativ este și cazul unor tineri din orașul Brăila care, intrînd în relații cu unii navigatori străini, au procurat valută falsă (dolari), pe care au folosit-o pentru cumpărarea de obiecte străine.

Pentru viitor, ne-am propus să intensificăm această colaborare, în sensul de a menține o legătură strînsă cu organele de miliție, iar schimbul de informații să se facă permanent și mai operativ, inclusiv în scopul de a evita unele suprapuneri în recrutările ce se vor face.

În baza planului comun de cooperare, s-a prevăzut, de asemenea, ca în cazurile și situațiile mai deosebite să se facă analize comune, ori de cîte ori va fi necesar.

Satu-Mare

Cooperarea cu organele de miliție s-a făcut prin schimburi de informații, însă într-o măsură insuficientă pînă în prezent.

Pentru viitor, am întocmit un plan comun cu responsabilități concrete, cu propuneri pentru anumite situații care există.

De comun acord, s-a făcut o analiză asupra dispersării rețelei informative și a locurilor frecventate de tineri, locuri unde necesită a se efectua noi recrutări, pentru a nu apare paralelisme în muncă. Am mai întocmit o evidență cu tinerii neîncadrați în cîmpul muncii, pretabili la activități ostile. Colaboratorii care au absolvit liceul și nu lucrează în cîmpul muncii sînt menținuți în rețea, fiind dirijați pe lîngă aceștia.

Dolj

Inspectoratul de securitate al județului Dolj a înregistrat, cu precădere în ultimii 2–3 ani de zile, o fructuoasă colaborare cu organele de miliție pe linia aceasta de muncă. Adeseori organele noastre de securitate, în procesul muncii informative, intră în posesia unor date care interesează organele de miliție. Și nu rareori se întîmplă ca delimitarea de competență între organele noastre și ale miliției să îmbrace forme relativ pe același front, interesele ambelor organe de stat, de securitate și de miliție, conjugîndu-se perfect. Așa, de exemplu, în cazul „Rita și Dora", recent soluționat, informațiile deținute de organul nostru se refereau la faptul că două femei se ocupau cu traficul de stupefiante, infracțiune dată de legea penală în competența organelor de miliție, dar aceleași informații mai făceau trimiterea și la suspiciuni de spionaj, unde opera competența organelor de securitate. Conlucrînd, ambele organe au rezolvat cazul judicios și operativ. Într-un alt caz, „Deturnarea", în care un grup de tineri din Craiova se asociaseră în intenția de a realiza evaziunea prin deturnarea unui avion, de asemenea colaborarea dintre organele de miliție și securitate s-a dovedit deosebit de fructuoasă. Și exemplele ar putea continua.

*
* *

În cele consemnate mai sus, am intenționat să relatăm, desigur succint și parțial, modul în care s-a înțeles să se rezolve sarcinile recent ordonate de către conducerea Consiliului Securității Statului. Nu avem pretenția să afirmăm că metodele și procedeele ce au fost expuse epuizează tema pusă în discuție. Este pe deplin posibil, ca alte unități de securitate să fi găsit forme și procedee de muncă chiar mai bune, mai eficiente.

Astăzi, în contextul social caracterizat de conducerea superioară de partid printr-o deosebită emulație în problemele de educație și pregătire ideologică a tuturor oamenilor muncii din țara noastră, organelor de securitate le revin sarcini multiple, complexe, pe o largă arie de activitate, în care efortul tuturor cadrelor noastre trebuie să fie permanent, neprecupețit, plenar.

PREOCUPĂRI SPORITE PENTRU PREVENIREA ORICĂROR ACȚIUNI DUȘMĂNOASE SAU ANTISOCIALE DIN RÎNDUL TINERILOR

Desfășurînd o perioadă relativ îndelungată muncă informativă în rîndul tinerilor, am avut posibilitatea să-mi dau seama că principiile fundamentale ale politicii P.C.R. de educare a tineretului reprezintă, din punct de vedere teoretic și practic, una din cele mai avansate poziții care s-au formulat în documentele unor partide comuniste.

Grăitor în această privință este amplul program expus de tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta Consfătuire de lucru a activului de partid din domeniul ideologiei și al activității politice și cultural-educative, ca și cuprinzătoarele măsuri adoptate de Comitetul Executiv al C.C. al P.C.R., pentru îmbunătățirea activității politico-ideologice de educare marxist-leninistă a membrilor de partid, a tuturor oamenilor muncii.

Prin multiplele mijloace de informare în masă, prin școală, dar mai ales prin contactul cu munca, tineretul va avea posibilitatea, mai mult ca în trecutul apropiat, să cunoască și să aprofundeze politica partidului și a statului nostru, concepția materialist-dialectică despre lume și societate, să înțeleagă mai bine formele sociale ale vieții contemporane și să se integreze cu entuziasmul și energia caracteristice vîrstei, la înfăptuirea măreţelor obiective ale națiunii noastre — făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate.

Putem afirma deci că tineretul va fi principalul beneficiar al acestor măsuri.

Nu putem trage însă concluzia că elementele dușmănoase din interior vor renunța să aibă în atenție pe anumiți tineri, că postul de radio „Europa Liberă“ își va înceta emisiunile ostile, că turismul nu va fi folosit de cercurile interesate din Occident pentru a-i influența pe unii tineri, prin intermediul unor agenți ai lor.

De aceea, pe linia aparatului de securitate se impune o intensificare a muncii informative, pentru a cunoaște și preveni în fază incipientă orice activități ostile sau antisociale din rîndul tinerilor. În acest sens, avem o linie clară, planul de măsuri comun al organelor de securitate și de miliție, aprobat de tovarășul președinte al Consiliului Securității Statului, Ion Stănescu, și de tovarășul ministru al Afacerilor Interne, Cornel Onescu, la 4 iunie 1971.

Se pune în fond o singură întrebare : Cum să acționăm pentru a executa în cît mai bune condiții sarcinile prevăzute, în conformitate cu spiritul și orientarea Expunerii tovarășului Nicolae Ceaușescu și a celorlalte documente elaborate de conducerea partidului, pentru îmbunătățirea activității ideologice și cultural-educative?

În primul rînd trebuie să studiem și să ne însușim în mod temeinic documentele de partid menționate și cele care vor apare, sarcină care ne revine desigur și ca membri de partid, dar care e strict obligatorie pentru a ne putea îndeplini în condiții optime activitatea profesională.

În spiritul documentelor, este necesar să ne orientăm asupra problemelor pe care va trebui să le urmărească rețeaua informativă, pentru a ne sesiza imediat orice interpretare tendențioasă sau denaturare a complexului de măsuri adoptate.

În mod deosebit trebuie să acordăm atenție instruirii și educării persoanelor pe care le avem în legătură, avînd în vedere că majoritatea informatorilor și colaboratorilor sînt tineri cu un nivel politic în formare.

Nu este un secret că elementele cunoscute anterior cu poziție dușmănoasă, sau chiar anumiți tineri, comentează în mod nefavorabil, ostil, măsurile care au fost luate. Sînt unele informații din care rezultă că unii tineri au făcut afirmații că aceste măsuri au fost luate în perioada vacanței elevilor și studenților, pentru ca aceștia să nu reacționeze potrivnic, dar că o dată cu începerea cursurilor, se vor găsi studenți care să protesteze în grup.

Sîntem informați și că unii cetățeni străini, veniți în țara noastră, ca turiști, i-au instigat pe unii tineri la demonstrații și la alte acțiuni prin care să se opună măsurilor adoptate.

În contact cu asemenea idei, nu e exclus să întîlnim situații cînd și tînărul nostru informator sau colaborator poate să fie dezorientat sau chiar să se lase influențat. De aceea, se impune să discutăm cu ei cu răbdare conținutul și sensul documentelor, să venim cu argumente convingătoare, pentru explicarea necesității și oportunității lor, pentru ridicarea conștiinței politice a tuturor oame-

nilor muncii și în special a tinerilor din patria noastră. Vom avea astfel în primul rînd garanția că informatorul cunoaște în mod aprofundat documentele, că poate să sesizeze aspectele ce prezintă interes pentru organele securității statului și să ne semnaleze din timp persoanele care, în mod direct sau subtil, încearcă să-i instige pe tineri la acțiuni ostile sau antisociale.

O deosebită importanță pentru realizarea unui sistem eficace de culegere a informațiilor în rîndul tinerilor o are legătura cu rețeaua.

Numărul mare de informatori și colaboratori cu care trebuie să se întîlnească un ofițer ce lucrează pe această linie de muncă, precum și specificul vieții școlare și universitare ridică două probleme și anume: realizarea legăturii și ritmicitatea întîlnirilor.

Desigur, o instruire și dirijare în condiții mai bune se poate asigura atunci cînd se folosește metoda legăturii personale cu informatorii și colaboratorii.

Unii dintre aceștia, datorită vîrstei, insuficientei maturități în aprecierea faptelor și fenomenelor, a golurilor pe care le mai au în pregătirea politică, nu-și dau seama întotdeauna ce este periculos și ce nu. Nu puține sînt cazurile cînd, venind la întîlnire, tînărul informator spune că nu are nimic deosebit de semnalat. Discutînd însă cu el în mod detaliat despre ce a făcut de la întîlnirea anterioară, ne relatează fapte ce prezintă interes.

Dar, așa cum am arătat mai sus, ofițerii care lucrează în acest sector au o rețea foarte numeroasă, adesea ajungînd la 60—80 de informatori și colaboratori. Este de la sine înțeles că nu este posibil să se desfășoare o muncă de calitate în asemenea condiții. Singura soluție care se impune este crearea de rezidențe. Și totuși, rezidențele create în acest sector sînt foarte puține ca număr. Deși sînt recrutați un număr însemnat de rezidenți, ei sînt ținuți perioade îndelungate „în pregătire“, fără a li se preda colaboratori în legătură (sau li se dă una-două persoane, ceea ce, mai mult îngreunează decît ajută munca informativă).

Cauza principală a acestei situații constă în aceea că foarte mulți ofițeri și, din păcate și unii șefi, au ajuns la concluzia că rezidențele nu dau rezultate. Este adevărat, unele rezidențe nu și-au dovedit eficacitatea. Dar numai rezidențele prost create, fie datorită faptului că a fost aleasă o persoană fără calități pentru munca dificilă de rezident, fie că nu se găsesc formele cele mai adecvate pentru a-i determina pe acei oameni să depună interes în culegerea informațiilor cu ajutorul celor care le sînt dați în legătură. Acolo unde rezidențele au fost create cu respectarea tuturor condițiilor, ele au dat rezultate. Și exemple care să întărească această afirmație sînt suficiente.

Iată o soluție reușită, adoptată de ofițerii din Inspectoratul de securitate al județului Argeș. Un fost ofițer, ieșit la pensie, a fost chemat de conducerea inspectoratului și i s-a solicitat să țină legătura cu un număr de informatori. Într-o perioadă scurtă de timp a fost instruit asupra specificului muncii în rîndul tinerilor. Fiind un tovarăș cu mult simț de răspundere, legat de instituția în care a lucrat, într-o perioadă relativ scurtă a obținut rezultate bune, treptat ajungînd să țină legătura cu 26 informatori și colaboratori. Fără a avea un program de lucru, tovarășul respectiv vine aproape zilnic la inspectorat, se informează asupra ordinelor noi, a sarcinilor pe care le are de rezolvat cu rețeaua. Pentru conștiinciozitatea cu care muncește, pe baza rezultatelor obținute, lunar sau la două luni este stimulat cu sume variind între 500 și 800 lei. Este o experiență care poate fi extinsă, în forme specifice, în funcție de situația existentă în fiecare inspectorat.

A doua chestiune la care aș vrea să mă refer este aceea a ritmicității întîlnirilor. Adesea am întîlnit situații cînd informatorii și colaboratorii sînt contactați o dată pe lună, ceea ce reduce considerabil aportul lor la munca informativă. Trebuie să avem în vedere că o mare parte a anului, elevii și studenții au vacanță (de iarnă, de primăvară și de vară), în alte luni au sesiune de examene, perioade în care ei pot fi întîlniți mai greu sau de loc. Astfel, se ajunsese la situația că un informator sau colaborator era contactat de șase-opt ori într-un an. Trebuie să recunoaștem că o asemenea stare de lucruri este cu totul inacceptabilă și că nu se poate vorbi de o instruire și educare corespunzătoare.

Datorită acestui fapt, întîlnim cazuri cînd tinerii informatori sau colaboratori uită sarcinile de la o întîlnire la alta, nu se simt permanent antrenați la culegerea informațiilor, activitatea capătă un caracter formal și nu reușim să-i atragem, să-i apropiem suficient de noi, ca organ de securitate. Desigur că în această privință, trebuie respectat ordinul de a contacta pe informator ori de cîte ori este nevoie : de două ori, de patru ori, de zece ori pe lună, dacă e necesar.

Dar, vorbind în general despre rețeaua de supraveghere informativă generală, situația specifică acestei probleme impune ca numărul întîlnirilor cu informatorii și colaboratorii să fie dublat.

Aș vrea să mă refer în continuare și la cîteva probleme privind cooperarea dintre organele de securitate și cele de miliție. Este o certitudine că planul de măsuri elaborat în comun, analizele și unele acțiuni au stimulat conjugarea eforturilor, în direcția folosirii mai judicioase și eficiente a întregului potențial de care dispun cele două organe. S-a acordat o mai mare atenție încadrării informative a acelor locuri și localuri unde se adună tineri, în bună parte fără ocupație sau cu antecedente politice ori penale, reușind să se obțină informații despre elementele pretabile

nilor muncii și în special a tinerilor din patria noastră. Vom avea astfel în primul rînd garanția că informatorul cunoaște în mod aprofundat documentele, că poate să sesizeze aspectele ce prezintă interes pentru organele securității statului și să ne semnaleze din timp persoanele care, în mod direct sau subtil, încearcă să-i instige pe tineri la acțiuni ostile sau antisociale.

O deosebită importanță pentru realizarea unui sistem eficace de culegere a informațiilor în rîndul tinerilor o are legătura cu rețeaua.

Numărul mare de informatori și colaboratori cu care trebuie să se întîlnească un ofițer ce lucrează pe această linie de muncă, precum și specificul vieții școlare și universitare ridică două probleme și anume: realizarea legăturii și ritmicitatea întîlnirilor.

Desigur, o instruire și dirijare în condiții mai bune se poate asigura atunci cînd se folosește metoda legăturii personale cu informatorii și colaboratorii.

Unii dintre aceștia, datorită vîrstei, insuficientei maturități în aprecierea faptelor și fenomenelor, a golurilor pe care le mai au în pregătirea politică, nu-și dau seama întotdeauna ce este periculos și ce nu. Nu puține sînt cazurile cînd, venind la întîlnire, tînărul informator spune că nu are nimic deosebit de semnalat. Discutînd însă cu el în mod detaliat despre ce a făcut de la întîlnirea anterioară, ne relatează fapte ce prezintă interes.

Dar, așa cum am arătat mai sus, ofițerii care lucrează în acest sector au o rețea foarte numeroasă, adesea ajungînd la 60—80 de informatori și colaboratori. Este de la sine înțeles că nu este posibil să se desfășoare o muncă de calitate în asemenea condiții. Singura soluție care se impune este crearea de rezidențe. Și totuși, rezidențele create în acest sector sînt foarte puține ca număr. Deși sînt recrutați un număr însemnat de rezidenți, ei sînt ținuți perioade îndelungate „în pregătire", fără a li se preda colaboratori în legătură (sau li se dă una-două persoane, ceea ce, mai mult îngreunează decît ajută munca informativă).

Cauza principală a acestei situații constă în aceea că foarte mulți ofițeri și, din păcate și unii șefi, au ajuns la concluzia că rezidențele nu dau rezultate. Este adevărat, unele rezidențe nu și-au dovedit eficacitatea. Dar numai rezidențele prost create, fie datorită faptului că a fost aleasă o persoană fără calități pentru munca dificilă de rezident, fie că nu se găsesc formele cele mai adecvate pentru a-i determina pe acei oameni să depună interes în culegerea informațiilor cu ajutorul celor care le sînt dați în legătură. Acolo unde rezidențele au fost create cu respectarea tuturor condițiilor, ele au dat rezultate. Și exemple care să întărească această afirmație sînt suficiente.

Iată o soluție reușită, adoptată de ofițerii din Inspectoratul de securitate al județului Argeș. Un fost ofițer, ieșit la pensie, a fost chemat de conducerea inspectoratului și i s-a solicitat să țină legătura cu un număr de informatori. Într-o perioadă scurtă de timp a fost instruit asupra specificului muncii în rîndul tinerilor. Fiind un tovarăș cu mult simț de răspundere, legat de instituția în care a lucrat, într-o perioadă relativ scurtă a obținut rezultate bune, treptat ajungînd să țină legătura cu 26 informatori și colaboratori. Fără a avea un program de lucru, tovarășul respectiv vine aproape zilnic la inspectorat, se informează asupra ordinelor noi, a sarcinilor pe care le are de rezolvat cu rețeaua. Pentru conștiinciozitatea cu care muncește, pe baza rezultatelor obținute, lunar sau la două luni este stimulat cu sume variind între 500 și 800 lei. Este o experiență care poate fi extinsă, în forme specifice, în funcție de situația existentă în fiecare inspectorat.

A doua chestiune la care aș vrea să mă refer este aceea a ritmicității întîlnirilor. Adesea am întîlnit situații cînd informatorii și colaboratorii sînt contactați o dată pe lună, ceea ce reduce considerabil aportul lor la munca informativă. Trebuie să avem în vedere că o mare parte a anului, elevii și studenții au vacanță (de iarnă, de primăvară și de vară), în alte luni au sesiune de examene, perioade în care ei pot fi întîlniți mai greu sau de loc. Astfel, se ajunsese la situația că un informator sau colaborator era contactat de șase-opt ori într-un an. Trebuie să recunoaștem că o asemenea stare de lucruri este cu totul inacceptabilă și că nu se poate vorbi de o instruire și educare corespunzătoare.

Datorită acestui fapt, întîlnim cazuri cînd tinerii informatori sau colaboratori uită sarcinile de la o întîlnire la alta, nu se simt permanent antrenați la culegerea informațiilor, activitatea capătă un caracter formal și nu reușim să-i atragem, să-i apropiem suficient de noi, ca organ de securitate. Desigur că în această privință, trebuie respectat ordinul de a contacta pe informator ori de cîte ori este nevoie: de două ori, de patru ori, de zece ori pe lună, dacă e necesar.

Dar, vorbind în general despre rețeaua de supraveghere informativă generală, situația specifică acestei probleme impune ca numărul întîlnirilor cu informatorii și colaboratorii să fie dublat.

Aș vrea să mă refer în continuare și la cîteva probleme privind cooperarea dintre organele de securitate și cele de miliție. Este o certitudine că planul de măsuri elaborat în comun, analizele și unele acțiuni au stimulat conjugarea eforturilor, în direcția folosirii mai judicioase și eficiente a întregului potențial de care dispun cele două organe. S-a acordat o mai mare atenție încadrării informative a acelor locuri și localuri unde se adună tineri, în bună parte fără ocupație sau cu antecedente politice ori penale, reușind să se obțină informații despre elementele pretabile

la fapte duşmănoase şi antisociale şi să se întreprindă o serie de măsuri operative de prevenire şi anihilare a acţiunilor pe care le preconizau.

În multe inspectorate judeţene, s-a imprimat un caracter mai organizat acestei cooperări, delimitîndu-se în principiu, de la început, obiectivele şi sarcinile ce revin fiecărui organ, pentru eliminarea paralelismului şi pentru o mai bună stăpînire a situaţiei operative în rîndul tineretului.

Schimbul de informaţii a fost mai operativ şi eficient. Mai mult ca în trecut, reţeaua informativă a organelor de securitate a fost instruită să semnaleze şi aspecte care fac obiectul muncii organelor de miliţie, informînd în mod operativ, direct pe ofiţerii de miliţie, cu diverse aspecte importante, pentru a fi verificate şi exploatate.

Sînt elocvente în această privinţă măsurile comune care au fost luate pentru destrămarea unor cluburi hippyes sau a altor organizaţii şi grupări, ai căror membri îşi propuneau să fugă din ţară sau să comită fapte cu caracter duşmănos, ori antisocial. De asemenea, au fost soluţionate o serie de cazuri pe linie de moravuri, consum de stupefiante, trafic de valută etc.

Pînă în prezent sînt însă puţine cazurile cînd cu ajutorul şi sprijinul organelor de miliţie se maschează unele acţiuni întreprinse de organele de securitate. În acest mod, ne putem rezolva foarte multe probleme. Concludent este cazul unui fost legionar din Craiova, element dominat de concepţii ostile orînduirii noastre sociale, care atrăsese în jurul său o serie de tineri cu veleităţi literare, cărora le cultiva idei tendenţioase şi pe care îi incita la conduite libertine, chiar şi în cadrul Casei de cultură a tineretului din Craiova. Apreciind că prezintă pericol, fiind pretabil să instige pe tinerii respectivi şi la acţiuni ostile, s-a acţionat asupra lui prin organele de miliţie şi ulterior a fost trimis în justiţie, pentru săvîrşirea unor infracţiuni contra bunelor moravuri.

Au fost puţine acţiunile şi raziile preconizate de organele de miliţie (în locurile frecventate de tineri cu preocupări parazitare sau care încalcă ordinea şi liniştea publică) la care au participat şi ofiţeri de securitate, deşi în asemenea ocazii, pe lîngă un schimb de experienţă, s-ar putea remarca mai uşor şi unele aspecte ce interesează organele noastre.

În sfîrşit, o legătură mai strînsă cu organele de miliţie ne-ar da posibilitatea să exploatăm unele situaţii pentru efectuarea unor recrutări pe bază de material compromiţător. (Destul de mulţi tineri, elevi sau studenţi, comit fapte de o gravitate redusă şi, în urma anchetei, organele de miliţie nu iau măsura trimiterii acestora în judecată.) Recrutările efectuate în asemenea împrejurări — evident, numai dacă cei în cauză corespund pentru munca informativă — au dat bune rezultate.

Maior NICOLAE MIHAI

Sarcini ale aparatului de securitate în lumina noii organizări a comerţului exterior

Revoluţia tehnico-ştiinţifică contemporană imprimă activităţii economice din sfera exportului o desfăşurare dinamică, determinînd progrese rapide în producţie şi exigenţă din ce în ce mai mare faţă de calitatea produselor.

Documentele Conferinţei Naţionale a P.C.R. din 1967 şi ale Congresului al X-lea al P.C.R. subliniază rolul şi importanţa comerţului exterior în cadrul dezvoltării economiei naţionale, stabilind totodată o serie de măsuri menite să ducă la perfecţionarea conducerii şi organizării acestui sector.

Legea nr. 1 din 17 martie 1971, privind activitatea de comerţ exterior, de cooperare economică şi tehnico-ştiinţifică a Republicii Socialiste România, prin normele pe care le cuprinde, vine să îmbrace în haină juridică hotărîrile adoptate prin documentele de partid menţionate. Noile reglementări orientează activitatea de comerţ exterior în direcţia realizării unei legături cît mai directe între producătorul intern şi pieţele externe, eliminînd fenomenul de centralism excesiv manifestat în trecut.

Potrivit dispoziţiunilor articolului 7 din lege, operaţiunile de comerţ exterior se realizează acum nemijlocit de către centralele industriale, de unităţi cu statut de centrală şi de către unităţi producătoare autorizate anume în acest scop. Concomitent, activitatea de comerţ exterior va fi realizată şi de către întreprinderi socialiste care vor satisface cerinţele acelor unităţi ce nu au fost autorizate să desfăşoare nemijlocit operaţiuni de comerţ exterior. Răspunderea întreprinderilor producătoare şi cointeresarea acestora în activitatea comerţului exterior sînt bine precizate de lege, arătîndu-se că „fiecare întreprindere producătoare se ocupă nemijlocit şi răspunde de activitatea comerţului exterior, chiar dacă nu intră direct în relaţii cu piaţa străină, ci îşi realizează această activitate prin intermediul centralei sau al unei între-

prinderi specializate de comerţ exterior". Ca urmare a acestei reglementări, conducerea Consiliului Securităţii Statului a hotărît ca majoritatea întreprinderilor de comerţ exterior să fie deservite informativ de ofiţeri care lucrează pe linia Direcţiei de contrainformaţii economice.

În noile condiţii, creşte răspunderea ministerelor economice pentru îndeplinirea planurilor de comerţ exterior şi se măreşte rolul comerţului exterior care trebuie să asigure realizarea politicii partidului şi guvernului în domeniul relaţiilor economice internaţionale.

Fiind un sector important al economiei naţionale, dar totodată şi foarte vulnerabil, comerţul exterior trebuie apărat cu o deosebită grijă, împotriva oricăror acţiuni sau uneltiri puse la cale de elementele duşmănoase care urmăresc slăbirea sistemului nostru social şi de stat.

Plecînd de la acest deziderat, ofiţerii din diferite unităţi ale Consiliului Securităţii Statului au obţinut pînă în prezent o serie de rezultate pozitive în prevenirea ori curmarea unor activităţi infracţionale, în sectorul comerţului exterior.

Printr-o cooperare mai judicioasă cu factori de răspundere din compartimentele de comerţ exterior, s-a prevenit într-o mare măsură transmiterea de informaţii economice în exterior.

În procesul urmăririi informative, au fost întreprinse combinaţii şi organizate măsuri care au asigurat preîntîmpinarea producerii de pagube pentru economia naţională şi înlăturarea din competiţie a unor firme care ofereau utilaje necorespunzătoare sau aveau o situaţie financiară precară.

Astfel, în cursul anului 1970, Ministerul Industriei Construcţiilor de Maşini ducea tratative, prin I.S.C.E. Industrialimport, în vederea importării unei instalaţii complexe pentru Uzina de prelucrare a aluminiului Slatina. Cunoscută fiind importanţa acestui obiectiv, încă din faza de prospectare, a fost dirijată reţeaua informativă pentru a ne semnala dacă anumite persoane participante la tratative, prin activităţile lor, aduc prejudicii economiei naţionale. În procesul muncii, reţeaua a semnalat că, deşi din studiul comparativ al ofertelor, a rezultat că firma americană Amax Alluminu Co. se află pe primul loc, anumite persoane din I.P.L. şi Industrialimport exercită mari influenţe pentru a cumpăra aceste instalaţii de la alte firme din R.F. a Germaniei sau Franţa, aducînd argumente de genul : „Sînt firme cunoscute", „au mai făcut afaceri comerciale cu ţara noastră" etc. A fost informată conducerea M.I.C.M., care a dispus o analiză şi supravegherea atentă a modului cum se face acceptarea celei mai bune oferte. În cele din urmă s-a hotărît să se importe instalaţia respectivă de la firma Amax. În timpul tratativelor cu această firmă, atît prin reţeaua informativă, cît şi prin contactarea directă de către un ofiţer a unui comerciant ce făcea parte din grupa de tratative a firmei Amax, s-au obţinut date din care rezulta că firma mai are o rezervă de preţ de aproximativ 700 000 dolari, aspect verificat printr-o acţiune specială. Fiind informată conducerea M.I.C.M. despre acest lucru, s-a reuşit corectarea preţului (în momentul în care tratativele erau aproape terminate) cu încă 630 000 dolari. Apreciind aportul organelor de securitate la realizarea acestor economii, conducerea M.I.C.M. a trimis o scrisoare de mulţumire

conducerii C.S.S. Este de reţinut faptul că ofiţerii de securitate au acţionat bine şi operativ atît în faza precontractuală, cît şi în timpul tratativelor, că s-au folosit toate posibilităţile şi momentele operative pentru reuşita acţiunii.

Cunoaşterea amănunţită a persoanelor care concură la realizarea unor contracte şi abordarea de măsuri ingenioase pentru contracararea unor acţiuni potrivnice intereselor economiei naţionale, trebuie să fie o sarcină a fiecărui ofiţer de contrainformaţii economice.

În acest an, într-o întreprindere de comerţ exterior aparţinînd Ministerului Industriei Chimice, s-au purtat numeroase discuţii tehnice cu o serie de firme pentru contractarea unei instalaţii de prelucrare-ţiţei de mare randament. La un moment dat, lucrurile s-au precipitat, majoritatea firmelor pretinzînd sume nepracticabile.

Ofiţerul de securitate, avînd reţea competentă şi sesizînd comportarea unui delegat străin, a întreprins o combinaţie informativă, în urma căreia a reuşit să intre în posesia unor date care, cu aprobarea conducerii Direcţiei a II-a, au fost comunicate directorului general al întreprinderii respective. S-a lansat o legendă verosimilă în rîndul comercianţilor şi s-a trecut din nou la tratative. În final, urmărind reacţia firmelor ofertante, s-a reuşit contractarea celor mai bune instalaţii şi s-a realizat o economie de peste trei milioane lei.

Paralel cu această activitate, organele de securitate au acţionat mai intens pentru procurarea unor documentaţii tehnice şi informaţii de preţ, date şi informaţii despre seriozitatea şi solvabilitatea unor firme. Aceste materiale fiind exploatate cu pricepere şi operativitate, s-a reuşit, pe de o parte, economisirea unor importante fonduri valutare — numai în anul 1970 peste 13 milioane dolari — iar pe de altă parte, excluderea din competiţii a unor firme intermediare sau în stare de faliment.

În unele cazuri, s-au obţinut însă cu întîrziere informaţii despre activitatea de favorizare, transmitere de informaţii unor comercianţi străini, cazuri care s-au soldat cu pagube pentru economia naţională.

Au existat, de asemenea, o serie de deficienţe, atît pe linia importului, cît şi în ceea ce priveşte calitatea şi preţurile produselor destinate exportului.

Întreprinderi ca : Fructexport, Tehnoforestexport, Exportlemn, Uzinexport şi altele, au livrat marfă necorespunzătoare calitativ, motiv pentru care o serie de produse au fost returnate, valorificate la preţuri inferioare sau redirijate pe alte pieţe. Consecinţele : cheltuieli suplimentare de transport şi mărirea gradului de depreciere a mărfurilor.

Spre exemplu, în anul 1970, organele de comerţ din R.F. a Germaniei au refuzat 440 vagoane cu roşii, din cauza calităţii necorespunzătoare. Roşiile au fost ulterior valorificate pe piaţa Cehoslovaciei, la preţuri cu 50% mai mici, plătindu-se şi taxe de transport suplimentare.

Într-un alt caz, Tehnoforestexport a livrat unei firme din Grecia un milion bucăţi lăzi pentru piersici la preţul de 50 $ mc, în timp ce Exportlemn a vîndut metrul cub de placaj, folosit la confecţionarea unor asemenea lăzi, cu 126 $.

I.S.C.E. — Uzinexport a încheiat contracte cu mai multe firme din străinătate, pentru importul unor instalaţii şi utilaje necesare Fabricii de

cabluri și materiale electroizolante București. Datorită necorelării termenelor de livrare prevăzute în contractele externe cu termenele utilajelor construite în țară, s-au creat situații în care utilajele din import nu au putut fi montate. Ele au fost depozitate în condiții ce au dus la degradarea și descompletarea lor și la plătirea nejustificată a specialiștilor străini veniți pentru montaj. În final, echipamentele au ieșit din garanție înainte de a fi montate.

Producerea unor asemenea fenomene, cu consecințe negative pentru economia națională, demonstrează că unii ofițeri din aparatul de securitate nu și-au adus contribuția cuvenită la realizarea principalei noastre sarcini, prevenirea producerii de fapte negative în economie. Acest lucru putea fi efectuat, dacă ofițerii care au deservit informativ aceste obiective ar fi organizat o supraveghere informativă generală la nivelul cerințelor, ar fi instruit și folosit în mod corespunzător întregul potențial informativ de care dispun.

* * *

Unitățile Consiliului Securității Statului — cu atribuții pe linia supravegherii informative a activității de comerț exterior — au cîștigat o valoroasă experiență. Au reușit să identifice o serie de firme străine, folosite drept acoperire de către serviciile de spionaj, o serie de comercianți care se ocupă cu culegerea de informații. De asemenea, au stabilit mijloacele și metodele folosite de comercianții străini în punctarea, studierea și atragerea unor funcționari români la activități dușmănoase în favoarea serviciilor de spionaj, a firmelor comerciale sau a organizațiilor reacționare din exterior.

Reorganizarea comerțului exterior pe principiul descentralizării, a realizării activității de import-export de către unitățile economice dispuse pe întreg teritoriul țării, determină schimbări importante în situația operativă, în baza de lucru și în organizarea muncii de securitate, corespunzătoare noilor condiții din sistemul comerțului exterior.

În lumina acestei reorganizări, aparatului de contrainformații economice îi revin o serie de sarcini privind asigurarea contrainformativă a sectoarelor de comerț exterior (import-export) din ministerele economice, centrale, întreprinderile specializate, grupurile industriale și combinate, pentru a cunoaște din timp și preintîmpina activități dăunătoare pe linia prospectării pieței, alegerii partenerilor străini și a respectării dispozițiilor legale în procesul negocierii, încheierii și derulării contractelor.

Necesitatea supravegherii informative a principalelor operațiuni comerciale încă din faza de prospectări derivă din faptul că aceasta este faza preliminară luării unei decizii, fază în care, de regulă, nu se aduc pagube materiale, dar în care se poate crea germenele negativ, rezultat din eventualele intenții ale elementelor dușmănoase. De asemenea, prevenirea — încă din această etapă — duce la înlăturarea elementelor și chiar a firmelor necorespunzătoare și, în majoritatea cazurilor, elimină pagubele produse prin întîrzierea contractărilor.

Se mai impune efectuarea, în bune condiții, a supravegherii informative generale a sectoarelor economice producătoare de mărfuri pentru export sau a sectoarelor ce beneficiază de mărfuri din import, a celor prestatoare de servicii sau care execută lucrări pentru străinătate, în vederea descoperirii și prevenirii oricăror acțiuni dușmănoase ce ar viza calitatea produselor exportate ori importate.

Cunoașterea calității produselor destinate exportului trebuie făcută din timpul procesului de fabricație, pentru a se putea lua măsuri de prevenire a producerii de mărfuri necorespunzătoare. Pentru aceasta însă este necesară existența unei rețele informative capabile, în toate sectoarele productive și pe schimburi de lucru, rețea care să fie bine instruită și cu care să se organizeze o legătură operativă. Informatorii și colaboratorii mai trebuie instruiți în sensul de a interveni direct ori de cîte ori este necesar pentru înlăturarea anumitor fapte ce ar putea aduce pagube materiale.

În cooperare cu ofițerii care lucrează pe linia Direcției a III-a, să se efectueze supravegherea informativă generală a străinilor ce vin în obiectivele economice pentru problemele de comerț exterior, asistență tehnică, precum și a specialiștilor români care merg în străinătate pentru executarea de lucrări contractate, tratative comerciale, expoziții etc. Prin această cooperare se pot depista persoanele străine — cadre ale serviciilor de spionaj — precum și unii cetățeni români care, ajunși în străinătate, desfășoară activitate potrivnică statului nostru.

De o mare importanță este cunoașterea — înainte de angajare — a persoanelor care urmează să lucreze pe linie de comerț exterior, în scopul prevenirii pătrunderii în acest sector a unor persoane interesate, incompetente, coruptibile sau care nu prezintă încredere. Această măsură se realizează cu sprijinul organelor de partid și printr-o strînsă conlucrare cu conducerea întreprinderilor respective.

În acest sens, ofițerii de securitate ce deservesc astfel de obiective este necesar să verifice permanent pe toți salariații care dețin atribuții pe linia comerțului exterior, în scopul descoperirii în rîndul acestora a celor pretabili să submineze economia națională, prin favorizarea firmelor capitaliste interesate.

Dacă în procesul desfășurării muncii informative apar semnalări din care rezultă că s-ar fi produs o încălcare a legilor țării noastre, că s-au produs pagube materiale sau că se lezează sub orice formă interesele statului, trebuie deschise dosare de urmărire informativă, în cadrul cărora să se ia măsuri operative și complexe pentru verificare, documentare și stabilire a vinovăției fiecăruia.

Se impune să existe o preocupare susținută din partea cadrelor de conducere și a ofițerilor din compartimentele care au sarcini pe linia activității de comerț exterior, pentru cunoașterea actelor normative care reglementează activitatea de comerț exterior, cunoașterea tehnicii operațiunilor comerciale, a metodelor și a mijloacelor folosite de către serviciile de spionaj, organizațiile reacționare și firmele din exterior.

În acest scop, pot fi folosite o serie întreagă de lecții și materiale elaborate de către Ministerul Comerțului Exterior, cît și diferite studii de conjunctură a diverselor piețe sau a pieței mondiale pe diferite produse.

În toată această activitate se impune cu strictețe asigurarea conspirării tuturor acțiunilor întreprinse de aparatul de securitate în acest domeniu, exploatarea cu operativitate a informațiilor obținute și verificarea cu minuțiozitate a acestora.

Colonel EMIL MACRI
Locotenent-colonel I. OLAR

File din jurnalul

ACTIVITĂȚII CONTRAINFORMATIVE ÎN OBIECTIVUL „SISTEMUL HIDROENERGETIC ȘI DE NAVIGAȚIE PORȚILE DE FIER"

Acolo unde Dunărea străbate lanțul munților Carpați și Balcani, pentru a pătrunde în Cîmpia Română, se află unul dintre cele mai pitorești locuri ale patriei noastre. Înainte de a scăpa din strînsoarea munților, bătrînul fluviu străbate cale de trei km regiunea Porților de Fier, care pînă nu de mult a constituit cel mai dificil sector de navigație pe acest fluviu și, în același timp, o risipă de 10 milioane Kw/oră anual.

Uriașa energie hidraulică nu a fost captată în trecut, deși în perioada dintre cele două războaie mondiale au existat propuneri concrete, meritorii, de valorificare a acestor energii. Proiectele au rămas însă doar pe hîrtie.

Pentru utilizarea potențialului hidroenergetic și regularizarea cursului Dunării, guvernele R.S. România și R.S.F. Iugoslavia, în baza proiectelor stabilite în comun între anii 1957 și 1963, au hotărît, la 30 noiembrie 1963, executarea Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier. Inaugurarea lucrărilor a avut loc la 7 septembrie 1964.

În ceea ce privește activitatea de securitate în acest important obiectiv, trebuie să spunem că s-au manifestat lipsuri, chiar de la început, mai ales în problema organizării muncii la nivelul cerințelor. Astfel, au fost repartizați cu destulă întîrziere ofițeri care să deservească informativ obiectivul respectiv și anume: doi ofițeri în anul 1964 și un al treilea în 1965, acesta încadrat imediat după terminarea școlii de securitate.

Trebuie precizat că în perioada anterioară datei de 30 noiembrie 1963, cînd s-au elaborat proiectele, efectuîndu-se în zonă studii topografice, hidrologice, geologice și geotehnice, care au necesitat ample lucrări, activitatea de securitate a fost practic inexistentă, spre exemplu, necunoscîndu-se din timp dacă toate soluțiile indicate în proiect au la bază cunoașterea reală și totală a terenului. Ulterior a rezultat de altfel că prevederile geologice luate ca bază nu corespundeau peste tot cu situația din teren, ceea ce a impus schimbări de situații, depășirea devizelor și a termenelor de execuție, ba s-au produs și unele accidente, cum a fost cel din primăvara anului 1967, cînd la tunelul „Moșu" s-a produs o alunecare bruscă și masivă de rocă, ce a surprins mai mulți muncitori. Dacă s-ar fi studiat bine această zonă din punct de vedere geologic, s-ar fi putut cunoaște că roca prezintă o mare instabilitate și accidentul respectiv ar fi fost prevenit, adică s-ar fi specificat în proiect folosirea unei tehnologii adecvate de forare, cofrare și betonare.

Asemenea evenimente au fost posibile, pentru că în munca de securitate nu s-au luat măsurile necesare de cunoaștere a șantierului și a sarcinilor nici după anul 1964, cînd au început lucrările propriu-zise. Astfel, în luna septembrie 1965, cînd pe acest șantier lucrau aproximativ 4 000 de salariați, din rîndul cărora erau identificate și luate în evidență 106 elemente cu antecedente penale sau politice, noi dispuneam de o rețea informativă mai mult decît insuficientă, din punct de vedere numeric, formată doar din 29 persoane, dintre acestea multe fiind recrutate din rîndul funcționarilor.

Insuficiența numerică și calitativă a rețelei informative, cît și slaba preocupare pentru orientarea ei spre problemele importante din obiectiv, a determinat primirea de informații puține, incomplete și obținute întîmplător. Ca urmare, nu puteau fi cunoscute la timp stările de lucruri generatoare de prejudicii, nu se puteau stabili cu certitudine elementele vinovate și nici dacă faptele sînt săvîrșite cu intenție.

Spre exemplu, la data de 19 ianuarie 1965, numitul Gruia Mihai, despre care se știa că își are tatăl stabilit din anul 1944 în R.F. a Germaniei, a fost luat în lucru, pe baza unor semnalări care-l suspectau ca autor al unor inscripții dușmănoase și-l prezentau ca avînd atitudine indisciplinată, recalcitrantă și huliganică.

Semnalările inițiale nu au fost clarificate însă în mod operativ, așa că în luna mai 1965, urmăritul a plecat liniștit din obiectiv și au trecut mai bine de patru luni pînă să fie identificat la noul domiciliu.

Asemănător s-a procedat și în cazul numitului Zorlescu Ion, semnalat de doi informatori că are manifestări dușmănoase și instigă pe unii muncitori să-și părăsească locul de muncă, fapte în baza cărora, în februarie 1965, a fost luat în verificare prealabilă. Deși din materialul informativ existent rezultau posibilități de documentare a faptelor, nu s-au luat măsurile ce se impuneau, iar în luna martie a aceluiași an urmăritul a părăsit obiectivul.

La nivelul anului 1966 se constată o oarecare impulsionare a muncii de securitate, prin intervenția mai activă a conducerii fostei Direcții regionale de securitate Oltenia, care analizează activitatea ofițerilor (acum în număr de patru), constată

o parte din lipsurile și neajunsurile existente în activitatea informativă și hotărăște concret, în cadrul unui plan de măsuri, unele sarcini, în special pe linia completării rețelei informative.

Astfel, în cadrul unuia dintre șantierele de construcții, șantier cu circa 1 700 salariați și care avea de realizat cele mai importante lucrări (centrala hidroelectrică și ecluza), organele noastre aveau numai 11 persoane în rețea, situație în care s-a dispus recrutarea a încă 14 persoane.

Au continuat să se manifeste însă lipsuri care constau în : neasigurarea informativă a locurilor vulnerabile, instruirea necorespunzătoare a rețelei informative, obținerea de informații lipsite de importanță, neverificarea operativă a semnalărilor, neclarificarea cauzelor și nestabilirea persoanelor vinovate de producerea unor evenimente. S-a constatat practica dăunătoare de a acumula și îndosaria materialele informative, în vederea unei eventuale cercetări ulterioare pe care să o facă organul de specialitate de la Direcția regională de securitate, situație care determina pierderea momentelor favorabile de verificare și documentare a faptelor și, în consecință, elementele vinovate nu puteau fi identificate și trase la răspundere.

Așa spre exemplu, în ziua de 5 octombrie 1967, constatîndu-se, cu prilejul unei recepții premergătoare betonării, că la capul intermediar al ecluzei s-au executat suduri complet necorespunzătoare, din punct de vedere al rezistenței, a fost necesară întreruperea temporară a lucrărilor de armare și betonare. Deși organele noastre au fost informate la timp despre această situație gravă, cu toate că verificarea administrativă a constatat că nu întîmplător lucrarea era prost efectuată, deși au fost identificați autorii, în persoana a patru sudori, nu s-au luat operativ măsurile ce se impuneau, pentru a se stabili dacă fapta a fost săvîrșită cu intenție dușmănoasă. După un timp, cei în cauză au plecat din obiectiv, ceea ce a făcut să se irosească timp și forțe pentru clarificarea cazului tocmai în cursul anului 1968.

S-au făcut greșeli și în dirijarea rețelei informative. De exemplu, informatorului „Stanciu Ion", un tînăr inginer, membru P.C.R., i s-a dat ca sarcină să discute probleme politice cu Constantinescu Dumitru, fost comandant legionar, element în vîrstă, abil și cu multă experiență de viață.

Insuficiența rețelei informative, cît și neorientarea celei existente spre probleme importante, pe profil, nu ne-au dat posibilitatea să acționăm pentru prevenirea de evenimente deosebite și a unor prejudicii materiale. Un astfel de caz s-a petrecut în dimineața zilei de 23 martie 1967, cînd, pentru fabricarea betoanelor, s-a folosit o cantitate de motorină, în loc de leșie bisulfitică. Această acțiune putea să aibă urmări grave pentru rezistența lucrării, dacă, după folosirea betonului respectiv, nu s-ar fi constatat calitatea lui total necorespunzătoare, ceea ce a impus spargerea betonului și îndepărtarea acestuia. Pentru realizarea prevenirii ar fi fost suficient un informator sau colaborator, la locul de preparare a leșiei bisulfitice (loc ce ar fi trebuit apreciat ca punct vulnerabil). Un asemenea informator ne-ar fi semnalat că pentru transportul leșiei se folosesc butoaie metalice identice cu cele în care se depozita motorină și că, aflîndu-se în apropiere unele de altele, pe timpul lucrului de noapte, puteau fi ușor confundate.

Munca de securitate în cadrul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier se ridică la nivelul cerințelor abia în a doua jumătate a anului 1967, cînd începe intervenția activă a Direcției a II-a și a conducerii C.S.S., pînă la cel mai înalt nivel, punîndu-se accent pe ridicarea competenței profesionale a ofițerilor, repartizarea unui șef de birou care să răspundă exclusiv de acest obiectiv, verificarea, completarea și instruirea corespunzătoare a rețelei informative, crearea unor legături strînse și principiale cu persoanele din conducerea obiectivului, verificarea și clarificarea operativă a semnalărilor, respectarea cu strictețe a indicațiilor de partid, a legilor și a ordinelor, orientarea activității cu prioritate în scopul prevenirii de fenomene și evenimente a căror consumare putea determina pagube economiei naționale.

Astfel, în ceea ce privește problema rețelei informative, s-a produs un salt calitativ destul de serios, în februarie 1968, rețeaua fiind formată din 103 informatori și colaboratori, iar în prezent (deși lucrările de construcție sînt în fază de definitivare, ceea ce a impus reducerea numărului de salariați), avem în rețea 163 informatori, colaboratori și rezidenți. Mai trebuie menționat că sporirea numerică a rețelei informative s-a făcut concomitent cu verificarea informatorilor existenți și îndepărtarea celor ce nu relatau în mod obiectiv faptele. Astfel, s-a stabilit că informatorul „Lucian" (care fusese dirijat asupra numitului „Florea") relata fapte ireale. Adîncindu-se verificările asupra numitului „Florea" și stabilindu-se că nu se confirmă faptele infracționale cu care fusese semnalat, cel în cauză a fost contactat pentru cunoașterea și menținerea sub influență și ulterior atras chiar la colaborare cu rezultate bune.

Creșterea cantitativă a rețelei și executarea promptă a ordinelor și instrucțiunilor conducerii C.S.S. au determinat obținerea de rezultate în munca de securitate desfășurată în cadrul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, în special în problema prevenirilor.

Astfel, în a doua jumătate a anului 1967, s-au primit informații despre apariția unor stări periculoase neprevăzute, în timpul lucrărilor la tunelul „Alion", de pe linia ferată nou construită, în zona Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, acestea fiind de natură a determina schimbarea amplasamentului construcției respective, care se afla într-o fază destul de înaintată.

Pe baza semnalărilor primite și chiar a unor soluții de remedieri sugerate de rețeaua informativă din rîndul specialiștilor, s-a acționat, prin organele competente, ceea ce a avut ca rezultat continuarea lucrării prin îmbunătățirea tehnologiei de betonare și astfel construcția a fost finalizată în condiții bune.

În luna martie 1969, colaboratorul „Costel“ a sesizat că în depozitul de oțel-beton a sosit o cantitate mare de material a cărui calitate nu este bine precizată și că fierarii au și început fasonarea lui. Fiind informat despre această situație în timp util, unul dintre ofițeri, care se afla în obiectiv, a constatat personal veridicitatea informației și a sesizat conducerea șantierului. S-a dispus imediat izolarea și nefolosirea oțelului respectiv și s-a stabilit că era vorba de 559 tone oțel de calitate necorespunzătoare lucrărilor de la Porțile de Fier. Sesizarea situației de către colaborator, primirea informației în timp util și verificarea ei operativă au dus la prevenirea introducerii în lucrări a unei cantități mari de oțel-beton necorespunzător, care ar fi afectat grav rezistența betoanelor la construcțiile de la Porțile de Fier.

În luna februarie 1969, s-au primit informații referitoare la unele defecțiuni de construcție, existente la o piesă importantă a aparatului director de la turbina nr. 4, aflat în faza de definitivare. S-a acționat operativ prin conducerea obiectivului și s-a semnalat situația unității de securitate în raza căreia se afla uzina furnizoare, deficiențele ei fiind astfel remediate înainte de livrarea piesei către șantierul de montaj.

În luna octombrie 1969, s-au primit informații din care rezulta că proiectele pentru acoperișul centralei hidrotehnice Porțile de Fier au unele greșeli, în sensul că în timpul execuției s-a constatat că greutatea pe verticală este mai mare cu 232 kgf/mp decît cea prevăzută în breviarul de calcul. Informația a fost verificată urgent și, intervenindu-se la organele competente, proiectele au fost refăcute, prevăzîndu-se soluții corespunzătoare pentru reducerea greutății acoperișului. Prin această acțiune a noastră s-a prevenit producerea unei catastrofe ce ar fi putut fi cauzată de prăbușirea acoperișului centralei după darea în exploatare a turbinelor.

Acordînd atenția cuvenită supravegherii informative a cetățenilor străini veniți pentru asistență tehnică în obiectiv, a fost instruită în mod corespunzător rețeaua informativă și s-a făcut pregătirea contrainformativă a tuturor salariaților, prin prelucrarea H.C.M. 957/1966, cu modificările ulterioare, precum și a unor articole selectate din Codul penal și din Codul de procedură penală. Aceste acțiuni au dat rezultate bune. Spre exemplu, în luna noiembrie 1969, am fost informați în timp util și am prevenit trimiterea din eroare la o firmă din Franța a planșelor de execuție a lucrărilor de la ecluza Porților de Fier.

Prin instalarea oficială în obiectiv a ofițerilor de contrainformații economice, s-au creat condiții și posibilități ca ei să cunoască mai bine procesul tehnologic, să contacteze în timp util rețeaua informativă, fără riscul deconspirării, să sesizeze personal unele deficiențe și fenomene negative, să verifice și să clarifice operativ informațiile primite, să in-

tervină cu hotărîre pentru eliminarea unor fenomene negative, precum și să aibă legătură permanentă cu conducerea și cu salariații din obiectiv.

Așa, spre exemplu, în luna august 1970, tehnicianul Tătaru Ovidiu ne-a informat despre faptul că doi cunoscuți ai săi au venit din București la Turnu-Severin cu intenția și cu pregătirile făcute pentru a trece în mod fraudulos frontiera, urmărind să ajungă într-un stat capitalist. În baza semnalării concrete, făcute de către acest salariat, în colaborare cu organele competente, s-au luat măsuri de natură a preveni consumarea infracțiunii, iar în final infractorii au fost condamnați.

În ziua de 3 februarie 1971, colaboratorul „Mitică“ a semnalat că în apropierea stației de transformare de 400 kv sînt terminate pregătirile necesare pentru demolarea cu exploziv a unor betoane de fundație și că nu s-au luat măsuri de protejare corespunzătoare a camerei acumulatorilor cu pereți din sticlă, ceea ce poate provoca spargerea acestora și ca urmare oprirea turbinelor și alte pagube în valoare de circa 150 000 lei.

Întrucît artificierii sperau în mod ușuratic că nu se va produce vreun rezultat periculos, ofițerul a luat urgent legătura cu persoanele competente, care au dispus oprirea lucrării și luarea măsurilor necesare de protejare a stației, prevenindu-se în acest fel producerea unui eveniment grav.

Rezultatele practice au dovedit că ordinele și indicațiile conducerii C.S.S. de a instrui rețeaua informativă cu privire la situațiile cînd este necesar să acționeze direct, pentru a preveni producerea unor evenimente periculoase, sînt pe deplin întemeiate, prin aceasta realizîndu-se prevenirea unor prejudicii.

Spre exemplu, la data de 15 februarie 1971, s-au primit la Porțile de Fier doi saci cu ferocrom între sacii cu disan (produs chimic folosit la prepararea betoanelor pentru ridicarea calității acestora). Colaboratorul „Sătmăreanu“, care a sesizat acest fapt, avînd competența necesară în cadrul atribuțiilor de serviciu, a luat imediat măsurile ce se impuneau, pentru prevenirea întrebuințării din neatenție a ferocromului, informînd totodată pe ofițerul cu care avea legături. Dacă nu s-ar fi prevenit folosirea ferocromului, betoanele respective ar fi fost slabe din punct de vedere al rezistenței, s-ar fi produs fisuri și priza s-ar fi făcut cu întîrziere.

Trebuie să precizăm că în activitatea de securitate desfășurată în cadrul Sistemului hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier, în perioada 1968—1971, cu toate rezultatele bune obținute, s-au manifestat și minusuri, care au determinat neprevenirea unor fenomene negative și chiar a unor avarii.

Așa spre exemplu, în luna noiembrie 1968, s-a produs prăbușirea armăturilor de oțel-beton la pilele turbinelor 2 și 3, înainte de a se începe

betonarea, lucrarea respectivă trebuind să fie refăcută.

Analiza efectuată atunci, cu participarea conducerii C.S.S., în baza rezultatelor cercetării, a scos în evidență faptul că dintr-o greșită înțelegere a ordinelor, ne-am orientat aproape total spre atragerea la colaborare a specialiștilor, neglijînd celelalte categorii de salariați. Ori, în situația respectivă, cadrele de specialitate, din comoditate și din alte motive, nu au avut posibilitatea să ia cunoștință din timp despre unele indicii care prevesteau posibilitatea producerii avariei. Aceste indicii erau însă cunoscute de unii fierari betoniști în rîndul cărora noi nu aveam încă rețea informativă.

Același caz ne-a demonstrat și faptul că, prin atragerea la colaborare numai a cadrelor cu calificare superioară sau medie din rîndul constructorilor, nu se rezolvă în mod corespunzător problema supravegherii informative generale, deoarece uneori aceștia nu relatează cu obiectivitate lipsurile și manifestările negative din sectorul lor de responsabilitate, temîndu-se că vor fi afectate interesele lor materiale.

Căutînd căile și mijloacele corespunzătoare, pentru eliminarea acestor lipsuri, am ajuns la concluzia că supravegherea informativă eficientă poate fi realizată numai dacă din rețeaua noastră vor face parte persoane din rîndul tuturor categoriilor de salariați și că mai ales informatorii și colaboratorii din rîndul montatorilor și diriginților beneficiarului pot să ne semnaleze cu obiectivitate cazurile de nerespectare a proiectelor de către constructor.

Cunoscînd precis și concret ceea ce trebuie făcut, fiecare ofițer a acționat cu hotărîre în această direcție, astfel că, într-un timp scurt, rețeaua informativă din acest obiectiv a fost completată și instruită în sensul celor stabilite, rezultatul constînd în cunoașterea temeinică și la timp a problemelor din toate sectoarele de activitate.

În prezent, cînd lucrările de construcții și montaj sînt în faza de definitivare, noi acționăm în scopul organizării muncii de securitate, pentru situația de intrare în exploatare totală a obiectivului la parametrii proiectați.

Întrucît asemenea obiective sînt în construcție și pe raza altor județe, cum ar fi spre exemplu : Hidrocentrala Lotru-Vîlcea, Termocentrala Rogojelu-Gorj, Șantierele I.C.H. Olt-Vîlcea, Șantierul I.C.H. Someș-Cluj etc., ne exprimăm dorința de a cunoaște aspecte din activitatea de organizare a muncii de contrainformații economice din aceste obiective, pentru un schimb de experiență, avînd în vedere că pe raza județului nostru urmează să se înceapă construcția unui alt obiectiv hidroenergetic în colaborare cu R.S.F. Iugoslavia.

Locotenent-colonel D. BĂESCU
Maior ION FLOROIU

Pregătirea întîlnirilor cu rețeaua – garanție a succeselor noastre

În munca cu rețeaua informativă se pune un accent deosebit pe activitatea de instruire și de educare, activitate ce trebuie să aibă un caracter permanent, în scopul creșterii capacității informative generale a aparatului nostru.

Dar, pentru a asigura o instruire corespunzătoare, o educare continuă, legătura cu persoanele din rețea trebuie să fie bine organizată, iar întîlnirile temeinic pregătite.

În rîndurile ce urmează ne vom referi la modul în care ofițerii Inspectoratului de securitate al județului Dolj se pregătesc pentru întîlnirile cu unii informatori ce lucrează în cazuri deosebite.

Nu de mult, în cadrul inspectoratului nostru era urmărit un grup de elemente sectante, penticostali dezidenți. Activitatea acestora prezenta pericol social prin conținutul ei, dar mai ales prin faptul că se intenționa atragerea și polarizarea altor persoane. Printre informatorii care ne-au furnizat date referitoare la grupare și la conducătorul ei, era și „Tudor", a cărui atragere era vizată de către sectanți.

Lui „Tudor", care avea experiență în munca informativă și era sincer, i s-a făcut un instructaj adecvat, menit să-l ferească de suspiciuni din partea sectanților. El manifestase rețineri cu altă ocazie, cînd i se propusese să intre în grupare. În consecință, „Tudor" a fost îndrumat să manifeste la început aceeași rezervă, motivînd că nu cunoaște preceptele și scopul sectei și că îi este teamă de consecințe, în eventualitatea că autoritățile ar afla despre activitatea lor. Șeful grupării sectante, P.I., a început să-i prezinte atunci informatorului o parte din precepte, cît și unele activități ale lor care fuseseră desfășurate în secret. „Tudor" a rămas să se mai gîndească dacă acceptă sau nu intrarea în grupare.

Ofițerul i-a indicat apoi lui „Tudor" să accepte propunerea lui P.I., dar să solicite a i se garanta că locul întrunirilor ilegale și discreția participanților îi vor oferi deplină siguranță. Într-o astfel de situație, P.I. a fost ne-

voit să-i vorbească despre locul de desfășurare a ședințelor lor, cît și despre membrii sectei. S-a reușit astfel identificarea de către noi atît a locului întrunirilor ilegale, cît și a unei bune părți a participanților.

Cu prilejul unui nou contact cu P.I., în baza instructajului făcut, „Tudor" s-a lăsat condus la locul de adunare, unde a cunoscut personal pe toți membrii grupării, a stabilit activitatea acestora și, fiind dotat în mod corespunzător, a înregistrat conținutul discuțiilor.

Trecîndu-se ulterior la finalizarea acțiunii, elementele de vîrf au fost trimise în judecată, iar celorlalte persoane li s-au aplicat amenzi. Printre ele era și informatorul nostru. Astfel și în prezent, „Tudor" se bucură de încrederea elementelor din fosta grupare sectantă.

Sînt cazuri cînd, în interesul muncii, trebuie să ne întîlnim cu unii informatori nesinceri sau asupra cărora există suspiciuni că ar fi nesinceri. Și în asemenea situații întîlnirile trebuie să le pregătim cu multă atenție.

De exemplu, în cazul informatorului „Craioveanu", aveam date verificate că este nesincer. Ofițerul care îl avea în legătură a luat hotărîrea de a continua întîlnirile cu el. Paralel, „Craioveanu" era lucrat prin dosar de urmărire informativă, fiind suspect că acordă ajutor unor foști legionari sau familiilor lor.

Întîlnirile cu acest informator erau minuțios pregătite, ofițerul mergînd pînă la a studia și anumite materiale înrudite cu profesia urmăritului, care era preot. Se discutau astfel probleme legate de biblie, dar și de artă, cultură etc., urmărindu-se ca spațiul întîlnirilor să fie ocupat cu alte probleme decît cele care se refereau la fostele elemente legionare, cu care „Craioveanu" era în legătură.

De reținut că acest element, în repetate rînduri, a încercat să afle care este opinia noastră despre el și să verifice dacă îl avem în atenție. Spre a-i întări convingerea că nu este în atenția noastră, i s-a pretins ca întîlnirile cu noi să se desfășoare în foarte mare „conspirativitate". Deoarece fusese în străinătate, în interes oficial, multe discuții s-au purtat cu el în legătură cu „constatările" pe care le făcuse în exterior. În acest mod, noi am ajuns să-i întărim lui „Craioveanu" convingerea că securitatea nu se ocupă de el.

Desigur, în cadrul pregătirii pentru întîlniri, ofițerul trebuie să cunoască situația operativă din lucrarea în care a fost sau urmează a fi introdus informatorul. Sarcinile pe care le dăm cu prilejul întîlnirilor trebuie să fie strîns legate de situația operativă sau de ceea ce ne-am propus să rezolvăm prin informator.

Iată, de exemplu, cum a fost pregătită întîlnirea cu informatorul „Petrescu", ce urma să plece în străinătate. Ofițerul a studiat mai întîi toate materialele ce se dețineau pe linia fugarilor români care au plecat din Oltenia și s-au stabilit în țara respectivă. (Existau informații că o parte dintre aceste elemente intenționau să acționeze dușmănos cu prilejul vizitei delegației guvernamentale române în acel stat.)

În urma studiului, s-a descoperit că „Petrescu" are legătură cu fugarul „Vlad", pe care îl mai întîlnise în 1968, tot în capitala acelei țări. Cunoscînd stadiul relațiilor dintre informator și „Vlad" și încrederea de care se bucură din partea suspectului, „Petrescu" a primit indicații să-l contacteze pe fugar, în scopul determinării acestuia de a se abține de la orice acțiune ostilă pe timpul vizitei. În baza instructajului făcut, informatorul i-a

arătat lui „Vlad" (care trece drept o personalitate în rîndul emigrației) că, în urma unei astfel de acțiuni, s-ar putea compromite, atît față de emigrație cît și față de statul în care s-a stabilit. Informatorul i-a menționat și faptul că rudele lui „Vlad" din România nu ar mai avea, probabil, posibilitatea să-l viziteze în viitor. Astfel, „Petrescu" a reușit să-l determine pe „Vlad" să renunțe la intențiile sale, iar acesta, la rîndul lui, a anihilat și intențiile altor elemente emigraționiste reacționare. La întîlnirea care a avut loc înaintea plecării în străinătate, „Petrescu" a mai fost instruit și cu alte probleme, pe care le-a rezolvat, la întoarcerea în țară aducînd informații interesante.

Dar, concomitent cu cunoașterea situației operative în care lucrează sau urmează să lucreze un informator, în cadrul pregătirii pentru întîlniri trebuie să ținem seama și de calitățile personale, de posibilitățile intelectuale ale oamenilor din rețea, deoarece nu puține au fost cazurile cînd, tocmai pe baza acestor particularități psihice și de pregătire, informatorii noștri au reușit să pătrundă în intimitatea elementelor de care ne ocupăm.

Iată un exemplu semnificativ: Diplomatului „Brown", atașat militar al unui important stat capitalist, i-a fost interpus informatorul „Adam", profesor de mecanică. Acesta era cunoscător al mai multor limbi străine și component al lotului republican într-o ramură sportivă.

Știindu-se că „Brown" va cina împreună cu soția la un restaurant din Craiova, unde își rezervase o masă, s-a luat măsura ca „Adam", împreună cu doi prieteni, să fie găsit de diplomat la o masă alăturată. Informatorul, care fusese instruit să apară îmbrăcat cu tricoul național, a atras la scurt timp atenția diplomatului. Acesta nu a ezitat să-l întrebe ce sport face și ce pregătire are. În același timp, „Adam", „constatînd" că diplomatul se descurcă greu în discuția cu personalul localului, s-a oferit să traducă solicitările acestuia. Plăcut impresionat de faptul că „Adam" cunoaște și limba engleză (inițial i se adresase în franceză), „Brown" l-a invitat la masa sa. Informatorul, care fusese instruit în acest sens, a dat curs invitației, rămînînd cîteva ore în compania diplomatului. Constatînd că are un partener de discuții bine pregătit, „Brown" a început să-i acorde interlocutorului o atenție deosebită, iar informatorul, la rîndul lui, conform instructajului, s-a arătat satisfăcut de cunoștințele lui „Brown" și l-a rugat să-l ajute în procurarea unui dicționar, care să-i faciliteze învățarea limbii japoneze. Diplomatul i-a promis sprijinul său și l-a invitat să-i facă vizite la ambasadă și chiar la domiciliu.

Legătura dintre ei permanentizîndu-se ulterior, s-a ajuns la un joc operativ, care a permis, în cele din urmă, luarea unor măsuri operative asupra diplomatului.

Am putea da și alte exemple din care să reiasă că de modul în care pregătim întîlnirile, de alegerea sarcinilor ce se dau informatorilor depind succesele noastre profesionale.

Am dori să subliniem și un alt aspect, anume că nu trebuie să se piardă din vedere, în nici o etapă de lucru cu informatorul, problema verificării lui. Unii ofițeri, formîndu-și o falsă convingere despre calitățile, posibilitățile, dar mai ales despre sinceritatea unor informatori, abdică cu ușurință de la cerința verificării, ajungîndu-se astfel la ratarea unor lucrări. În acest sens, vom da două exemple: Un ofițer avea în legătură pe informatorul „Stanciu", fost legio-

nar, condamnat. După o anumită perioadă de colaborare, fiind convins că informatorul prezintă încredere, ofițerul i-a dat spre rezolvare sarcini privind pe „Nelu Popescu", fost șef al unei organizații legionare clandestine pe Oltenia, fost condamnat. Informatorul a prezentat sistematic note de suprafață, privind activitatea fostului legionar, ascunzînd practic acțiunile dușmănoase pe care acesta le desfășura. Recent, fostul legionar, fiind arestat, a făcut declarații din care a rezultat că „Stanciu" cunoscuse permanent activitatea dușmănoasă a urmăritului, că au desfășurat chiar împreună unele activități, fiind în legătură încă din 1948, cînd informatorul a activat în organizația clandestină legionară condusă de obiectiv (aspect necunoscut de noi). „Stanciu", fiind cercetat, a recunoscut activitățile infracționale și faptul că a ascuns premeditat organelor noastre aceste activități, el rămînînd întotdeauna un legionar convins.

Un alt informator, „Păunescu", fusese recrutat în 1961, pe bază de material compromițător, din care rezulta că intenționase să săvîrșească unele fapte ilicite. După recrutare, informatorul a furnizat date ce interesau organele de securitate, cele mai multe din proprie inițiativă. Socotindu-se că informatorul este suficient de sincer, s-a neglijat verificarea lui și instruirea temeinică cu ocazia întîlnirilor. Informatorul prezenta un mare număr de informații, solicitînd în acest scop multe întîlniri peste cele planificate. De regulă, asemenea întîlniri, nefiind prevăzute, se făceau pe stradă, în locuri dosnice. În acest fel, nu se mai puteau analiza cu informatorul notele furnizate. În consecință, sursa a început să exagereze informațiile pe care le obținea. Ulterior, întîlnirile s-au efectuat în casa de întîlniri, dar ofițerul nepregătindu-se temeinic cu sarcinile ce urma să le traseze și neluînd măsuri de verificare a informatorului, acesta a continuat să exagereze, să ne informeze despre unele fapte care în realitate nu prezentau interes pentru organele noastre, dar pe care ni le expunea ca fiind deosebite.

Trecîndu-se mai tîrziu la verificarea temeinică a informatorului, prin rețea și prin mijloacele speciale, ne-am convins de adevărata stare de lucruri și am încetat legătura cu „Păunescu".

Dacă ofițerul s-ar fi pregătit temeinic pentru întîlnirile cu informatorul, acesta ar fi fost bine instruit și verificat asupra modului cum își realizează sarcinile. (Subliniem faptul că, din verificările întreprinse ulterior, nu a rezultat că informatorul ar fi trădat legătura, ci că acționase astfel din dorința de a prezenta „informații" pe care vedea că ofițerul le apreciază.)

Desigur, în pregătirea întîlnirilor, trebuie să ținem seama și de alți factori, cum ar fi : conspirativitatea întîlnirilor, pregătirea culturală și de specialitate a ofițerului, obiectivitatea sa în aprecierea rezultatelor obținute de informator, ținuta vestimentară a ofițerului, stimularea persoanelor din rețea etc.

Un rol deosebit pe această linie revine și șefilor direcți, care sînt obligați să urmărească modul în care subordonații se achită de sarcinile lor profesionale.

Locotenent-colonel I. BODUNESCU

Comercianții

mijloc important pentru serviciile de spionaj în culegerea de informații

În zilele noastre, mai mult ca oricînd, serviciile de informații străine și-au îndreptat foarte des atenția spre comercianți, al căror număr a crescut de la an la an și care, prin specificul activității lor, au multe posibilități de a executa misiuni cu caracter informativ. Cazul comerciantului Contari Silviu este elocvent în acest sens.

Reprezentînd un grup de firme din Italia, Elveția și R.F. a Germaniei, Contari Silviu a intrat în relații de afaceri cu majoritatea întreprinderilor românești de comerț exterior, interesate în importul de produse de la firmele reprezentate de străin. În acest mod, Contari Silviu a stabilit legături oficiale cu un număr de peste 80 de cetățeni români, salariați ai unor întreprinderi de comerț exterior, precum și cu salariați de la unele întreprinderi beneficiare.

Din foarte multe legături pe care Contari Silviu a reușit să le creeze, cu ocazia discutării unor probleme de ordin tehnic, a selecționat un număr de 12 elemente. În această selecție, el s-a orientat spre unele persoane avide după bani sau după alte avantaje materiale, asupra unor elemente tinere, ușor influențabile sau persoane viciate (cartofori), pe care, în mod treptat, a reușit să le compromită, să le determine pe unele dintre ele a-i furniza informații economice și a-l favoriza în încheierea unor contracte păgubitoare statului nostru. Așa se explică cum o parte dintre aceste legături, fără antecedente politice sau penale, care să atragă atenția prin trecutul lor,

s-au antrenat în activități infracționale, care, dacă nu erau depistate la timp, puteau să aducă statului nostru daune importante. Un rol deosebit în măsurile luate de către noi l-a avut folosirea în același timp cu rețeaua informativă și a altor mijloace, care au permis verificarea operativă a informațiilor și luarea măsurilor de prevenire.

Posibilitatea contactării în mod oficial a unui număr foarte mare de specialiști, din cele mai variate domenii de activitate, a determinat serviciile de informații să acționeze tot mai intens pentru a folosi acest potențial în executarea misiunilor de spionaj. Totodată, acoperirea de om de afaceri crează în bună măsură condiții de rezolvare a sarcinilor propuse, fără ca spionul să se abată de la conduita obișnuită a calității de comerciant. Am văzut că această categorie de străini poate vizita în mod oficial — în afară de întreprinderile de comerț exterior și de Ministerul Comerțului Exterior — și alte unități beneficiare sau furnizoare, institute de cercetări și de proiectări, șantiere în construcție, localități din țară și locuri în care, în alte condiții, cetățenii străini nu ar avea acces. În felul acesta, ei reușesc să cunoască sectoare întregi de activitate din țara noastră și să culeagă informațiile de care au nevoie, prin observare directă, prin exploatarea în orb a numărului mare de legături din rîndul cetățenilor români (împreună cu care, în multe cazuri, frecventează baruri, restaurante, fac deplasări în provincie la întreprinderile beneficiare, pe șantiere), ori chiar prin recrutarea unor persoane pretabile la activitate dușmănoasă.

Semnificativ, în această privință, este cazul cetățeanului român Bobu Constantin, salariat la o întreprindere de comerț exterior. Cel în cauză, fiind un element ușor coruptibil, avid după cîștiguri ilicite, a fost atras la activitate de transmitere de informații de către Contari Silviu. În schimbul unor cadouri (magnetofon, aparat de radio cu tranzistori, obiecte de îmbrăcăminte), precum și a unei importante sume de bani, Bobu Constantin a acceptat să-i furnizeze lui Contari Silviu informații privind concurența în afacerile la care participa, prețurile oferite de concurență. Apoi, în calitatea sa de economist, cetățeanul român prezenta în documente, ca favorabilă firma reprezentată de Contari Silviu, pentru a se aproba încheierea contractului cu această firmă.

Contari Silviu i-a instruit atît pe Bobu Constantin, cît și pe alți indivizi din rîndul cetățenilor români cu care întreținea legături, să manifeste un maximum de prudență și autocontrol la întîlnirile cu el. Astfel, la telefon nu-și spuneau niciodată numele, Contari Silviu recunoscîndu-și fiecare legătură după voce, iar întîlnirile și le fixau la o anumită oră, însă — conform înțelegerii — aceste întîlniri aveau loc cu două ore mai tîrziu față de termenul fixat. Locul întîlnirii era, de obicei, o stradă puțin luminată, unele ganguri din zone aglomerate sau autoturismul personal al lui Contari Silviu, care era parcat în locuri dosnice, seara tîrziu. Discuțiile se purtau în autoturism, cu motorul pornit.

Măsuri de precauție au fost luate de Contari Silviu și la domiciliu, în sensul că și-a instalat în apartament un aparat de radio și un magnetofon cu difuzoare în toate încăperile, pentru a avea „audiție stereo", pe care o punea în funcțiune ori de cîte ori primea vizita unor „parteneri de afaceri".

Cu toate acestea, activitatea dușmănoasă a lui Contari Silviu și a principalelor sale legături — Bobu Constantin, Șerban Domnica, Măgură Paul și alții — desfășurată împotriva statului nostru, a fost descoperită, controlată și, în final, demascată.

De asemenea, prin mijloace speciale au fost obținute date și documente importante (notițe, agende, conturi din care rezulta prețul informațiilor furnizate de legăturile sale, înscrisuri), pe baza cărora cei vinovați au putut fi trași la răspundere penală.

Din analiza acestui caz a rezultat că, desfășurînd o muncă calificată și în special insistîndu-se cu toată răspunderea pe cunoașterea naturii legăturilor neoficiale pe care comercianții străini și le crează în rîndul cetățenilor români, în vederea clarificării lor sub toate aspectele, se asigură, în final, dezlegarea unor probleme importante.

Oricare ar fi măsurile de precauție luate de către agenții și cadrele serviciilor de spionaj, dacă se organizează o supraveghere amănunțită asupra acestora, controlîndu-se pas cu pas — prin toate mijloacele muncii de securitate — orice mișcare pe care o fac pe teritoriul țării noastre, se descoperă aspecte importante și se pot preîntîmpina acțiuni deosebit de periculoase pentru statul nostru.

Am prezentat mai pe larg acest caz pentru a reține că toate activitățile dușmănoase expuse se desfășurau la adăpostul unei acoperiri oficiale bine aleasă și că, în contextul noilor măsuri de descentralizare a comerțului exterior, de apropiere a comerțului de producție și a producției de piața externă, astfel de travestiți vor fi mulți și în multe locuri din țară.

Este cunoscut că, pentru a conspira cît mai bine acțiunile puse la cale, prin intermediul oamenilor de afaceri, împotriva țării noastre, serviciile de spionaj din unele țări occidentale folosesc metode și procedee variate, printre care mai utilizată este **crearea de firme comerciale și „Birouri-Est", al căror principal scop nu este acela de a încheia contracte economice, ci de a culege informații.**

Dorim să menționăm cîteva dintre aceste firme ai căror reprezentanți (comercianți, specialiști, tehnicieni) vin mai frecvent în țara noastră. Astfel, firme ca: „JETRO" (JAPONIA), „CONTINENTAL" (S.U.A), C.I.S. COMECOM (Centrul de informații și studii asupra țărilor membre în C.A.E.R.) cu sediul la Milano, „Dr. KLUPP" și „INTORA" (Austria), „COMEX" (R.F. a Germaniei) și altele, precum și „BIROURILE-EST" ale firmelor: LURGI, DEMAG, KRUPP (R.F. a Germaniei), E.N.I., ARCOS, S.I.R. (Italia), CIBA (Elveția) sînt încadrate cu ofițeri sau agenți care se ocupă în mod nemijlocit de culegerea de informații din România.

O a doua cale de acțiune împotriva țării noastre e **recrutarea unor foști cetățeni români plecați legal sau ilegal din țară, care, prin rudele și cunoștințele pe care le au în România, pot ajunge mai ușor în posesia anumitor informații.**

În ultimul timp, vin în țara noastră din ce în ce mai mulți foști cetățeni români, angajați acum ai unor firme străine. Aceștia pretind că vor să încheie afaceri, deși s-a stabilit că o parte dintre ei nu sînt cunoscători ai problemelor comerciale.

Cetățeanul străin „Călin", spre exemplu, plecat ilegal din țară, în prezent președinte al unei societăți de prospecțiuni, vine periodic în România, în vizită la rude și pentru

tratative comerciale. S-a stabilit că acest individ nu este comerciant de profesie, de altfel, nici nu cunoaște probleme de tehnică a comerțului exterior.

El a fost recrutat de către un serviciu de spionaj, trasîndu-i-se ca sarcină să culeagă informații (prin intermediul cunoștințelor și al legăturilor pe care le are în țară) despre : necesarul nostru de import pentru anumite produse, capacitatea de producție a unor fabrici și uzine ; să studieze atent persoanele cu care vine în contact și care urmează să meargă în străinătate. Bineînțeles, i s-a indicat să prezinte date cît mai amănunțite despre acele persoane.

Un procedeu relativ mai nou îl constituie **crearea în țara noastră a unor birouri de reprezentanță cu salariați autohtoni (cunoscuți cu activitate suspectă, legături neoficiale ale comercianților și ale altor străini care vin în România).**

Unii dintre acești „reprezentanți" sînt folosiți la contactarea anumitor persoane, la exploatarea în orb a acestora, la efectuarea de deplasări în diferite obiective industriale, cît și pentru studierea salariaților ce urmează să se deplaseze în exterior.

Interesant în această privință este cazul „David Petre", fost salariat la întreprinderea de comerț exterior ILEXIM. Demisionînd de la întreprindere, acest cetățean român s-a angajat ca salariat la firma ce trata cu ILEXIM și cunoscînd o serie de date (privind prețurile practicate cu alți parteneri, prețul de cost al produselor etc.), desigur că era de un real folos patronului firmei.

Așa cum am văzut, pentru obținerea informațiilor ce-i interesează, comercianții străini trimiși cu astfel de sarcini în țara noastră folosesc ca principală metodă crearea cît mai multor legături în ministerele și întreprinderile pe care le vizitează. După o perioadă de studiu, în care identifică elementele pretabile a se angrena în acțiunile lor dușmănoase, trec la exploatarea lor folosind procedeul corupției — cointeresarea în afaceri, prin acordarea unor comisioane — cadouri mai mult sau mai puțin valoroase, relații sentimentale sau chiar șantajul. În final, îi determină pe acești cetățeni români să le furnizeze informații despre obiective de apărare, economice etc.

Această categorie de comercianți menține un contact strîns și cu diplomații străini acreditați la București, identificați ca spioni, pe care îi informează în mod sistematic, le întocmesc studii ori se deplasează în locuri unde diplomații nu au acces, prezentîndu-le ulterior rapoarte amănunțite.

Mulți comercianți veniți la tratative întocmesc fișe și caracterizări pentru salariații români cu care discută, obținînd datele dorite, atît prin întrebări directe, cît și prin discuții cu alte persoane. Analizînd aceste fișe, se opresc asupra anumitor persoane, se orientează asupra celui mai firesc mod de a stabili relații apropiate cu aceștia și, în funcție de concluziile la care ajung, solicită firmelor pe care le reprezintă sumele necesare pentru acordarea de „atenții" corespunzătoare. De altfel, majoritatea firmelor mari dispun de un fond destinat special acestui scop, fond care intră în cheltuielile de reclamă și desfacere. În afară de acest fond, o serie de firme includ în prețul de cost sumele ce sînt destinate persoanelor care, în mod organizat, le favorizează la încheierea contractelor sau le furnizează informații.

Cetățeanul român care a fost recrutat, pentru valorificarea acestor sume, poate folosi una din următoarele căi : la indicația lui, firma le depune la o bancă în exterior, într-un cont secret ; sumele rămîn în cadrul firmei respective, rulînd în continuare și mărindu-se o dată cu capitalul firmei ; pot fi acordate unor rude din străinătate ale celui recrutat, care le păstrează, le investesc în afaceri sau care trimit periodic pachete ; banii pot fi aduși și în țară, sub formă de valută românească, obiecte de valoare etc. ; sau pot fi folosiți de către cel recrutat cu ocazia deplasărilor în străinătate.

Datele obținute atestă faptul că o serie de comercianți spioni preferă ca adîncirea studiului și recrutarea cetățeanului român pe care îl au în atenție să se finalizeze în străinătate, ceea ce comportă mai puține riscuri, iar în caz de reușită, serviciul de spionaj are posibilitatea ca, în cîteva zile, să-i facă celui recrutat un instructaj complet, asupra activității ce o va desfășura după întoarcerea în țară, sistemul de legătură etc.

Cazurile descoperite pe linia comerțului exterior demonstrează din plin atenția acordată de spionajul străin acestui sector de activitate, precum și folosirea unor metode uneori rafinate.

Spre exemplu, în cazul „Park", serviciul de informații străin a organizat o combinație amănunțită, acordînd toată atenția circuitului informațiilor. Cetățeanul român, o dată recrutat ca agent (operațiunea a avut loc în exterior cu ocazia unei deplasări în interes de serviciu), s-a folosit în transmiterea informațiilor de soția prietenului său „Raul". Fiind pașaportară, aceasta efectua deplasări frecvente în străinătate, pe spațiul respectiv, iar întîlnirile dintre familiile „Park" și „Raul" apăreau ca întîlniri normale, de familie. Nici „Raul" nu cunoștea esența relațiilor dintre „Park" și soția sa, pe linia transmiterii de informații.

În urma recentelor măsuri de descentralizare, activitatea de comerț exterior a căpătat un caracter mai complex, într-o formă organizatorică nouă, fapt ce a impus muncii de securitate o concepție corespunzătoare noilor condiții create.

Avînd în vedere experiența căpătată din cazurile soluționate pînă în prezent, se impune ca ofițerii de securitate, cu sarcini pe linia comerțului exterior, să-și însușească în mod temeinic tehnica și metodologia operațiilor de import-export, a legislației cu privire la activitatea de comerț exterior, iar în urmărirea comercianților spioni, să se acorde o importanță deosebită descoperirii legăturilor acestora.

Din exemplele prezentate rezultă că majoritatea comercianților își creează un număr foarte mare de legături din rîndul cetățenilor români, printre care, bineînțeles, sînt strecurate și elementele care au fost recrutate.

Organizînd o urmărire informativă calificată a acestor legături și, paralel cu aceasta, controlînd pas cu pas — prin toate mijloacele muncii de securitate — activitatea comercianților spioni, vom reuși să prevenim în mod operativ scurgerea de informații în exterior și să preîntîmpinăm orice acțiuni care s-ar putea solda cu daune materiale și morale pentru statul nostru.

Locotenent-colonel **GH. BLIDARU**

Un obiectiv major

Asigurarea informativă a șantierelor de irigații

Congresul al X-lea al P.C.R., precizînd obiectivele și sarcinile principale ale dezvoltării economico-sociale a țării pe perioada 1971—1980, a prevăzut pentru agricultură accelerarea procesului de dezvoltare intensivă, prin folosirea mai rațională a pămîntului, realizarea unui amplu program de irigații și alte lucrări de îmbunătățiri funciare (chimizarea complexă, diversificarea și extinderea mecanizării lucrărilor), în scopul asigurării unor producții agricole ridicate și stabile. Pentru dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale, în perioada 1971—1975 agricultura va primi din partea statului investiții însumînd peste 60 miliarde lei, cu 62% mai mult decît în perioada 1966—1970.

Este vorba deci de realizarea unor sarcini majore, care privesc direct dezvoltarea economică a țării noastre, este vorba de o sumă uriașă de bani investiți, fapt ce ne obligă atît ca cetățeni, dar mai ales ca ofițeri de securitate, să veghem la transpunerea în practică a acestor sarcini.

În contextul acestor măsuri, sarcini importante revin și aparatului de contrainformații economice, care are în deservire asemenea obiective,

pe linia organizării unei munci informative cît mai eficiente, care să asigure cunoașterea și prevenirea oricăror acțiuni ostile, îndreptate împotriva securității statului nostru, ori a altor fapte și fenomene negative, ce pot produce pagube importante sau aduce alte prejudicii economiei naționale.

Conștienți de rolul și sarcinile ce le revin, ofițerii de contrainformații economice din aparatul central și din inspectoratele de securitate ale județelor, care au pe raza lor de activitate asemenea obiective, au luat măsuri, în conformitate cu ordinele date de conducerea Consiliului Securității Statului, pentru organizarea muncii informative pe șantierele de irigații, în raport cu specificul acestora și de nevoile operative concrete. Intensificînd măsurile informative, ei au reușit în tot mai mare măsură să-și aducă contribuția la prevenirea unor fapte ce ar fi putut afecta realizarea programului de irigații.

Astfel, au fost obținute informații privind executarea unor lucrări de studii și proiectare necorespunzătoare, care, dacă ar fi fost transmise în aceste condiții constructorului, puteau să producă pagube importante și să compromită termenele de dare în funcțiune a unor sisteme de irigații. Verificînd la timp aceste informații, a fost sesizată conducerea departamentului și au putut fi luate măsuri de prevenire.

De pildă, Inspectoratul de securitate al județului Constanța a obținut informații utile privind amplasarea și construcția necorespunzătoare a stațiilor de pompare din sistemul Medgidia Nord și Mircea Vodă, montarea defectuoasă a jgheaburilor pentru transportul apei, neexecutarea, în conformitate cu proiectele, a canalelor, nereguli ce periclitau funcționarea optimă a agregatelor ș.a.

De asemenea, Inspectoratul de securitate al județului Ialomița a obținut informații cu privire la nerespectarea rețetei de fabricare a dalelor din beton destinate căptușirii canalelor pentru irigații de pe Șantierul Gălățui-Călărași. Folosirea unor asemenea dale ar fi dus la degradarea lor prematură, ar fi necesitat refacerea lucrărilor și scoaterea din funcțiune a sistemului pe perioada respectivă, fapte ce ar fi produs pagube estimate la peste două milioane lei. Fiind informată la timp, conducerea departamentului a trimis la fața locului o comisie care a luat măsurile corespunzătoare, pentru remedierea situației și pentru tragerea la răspundere a celor vinovați.

Situații similare, în ce privește nerespectarea mărcii betoanelor de la lucrările de irigații, au fost sesizate și de Inspectoratul de securitate al județului Dolj, respectiv la Șantierul Sadova-Corabia, unde, ca urmare a măsurilor luate, a fost prevenită executarea unor lucrări necorespunzătoare.

Ofițerii de contrainformații economice au obținut, de asemenea, informații din care rezultă că unele persoane care răspund de executarea lucrărilor de irigații, pentru a-și ascunde lipsurile ce le au în organizarea și desfășurarea acestor lucrări și a nu fi trași la răspundere pentru neîndeplinirea planului, au raportat date fictive cu privire la realizarea lucrărilor, creînd mari perturbații în activitatea șantierelor și în finanțarea lucrărilor.

Astfel, Trustul de construcţii pentru îmbunătăţiri funciare Bucureşti, în primele şase luni ale anului 1971, a executat lucrări pe care le raporta ca realizate în anul 1970. Acest şantier este în prezent în restanţă cu lucrări şi producţie nerealizate în valoare de peste 80 milioane lei.

Pe baza informaţiilor obţinute, aparatul de contrainformaţii economice a prezentat, în repetate rînduri, informări la conducerea superioară de partid şi de stat, informări care au constituit obiectul unor analize cu factorii de răspundere din acest sector şi a unor măsuri eficiente pentru remedierea cauzelor şi tragerea la răspundere a celor vinovaţi.

Trebuie însă să menţionăm că, cu toate rezultatele pozitive obţinute în această perioadă, mai sînt şi situaţii în care, datorită unor deficienţe ce mai există în organizarea muncii informative, în unele obiective se cunosc cu întîrziere anumite stări negative, din care cauză se intervine tardiv, după ce s-au executat lucrări necorespunzătoare şi cînd pagubele au început să se producă.

Spre exemplu, la Şantierul Gălăţui-Călăraşi, în judeţul Ialomiţa, datorită nerespectării proiectului de execuţie, staţia de pompare de la kilometrul 388 a fost construită cu 1,85 m mai sus faţă de cota prevăzută în proiect, fapt ce face ca, în timp de secetă, să nu se poată realiza irigarea unei suprafeţe de peste 18 000 ha.

La fel s-au petrecut faptele şi la staţia de pompare „Mircea Vodă", de la acelaşi şantier, unde datorită neglijenţei în turnarea fundaţiilor la două agregate, după 20 de ore de funcţionare, acestea s-au deplasat împreună cu fundaţia.

Tot la acelaşi şantier, betoanele de la staţia de repompare nr.1 au fost turnate necorespunzător, fapt ce a dus la infiltrări de apă prin pereţii staţiei, ajungînd la instalaţiile electrice. În acest fel exista pericolul electrocutării sau al distrugerii instalaţiilor prin scurtcircuitare. La această staţie, pompele de mare capacitate, importate din străinătate, au fost depozitate în mod necorespunzător, sau lăsate pe cîmp, supuse intemperiilor. În asemenea condiţii, specialiştii străini, veniţi să acorde asistenţă tehnică, au declarat că îşi declină orice competenţă privind buna funcţionare a pompelor.

Întrucît asemenea situaţii au avut loc şi pe alte şantiere de irigaţii, se impune ca ofiţerii care deservesc informativ acele obiective, împreună cu şefii lor direcţi, să analizeze cauzele pentru care nu în toate situaţiile sînt cunoscute din timp aspectele negative şi să fie luate măsurile corespunzătoare de perfecţionare a sistemului informaţional, în scopul de a se asigura o operativitate mai mare în exploatarea informaţiilor, cît şi în sesizarea organelor competente.

Se constată, de asemenea, că nu se cunoaşte încă în suficientă măsură situaţia persoanelor cu antecedente penale sau politice care sînt în număr destul de mare pe aceste şantiere şi care, nu în puţine cazuri, au fost autorii unor deficienţe semnalate, sustrageri de materiale sau neglijenţă în păstrarea şi manipularea acestora, ori a altor fapte infracţionale, prin care s-au adus importante pagube

unităţilor respective şi s-au creat perturbaţii în activitate.

Toate inspectoratele au arătat în această perioadă o atenţie mai mare supravegherii informative a specialiştilor străini care lucrează pe şantierele de irigaţii, fiind astfel identificaţi din rîndul acestora cei ce desfăşoară acţiuni ostile statului nostru sau alte activităţi infracţionale.

Astfel, Inspectoratul de securitate al judeţului Dolj, pe raza căruia se execută, în cooperare cu firma „Taiylor Wodroow Irigation Group" din Anglia, lucrări de irigaţii, prin măsurile informative luate, a stabilit că unii dintre aceşti specialişti au o comportare necorespunzătoare. Semnificativ, în acest sens, este cazul cetăţeanului englez „Wili Roth" care, în relaţiile pe care le întreţine cu persoane din ţara sa, face afirmaţii defăimătoare la adresa realizărilor din România. Tot de către Inspectoratul de securitate al judeţului Dolj s-au obţinut informaţii despre cetăţeanul englez „John Bohr", din care rezulta că acesta se ocupa cu trafic de stupefiante. Cazul a fost documentat şi cel amintit deferit justiţiei.

În cadrul supravegherii informative a specialiştilor străini, desfăşurată de ofiţeri din Direcţia a II-a, s-au obţinut informaţii referitoare la activitatea specialistului englez „Iosif Pastia", reprezentantul firmei „Wimpei", cu care se execută în cooperare lucrări de irigaţii pe raza judeţului Teleorman.

Din informaţii, rezultă că acesta a lucrat o perioadă îndelungată la postul de radio „Europa Liberă", ca şef al secţiei pentru România, şi că, în prezent, desfăşoară activitate de studiere a persoanelor cu care vine în contact, în special a acelora cu funcţii de răspundere. În discuţiile pe care le poartă, caută să defăimeze politica statului nostru şi să creeze neîncredere în legătură cu eficienţa programului naţional de irigaţii, afirmînd că, cu toate eforturile ce se fac în domeniul irigaţiilor, nu se vor realiza producţiile scontate. Cazul a fost semnalat organelor de contraspionaj, împreună cu care s-au luat măsuri de a fi lucrat prin dosar informativ.

Aceasta denotă că şi în continuare se impune să intensificăm măsurile de supraveghere informativă a unor asemenea persoane, pentru a elucida complet activităţile ostile pe care le desfăşoară şi a lua măsurile corespunzătoare, la timp.

Deşi problema intensificării muncii informative pe şantierele de irigaţii a mai fost ridicată în faţa aparatului de contrainformaţii economice în mai multe rînduri (şi s-au dat indicaţiile necesare atît de către conducerea C.S.S., cît şi de conducerea Direcţiei a II-a), considerăm necesar ca ea să fie din nou pusă în centrul atenţiei ofiţerilor care răspund de aceste obiective, avînd în vedere şi amploarea lucrărilor ce urmează să se desfăşoare în această etapă. Cunoscînd importanţa acestor lucrări, contribuţia aparatului nostru va fi mai eficientă în prevenirea oricăror fapte ce ar putea împiedica realizarea programului elaborat de conducerea de partid şi de stat, pentru acest sector al economiei noastre naţionale.

Colonel IOAN ŞCHIOPU

ASPECTE REFERITOARE LA FINALIZAREA URMĂRIRII INFORMATIVE SPECIALE

În articolul de față nu ne propunem să analizăm multiplele aspecte legate de procesul finalizării urmăririi informative speciale, ci vom încerca să scoatem în evidență doar unele aspecte pozitive de lucrare și soluționare operativă a unor cazuri din cadrul Inspectoratului de securitate al județului Cluj, cît și unele dintre cauzele care, într-un mod sau altul, duc la tărăgănarea, uneori nejustificată, a finalizării unor dosare de urmărire informativă.

Ordinul președintelui Consiliului Securității Statului referitor la munca cu rețeaua informativă prevede că vor fi lucrate prin dosare de urmărire informativă toate informațiile care cuprind probleme ce privesc securitatea statului.

În urma primirii unor asemenea informații, se naște deci obligația legală de a se întreprinde măsuri necesare în scopul verificării temeinice a respectivelor informații, iar dacă ele se confirmă, se impune luarea altui complex de măsuri, menite a preveni comiterea de infracțiuni, ori a curma o anumită activitate infracțională.

Eficacitatea urmăririi informative speciale e determinată, așadar, de prevederea în mod rațional a tuturor sarcinilor ce trebuie realizate și de aplicarea celor mai indicate măsuri care să ducă la îndeplinirea lor.

Preocupați permanent de a asigura o eficiență maximă activității de urmărire informativă specială, ofițerii din cadrul Inspectoratului de

securitate al județului Cluj, pe baza unei temeinice analize a materialelor informative obținute, pe lîngă faptul că și-au mărit considerabil frontul de acțiune, selecționînd și luînd în lucru prin dosare de urmărire informativă un număr însemnat de elemente, au acționat cu mai multă operativitate în scopul finalizării lor. Aceasta o dovedește numărul relativ însemnat de cazuri ajunse în faza cercetării penale, sau altele în care au fost luate o serie de măsuri preventive ca : informarea organelor competente (pentru luarea măsurilor necesare în vederea preîntîmpinării consecințelor dăunătoare ale activității celor urmăriți), crearea de disensiuni între elementele lucrate, avertizarea unor persoane, recrutarea altora etc.

Acționînd în acest mod, se respectă prevederile cuprinse în Ordinul președintelui Consiliului Securității Statului privind munca cu rețeaua informativă, ordin în care se precizează că vor fi apreciate ca finalizate în mod corespunzător atît cazurile care, în urma constatării și probării faptelor infracționale s-au soldat cu începerea în timp util a urmăririi penale și trimiterea în judecată a elementelor vinovate, cît și cele care au fost rezolvate prin alte măsuri de securitate : recrutarea, avertizarea, supunerea discuției publice etc., sau prin neconfirmarea dovedită a materialelor de prima sesizare.

Respectîndu-se aceste probleme de ordin teoretic, pe care practica le-a confirmat, se pot obține rezultate pozitive pe linia curmării activității infracționale a unor elemente.

Următorul exemplu este edificator în acest sens. Pe linie informativă, s-a stabilit că studentul „Adorian Pal" de la Facultatea de filologie din Cluj, sub influența unor materiale naționalist-dușmănoase, editate în perioada 1940—1941, a început să desfășoare o activitate sistematică de ponegrire și calomniere a politicii partidului și statului nostru, atît prin discuții purtate cu mai multe persoane, cît și folosind calea scrierilor. El a încercat să instige și alte persoane la astfel de activități. Totodată a scris o nuvelă cu un profund caracter dușmănos, pe care a reușit să o citească în ședința unui cenaclu literar din Cluj, a luat inițiativa înființării unei reviste studențești pe care intenționa să o folosească în scopul propagării ideilor sale.

Aceste informații au fost temeinic verificate, în cadrul urmăririi informative speciale. Ofițerul care lucra cazul a întreprins măsuri variate și operative, asigurînd condițiile necesare pentru obținerea mijloacelor de probă, descoperind elemente de fapt care au servit la constatarea existenței infracțiunii, la stabilirea vinovăției celui urmărit, cît și la cunoașterea împrejurărilor necesare pentru justa soluționare a cazului. De asemenea, a întreprins măsuri pentru asigurarea condițiilor de administrare a probelor în cursul urmăririi penale, întocmind un proces-verbal de constatare a rezultatelor efectuării unor acte premergătoare, care, potrivit art. 224 C. pr. pen., constituie mijloc de probă, ținînd seama bineînțeles de conspirarea mijloacelor și metodelor secrete de muncă. Întreprinderea acestor măsuri în timpul urmăririi informative speciale a ușurat considerabil desfășurarea ulterioară a cercetării penale în cazul dat, ducînd la o operativă soluționare și finalizare a acestuia.

Uneori se pot obține rezultate pozitive pe linia finalizării urmăririi informative speciale, chiar dacă nu se ajunge în faza cercetării penale, atunci cînd, în baza unei temeinice analize se desprinde concluzia că o măsură preventivă se dovedește a fi oportună.

Spre exemplu, în cazul „Craiu", profesor universitar la o facultate din Cluj, s-a analizat cu atenție situația operativă și s-a apreciat că măsura cea mai indicată pentru curmarea activității acestui element este influențarea.

Acționîndu-se cu competență și cu răbdare, pe linia influențării pozitive a celui în cauză, rezultatele s-au dovedit a fi îmbucurătoare. S-a remarcat adică o schimbare vizibilă în atitudinea profesorului. Este semnificativă în acest sens atitudinea pe care „Craiu" a avut-o în contactul cu un turist străin care ne-a vizitat recent țara. Oprindu-se inițial la Oradea, turistul a obținut unele date eronate cu privire la situația naționalității maghiare din țara noastră și dorind să verifice autenticitatea acestor date, a venit la Cluj, l-a contactat pe profesorul „Craiu" împreună cu care a purtat mai multe discuții. Profesorul i-a probat netemeinicia celor cunoscute de turist. Între altele, i-a relatat străinului că problema națională a fost just soluționată în România.

Argumentele solide, prezentate în mod convingător, l-au determinat pe turist să-i dea dreptate cetățeanului român.

În activitatea de urmărire informativă specială, desfășurată pe raza noastră de activitate, s-au manifestat însă și unele carențe care au dus la tărăgănarea, uneori nejustificată, a soluționării operative a unor cazuri, deci la diminuarea eficacității muncii de finalizare a urmăririi informative speciale.

Printre cauzele care au determinat o atare stare de lucruri merită reținută lipsa de fermitate manifestată de către unii lucrători și de către șefii acestora, în direcția întreprinderii de măsuri mai hotărîte pentru curmarea activității ostile a unor elemente.

În acest sens, este semnificativ cazul „Florea", legionar, fost condamnat la 20 ani muncă silnică și eliberat din detenție în 1964. După o perioadă de acomodare, în care a manifestat o oarecare prudență, „Florea" a început să desfășoare activitate dușmănoasă. Totodată, din informațiile primite rezulta că cel în cauză nu renunțase la vechile sale concepții legionare. Cu toate că aceste aspecte au fost verificate, s-a considerat ca oportună avertizarea și chemarea periodică la sediul inspectoratului de securitate. Această măsură însă nu a avut efect asupra comportării și activității sale ulterioare. După un timp, urmăritul nu s-a mai prezentat la securitate, ba mai mult, a întocmit și a înaintat o serie de memorii la diferite organe centrale și locale, memorii în care calomniază atît organele de securitate, cît și pe unele persoane cu funcții de răspundere pe linie de partid și de stat. Apreciem că, în cazul acesta, lipsa de hotărîre și fermitate, îmbinată cu o analiză superficială, a condus la măsura neadecvată a avertizării elementului în cauză. Avînd în vedere că, prin folosirea mijloacelor secrete ale muncii de securitate, a fost verificată activitatea dușmănoasă desfășurată de „Florea" și că activitatea acestuia întrunea elementele constitutive ale infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste, se impunea luarea unor măsuri pentru asigurarea condițiilor în vederea obținerii mijloacelor de probă și începerea cercetării penale.

Un alt fapt care poate duce la diminuarea eficienței activității de urmărire informativă specială este pierderea unor momente operative importante. Neexploatarea în timp util a unor asemenea momente are efecte negative pe linia finalizării și soluționării operative a unor cazuri, ducînd la tărăgănarea muncii.

Este semnificativă în acest sens situația numitului „Peter". Acesta, la întoarcerea dintr-o călătorie făcută în străinătate, a adus în țară un material cu caracter dușmănos și instigator, pe care l-a difuzat mai multor persoane din Cluj. Deși pe linie informativă s-a stabilit faptul că acel material a fost adus din străinătate și că a fost difuzat, nu au fost luate măsuri operative corespunzătoare pentru a intra în posesia lui și în consecință, cînd a fost în sfîrșit căutat, n-a mai fost găsit.

Un alt aspect care a avut și are consecințe negative, ducînd la tărăgănarea, uneori nejustificată, a finalizării urmăririi informative speciale, constă în simplismul măsurilor întreprinse de către unii ofițeri, în dosarele de urmărire informativă. Credem că renunțarea pentru un timp la întocmirea planurilor de măsuri detaliate în dosarele de urmărire informativă, planuri în care să se prevadă sarcini concrete, termene de executare și responsabilități, a dus la scăderea simțului de răspundere al unor ofițeri, la diminuarea eficienței activității de urmărire informativă specială.

Carențe în această direcție s-au manifestat și în activitatea unor șefi de colective, care nu au pretins ofițerilor subordonați să inițieze puneri complexe, combinații, legende, jocuri operative etc., care să ducă la accelerarea stabilirii concrete a activității desfășurate de elementele urmărite, la o mai rapidă soluționare și finalizare a unor cazuri aflate în lucru în cadrul urmăririi informative speciale.

Așa se explică tărăgănarea soluționării cazului „Dobrică". Element cunoscut încă din anul 1951, cu o intensă activitate dușmănoasă, fost condamnat în anul 1957 la muncă silnică pe viață, „Dobrică" a continuat să se întîlnească și după eliberarea din detenție, în anul 1964, cu unele elemente și să comenteze în colectiv în mod nefavorabil politica statului nostru. Pentru aceasta, în anul 1967, i s-a deschis dosar de urmărire informativă, fiind lucrat pînă în prezent în această formă de evidență. Deși pe parcurs au fost obținute unele materiale care atestau faptul că „Dobrică" împreună cu legăturile sale (elemente cunoscute cu concepții asemănătoare obiectivului) se întrunesc, folosind diverse împrejurări : onomastici, botezuri, nu au fost luate măsuri corespunzătoare pentru verificarea temeinică a acestor informații, ofițerul care lucrează acest caz mulțumindu-se să obțină cîte un material informativ și să constate că „Dobrică" desfășoară și în prezent activitate dușmănoasă.

Avînd în vedere importanța cazului dat, se impunea cu necesitate

întreprinderea unor măsuri combinative, care să ducă la verificarea informațiilor primite, la stabilirea elementelor de fapt, de constatare a infracțiunii și la asigurarea condițiilor necesare pentru obținerea mijloacelor de probă.

Uneori, tărăgănarea soluționării unor cazuri în cadrul urmăririi informative speciale se datorește omiterii luării unor măsuri elementare, care se impun.

Semnificativ în acest sens ni se pare a fi modul cum a fost finalizat dosarul de urmărire informativă „Studentul“. Dosarul a fost deschis în anul 1968, avînd la bază trei scrisori anonime cu conținut dușmănos la adresa orînduirii socialiste. Scrisorile au fost dactilografiate la două mașini de scris diferite. Din cauza lipsei unei evidențe a mașinilor de scris, a trebuit să se consume timp de aproximativ doi ani, pînă s-a reușit identificarea mașinilor cu care au fost scrise anonimele respective. După identificarea mașinilor de scris, s-a dispus începerea urmăririi penale in rem. În timpul cercetărilor efectuate a fost identificat autorul scrisorilor anonime în persoana numitului „Paul“ din Cluj. Trecîndu-se la verificarea acestuia, s-a constatat că fusese lucrat prin dosar de urmărire informativă din anul 1964, pînă în 1969, pe linia Serviciului III și că dosarul fusese închis, apreciindu-se că materialul este de mică importanță. Dacă ofițerul care a lucrat acest caz, timp de cinci ani, ar fi întreprins pe lîngă alte măsuri și procurarea unor probe de scris ale elementului urmărit și ar fi conlucrat cu ofițerul care avea în lucru cazul „Studentul“, ambele dosare ar fi fost soluționate într-un timp relativ scurt.

Un alt caz este cel al numitului „Moisescu“ (fost condamnat în 1954 la opt ani închisoare corecțională), care întreține relații cu un număr de peste 30 de persoane, adepți ai curentului antropozofic, din diverse localități din țară și desfășoară activitate pentru atragerea de noi aderenți. Toate informațiile care atestă faptul că „Moisescu“ desfășoară o asemenea activitate sînt obținute prin folosirea unui singur mijloc al muncii informative. Din această cauză, în cazul dat, se bate pasul pe loc, iar luarea unor măsuri mai diversificate se impune cu necesitate.

Cazurile negative prezentate mai sus sînt desigur rare în activitatea ofițerilor din cadrul Inspectoratului de securitate al județului Cluj. Dar ele au existat și, credem, trebuie prevenită repetarea lor.

În prezent, forțele inspectoratului sînt concentrate pentru a ridica calitatea muncii în dosarele de urmărire informativă ; ofițerii, în general, se străduiesc să-și perfecționeze metodele de muncă, acționează cu mai multă fermitate și hotărîre, pe linia finalizării urmăririi informative speciale.

Locotenent-colonel GH. MUȘUROIA
Căpitan MIHAI CRĂCIUN

Cînd și unde ne întîlnim cu rețeaua informativă din obiectiv

Întîlnirile cu rețeaua informativă trebuie organizate în așa fel încît fiecare informator, colaborator, rezident să poată fi contactat ori de cîte ori o cer interesele muncii, dar cel puțin o dată în fiecare lună.

Luînd în discuție problema timpului cînd trebuie să se întîlnească cu rețeaua ofițerii care răspund de securitatea anumitor obiective economice, considerăm că este oportun, în primul rînd, să se facă precizări privind contactarea, ca regulă generală, a rețelei în afara programului de muncă al acesteia, pentru a nu se crea perturbări în procesul de producție, pentru a nu duce la desconspirări. Dar aceasta nu înseamnă că nu pot avea loc unele întîlniri chiar în timpul programului de muncă al informatorilor sau colaboratorilor. Însă acestea trebuie să aibă un caracter de excepție și să fie determinate de producerea unor evenimente deosebite (explozii, incendii, dispariția unor documente secrete etc.), ori de anumite situații speciale. (Informatorul este în imposibilitate de a-și legenda, față de familie, plecarea de acasă, sau natura serviciului îl obligă să iasă din obiectiv zilnic pentru mai multe ore, timp în care poate să-și realizeze obligațiile profesionale, dar poate veni și la întîlnire.)

În aceste situații, ofițerii noștri trebuie să-și ia măsuri suplimentare pentru a conspira întîlnirile.

Iată un exemplu : În anul 1970, în urma unei avarii grave la secția furnale a unui combinat siderurgic, ofițerul, care răspundea de securitatea obiectivului, trebuia să se edifice asupra cauzelor fenomenului și să identifice persoanele care se făceau vinovate de producerea lui. În acest scop, printre persoanele invitate în biroul său, pentru a fi ascultate și a da declarații, se aflau și informatorii și colaboratorii din schimbul respectiv, cu care s-au efectuat în fapt întîlniri, chiar atunci, pe loc, fiind instruiți asupra aspectelor ce prezentau interes și pe care

să le elucideze, furnizînd ulterior materiale de valoare pentru desfășurarea cercetărilor.

În acest caz, contactarea informatorilor și colaboratorilor s-a făcut în condițiile și în perioada de timp în care au fost ascultate alte persoane.

De o deosebită importanță este și stabilirea pentru fiecare persoană din rețeaua informativă a sistemului de legătură, direcție în care, încă de la recrutare, fiecare informator, colaborator sau rezident trebuie să știe foarte exact cum va comunica ofițerului de securitate informațiile obținute, unde anume îl va putea întîlni. Această problemă este clar prevăzută în ordinele și instrucțiunile noastre de muncă: „Întîlnirile vor fi efectuate, **de regulă,** în casele de întîlniri, iar în cazuri deosebite prin sisteme impersonale".

Am subliniat cuvintele „de regulă", deoarece trebuie înțeles că în toate cazurile care nu reclamă urgență deosebită, sau nu se referă la situații excepționale, întîlnirile se vor efectua în casele de întîlniri. Or, în practica unor ofițeri de contrainformații economice, mai ales a celor instalați în obiective, s-a observat tendința, nejustificată, a deplasării locului de întîlnire, din casele special create în acest scop, în diferite locuri din obiective, ajungîndu-se la încălcarea principiilor de conspirativitate, la improvizații și desconspirări. Numai casele de întîlniri sînt locurile care, în afara unei conspirativități depline a legăturilor cu rețeaua, asigură condiții bune cunoașterii, educării și dirijării corespunzătoare a acesteia.

Sînt însă și situații cînd sîntem obligați să luăm legătura cu rețeaua în obiectiv, în alte locuri sau uneori chiar pe stradă. Dar acestea sînt generate de împrejurări excepționale, în general neprevăzute sau care nu pot suferi nici o amînare. Așa spre exemplu, un ofițer, care răspundea de securitatea unei exploatări miniere la suprafață, a fost sesizat de un informator că, în urma unei ploi torențiale, a mișcărilor de teren și fisurilor apărute, un bloc masiv de rocă, ce se desprindea parțial, prezenta pericol de prăbușire asupra instalațiilor și personalului care lucra la treptele inferioare. În această situație, ofițerul s-a deplasat urgent în obiectiv, a contactat la locurile lor de muncă toate persoanele ce îi puteau furniza informații, inclusiv informatorii și colaboratorii, obținînd date care confirmau că blocul de rocă respectiv prezenta un pericol real de prăbușire. Informînd prompt organele de partid locale și conducerea obiectivului, au fost luate măsuri urgente de îndepărtare a pericolului.

În acest caz, **contactarea rețelei informative în obiectiv a fost necesară pentru a preveni un pericol iminent,** iar modul în care s-a făcut nu a dus la desconspirări. Dar de aici și pînă a face o practică din a contacta rețeaua, cu prioritate în obiectiv, deci de a transforma excepția în regulă e o diferență. Optica acelor ofițeri care au asemenea tendințe este contrară spiritului ordinelor și instrucțiunilor conducerii Consiliului Securității Statului.

Contribuția rețelei de investigații la supravegherea informativă generală pe linie de contrainformații economice

Maior V. ANTONESCU

Pornind de la faptul că aproximativ 60% dintre colaboratorii recrutați pe linie de investigații sînt salariați și muncesc în diverse obiective economice, ofițerii investigatori din centrală, cît și din teritoriu sînt preocupați permanent pentru a contribui cu informații de primă sesizare, la prevenirea, descoperirea și lichidarea oricăror acțiuni îndreptate împotriva bazei tehnico-materiale a țării noastre.

Pentru realizarea acestui scop, au fost stabilite coordonatele și problemele concrete ce necesitau a fi abordate de fiecare ofițer investigator în procesul de instruire a colaboratorilor ce sînt angajați în activitatea de producție, de concepție sau de creație.

Experiența acumulată în cursul anului 1970 a condus la concluzia certă că rețeaua de investigații dispune de multiple posibilități de informare și, în virtutea acestui fapt, poate furniza, pertinent și operativ, informații cu privire la unele aspecte și fapte concrete (din diferite locuri de muncă), de natură să afecteze circuitul normal al activității economice.

Pe de altă parte, merită reținut că, față de posibilități, rețeaua de investigații nu a dat încă tot ce poate da în acest domeniu.

Este adică important să se înțeleagă că pe linie economică sînt sectoare de activitate care practic nu pot fi acoperite doar cu rețeaua care lucrează pe linia Direcției a II-a, datorită atît complexității procesului modern de producție, cît și complexității vieții moderne, numărului relativ mare de cetățeni români care pleacă în exterior și de străini care vin în România, precum și a unor neglijențe care au fost remarcate în păstrarea documentelor secrete etc.

Or, informatorii organelor de investigații trăiesc în acest mediu, vin în contact cu un număr mare de cetățeni români și străini, pot deci furniza o serie de informații interesante. Exemplele pe care le dăm în continuare vor dovedi că, în bună măsură, aceste posibilități au fost exploatate de un număr însemnat de ofițeri de investigații.

Astfel, o categorie de informații cu caracter de sesizare, ce au fost obținute de către noi de la sursele recrutate sau nerecrutate, s-au referit la unele fenomene negative ce se produc în unitățile productive (de genul neîndeplinirii indicatorilor tehnici și economici, rebuturi în producție, degradarea unor utilaje, alterarea unor materii prime, fabricarea unor sortimente de o proastă calitate etc.). De pildă, un colaborator ne semnala faptul că într-o întreprindere textilă se produc mărfuri de proastă calitate, prezentînd defecte atît de la țesut cît și de la imprimare, mărfuri refuzate apoi de comerț. O cauză a acestor neajunsuri constă în lipsa de măsuri eficiente în organizarea producției și a controlului de calitate la care erau deficitari unii factori de răspundere din fabrică. Un alt colaborator ne-a sesizat că, la Șantierul naval Constanța, se efectuau reparații de proastă calitate la o navă românească. Colaboratorul „G. 279" ne-a informat despre depozitarea în condiții total necorespunzătoare a unei mari cantități de tablă silicioasă importată pentru uzinele „Electroputere".

Aspectele descrise mai sus au fost transmise organelor informative competente, pentru a întreprinde operativ măsurile ce se impuneau. Ele nu sînt însă singurele, fiind completate cu alte sesizări, de specialitate, asupra unor aspecte care se referă la domeniul proiectărilor, ori la cel al investițiilor pentru aparataj adus din străinătate. Este vorba adică de modul în care sînt administrate fonduri importante, de felul cum vor fi realizate cifrele de plan în sectoare mari ale economiei.

Asemenea sesizări sînt posibile, deoarece în rîndul rețelei informative de investigații se află mulți colaboratori cu o pregătire superioară (ingineri, tehnicieni, specialiști) care, în dese rînduri, au furnizat o serie de informații valoroase asupra modului în care se execută unele lucrări și instalații. Trebuie manifestată însă mai multă grijă, pentru ca aceste informații să ne conducă la prevenirea și nu la remedierea unor situații, așa cum se întîmplă uneori. De exemplu, la un institut de cercetări se proiectase o instalație de prăjire a minereurilor, de mare capacitate. S-au investit sume mari de bani pentru executarea mai multor exemplare, dar, în final, instalația nu dădea randamentul potrivit parametrilor proiectați.

O informație a altui colaborator se referă la o instalație radar importată din Anglia, pentru a intra în dotarea unui aeroport din țară. Lucrările de montaj au întîrziat, deoarece, contrar așteptărilor, au fost trimiși pentru specializare la firma furnizoare un lot de salariați cu o slabă calificare profesională. Datorită acestui fapt, a fost necesar să se prelungească stagiul de specializare, acest fenomen atrăgînd implicit și cheltuieli suplimentare.

Un alt domeniu către care a fost dirijată rețeaua de colaboratori ai organelor de investigații este cel care privește felul cum sînt manipulate și păstrate secretele de stat.

Colaboratorii noștri au reușit să ne semnaleze diferite deficiențe în manipularea și păstrarea documentelor cu caracter secret. Considerăm însă că și în acest sens putem să contribuim mai mult. Vom da cîteva exemple edificatoare :

La un institut din Timișoara, o serie de documente cu caracter secret, cuprinzînd planul de import pentru instalații și aparatură cu date exprimate în valută străină, au fost încredințate unui salariat care le-a dus la domiciliu, spre studiu și documentare. De reținut că acesta nici nu avea acces la documente secrete, ba, mai mult, figura cu antecedente în evidența organelor de securitate.

Un alt exemplu. La o mare uzină de produse chimice de pe raza județului Constanța, în cadrul căreia acordau asistență tehnică și unii specialiști străini, manipularea documentelor secrete se făcea defectuos, contrar prevederilor H.C.M. 1009/1969. Chiar ministerul de resort și centrala industrială transmiteau sau recepționau unele date secrete prin „telex", date secrete ce rămîneau pe birou, la secretariatul uzinei, la dispoziția oricui.

La un institut de proiectări din Oradea, un inginer declara că a pierdut o hartă topografică cu regim special, în condiții necunoscute. Colaboratorul nostru ne-a făcut precizări : la sfîrșitul programului, cînd se întorcea de pe teren, inginerul în cauză, în loc să meargă la institut și să depună documentele de serviciu în casele de fier, se ducea la o concubină. La aceasta lăsa mapa cu documentele respective, după care plecau în oraș. În lipsa lor avea acces în locuință o vecină, care în aceeași perioadă fusese vizitată de o soră din Anglia, profesoară de geografie. Iată deci informații extrem de interesante, care duc la o concluzie logică ușor de desprins. Din nefericire harta nu a mai fost găsită.

Un ultim exemplu din această serie este cazul unui salariat de la I.S. „Electrecord", care a încredințat unei persoane străine de instituție o cartotecă cu regim special, ce conținea unele date secrete cu privire la secretul de fabricație, respectiv foliile și compușii chimici întrebuințați pentru fabricarea discurilor. Aceste date și informații au fost transmise în timp util organelor competente, pentru a proceda la măsuri în consecință.

Așa cum știm, datorită relațiilor țării noastre pe linie economică cu alte state, tot mai des își fac apariția tehnicieni și specialiști străini în instituțiile și întreprinderile de stat. Colaboratorii de investigații, fiind instruiți să observe și să sesizeze anumite comportări necorespunzătoare ale acestora, au reușit în unele ocazii să furnizeze informații de certă valoare.

De exemplu, un colaborator semnala că într-o întreprindere de interes republican de pe raza județului Brașov, este venit un specialist vest-german, în vederea instalării unei linii de fabricație automatizată. Colaboratorul a observat că respectivul specialist dispunea de o slabă calificare, dar că avea și alte preocupări, manifestînd curiozitate și interes pentru unele probleme tehnico-economice. În urma sesizării, organul informativ a trecut la verificarea informației și a constatat că într-adevăr era suspect pe linia culegerii de informații cu caracter economic.

Unii colaboratori, prin natura profesiei lor, au posibilitatea de a observa activitatea incorectă a unor salariați români trimiși în străinătate pentru încheierea de contracte economice, cu care ocazie favorizează

firmele străine. Un asemenea caz ne-a fost sesizat la Brașov, unde un inginer, care fiind trimis în R.F. a Germaniei, pentru onorarea unui contract, s-a comportat suspect, favorizînd totodată firma respectivă.

Un alt caz, tot atît de semnificativ, este acela al unui inginer trimis în Occident pentru a achiziționa utilaje, în scopul montării unei linii automate pentru uzinele de autocamioane. Încălcînd indicațiile primite în țară, acest inginer a contractat utilaje depășite din punct de vedere al tehnicii mondiale, producînd ulterior o serie întreagă de defecțiuni. El s-a bucurat de atenția cercurilor conducătoare ale firmelor străine, iar în cercul colegilor, atunci cînd i s-a imputat proasta calitate a utilajelor, se disculpa afirmînd că „noi, românii, nu sîntem pregătiți pentru a lucra cu asemenea utilaje“.

Aceste exemple demonstrează că rețeaua de investigații poate cuprinde în aria ei de activitate multe probleme și fapte importante. De altfel, în multe ocazii, colaboratorii ne-au semnalat date concrete și despre intenția unor salariați de a rămîne în străinătate cu prilejul unor deplasări, în interes de serviciu, sau a unor călătorii de agrement. Alteori ne sînt sesizate legăturile cultivate de unii salariați în rîndul cetățenilor străini veniți în țara noastră ca turiști, comercianți, specialiști, oameni de cultură și artă etc., relații despre care salariații respectivi nu raportează.

De exemplu, la o întreprindere din Arad, un colaborator semnala intenția unor salariați de a demisiona sau de a se transfera la o întreprindere cu profil de construcții din Timișoara, care avea contracte de prestări servicii cu unele firme din Occident. Acești indivizi sperau, de fapt, că vor fi trimiși de întreprindere să lucreze în străinătate și intenționau să nu mai revină în țară.

Într-un alt caz, ne-a fost semnalat faptul că o salariată, dintr-o întreprindere de produse electronice, întreținea relații cu specialiștii englezi din întreprindere, care o vizitau la domiciliu sau pe care ea îi însoțea în plimbările zilnice. Într-un cerc restrîns, aceasta își manifestase dorința de a pleca și rămîne în Occident, unde avea rude.

Ar mai fi de menționat cazul unui salariat din domeniul presei și tipăriturilor, care intenționa să plece în Occident prin încheierea fictivă a unei căsătorii cu o individă din München, pe care o cunoscuse ocazional pe litoralul românesc.

Toate aceste exemple ilustrează două concluzii : În primul rînd, dovedesc că este posibil ca rețeaua noastră de investigații să-și aducă o reală contribuție și în acest domeniu.

În al doilea rînd (deși exemplele acestea nu sînt singurele pe care le putem da), ținînd seama de numărul mare de relații care se stabilesc în prezent între cetățeni români și cetățeni străini și de numărul mare al colaboratorilor care formează rețeaua de investigații, putem considera că acest aport ar putea fi mai mare. Este necesar ca fiecare colaborator al nostru să aibă în atenție directă persoanele din anturajul lui care stabilesc relații cu cetățenii străini, în țară sau peste hotare.

Alte categorii de informații furnizate de rețeaua noastră s-au referit la atitudinea dușmănoasă a unor salariați, la comentariile negative ocazionate de evenimentele interne sau internaționale, ori la sustrageri din avutul obștesc. Șirul exemplelor poate să cuprindă și alte aspecte importante, însă considerăm

că cele prezentate sînt suficiente, pentru a trage învățămintele necesare.

Rezultă clar că rețeaua de investigații dispune de un cîmp larg de culegere a informațiilor cu caracter economic, că pe această linie s-au obținut rezultate demne de evidențiat. Pe de altă parte, trebuie să recunoaștem că nu întotdeauna numărul și calitatea notelor informative se ridică la nivelul potențialului informativ de care dispunem.

Cauza acestui fenomen rezidă și în aceea că, din grabă, se face uneori un instructaj steril colaboratorilor, că nu li se arată clar și precis problemele pe care necesită să le aibă în atenție și, la momentul oportun, să le transmită. Aceasta face ca prin fața colaboratorilor noștri să se strecoare multe fapte negative pe care nu le sesizează. Se mai întîlnesc și ofițeri care consideră problema semnalărilor pe linie economică ca un atribut exclusiv al organelor de contrainformații sau care, la întîlnirile cu colaboratorii, se mărginesc să pună întrebări superficiale de genul : „Ceva deosebit pe la locul de muncă ?“ După cum este și firesc, la asemenea discuții și întrebări, se primesc răspunsuri ca atare.

Pentru îndeplinirea sarcinilor pe linia supravegherii informative generale în domeniul economic, considerăm că ar fi indicat ca, în procesul instruirii rețelei de colaboratori cu probleme economice, să se procedeze la o selecție pe criteriul pregătirii intelectuale, al specialității și discernămîntului profesional și, bineînțeles, al importanței obiectivului economic în care colaboratorul prestează serviciul.

În funcție de aceste criterii, și mai ales în raport de calitățile personale ale fiecărui colaborator, în procesul de instruire se pot avea în vedere următoarele probleme referitoare la principalele domenii de activitate :

a) **probleme de la domiciliu :** informații cu privire la comportare, cheltuieli care depășesc veniturile reale, legături cu turiști străini, legături sau vizite din partea funcționarilor corpului diplomatic acreditați la București sau în tranzit, legături cu specialiști străini, reprezentanți de firme, corespondență cu străinătatea etc.

b) **de la locul de muncă :** probleme și aspecte care se petrec în sens negativ în întreprindere, uzină, instituție ; felul cum sînt folosite utilajele din import și cele indigene ; comportarea și atitudinea unor salariați cunoscuți cu antecedente politice sau penale, manifestări dușmănoase, atitudine distructivă față de utilaje și producție ; calitatea produselor ; modul în care se desfășoară aprovizionarea cu materii prime ; starea de spirit a salariaților ; cum este apărat secretul de stat (manipularea, păstrarea și conservarea documentelor cu caracter secret) ; cum se respectă H.C.M. 957/1966 ; comportarea și activitatea cetățenilor străini care vin în întreprindere sau acordă asistență tehnică.

Trebuie să înțelegem exact, că a ne păstra profilul muncii de investigații nu înseamnă să nu avem obligația de a contribui din plin la acțiunea de supraveghere informativă generală. Ar fi de neconceput ca, dispunînd de un asemenea potențial informativ, să nu-l exploatăm în mod calificat, pentru îndeplinirea sarcinilor generale de securitate.

Maior IONEL CRAIU

Folosirea mijloacelor tehnico-criminalistice în apărarea obiectivelor economice

Locotenent-colonel I. ANGHELESCU

Practica organelor de securitate a demonstrat că rețeaua informativă este un mijloc important al muncii de securitate, că ea trebuie îmbunătățită și perfecționată continuu, dar că singură nu poate rezolva multiplele probleme pe care le ridică ritmul vieții contemporane. Alături de celelalte mijloace și metode ale muncii de securitate, mijloacele tehnico-criminalistice pot aduce o contribuție deosebită în activitatea de prevenire, descoperire și lichidare la timp a acțiunilor ostile, puse la cale de elementele dușmănoase. Pentru realizarea scopului propus, mijloacele tehnico-criminalistice trebuie să îndeplinească două cerințe esențiale și anume : să prevină în timp util urmările unor acțiuni premeditate sau a unor activități neglijente ; să conducă la identificarea autorului și la dovedirea activității sale infracționale.

În activitatea de prevenire a comiterii unor astfel de infracțiuni, trebuie plecat de la lucrurile cele mai simple, care de multe ori sînt neglijate, ca organizarea pazei perimetrului întreprinderii, delimitarea și asigurarea sectoarelor de importanță deosebită și a punctelor vulnerabile, a documentelor secrete etc. și pînă la instituirea celor mai complexe sisteme de pază și alarmare sau capcane criminalistice.

Valoarea unui sistem de pază și alarmare sau a unei capcane criminalistice nu se apreciază după complexitatea construcției, ci după eficiența sa. Pentru ca aceste sisteme să fie de maximă eficacitate, trebuie bine conspirate, trebuie să funcționeze perfect și să fie dotate cu surse de alimentare proprii.

Pînă la data de 1 august 1971, în obiectivele aflate în deservirea serviciilor și secțiilor de contrainformații economice, din teritoriu, s-au instalat 575 mijloace tehnico-criminalistice de pază și alarmare, dintre care zece pentru asigurarea perimetrului, 400 pentru apărarea punctelor vulnerabile și 165 pentru asigurarea încăperilor cu aparatură și documente secrete.

Din totalul de 575 de sisteme și capcane criminalistice, 232 sînt confecționate pe bază de scheme electrice, 130 cu profil chimic, 79 electronice, 26 mecanice, 107 diverse și una radioactivă.

Pot fi evidențiați pentru modul judicios în care au delimitat punctele vulnerabile și le-au asigurat cu sisteme și capcane criminalistice, ofițerii din inspectoratele de securitate ale județelor Bacău, Brăila, Iași, Sibiu, Vîlcea, Prahova, Cluj, Argeș și Neamț.

În procesul instalării și folosirii sistemelor de pază și alarmare și a capcanelor criminalistice, se disting patru faze obligatorii și anume : a) determinarea locului ce urmează să fie asigurat ; b) alegerea sistemului de pază și alarmare sau a capcanei corespunzătoare ; c) pregătirea din punct de vedere tehnic și instalarea sistemului tehnico-criminalistic respectiv ; d) urmărirea acțiunii sistemului de pază și alarmare sau a capcanei criminalistice.

Determinarea locului care urmează să fie asigurat este o problemă căreia trebuie să i se acorde toată atenția. În acest scop, ofițerii de contrainformații economice trebuie să depună eforturi pentru cunoașterea în mod temeinic a procesului tehnologic din obiectivele economice pe care le deservesc.

În funcție de specificul fiecărui obiectiv în parte, ofițerii noștri trebuie să delimiteze în mod exact, împreună cu conducerea întreprinderii sau a instituției respective, pe baza unui studiu temeinic efectuat la fața locului, perimetrul, punctele vulnerabile, stațiile pilot, laboratoarele de cercetări și încăperile cu aparatură sau documente ce constituie secrete de stat.

În acest sens, la Grupul petrochimic Pitești, în baza unui studiu efectuat la fața locului, s-a constatat că stația de gaze din cadrul rafinăriei constituie un punct important în desfășurarea normală a procesului de producție. Acționarea de către elemente dușmănoase a ventilului principal de închidere și deschidere a gazelor, ce alimentează centrala termoelectrică, poate crea perturbări deosebit de grave, în cazul în care acest ventil nu ar fi supravegheat continuu.

Pentru a se sublinia atenția care trebuie acordată de către ofițerii noștri delimitării punctelor vulnerabile, este ilustrativ cazul petrecut la Uzina „Danubiana“, în cursul anului 1970.

În cadrul secției de fabricare a cauciucului, există un cazan cu păcură, utilizată pentru amestec. Alimentarea sa se face printr-o conductă, de la rezervorul central aflat în curtea uzinei, de unde păcura este împinsă sub presiune. Necunoscînd în mod temeinic schema racordurilor din cadrul acestei instalații, ofițerii care deserveau obiectivul nu l-au considerat un punct vulnerabil și n-au întreprins măsuri de asigurare. Astfel, într-o zi, un muncitor, manevrînd greșit robinetul prin care trecea aburul uzinal ce încălzea cazanul, a trimis cinci tone de păcură în centrala termică a uzinei. Rezultatul : cazanele erau pe punctul de a exploda, activitatea uzinei a fost întreruptă timp de 48 ore, pierderile de producție ridicîndu-se la cîteva milioane lei.

După determinarea punctelor mai sus menționate, se impune luarea primelor măsuri pentru plantarea unor inscripții vizibile, care să interzică accesul în aceste locuri, asigurarea unui personal de pază calificat, instituirea unor legitimații și insigne speciale, delimitarea accesului străinilor în obiectiv etc.

Pregătirea din punct de vedere tehnic a unui sistem de pază și alar-

mare se face în funcţie de perimetrul punctului vulnerabil, de încăperea sau obiectul care trebuie asigurat.

Pregătirea tehnică a sistemelor respective este o problemă la realizarea căreia ofiţerii de securitate, cu sprijinul conducerii obiectivului, trebuie să antreneze pe specialişti.

Se recomandă ca, în această fază, ofiţerii noştri să analizeze dacă mijloacele tehnico-criminalistice, ce urmează a fi instalate, corespund scopului propus.

De exemplu, pentru prevenirea unor incendii, trebuie montate dispozitive care să funcţioneze pe principiul detectării fumului ori a temperaturii ce depăşeşte 57°C, la care sînt cuplate sisteme de alarmare optică şi acustică a corpului de pază sau a grupului de pompieri. Aceste dispozitive sînt prevăzute şi cu sisteme automate proprii de stingere a incendiului.

De asemenea, sectoarele pretabile la explozii, cum ar fi cele din industria chimică, pot fi asigurate cu unele instalaţii specifice, care să supravegheze concentraţia de gaze sau de vapori combustibili şi să emită semnale de alarmă eficiente în timp util, pentru prevenirea lor.

După alegerea sistemului de pază şi alarmare sau a capcanei criminalistice corespunzătoare locului pe care trebuie să-l deservească, se impune ca ofiţerii de securitate să întocmească un plan documentat însoţit de o schiţă.

În cuprinsul planului, trebuie prevăzut sistemul de pază şi alarmare sau capcana aleasă, modul de realizare, felul în care se va executa montarea (în secret sau în clar) şi modul cum se va urmări acţiunea sa.

Sistemul de pază şi alarmare, ca şi capcanele criminalistice, se pot împărţi în două categorii şi anume :

care acţionează independent, fie că este vorba de prevenire sau de imobilizarea infractorului ; care trebuie supravegheate, pentru ca omul să acţioneze în direcţia prevenirii sau a prinderii infractorului.

Din prima categorie, putem menţiona sistemele de semnalizare a incendiilor, conectate la un dispozitiv automat de stingere, format din conducte-stropitori, care, în momentul declanşării alarmei, intră automat în funcţiune, degajînd, sub presiune, cantităţi mari de apă cu spumă.

Tot în această categorie intră şi sistemele electronice de alarmare robot, care, la prezenţa infractorului în locul asigurat, concomitent cu acţiunea de alarmare optică şi acustică, declanşează în mod automat punerea în funcţiune a unui magnetofon, pentru înregistrare, a aparatelor pentru filmare şi fotografiere şi chiar unele dispozitive pentru imobilizarea infractorului.

Acest gen de sisteme sînt de maximă eficienţă pentru identificarea şi probarea activităţii infractorului. Dintre sistemele de pază şi alarmare care trebuie supravegheate face parte şi cel montat la ventilul de gaze de la Rafinăria Piteşti. În momentul în care un element duşmănos ar încerca să acţioneze asupra ventilului pentru închiderea sa sau în vederea anihilării sistemului de alarmare montat pe ventil (foto 1, pct. A), în cabina personalului de pază se declanşează semnalele de alarmă optice şi acustice (foto 2, pct. B), existînd toate condiţiile pentru prinderea în flagrant a infractorului.

În cazul sistemelor şi capcanelor din cea de-a doua categorie, ofiţerii de securitate trebuie să organizeze o supraveghere sistematică prin personalul de pază. În cabina acestui personal se semnalizează optic şi

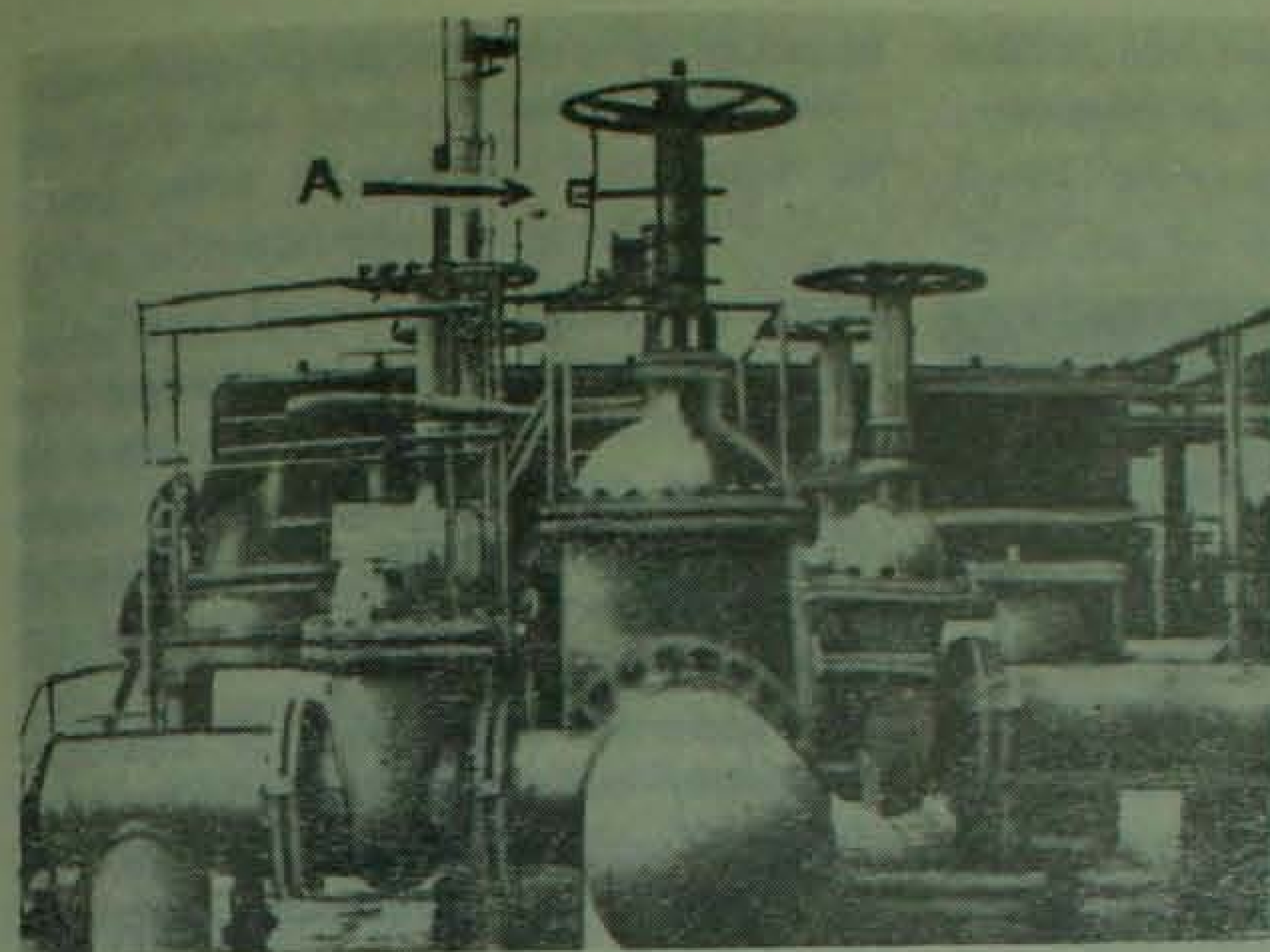

Foto 1

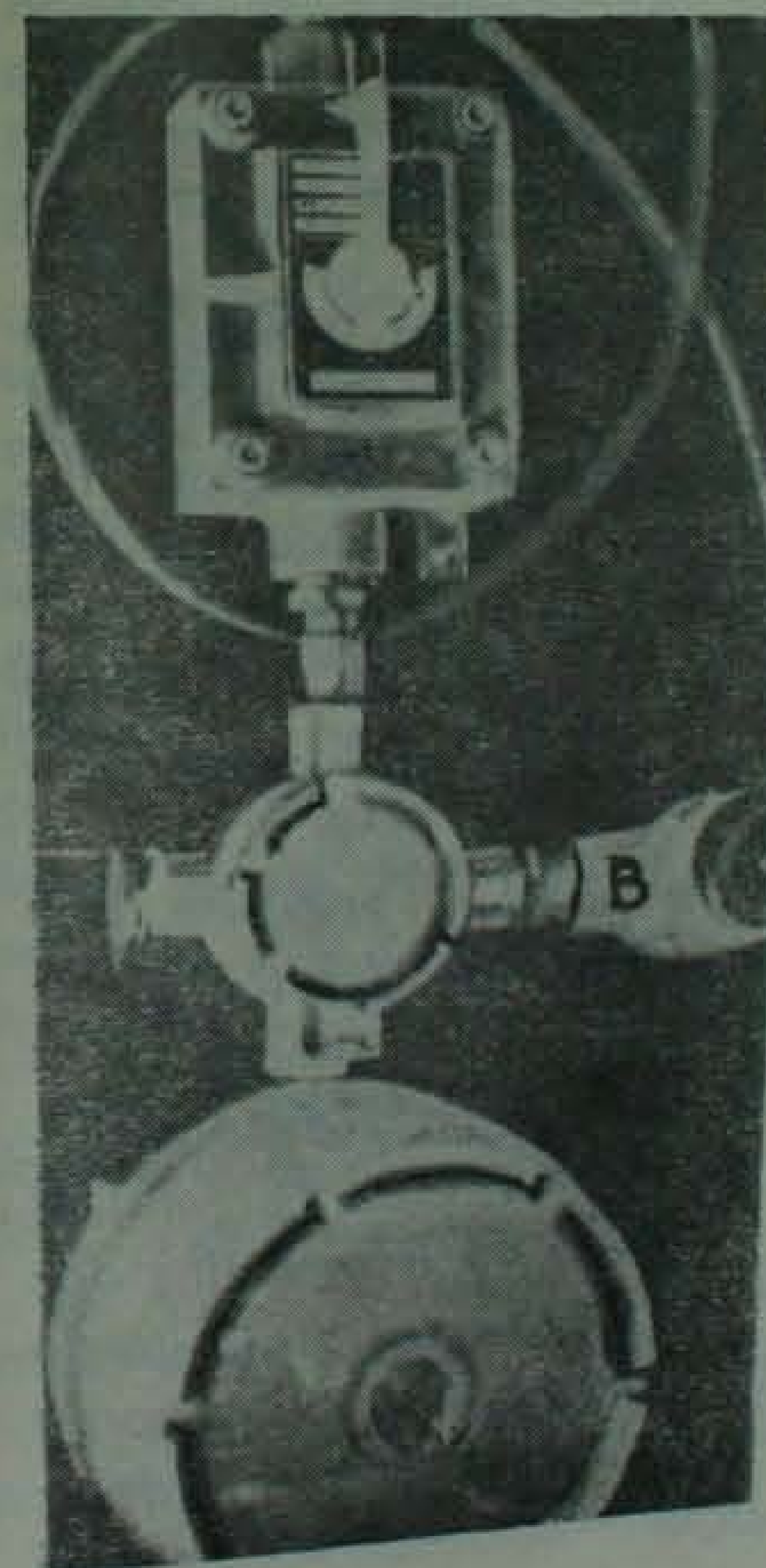

Foto 2

acustic acţiunea întreprinsă asupra punctului asigurat. Pentru buna desfăşurare a acţiunii de supraveghere a mijloacelor tehnico-criminalistice, ofiţerii trebuie să acorde o deosebită importanţă şi colaborării cu acei informatori şi colaboratori a căror activitate a fost bine verificată şi care au dat dovadă de calităţi personale deosebite. Ei trebuie să găsească cele mai conspirate şi eficiente metode de legătură.

Nu de mult, Direcţia a II-a a multiplicat şi difuzat la inspectoratele de securitate ale judeţelor materialul intitulat „Dispozitive de securitate şi alarmă“, material care prezintă schemele unor sisteme de pază şi alarmare ce pot fi adaptate cu succes, în vederea asigurării obiectivelor economice pe care le deservesc ofiţerii de contrainformaţii economice.

Din datele statistice prezentate, rezultă că ofiţerii de contrainformaţii economice s-au orientat spre apărarea, cu precădere, a punctelor vulnerabile, fapt ce creează o garanţie pentru asigurarea securităţii acestor sectoare deosebit de importante pentru economia naţională.

În legătură cu

Lagărele pentru refugiați

Locotenent-colonel M. PÎRNECI

În ultimii ani, ca urmare a intensificării relațiilor României cu străinătatea în toate domeniile, a crescut considerabil numărul cetățenilor români care călătoresc în Vest, în interes de serviciu sau particular.

O dată ajunse în străinătate, unele elemente instabile, aventuriste, lipsite de demnitate și mîndrie patriotică sau chiar ostile orînduirii noastre refuză să se întoarcă în patrie.

Poziția unor asemenea elemente a făcut ca cei care conduc propaganda anticomunistă să creeze așa-zisa problemă a „refugiaților", problemă care, pe plan instituțional, își găsește corespondentul în organizarea unui șir de lagăre pentru „refugiați", în acele țări capitaliste unde se deplasează un număr mai mare de cetățeni români.

În vederea organizării și desfășurării unei activități contrainformative eficiente de prevenire a rămînerii în străinătate și de anihilare a acțiunilor serviciilor de spionaj pe această linie, este necesar ca aparatul de securitate să cunoască procedeele folosite pentru ademenirea cetățenilor români ca să rămînă în Vest, a întregii filiere prin care aceștia trec în perioada internării în lagăr, a modului în care acționează serviciile de spionaj asupra lor.

Fără îndoială că nu considerente de ordin umanitar stau la baza organizării lagărelor pentru „refugiați". Într-o serie de țări vestice se duce o activitate organizată, o adevărată vînătoare pentru a determina elementele instabile să nu se mai înapoieze în patrie.

Principalele scopuri urmărite, prin crearea problemei „refugiaților" și organizarea lagărelor, sînt următoarele : obținerea unor informații despre R.S. România, prin interogarea sistematică de către serviciile de informații ; obținerea unor date care sînt folosite de cercurile reacționare pentru susținerea propagandei anticomuniste de denigrare a regimului nostru ; scopuri economico-financiare, prin asigurarea de forță de muncă ieftină și realizarea unor beneficii financiare de către administrația lagărelor.

În R.F. a Germaniei, Austria și Italia există două categorii distincte de lagăre pentru refugiați.

Din prima categorie fac parte lagărele de triere. Ca regulă generală, în aceste lagăre sînt internați cetățenii statelor socialiste.

Sînt cunoscute următoarele lagăre de triere : în apropiere de Nürnberg (R.F. a Germaniei), în localitatea Zirndorf este organizat un lagăr de mare capacitate, ce poartă numele localității respective ; în apropierea orașului Viena (Austria), în localitatea Traisckirschen se află lagărul de triere pentru întreaga Austrie ; în orașul Triest se află lagărul de triere din Italia.

După ce transfugii au fost supuși unor interogatorii sistematice și li s-au întocmit formalitățile pentru stabilirea în statul respectiv sau emigrarea în altă țară, sînt duși în lagăre de tranzit. Acestea sînt organizate, în general, pe principiul teritorialității și sînt tutelate de organele administrației locale. Numărul și capacitatea acestora sînt determinate de numărul transfugilor aflați în țara respectivă.

În R.F. a Germaniei există astfel de lagăre în localitățile : Rastatt, Weinsberg, Friedland și Giessen ;

În Austria : Viena, Lillientalgasse nr. 2–4 și cel din localitatea Valsse ;

În Italia este cunoscut lagărul de tranzit de la Latina.

Transfugii părăsesc lagărele de tranzit, de regulă, după ce au primit aprobare de stabilire în țara respectivă și și-au găsit o locuință particulară sau în momentul cînd emigrează în alte țări. Durata internării în lagăr este foarte variată (de la cîteva zile pînă la un an).

În Turcia sînt cunoscute un număr de cinci lagăre pentru refugiați și anume : Lagărul din localitatea Yozgat-Anatolia, în care sînt internați fugarii suspectați de siguranța turcă, că ar fi agenți ai organelor noastre, precum și cei care își manifestă dorința de a se întoarce în patrie. În lagărul amintit, regimul este foarte dur (izolare și pază severă) ; în lagărul din Istanbul, Bd. Teckin Sockag nr. 18, sînt internați cei care au cerut azil politic și sînt ținuți aici pînă pleacă în alte țări ; în lagărul „Dostuluk Evi" (Casa prieteniei) sînt internați acei transfugi care se bucură de o încredere mai mare din partea autorităților.

În Istanbul mai sînt cunoscute următoarele lagăre : cel din Bd. Nustretye și cel din Bd. Kazim Orbai nr. 21–23.

În unele țări, care dispun de astfel de lagăre, acceptarea rămînerii unor persoane și internarea lor este limitată prin unele condiții. Astfel, în Austria orice cetățean al unui stat socialist poate primi aprobarea să fie internat în lagărul pentru refugiați numai cu condiția să se inscrie pe listele de emigrare în alte țări. Sînt rare cazurile cînd un cetățean român primește aprobare să se stabilească

în Austria şi aceasta numai cînd este vorba de specialişti sau cadre militare.

În Turcia, neexistînd posibilităţi de încadrare în muncă, transfugii trebuie să emigreze în alte ţări, în termen de 6–8 luni.

În R.F. a Germaniei, persoanele care emigrează din România urmează, de regulă, aceeaşi cale ca şi transfugii, respectiv sînt internate o perioadă în lagărul de triere de la Zirndorf şi apoi sînt transferate în lagărele de tranzit.

ADEMENIREA

Ţări ca R.F. a Germaniei, Austria, Italia, Franţa, S.U.A. au, pentru unele persoane, o rezonanţă cel puţin curioasă. Atrase parcă de un miraj, acele persoane păşesc pe calea trădării, sperînd că în Occident vor găsi realizarea unor dorinţe pe care în ţară nu şi le-ar putea satisface. Pe un astfel de eşafodaj şubred îşi clădesc iluziile o parte dintre cei care fac călătorii în străinătate şi pleacă decişi să nu se mai întoarcă în ţară. Cei mai mulţi sînt însă victimele unor influenţe externe, consecinţă a nesăbuinţei lor şi a unor „prietenii dezinteresate", cu străini necunoscuţi sau chiar cu transfugi puşi în slujba unor cercuri ostile patriei noastre.

Organele de siguranţă ale Turciei se folosesc de agenţi recrutaţi dintre persoanele care intră în contact cu cetăţeni români. Agenţii respectivi au pe lîngă sarcina de supraveghere contrainformativă şi pe aceea de influenţare a unor cetăţeni români (în special ingineri, medici, arhitecţi) de a rămîne în Turcia.

Asupra cetăţenilor români exercită acţiuni de influenţare pentru a rămîne în străinătate şi un anumit număr de transfugi care şi-au făcut o profesie din a-şi renega patria. În spatele acestora se află, de cele mai multe ori, diferite asociaţii ultrareacţionare, care şi-au pus masca filantropiei.

De exemplu, pentru cei care vor să rămînă în străinătate, organizaţiile sioniste HIAS şi JOINT au cîte un centru la Istanbul şi Viena. Emisarul centrului din Istanbul este un oarecare „Zancu N", angajat al unei agenţii de voiaj, care are drept ocupaţie coruperea cetăţenilor români – sau din alte ţări socialiste – care vor să se stabilească în S.U.A.

În Austria, Italia şi R.F. a Germaniei, pe străzile din împrejurimile hotelurilor în care sînt cazaţi, cetăţenii români sînt acostaţi de către transfugi sau de alte persoane şi ademeniţi să nu se mai întoarcă în ţară.

De pildă, „Vasiliu Aurel", de la Academia R.S.R., a plecat într-o călătorie turistică în Italia. Ajuns cu automobilul la Roma, s-a prezentat la el un transfug, pe nume „Iordan Vlad", care l-a invitat la o plimbare, la bar şi apoi la locuinţa sa, unde i-a prezentat şi o femeie. Transfugul s-a oferit apoi să-l însoţească pe „Vasiliu Aurel" prin Italia. I-a vorbit de posibilităţile de cîştig şi de cunoaştere a lumii. L-a reţinut pe „Vasiliu" în Italia pînă cînd i-a expirat viza de şedere, după care i-a propus direct să nu se mai întoarcă în ţară.

În acel moment, acasă la „Iordan Vlad" – unde era găzduit „Vasiliu" – a apărut un poliţist, care l-a sfătuit pe „Vasiliu Aurel" să intre în

lagărul din Triest, unde i se vor face formele de rămînere în Italia.

Aşa a ajuns „Vasiliu Aurel" în lagărul pentru refugiaţi, după care a făcut un lung pelerinaj la preotul „Goran" din S.U.A., cunoscut ca un duşman invederat al comunismului, care s-a milostivit să-l ajute cu suma de... 25 dolari, sfătuindu-l să nu ia legătura cu personalul ambasadei noastre din acea ţară.

Un alt exemplu. Inginerul „Săndulescu D." şi soţia acestuia, după ce s-au plimbat prin Viena, în apropierea hotelului unde erau cazaţi, au fost acostaţi de un individ, care le-a propus să rămînă în Austria, de unde pot vizita orice ţară. Dorinţa soţilor „Săndulescu" de a călători mult în diferite ţări şi mai ales de a vizita Italia, i-a făcut pe aceştia să accepte cu multă uşurinţă propunerea individului necunoscut. Chiar a doua zi urmau să se convingă de nesăbuinţa lor, cînd un funcţionar al Ambasadei Italiei din Viena le-a comunicat, cu o notă de sarcasm, că o viză pentru Italia pot primi peste trei săptămîni. Dar grupul de turişti din care făceau parte soţii „Săndulescu" deja plecase spre patrie. În loc să se prezinte la ambasada noastră din Viena şi să se întoarcă apoi în ţară, cei doi – în speranţa primirii vizei pentru Italia – s-au prezentat la o circumscripţie de poliţie, declarînd că vor să rămînă în Austria şi astfel au ajuns în faimosul lagăr de la Traisckirschen, de unde nici pînă azi nu au mai ajuns să viziteze Italia.

În Viena există mai multe persoane originare din România, proprietari ai unor magazine cu diferite articole ieftine, care tentează pe turiştii români. Acestor magazine li se face publicitate la locurile frecventate de turişti (hoteluri, obiective turistice etc.) şi astfel sînt vizitate de un număr destul de mare de români. Proprietarii şi angajaţii acestor magazine – cunoscători ai limbii române – intră în discuţii cu turiştii, le fac apologia vieţii din Austria şi le propun direct să nu se mai înapoieze în România.

LAGĂRUL

Intrarea în lagărele de refugiaţi a celui care s-a decis să nu se mai înapoieze în patrie înseamnă primul pas în şirul de umilinţe pe care le va trăi un timp mai mult sau mai puţin îndelungat. Aici va cunoaşte un adevărat regim de închisoare, din care nu lipsesc interogatoriile îndelungi şi sîcîitoare, orele de aşteptare a unui „binevoitor" care să-i ofere să lucreze ceva, orice, pentru ca fostul cetăţean român să-şi poată plăti locul în lagăr şi masa la cantină.

Coborînd din tramvaiul care te-a adus din Viena în localitatea Traisckirschen, la mai puţin de 200 de paşi de staţie, te întîmpină un gard din metal şi beton, înalt de doi metri, ce împrejmuieşte un grup de mai multe imobile. Intrarea în acest cvartal, prevăzută cu bariere metalice, este păzită în permanenţă de două-trei persoane, îmbrăcate în uniformă de poliţişti, care nu permit pătrunderea în incintă a persoanelor străine ce nu au acte de internare şi nu sînt conduse de un agent de poliţie.

Este prima senzaţie neplăcută a celui care s-a decis să apuce pe acest drum. Carantina este prima etapă a internării în lagărele de triere şi nu se deosebeşte cu nimic de re-

gimul de închisoare. Cel ce a păşit pe poarta lagărului, se prezintă la biroul de evidenţă unde este înregistrat pe baza datelor de identificare şi este repartizat într-una din camerele secţiei de carantină, situate la ultimul etaj al uneia dintre clădiri, pentru a fi astfel izolat de restul lagărului.

Ajunse în secţia de carantină, familiile sînt despărţite ; fiecare persoană completează un formular biografic în care, pe lîngă datele de identificare, răspund la următoarele întrebări : profesia şi locul de muncă, apartenenţa politică, cînd şi la ce unitate a satisfăcut stagiul militar, antecedente penale, cine sînt rudele etc., după care pe acest formular sînt aplicate impresiunile digitale. Încheiată această operaţie, noului venit i se repartizează un pat (de fier), în una din camere, unde va locui împreună cu alte 10–15 persoane. I se mai dau două pături, două cearceafuri, o pernă şi vesela compusă din lingură, furculiţă, gamelă sau două farfurii din tablă ori plastic. Bagajul, actele şi banii se depun la magazie, iar paşaportul este reţinut de către poliţie.

Durata carantinei este diferită, fiind determinată de atitudinea şi valoarea din punct de vedere informativ a fiecăruia.

«...În cele 10 zile de carantină – relatează „Stănciulescu Radu", după întoarcerea din Austria, unde rămăsese în 1970 – nu am avut posibilitatea să cobor în curtea lagărului, deoarece eram ţinuţi sub pază permanentă, compusă din 5–6 poliţişti, care se schimbau la 12 ore. Masa era servită tot sub paza poliţiştilor».

INTEROGATORIUL

Carantina înseamnă ceasuri în şir de interogatorii, la care fiecare persoană este obligată să răspundă la cele mai variate întrebări, care nu au nimic de-a face cu persoana interogată. Se caută a se obţine orice fel de date despre R.S. România.

În lagărul de la Zirndorf, camera nr. 7, din secţia de carantină, este biroul de lucru al reprezentantului guvernului federal. Acest reprezentant nu este altul decît un lucrător al Serviciului federal de informaţii, pe nume „Wolff B."

Iată cîteva din problemele de care se interesează acest „reprezentant al guvernului federal" :

„Am fost întrebat de staţiile radar şi despre unităţile militare pe care le cunosc din judeţul în care am locuit", declară „Toma Vasile", după întoarcerea în ţară ; „şcolile militare şi alte unităţi militare din Sibiu, precum şi dacă pista aeroportului din Sibiu a fost betonată" (întrebări puse lui „Kraus R.") ; „instalaţiile cu care este înzestrat aeroportul Otopeni", i s-a cerut să declare lui „Hofer D."

Un medic a fost pus să facă o schiţă a spitalului în care a lucrat, să întocmească lista cu personalul spitalului şi să caracterizeze pe fiecare salariat, să relateze despre înzestrarea materială a spitalului pentru situaţii speciale, pregătirea militară a personalului medico-sanitar, dacă în spital există depozit de arme şi muniţii.

La nici un interogatoriu nu lipseşte întrebarea referitoare la legătura persoanei interogate cu organele de securitate.

Fiecare interogatoriu se efectuează metodic, după un chestionar întocmit pe baza fişei biografice şi se urmăreşte : a) obţinerea unor informaţii din toate domeniile vieţii din R.S. România ; b) verificarea unor informaţii obţinute anterior sau completarea acestora şi c) verificarea persoanei interogate.

Chestionarul conţine întrebări referitoare la persoana celui interogat, inclusiv împrejurările în care a ajuns în ţara străină şi motivele pentru care nu vrea să se mai înapoieze în România ; despre familia şi rudele acestuia din ţară şi din străinătate ; date amănunţite despre instituţia în care a lucrat (producţie, înzestrarea tehnică a instituţiei, cadre de conducere etc.) ; date cu caracter militar – localizarea pe hartă a unităţii în care a satisfăcut stagiul militar, efective, cadre de comandă, dotarea tehnică etc. ; localizarea unităţilor militare pe care persoana le cunoaşte în zona de domiciliu ; date despre cadre din C.S.S. ş.a.m.d.

O dată cu terminarea interogatoriului şi întocmirea formalităţilor de emigrare într-o altă ţară sau stabilirea într-o zonă a ţării respective, perioada de carantină se încheie şi transfugul este mutat în secţia denumită „liberă" a lagărului de triere. Aici internarea poate dura luni în şir, respectiv pînă la sosirea aprobării de emigrare sau de stabilire în ţara gazdă.

De această dată, transfugul poate părăsi lagărul, avînd un permis de intrare şi ieşire şi îşi poate căuta de lucru, dar schimbări deosebite nu se produc în condiţiile de viaţă ale acestuia.

În secţia „liberă" a lagărului de la Traisckirschen „dormitoarele au instalate între 60 şi 80 paturi suprapuse, murdăria este în floare şi domneşte promiscuitatea...", declară „Săndulescu D."

La rîndul său, „Crişan Ion" a relatat că : „Sînt dese nemulţumiri în legătură cu cazarea şi masa... Se scot profituri din fondurile de susţinere. Aflîndu-se că vine o comisie în lagăr, administraţia a luat imediat măsuri pentru îmbunătăţirea mesei şi curăţeniei".

SUSPICIUNE ŞI ŞANTAJ

„Libertatea" în lagărele pentru refugiaţi este numai aparentă. În realitate, comportarea fiecărui transfug este controlată prin cele mai felurite mijloace, căutîndu-se să se identifice eventualii informatori trimişi de organele noastre în aceste lagăre, sau pe acei care sînt interesaţi să se întoarcă în patrie.

„Crişan Ion" declară că din discuţiile avute cu românii aflaţi în lagărul de la Traisckirschen, circa 80% regretau că au rămas în străinătate şi că ar dori să se înapoieze în ţară, dar nu aveau curajul să o facă, temîndu-se că vor avea de suferit.

Administraţia lagărului – interesată ca transfugii să nu se întoarcă în patrie – cu ajutorul unor elemente ostile, menţine o atmosferă de suspiciune şi neîncredere în lagăr, etichetînd unele persoane ca informatori ai organelor de securitate, veniţi cu sarcina de a supraveghea pe cei din lagăr. Aceştia sînt permanent supravegheaţi, li se controlează bagajele etc. şi sînt izolaţi în acest mod de ceilalţi transfugi. De fapt este vorba de per-

soane ce s-au convins de realitățile din Occident și își manifestă dorința de a se înapoia în patrie.

„Vasiliu Aurel" a declarat că: «... preotul „Vișan" – fugar, fost legionar – venea în lagăr (la Triest) în fiecare duminică și atrăgea atenția românilor că au încercat unii să se ducă la Ambasada R.S. România, dar autoritățile italiene au aflat aceasta și au luat măsuri... („Vișan") spunea că sînt unii care se duc la Ambasada S.U.A. și denunță pe cei care sînt membri P.C.R. De asemenea, ne avertiza să fim atenți că, printre românii din lagăr, sînt mulți trimiși de guvernul de la București...»

„Crișan Ion" (fost ofițer M.F.A.) a declarat: „După ce am anunțat administrația lagărului că doresc să mă întorc în țară, am fost chemat de un individ ce s-a prezentat șef al biroului de poliție... Mi-a spus că nu mă pot întoarce în țară deoarece am făcut declarații injurioase la adresa statului român. Mi-a citit pasaje dintr-o hîrtie, care susținea că este o declarație a mea. Mi-a arătat și cîteva declarații din care rezulta că aș fi făcut agitație în defavoarea administrației lagărului".

Persoanele internate în lagărul de la Triest au o fișă la cantină, pe care sînt obligate să o ridice la fiecare masă. Neridicarea acestei fișe atrage după sine constatarea că persoana nu a fost în lagăr și încep verificările pentru a stabili unde anume s-a deplasat.

LA „OMUL LIBER"

Cei intrați în lagărul din Traiskirschen sînt încunoștiințați de la început că trebuie să-și găsească de lucru pentru a plăti masa la cantină și locul de cazare.

La „omul liber" a fost denumită o răscruce de drumuri, din apropierea lagărului, unde ies cei care vor să lucreze. Aici unii austrieci angajează cu ziua brațe de muncă pentru săpături, construcții, munci agricole etc., la prețuri derizorii. Deseori se întîmplă ca să nu poată fi angajați toți cei ce se oferă și atunci se nasc conflicte între transfugi.

„Am fost nevoit să lucrez ocazional muncă de hamal. La un comerciant am cărat cărbuni, iar la un circiumar am lucrat la curățenie", declară „Matei D."

Un fost procuror din București, anume „Pascu Ion", lucrează ca muncitor la o fabrică de sucuri din Baden, iar „Marinescu C-tin", fost șofer la I.T.I.A., lucrează cu ziua pe unde apucă.

Lucrurile însă nu se opresc aici. Lagărele pentru refugiați sînt o adevărată piață pentru traficul internațional de forță de muncă.

Așa cum s-a arătat, statul austriac nu acceptă stabilirea transfugilor pe teritoriul său decît în mod cu totul excepțional. De aceea, la intrarea în lagăr fiecare este obligat să se înscrie pe o listă de emigrare, optînd pentru țări în care forța de muncă este căutată (R.F. a Germaniei, Suedia, Australia, Canada, S.U.A. etc.).

Lagărele din Turcia sînt patronate de către Consiliul mondial al bisericilor (cu sediul în S.U.A.) și de Înaltul comisariat O.N.U., pentru refugiați.

Condițiile economice din această țară nu permit ca transfugii să-și găsească de lucru aici. Cu toate acestea, autoritățile turcești acționează organizat, pentru a determina pe cetățenii români să nu se mai înapoieze în țară, deoarece pentru fiecare „refugiat" aflat în lagăr încasează lunar, din partea Consiliului mondial al bisericilor, suma de 50 dolari S.U.A. (circa 500 lire turcești). Din această sumă, „refugiații" beneficiază doar de 150 lire turcești, restul fiind beneficiul statului turc. Consiliul mondial al bisericilor se ocupă de întocmirea formelor de emigrare a transfugilor în diferite alte țări.

În lagărele de triere din Italia, R.F. a Germaniei, Austria și în cele din Turcia funcționează: reprezentanța CARITAS (care se ocupă de transfugii aparținînd cultului catolic); reprezentanța W.C.C. (care se îngrijește de transfugii aparținînd cultului ortodox); reprezentanțele organizațiilor sioniste HIAS și JOINT (care se ocupă de persoanele de naționalitate ebraică); Organizația internațională a refugiaților (I.R.O.), care acționează asupra tuturor fugarilor pe care poate să-i atragă sub influența sa.

Pe de altă parte, în lagărele din Austria și Turcia vin periodic comisii din Suedia, care selecționează fugari – dintre cei aflați în lagăr – pentru a lucra în întreprinderile suedeze, unde forța de muncă este căutată. Pentru fiecare fugar selecționat de această comisie, administrația lagărului primește o anumită sumă de bani.

REPREZENTANȚI C. I. A. ÎN LAGĂRELE PENTRU EMIGRANȚI

Deși în lagărele pentru refugiați nu apar direct reprezentanți ai serviciilor de spionaj american (C.I.A.), acest organ cunoaște cu multă exactitate situația persoanelor internate și procedează la interogarea – în sediile sale – a unora dintre acestea.

C.I.A. acordă atenție deosebită cetățenilor români care au studiat în U.R.S.S., celor care au avut funcții de conducere, fostelor cadre militare, în general persoanelor care au putut să dețină secrete.

Dintre transfugii aflați în Turcia, cei ce prezintă interes sînt transportați, cu concursul poliției turce, la un sediu al C.I.A., din cartierul Camlica – Istanbul, unde sînt supuși interogatoriului.

În R.F. a Germaniei, transfugii sînt invitați la sediile C.I.A. chiar de către lucrători ai S.F.I. „... A venit la mine – declară „Gross Hans", fugar, de profesie medic – un civil de la Serviciul secret vest-german și m-a anunțat să mă prezint la Serviciul de informații american de la Friedensengel, unde am fost anchetat amănunțit despre informații cunoscute asupra R.S. România".

În același mod, „Kraus Mihail", cîndva ofițer, a fost chemat la biroul „controlului militar american", iar „Edler Kurt" la sediul C.I.A. din Mün-

chen, situat în incinta cartierului general al trupelor americane din Europa.

Ca și serviciile de informații autohtone, C.I.A. caută să obțină informații despre România din cele mai diverse domenii de activitate, să verifice și să completeze pe cele ce le posedă, dar caută cu insistență să obțină date de studiu despre persoane aflate în țară, în special cadre militare.

CENTRELE PENTRU INTEROGĂRI ALE S. F. I.

Dacă transfugii sau emigranții români stabiliți în R.F. a Germaniei cred că o dată scăpați din lagăre și stabiliți la domiciliile lor vor fi scăpat de ochiul Serviciului federal de informații (S.F.I.) își vor da seama că s-au înșelat, cînd vor găsi în cutia poștală o scrisoare cu următorul conținut :

„Prea stimate domnule... ! Centrul pentru interogare este o instituție federală și are menirea ca, în colaborare cu alte autorități federale și ale landurilor, să culeagă informații care, provenind din diverse domenii de activitate, să ofere guvernului federal posibilitatea de a acționa în spiritul coexistenței pașnice și pentru apărarea Republicii federale...

Vă invităm să vă prezentați pentru o discuție la sediul nostru din _____ la data de ______ ora ____ Cheltuielile de transport, cazare și masă sînt suportate de unitatea noastră". (În scrisoare se indică modul cum se poate ajunge la sediu.)

În structura S.F.I. funcționează „Serviciul special de interogări" – subordonat direct Statului Major – care anchetează și exploatează informativ datele obținute de la emigranții și fugarii proveniți din țările socialiste. Acest serviciu își are reprezentanți în toate lagărele pentru refugiați, precum și centre de interogare în diferite orașe.

Sînt cunoscute de organele noastre următoarele centre de interogare, subordonate Serviciului special de interogare al S.F.I. :

München – Maria Theresà Strasse 27 ; Nürnberg – Wielandstrasse 27 ; Düsseldorf – Immermannstrasse 11 ; Kassel – Königsplatz 59 ; Giessen – Bäue 22 ; Hannover – Münzstrasse 4 ; Hamburg – Gotenstrasse 21 ; Mainz – Bahnhofstrasse 7 ; Stuttgard – Arhivstrasse 19.

La aceste centre, interogatoriul este reluat și mult aprofundat. Se desfășoară sub forma discuțiilor libere, lucrătorul S.F.I. se străduiește să-l convingă pe cel interogat să fie cît mai deschis și să facă relatări complete, asigurîndu-l de discreție deplină, cît și de faptul că nu va suporta nici un fel de consecințe.

Aici, pe lîngă obținerea unor informații, se acordă o atenție deosebită activității și personalității celui interogat, cît și legăturilor pe care acesta le are în țara noastră, încercîndu-se în final recrutarea celor „corespunzători".

„Gross Hans" de exemplu, după ce a fost interogat în lagăr și apoi de cadre C.I.A., a fost invitat la un astfel de birou, unde a fost reluată exploatarea sa informativă. Discutîndu-se pe larg, în acest cadru, situația sa, i s-a propus în final să lucreze organizat cu Serviciul federal de informații.

Cazul „LIBRI"

Într-o perioadă, doi informatori ne semnalau, aproape concomitent, relațiile care li se păreau a fi suspecte, între cetățeana română Elena Ciocan, angajată la I.C.E. „Libri", și comerciantul olandez Van Tichelar. Ce legătură putea fi între Elena Ciocan, o femeie de 40 de ani, care, fără a fi frumoasă, rămînea încă atrăgătoare, și Van Tichelar, un olandez bătrîn și destul de bizar ?

Informatorul „Gigel" ne relatase, printre altele, că Elena Ciocan nu pierdea nici un prilej pentru a-l prezenta pe comerciantul olandez ca pe un om serios, clasificîndu-l în primul eșalon sub aspectul posibilităților financiare, după spusele ei „poate cel mai mare comerciant cu care a lucrat întreprinderea pînă atunci". Pe bună dreptate, informatorul „Gigel" se întreba „de ce atîta interes pentru a promova o firmă cu care nu se încheiase nici un contract ferm ?" Fuseseră derulate într-adevăr două comenzi ale lui Van Tichelar în 1968, însă erau foarte mici, aproape neinsemnate. Ba, mai mult, acele comenzi nu fuseseră onorate pînă la începutul anului 1969.

Informatorul „Filip", care participase la cîteva ședințe de tratative purtate între Elena Ciocan și comerciantul străin, ne semnala atitudinea funcționarei române, care i se părea curioasă. Femeia trata superficial pro-

blemele de comerț, iar acea atitudine de ofensivă pe care o au toți salariații din comerțul exterior, cînd își dau seama că pot obține un preț mai bun, îi lipsea complet.

Procedînd la verificările impuse de materialele informative primite, nu mică ne-a fost surpriza cînd am constatat că, datorită deverului mic de afaceri, firma olandeză „Internavak", cu care trata Elena Ciocan, nu numai că nu se situa pe un plan mediu, dar nici nu era o firmă capabilă să încheie contracte la acea dată, întrucît era înglodată în datorii. Avea un singur salariat care era și dactilograf și lucrător și director și care se numea Van Tichelar. Acesta se bucura de o proastă reputație la nivelul comercianților olandezi, mulți dintre aceștia considerîndu-l pe directorul fantomaticei firme „Internavak" ca pe un bătrîn escroc, care face de rîs numele de comerciant olandez.

Fiind în posesia acestor date, am trecut la verificările de rigoare, mai aprofundate, asupra funcționarei române. Elena Ciocan, salariată cu o vechime considerabilă la I.C.E. „Libri", se bucura de aprecieri pe deplin favorabile, în ce privește capacitatea profesională. Aceste calificative o situaseră, în ultimii ani, în categoria funcționarilor buni, fapt ce îi crease impresia că poate lua singură hotărîri, fără avizul șefilor săi. Prin informatoarea „Marcela", am cunoscut o serie de aspecte referitoare la viața personală a femeii care ne interesa. Aceasta avea două fete, una de 21 de ani și cealaltă de 16 ani, față de care manifesta o totală lipsă de atașament. Pur și simplu, își considera copiii ca pe niște obstacole vii în îndeplinirea unor scopuri personale. Deși căsătorită, Elena Ciocan întreținuse relații cu mai mulți bărbați, în majoritate persoane cu funcții și posibilități materiale bune sau foarte bune. Un timp destul de îndelungat, Elena Ciocan a fost concubina fostului director de la „Electrecord". De la acesta, ea cunoștea o serie de date privind capacitățile de fabricare a discurilor românești, cu imprimările unor soliști celebri, care erau foarte mult solicitate pe piețele vestice. Ocupîndu-se de sectorul export-discuri, Elena Ciocan a avut posibilitatea să cunoască ce țară solicita mai mult, în anumite situații, marfa românească.

Dirijînd în continuare pe informatorii „Filip", „Gigel" și „Marcela", pentru a cunoaște cît mai multe elemente menite să elucideze natura ciudatei apropieri dintre Elena Ciocan și Van Tichelar, s-a constatat că o anumită coincidență se repeta de fiecare dată cînd olandezul venea la tratative. Funcționara română se găsea, întîmplător, întotdeauna pe culoarul care ducea la sala de tratative.

Considerînd că această „coincidență" poate ascunde o formă organizată de schimb de informații, la una dintre întîlniri, „Filip" s-a situat în apropierea celor doi și a remarcat că expresia protocolară de pe fețele lor este numai pentru inducere în eroare. Discuțiile lor aveau un caracter foarte concret, de afaceri.

Odată, tot cu prilejul unei întîlniri „întîmplătoare", „Marcela" a observat cum cei doi au făcut, cu multă discreție, un schimb de hîrtii.

Cum aceste discuții se purtau numai pe culoarul care ducea spre sala de tratative, practic era imposibil să se organizeze un sistem de control mai riguros asupra celor două persoane. Condițiile le erau favorabile.

Pentru a verifica informația dată de „Marcela", printr-un alt informator, s-a stabilit că, după întîlnirea avută cu Van Tichelar, în sertarul său în fichetul funcționarei române nu s-a găsit nici un înscris care să provină de la olandez, dar că în geanta ei se găsea o sumă mare de bani românești. Acest fapt a venit să mărească cercul de întrebări, cu atît mai mult cu cît, în ultimul timp, Elena Ciocan se plîngea continuu de lipsa banilor și, în general, a mijloacelor materiale.

Suspiciunile deci se înmulțeau, dar răspunsurile rămîneau tot în faza primară. Se emiteau ipoteze, prezumții, informațiile primite de la informatori ne puteau indica un caz interesant, dar numai atît. Au fost momente cînd ne-am gîndit să abandonăm această pistă, considerînd că este greșită. In fond, putea fi foarte simplu vorba de un lanț de coincidențe, iar schimbul de materiale semnalat de informatoarea „Marcela" ar fi putut să fie o simplă părere. Chiar și în cazul lui Van Tichelar nu era exclus ca informațiile, pe care le primisem despre el, să fie exagerate, deformate în mod intenționat de concurenți. Un element în favoarea Elenei Ciocan l-a constituit însăși încheierea contractului, în care toate clauzele erau bine stipulate, pînă și prețul era stabilit conform deciziei date de către C.S.C.A în 1968.

Analizînd prin mijloacele de care dispunea pe linie profesională, „Filip" a remarcat totuși o neconcordanță la aceste prețuri. Mai exact, prețurile stabilite erau în conformitate cu dispoziția valabilă pe anul 1968. Se dăduse o alta? Instituția cunoștea această eventuală dispoziție? Dar Elena Ciocan? Trebuia verificat și răspuns la aceste întrebări cu maximum de urgență... și de prudență.

În această fază a acțiunii a intervenit deplasarea funcționarei române, pentru 15 zile, în S.U.A., în vederea prospectării pieței și a studierii posibilităților de dezvoltare a exportului nostru de discuri.

O altă ciudățenie. Cu o zi înainte, Van Tichelar plecase spre Olanda, după ce semnase un contract în valoare de peste două milioane cinci sute mii lei, privind exportul de discuri românești. După semnarea contractului, „Filip" a observat un alt schimb de materiale între funcționara română și comerciantul olandez, dar acest schimb s-a făcut în momentul cînd străinul era condus spre ieșirea din instituție. Această semnalare, în loc să clarifice, mai mult a încurcat situația. Primul schimb ne dusese la ipoteza unor informații pe care Elena Ciocan le dădea pentru a-l ajuta pe străin la încheierea contractului. Dar acest al doilea schimb de hîrtii, survenit la cîteva minute după ce se semnase tranzacția comercială, nu

mai avea nici o explicaţie ipotetică, decît dacă ar fi fost vorba de aspecte cu totul noi, pe care nu le prevăzusem.

Se mai petrecuse ceva, aparent fără o însemnătate deosebită. Înaintea plecării în străinătate, fiind în drum spre casă, împreună cu cîţiva colegi şi cu una dintre fetele sale, Elena Ciocan i-a invitat pe toţi la un mic banchet, pentru a-şi lua rămas bun într-un cadru mai plăcut. Aşa cum era şi firesc, discuţiile s-au purtat pe marginea viitoarei sale deplasări. La întrebarea cum se va descurca cu diurna în cele 15 zile pe care urma să le petreacă în S.U.A., una dintre fetele celei în cauză, pe un ton maliţios, a replicat: „Pe mama o plîngeţi? Se descurcă ea bine şi cred chiar foarte bine în deplasări".

Privirile Elenei Ciocan răspunseseră atunci printr-o scăpărare.

Întoarsă din America, starea psihologică a Elenei Ciocan trăda o nelinişte continuă, o agitaţie nejustificată cu intense stări depresive şi treceri bruşte, forţate la stări de veselie. În acele momente, „Filip" şi „Gigel" au primit instrucţiuni precise. De altfel, o caracteristică interesantă a acestui caz îl constituie faptul că toate celelalte mijloace ale muncii de securitate au fost folosite foarte puţin şi cu rezultate neconcludente, principalele date fiind obţinute cu ajutorul informatorilor.

Aceşti informatori trebuiau să stabilească acum o serie de date referitoare la deplasarea funcţionarei române în S.U.A., la persoanele pe care le-a contactat în timpul călătoriei, la programul de lucru pe care l-a avut, să afle dacă Elena Ciocan a luat legătura cu unii transfugi, dacă mostrele cu care plecase în străinătate au putut satisface interesul pieţii, dacă s-a întors din S.U.A. cu obiecte de valoare mare etc. (Acest ultim aspect a fost clarificat relativ rapid. Elena Ciocan adusese într-adevăr din exterior obiecte ce depăşeau posibilităţile sale financiare rezultate din diurna pe 15 zile.)

Aportul informatorului „Filip" a fost mic în această etapă. „Gigel" în schimb, despre care Elena Ciocan ştia că are rude care lucrează în cadrul Consiliului Securităţii Statului, s-a bucurat de foarte multă atenţie. Femeia i-a relatat că se făcuseră asupra ei cîteva încercări, din partea unor transfugi, care căutau s-o determine să rămînă în S.U.A., că unul dintre ei îi oferise chiar un post. În ce priveau mostrele, cu valoare de cca. 12 000 de lei, pe care funcţionara le luase cu ea în străinătate, Elena Ciocan a explicat informatorului că a lăsat o parte din ele la Bruxelles, unde avionul a făcut o escală şi unde avea anumite obligaţii faţă de un client al ei mai vechi, cu care este în tratative. (Dar singurul partener cu care Elena Ciocan trata în perioada aceea în Ţările de Jos era Van Tichelar. Verificînd, am constatat că într-adevăr olandezul se deplasase pe aceeaşi rută cu o zi mai înainte.)

Elena Ciocan a continuat, aşa cum ne şi aşteptam, să se apropie de „Gigel", a început să-l facă un fel de confident al ei, pentru a-l determina pe acesta să-i spună la rîndul său o serie de aspecte care o interesau. Astfel, de la discuţie la discuţie, Elena Ciocan aducea tot mai des vorba de ofiţerii de securitate, se întreba dacă aceştia sînt într-adevăr atît de abili încît să intre pe firul unor probleme mai complicate etc.

Fiind bine instruit, „Gigel" întreţinea aceste discuţii, adoptînd un ton neutru, dar aducînd nume noi de români care, pornind pe un anumit drum, au ajuns să-şi trădeze ţara.

Între timp, în fichetul Elenei Ciocan, ascunsă printre hîrtii, s-a găsit o corespondenţă de la C.S.C.A., în care era anunţată în mod oficial că preţurile la discurile româneşti pe anul 1969 vor fi mai mari. Acea corespondenţă sosise cu cîteva săptămîni mai înainte de încheierea contractului cu firma olandeză şi, în consecinţă, preţurile stabilite în contract constituiau o pierdere pentru statul român. Adresa C.S.C.A. ne punea în faţa unui fapt împlinit. Prin angajarea comenzii la un preţ mai mic, I.C.E. „Libri" era frustată de o importantă sumă de bani. Toată atenţia trebuia îndreptată acum spre recuperarea sumei din derularea contractului. Pentru acest lucru am anunţat conducerea întreprinderii, în vederea mobilizării tuturor forţelor. Din acel moment se începuse, dacă putem spune aşa, urmărirea oficială a Elenei Ciocan pe linie profesională. Concomitent, urmărirea informativă continua.

Considerînd că a aflat tot ce o interesa de la „Gigel", Elena Ciocan s-a îndreptat din nou spre informatorul „Filip", care era apreciat de toţi salariaţii ca un bun comerciant şi cunoscător al legilor de comerţ exterior şi căruia i-a spus că are unele greutăţi cu Van Tichelar, care nu vrea să plătească marfa trimisă. „Filip" i-a răspuns evaziv, precizîndu-i totuşi că situaţia ei este grea, că nu vede o soluţionare imediată, dar că o asemenea soluţionare trebuie găsită.

Simţind că pierde teren, Elena Ciocan a încercat o ultimă manevră, aducînd la cunoştinţa conducerii întreprinderii faptul că din Olanda, Van Tichelar nu răspunde în mod satisfăcător la drepturile instituţiei române şi că cel mai bun lucru ar fi să mergă ea în Olanda să rezolve totul la faţa locului. De data aceasta, Van Tichelar a răspuns foarte prompt, oferindu-se să suporte cheltuielile de deplasare ale funcţionarei române.

* *

După un timp cazul a fost elucidat. Din informaţiile pe care le deţineam, rezulta clar că Van Tichelar, fiind într-o situaţie falimentară, şi-a însuşit marfa românească, cu ajutorul Elenei Ciocan, marfă pe care apoi a vîndut-o pe piaţa olandeză, încasînd banii ce se cuveneau statului român.

O comisie de revizie, instituită la sugestia organelor noastre, ne-a confirmat faptul că Elena Ciocan a prevăzut în contractul încheiat cu „Internavak" că partenerul extern avea dreptul să ridice marfa din vamă numai după ce a achitat contravaloarea mărfii la banca corespondentă din Olanda. Dar, cu de la sine putere, Elena Ciocan i-a înmînat olandezului facturile cu ajutorul cărora partenerul extern a ridicat marfa din vama olandeză. (Legile internaţionale de comerţ exterior prevăd că existenţa unei facturi în mîinile solicitantului de marfă justifică plata mărfii.)

* * *

Elena Ciocan a fost arestată de către organele securității, ca urmare a sesizării oficiale a organului de control din C.S.C.A., prin care ni se anunța existența unui prejudiciu de aproximativ două milioane cinci sute mii lei pagubă care s-a datorat în exclusivitate numitei Elena Ciocan.

Interogată asupra sistemului folosit în activitatea de subminare a economiei naționale, Elena Ciocan și-a recunoscut vina. Din cele relatate de ea a reieșit că furnizase într-adevăr lui Van Tichelar o serie de date referitoare la posibilitățile de export de discuri românești pe piața olandeză, date folosite de acesta în sensul de a-și întocmi planul de frustare a economiei noastre. Aceste date i le furniza în timpul cînd „întîmplător" se întîlneau pe culoarul instituției. Pentru aceasta, ea se situa în holul de la intrare, înainte cu 10–15 minute, pentru a fi sigură că îl va întîlni.

În cadrul întîlnirii de la Bruxelles, în acele 45 de minute, a avut loc practic trecerea celei mai mari părți din suma de bani care i se cuvenea statului nostru în mîna comerciantului străin. (Cu acea ocazie, Elena Ciocan i-a dat mai multe facturi în alb lui Van Tichelar.)

Și din nou ne-am întrebat : pentru ce ? Ce legătură putea exista între această femeie (care fusese bine cotată profesional, care avea o familie formată) și bătrînul comerciant falimentar ?...

În schimbul acelor milioane, Elena Ciocan a primit mici cadouri și două mari promisiuni : în cazul în care afacerea ar fi reușit, Van Tichelar avea să deschidă o reprezentanță în București, unde Elena Ciocan urma să fie angajată ; în cazul cînd afacerea va ieși bine, dar organele în drept vor sesiza ceva suspect în legătură cu comportarea Elenei Ciocan, Tichelar va rezolva stabilirea ei în Olanda (fapt de altfel încercat). Planul de evaziune al Elenei Ciocan a fost dejucat.

Trimisă în justiție, ea a fost judecată și condamnată, iar prin recursul extraordinar introdus de ministrul justiției, pedeapsa i-a fost agravată de la 12 ani închisoare la 17 ani.

Pentru noi merită reținută ideea lipsei de control și de organizare riguroasă a muncii manifestate în această instituție. Nimic din cele prezentate mai sus nu ar fi avut loc, dacă Elenei Ciocan, persoană cu o formație etică dubioasă, nu i s-ar fi lăsat, din partea conducerii întreprinderii, o anumită libertate de mișcare, pe deplin nepermisă și care a avut consecințele cunoscute.

În urma demersurilor făcute, Tribunalul internațional de la Haga a dat cîștig de cauză statului nostru, în sensul că l-a obligat pe Van Tichelar să se achite de datoriile față de I.S.E. „Libri". Recunoscîndu-și obligațiile, Van Tichelar s-a angajat să plătească eșalonat suma respectivă.

Trebuie să recunoaștem însă că intervenția organelor de securitate s-a făcut cu întîrziere în acest caz, că, dacă rețeaua informativă ar fi fost mai bine instruită, s-ar fi creat posibilitatea să acționăm preventiv, pentru a nu permite prejudicierea statului nostru cu o sumă însemnată. Trăgînd învățămintele care se impuneau, s-a trecut la instruirea informatorilor din obiectiv în strictă conformitate cu ordinele C.S.S.

Locotenent-major M. LAMBRU

M.I.5 și M.I.6

Ca mare putere și ca vechi stat colonialist, Anglia dispune de un serviciu de informații care posedă o experiență vastă, o activitate în continuă perfecționare și un sistem organizatoric pus la punct cu minuțiozitate, mai ales sub aspectul conspirării cadrelor și a acțiunilor întreprinse.

Studiindu-se istoria Serviciului secret al Angliei se constată unele trăsături specifice, între care sînt de reținut următoarele :

Elementul primordial care joacă un rol mare în activitatea diferitelor servicii îl constituie tradiția. Acesta este motivul pentru care rezolvarea anumitor probleme de muncă se realizează de cele mai multe ori prin soluții și metode verificate și, numai în cazuri cu totul deosebite, se recurge la formule absolut noi, neexperimentate.

În al doilea rînd, activitatea Serviciului secret englez este caracterizată printr-un calm specific, prin

sînge rece și păstrarea unei stări de echilibru, oricît de dificile ar fi situațiile de moment, oricît de grave ar fi loviturile primite din partea unor organe de informații și contrainformații adverse (ne referim la cazurile Kim Philby, George Blake, Profumo etc.).

Rezultă totodată acea rezistență și chiar repulsie față de orice tendință de reorganizare sau modificare structurală, aceasta fiind ilustrată și de cramponarea de unele denumiri vechi, cum sînt M.I. 5, M.I. 6, cînd toată lumea, atît în Anglia cît și peste hotare, știe perfect și ce înseamnă și care sînt atribuțiile fiecăruia dintre cele două servicii.

În fine, mai trebuie subliniat faptul că individualismul a jucat și mai joacă și astăzi un rol deosebit de important în cadrul Serviciului secret britanic. Nume ca cele ale lordului Baden-Powell (inițiatorul organizațiilor de Boy-Scouts — cercetași), Sir Bruce Lockart, Alexander Foote, fără a omite pe faimosul Lawrence — reprezintă doar o parte infimă dintre cei mulți, care, în decursul activității serviciilor secrete engleze, au adus imense foloase Imperiului Britanic.

În cursul anului 1939, a fost începută cu seriozitate organizarea serviciului secret. M.I.C. dispăruse și sectoarele de spionaj și contraspionaj erau acum M.I. 6 și M.I. 5, primul denumit în mod obișnuit S.I.S. (The Secret Intelligence Service) și ultimul S.S. (The Security Service). Ar trebui subliniat că „M.I.“ înseamnă Informații Militare (Military Intelligence), dar avem de-a face cu un anacronism, întrucît nici una dintre cele două agenții nu are în sarcină directă informațiile militare. Secțiile de informații militare ale Ministerului Apărării sînt cu totul separate de fiecare dintre ele.

Atît M.I. 5, cît și M. I. 6 sînt cunoscute ca atare de către orice serviciu secret din lume. Totuși, în vreme ce sovieticii, francezii, americanii și germanii recunosc existența propriilor lor servicii de informații, numindu-le direct, „secretul“ este încă dus la proporții absurde în Whitehall (administrația guvernamentală engleză). Un exemplu perfect al acestei situații s-a reliefat în raportul oficial al lordului Denning, publicat în 1963, asupra cazului Profumo. Se spune acolo că „Serviciul de securitate în această țară nu este înființat prin vreun statut și nici nu este recunoscut prin dreptul cutumiar. Chiar legile asupra secretelor oficiale nu recunosc existența lui“.

Răspunderea pentru Serviciul secret revine în mod direct primului ministru în funcțiune. El este cel care, personal sau, în anumite situații, printr-un reprezentant personal, are acces la Comitetul unificat de informații (Joint Intelligence Comittee), format în principal din șefii celor patru servicii de informații : M.I. 5, M.I. 6, Military Intelligence (Informații Militare) și N.I.D. (Navy Intelligence Departament — Departamentul informațiilor marinei).

La izbucnirea războiului, în 1939, Military Intelligence se afla într-un proces de reorganizare, dar acest lucru nu s-a realizat decît în anul următor, cînd S.I.S. a pierdut unele rețele, ca urmare a ocupării unei părți din Europa de către trupele hitleriste. Atunci a fost format, sub conducerea lui Winston Churchill, S.O.E. (Special Operations Executive), care a inclus și Secția D din S.I.S. Facem această mențiune, deoarece în cadrul acestei secții lucra și Kim Philby.

Pentru a înțelege mai bine implicațiile organizării în 1939 a serviciilor de informații, trebuie avut în vedere că nu exista un conducător unic al serviciilor de informații, fapt care, în timp de război, l-a obligat pe primul ministru să fie singurul arbitru în acest domeniu. Dar, pentru a preveni existența unei puteri prea mari în mîinile unui om, sau pentru a-l feri de povara unei prea mari răspunderi, exista salvarea teoretică că șeful M.I. 5 avea acces direct la Ministerul de Interne și legături cu Scotland Yard-ul, șeful M.I. 6 la Ministerul de Externe, iar cei ai Informațiilor Militare și ai Departamentului informațiilor marinei la Ministerul de Apărare și, respectiv, la amiralitate.

Din punct de vedere organizatoric, sînt foarte puține schimbările aduse sub acest aspect celor două organisme, M.I. 5 și M.I. 6. Astfel, M.I. 6 asigură o legătură permanentă cu primul ministru, prin împuternicitul acestuia care este, de regulă, secretarul cabinetului de miniștri.

M.I. 6 dispune de un aparat central care cuprinde un număr de patru direcții operative zonale, împărțite pe : țările vest-europene (Direcția I-a), Africa, Orientul Apropiat și Mijlociu (Direcția a II-a), Orientul Îndepărtat, America Latină și Cuba (Direcția a III-a), țările socialiste europene și U.R.S.S. (Direcția a IV-a) ; un număr de trei direcții operative, fiecare avînd sarcini precis delimitate : Direcția pentru informarea și elaborarea sarcinilor are îndatorirea de a prelucra materialele informative obținute, a le trimite departamentelor interesate, de la care primește sugestii privind problemele ce trebuie urmărite ; Direcția controlului securității are în atribuții securitatea sediilor, a documentelor și mijloacelor speciale utilizate în activitatea M.I. 6 ; Direcția serviciilor auxiliare se ocupă cu elaborarea și introducerea în munca de informații a celor mai noi și mai eficace mijloace și metode tehnice. (În cadrul acestei direcții funcționează un grup special tehnico-științific care colaborează în permanență cu un grup similar american.)

M.I. 6 mai dispune și de un număr de secții independente, între care pot fi menționate : Secția coduri și cifruri, Secția de transmisiuni și informații radio, Secția de contrainformații radio, Secția pentru legături speciale, Secția pentru acțiuni speciale subversive.

În exterior, M.I. 6 își desfășoară activitatea în mod acoperit, în cadrul unor ministere și instituții care mențin relații cu instituții similare din alte țări sau dispun de reprezentanțe în toate colțurile lumii.

În ceea ce privește M.I. 5, se cunoaște că funcționează cu drepturi de comitet guvernamental independent, subordonîndu-se primului ministru.

Organizatoric, M.I. 5 cuprinde un număr de șase direcții operative și un secretariat. Dintre direcțiile mai importante ale M.I. 5 pot fi menționate: Direcția B (contrainformații) în ale cărei atribuții se includ activitatea de combatere a spionajului, controlul străinilor și lupta antisubversivă; Direcția C (verificări speciale și pază) cu sarcina de a asigura păstrarea secretului în instituțiile și întreprinderile de stat și particulare, precum și cu verificarea personalului. Pentru îndeplinirea sarcinilor sale, direcția colaborează cu serviciile de securitate din diferite departamente și cu organele contrainformative militare, mai ales în cazul producției de apărare și de materiale considerate strategice; Direcția A (administrativă) care asigură organizarea și ținerea la zi a evidenței operative, problemele de cifru și nevoile de înzestrare tehnico-materială a unităților M.I. 5.

Trebuie menționat în mod deosebit că M.I. 5 colaborează intens și în mod permanent cu Scotland Yard-ul și anume cu o secție specială, cunoscută sub denumirea de Special Branch. Secția specială a fost constituită în 1890, în scopul combaterii acțiunilor teroriste ale naționaliștilor irlandezi. Ulterior, această secție a primit și alte atribuții, printre care: asigurarea pazei familiei regale și a miniștrilor, supravegherea activității organizațiilor politice care prezentau potențial subversiv. În fapt, se crease o „poliție politică". În prezent, Secția specială execută arestări în cazuri suspecte de spionaj, sabotaj și diversiune, urmărește persoanele suspecte din porturi și aeroporturi interne și internaționale, supraveghează demonstrațiile de stradă și cetățenii străini. Pentru îndeplinirea unor asemenea sarcini, Special Branch dispune de o rețea largă de agenți, care este folosită în cadrul colaborării cu M.I. 5.

*
* *

În ultimii ani, cu privire la activitatea serviciilor de spionaj și contraspionaj englez, a început să apară o literatură largă, scrisă în cele mai multe situații chiar de foste cadre ale acestor servicii, cum este cazul lui Ian Fleming (seria de aventuri ale lui 007–James Bond), L. Deighton (Funeralii în Berlin, Dosarul I.P.C.R.E.S.S.), iar în ultimul timp a apărut și o istorie a Serviciului secret britanic, de Richard Deacon, publicată în 1969.

Probabil că asemenea măsuri sînt legate, nu atît de informarea marelui public, cît, mai ales, a unor oameni politici, care iau poziție împotriva lipsei de activitate sau mai bine zis, a „lipsei de rezultate" în activitatea serviciilor de spionaj și de contra-spionaj.

Din activitatea Serviciului de spionaj englez pe teritoriul României, în perioada 1940-1950

O caracteristică importantă în activitatea Serviciului de spionaj englez a constituit-o — și o constituie și în prezent — studierea și recrutarea unei agenturi bine plasate, cu largi posibilități de informare, dependentă din punct de vedere politic, spiritual sau economic de interesele imperialismului britanic. Atenția deosebită acordată acestei laturi a muncii denotă, în primul rînd, experiența vastă a acestui organism de spionaj care, așa cum arată istoria ultimelor sute de ani, a fost prezent în afacerile unde erau în joc interesele cele mai importante ale imperialiștilor englezi. În al doilea rînd, rezultă grija acestui serviciu de a **angrena, cu precădere, în rezolvarea unor asemenea probleme dificile numai oameni în stare să îndeplinească sarcinile ce le vor reveni.** Studiul temeinic, multilateral asupra persoanei vizate constituie garanția și certitudinea că aceasta va putea răspunde cu promptitudine misiunilor încredințate.

În toată perioada celui de al II-lea război mondial, Serviciul de spionaj britanic a înfruntat pe teritoriul României serviciile de spionaj hitlerist și italian și, într-un anumit sens, organele de siguranță românești, precum și S.S.I-ul. Misiunile principale ale Serviciului de spionaj britanic în țara noastră, în acea perioadă, au constat în: apărarea și promovarea intereselor economice, politice și militare engleze în România; contracararea acțiunilor și operațiunilor întreprinse de serviciile informative, contrainformative și polițienești ale statelor fasciste pe teritoriul român și în Balcani, mai ales în ceea ce privește industria petroliferă și navigația pe Dunăre [1], (controlul gurilor acestui fluviu și trecerea prin Porțile de Fier), furnizarea de informații despre efective, dislocările de trupe germane în țară; atragerea României în orbita imperialismului britanic, prin facilitarea debarcării tru-

[1]) Eugen Cristescu, „Memorii", p. 126.

pelor anglo-americane în Balcani, inclusiv pe teritoriul român.

Pentru îndeplinirea acestor obiective, Serviciul de spionaj englez a utilizat cadre experimentate, care cunoşteau bine ţara, aveau întinse relaţii în cercurile politice, economice, financiare şi militare din România (inclusiv în anturajul palatului). Ani îndelungaţi aceste cadre au lucrat în mod acoperit în funcţii de răspundere în cadrul societăţilor cu capital britanic, îndeosebi în industria petroliferă, în sistemul navigaţiei fluviale şi maritime, în cadrul oficiului diplomatic şi consular, în organe de presă şi instituţii culturale etc. Astfel, cu mult timp înaintea declanşării celui de al II-lea război mondial, în România acţionaseră cîţiva rezidenţi experimentaţi ai Serviciului de spionaj englez, care în timpul războiului şi după război s-au ocupat nemijlocit de problemele referitoare la România.

Este vorba concret de: M.H. Lovell, reprezentantul pentru Balcani al agenţiei „Reuter", care se preocupa îndeosebi de culegerea informaţiilor cu caracter politic; Archibald Gibson, stabilit în România încă în anul 1924, în calitate de corespondent al ziarului „The Times", căsătorit cu fiica unui general român, profilat pe culegerea de informaţii militare (acesta era considerat ca al doilea subdirector al secţiei orientale din „Intelligence-Service", cunoscător al problemelor balcanice şi Orientului Apropiat şi Mijlociu); Fred (Ted) Masterson şi Alfred Georges Gardyne de Chastelain, foşti directori la societatea petroliferă „Unirea", preocupaţi de culegerea de informaţii economice; J.H. le Rougetel, consilier al Legaţiei britanice la Bucureşti, care a îndeplinit un timp rolul de coordonator în acţiunea de culegere a informaţiilor; William Raymond Young şi Field David John, care au condus grupul celor 250 ofiţeri şi marinari britanici însărcinaţi cu aruncarea în aer şi blocarea canalului navigabil de la punctul Sip, din zona Porţilor de Fier, expulzaţi din ţară după descoperirea acestei afaceri; Malcom Mac Laren zis Michail Mihailovici (rus de origine), fost corespondent al agenţiei „Exchange-Telegraph", care împreună cu Vasiliev Grigore zis Dîbenco, erau utilizaţi de A. Gibson, în special pentru culegerea de informaţii despre U.R.S.S.; Porter Yvor Forsyten, fost profesor de limba engleză la Universitatea din Bucureşti ş.a., care au organizat, înainte şi după anul 1940, numeroase reţele de culegere de informaţii şi de sabotaj pe teritoriul român (avînd grupe speciale la Constanţa, Ploieşti, Sulina, Galaţi, Chişinău, Cernăuţi etc.). Unii dintre ei au fost chiar paraşutaţi în România în timpul războiului, cu scopul de a lua legătura cu agentura existentă în ţară, precum şi cu Iuliu Maniu, în vederea scoaterii României din război [2]), potrivit „Variantei Churchill" (de Chastelain şi Y. Porter).

Toţi aceştia, în baza preocupărilor şi acoperirilor ce le-au utilizat, au avut prilejul să cunoască foarte bine ţara şi limba română, obiceiurile şi particularităţile poporului nostru, istoria şi cultura sa, să-şi creeze relaţii în cele mai diverse medii şi îndeosebi în cercurile politice, economice şi militare, desfăşurînd o acţiune sistematică şi aprofundată de studiere şi atragere la desfăşurarea unor acţiuni de spionaj şi sabotaj a persoanelor pretabile acestor scopuri. De pildă, Alfred Georges Gardyne de

---

[2]) Eugen Cristescu, „Memorii", p. 134.

Chastelain, de profesie inginer, a lucrat timp de 14 ani la societatea „Unirea", în diferite funcţii, ocupînd în anii din preajma declanşării celui de al II-lea război mondial funcţia de director comercial al societăţii respective. În această calitate, a călătorit frecvent în toată ţara, ocupîndu-se de desfacerea produselor firmei. În oraşele mari, sub îndrumarea sa, s-au construit staţii pentru benzină şi alte produse petrolifere, iar persoanele care conduceau aceste staţii erau adevăraţi rezidenţi prin care de Chastelain culegea informaţii. În afara limbii materne, inginerul englez cunoştea bine limbile franceză şi română, era un pasionat jucător de golf şi un priceput automobilist, participînd la diverse concursuri şi întreceri cu automobiliştii români din acea vreme. A fost membru la „Automobil Club Român" din 1934 şi al filialelor sale din Cluj şi Cernăuţi, precum şi la „Country-Club", unde a desfăşurat o susţinută acţiune de studiere şi cunoaştere a unor diplomaţi străini acreditaţi la Bucureşti.

Din analizarea reţelelor arestate în timpul războiului şi după război, vom constata că **marea majoritate a rezidenţilor şi agenţilor utilizaţi de Serviciul de spionaj englez în România au fost persoane cu studii superioare, provenite, de regulă, din cercurile burgheziei, de cele mai diferite profesiuni, ca: ingineri, ziarişti, economişti, jurişti, ofiţeri, tehnicieni, profesori, industriaşi, moşieri, mari comercianţi.** Nu au lipsit din reţea femeile şi aventurierii, precum şi numeroşi emigranţi ruşi contrarevoluţionari, refugiaţi polonezi şi diplomaţii altor state, acreditaţi la Bucureşti. Ponderea cea mai mare au constituit-o însă elementele cu pregătire intelectuală şi profesională superioară, cu reputaţie şi influenţă în societate.

Din analiza acestor cazuri, se desprind unele metode de studiere a persoanelor respective, în vederea recrutării. Astfel, din materialele aflate în posesia organelor de securitate, rezultă, de exemplu, că inginerul chimist Popovici Ion, conducătorul reţelei de spionaj şi sabotaj, ce a acţionat în anii 1940—1941 în industria petroliferă, a fost ani îndelungaţi studiat sistematic, în timp ce a lucrat la societatea petroliferă „Unirea", împreună şi sub conducerea directă a lui de Chastelain.

În procesul activităţii desfăşurate în comun [3]), au fost stabilite cu certitudine orientarea şi convingerile politice ale acestuia, calităţile profesionale, morale şi intelectuale ale sale, viciile, pasiunile şi slăbiciunile, gradul de pregătire generală, situaţia materială şi familială. De Chastelain cunoştea îndeaproape şi familia inginerului Popovici, preocupările şi cercul de relaţii al acestei familii. Îndeplinind funcţii de conducere la societatea respectivă, inginerul Popovici a fost bine remunerat şi cointeresat materialiceşte în rezultatele economice ale întreprinderii. Cunoaşterea adevăratelor sale convingeri antinaziste şi pro-britanice i-au permis lui de Chastelain să intuiască cu siguranţă faptul că inginerul Popovici va primi să îndeplinească şi sarcini de spionaj şi sabotaj în anul 1940. Cînd conducerea engleză a întreprinderii a fost nevoită să plece din România, inclusiv cea mai mare parte din serviciile informative, inginerului Popovici i s-a

---

[3]) Arhiva C.S.S., F.O. dosar 54651, vol. 1, f. 317.

încredinţat funcţia de director general al societăţii petrolifere „Unirea".

În primăvara anului 1941, de Chastelain a sosit în ţară, sub acoperirea de curier diplomatic, cu care ocazie a procedat la instruirea amănunţită a inginerului Popovici Ion şi a lui Georgescu Valeriu, cărora le-a indicat persoanele pe care trebuiau să se sprijine în acţiunile de sabotaj şi spionaj, modul în care trebuiau să transmită informaţiile etc. Le-a lăsat în acest scop suma de 80 milioane lei [4]). Georgescu Valeriu (Rică), fost director la Societatea „Româno-Americană", a fost considerat pretabil la recrutare datorită calităţilor personale şi a posibilităţilor de informare, formaţiei, vederilor şi relaţiilor sale politice (Era ginerele unui politician naţional-ţărănist din anturajul lui Iuliu Maniu.) Toate acestea au fost stabilite în urma unei îndelungate şi multilaterale studieri.

De altfel, reţeaua de spionaj Popovici-Rică Georgescu a fost una dintre cele mai puternice, mai ramificate şi mai bine plasate, organizate de Serviciul de spionaj englez cu consimţămîntul celui american, pe teritoriul României.

Organizarea şi instruirea ei s-a făcut sub directa conducere a lui de Chastelain (care după plecarea din ţară a devenit, la Istanbul, şeful secţiei române a Intelligence Service-ului) şi a furnizat informaţii îndeosebi referitoare la trupele germane existente în România, la situaţia politică şi economică din România, mai ales din industria petroliferă şi din transporturile maritime, fluviale, de cale ferată etc.

Deşi prin această reţea, Serviciul de spionaj britanic a primit numeroase informaţii direct la Istanbul, unde funcţiona secţia pentru România a acestui organism, contraspionajul german, împreună cu S.S.I.-ul au reuşit să o depisteze relativ repede şi, în cursul lunii iulie 1941, să-i aresteze pe şefii reţelei şi pe ceilalţi agenţi, curieri, oameni de legătură. S-a intrat astfel în posesia aparatului prin care se transmiteau informaţiile, a codurilor folosite şi a unei mari sume de bani, care încă nu fusese cheltuită.

Deşi era bine plasată şi organizată, datorită pătrunderii în reţea şi a unor agenţi insuficient studiaţi şi verificaţi, a unor greşeli comise, printre care menţionăm legătura frecventă cu Istanbulul a inginerului Popovici, reţeaua a fost relativ repede făcută inofensivă, ceea ce a demonstrat eficienţa ei parţială (în raport cu alte reţele create de Serviciul de spionaj englez în România şi în alte ţări, acelea funcţionînd timp îndelungat şi chiar în toată perioada războiului, fără a fi descoperite).

Un alt element care s-a aflat un timp mai îndelungat în studiul şi verificarea Serviciului de spionaj britanic a fost rentierul şi moşierul Polizu Micşuneşti, arestat şi condamnat cu fostul general Mihail Romănescu, colonelul Boşoancă şi alţii, în anul 1950.

Cu prilejul întîlnirilor avute, al jocului de golf pe care-l practicau amîndoi, al meselor organizate, de Chastelain şi-a studiat temeinic interlocutorul, i-a cunoscut vederile

---

[4]) Arhiva C.S.S., F.O. dosar nr. 54651, vol. 1, f. 317—318 ; Eugen Cristescu, „Memorii", p. 127.

sale politice, care în general erau anglo-file. Verificarea a continuat şi prin intermediul altor spioni englezi în timpul războiului şi după terminarea acestuia, soldîndu-se cu recrutarea şi constituirea reţelei de spionaj sus-menţionate, în cadrul căreia Polizu-Micşuneşti a avut rolul de mentor şi organizator.

Edificator este, de asemenea, şi modul în care a fost studiată Any Samuelly, provenită dintr-un mediu mic burghez, de către Yvor Porter.

Astfel, înainte de al II-lea război mondial, Any Samuelly a lucrat ca funcţionară la societatea cu capital anglo-olandez „Astra-Română". Pentru a-i cunoaşte convingerile, anturajul şi calităţile informative, Yvor Porter, încă înainte de anul 1940, a luat relaţii despre ea de la rezidentul „Intelligence-Service-ului", Archibald Gibson, de la directorul susmenţionatei societăţi, Miller, şi de la o funcţionară a Legaţiei britanice din Bucureşti [5]).

Yvor Porter a avut prilejul să se convingă şi nemijlocit de capacitatea şi calităţile informative ale funcţionarei vizate, deoarece i-a facilitat încadrarea la Şcoala engleză din Bucureşti, unde el era profesor de limba şi literatura engleză. Studiul a fost completat şi prin agenţi, însă se pare că legăturile nemijlocite un timp mai îndelungat ale lui Porter cu această femeie, l-au convins s-o atragă la munca informativă încă din anii 1939—1940.

În vederea adîncirii studiului şi lărgirii ariei de informaţii despre ea, Yvor Porter a cunoscut familia celei în cauză şi pe sora ei, Nora, funcţionară la Societatea „Reşiţa", care în cele din urmă a fost şi ea angrenată la culegerea şi transmiterea de informaţii. În anii 1939—1940, Porter era interesat să cunoască cît mai multe aspecte referitoare la problema legionară, precum şi alte informaţii politice şi economice privind România. În anul 1941, în preajma plecării lui Yvor Porter din România, acesta i-a indicat să ţină legătura cu el prin intermediul corespondenţei, adresate unei familii la Istanbul, indicîndu-i să-l informeze asupra următoarelor aspecte : mişcări de trupe germane, felul trupelor care soseau, numărul de circulaţie al maşinilor, cazuri esenţiale de sabotaj, starea de spirit, măsurile de prigoană contra evreilor etc.

După plecarea lui Porter, Any Samuelly i-a trimis trei rapoarte informative, a căror primire i-a fost confirmată. De teama riscurilor, în anul 1941 a încetat activitatea informativă, pe care şi-o va relua mai intens în anii 1946—1947, cînd va lucra din nou cu acelaşi Yvor Porter, pe atunci şef al Oficiului de informaţii britanic la Bucureşti.

Printre numeroasele informaţii furnizate de ea lui Porter un loc deosebit îl constituiau cele cu caracter politic. Astfel, în iunie 1947, a vizitat România, Morgan Philips, secretar general al Partidului laburist englez.

În preajma vizitei acestuia, Any

---

[5])Arhiva C.S.S., F.O. dosar nr. 88963, vol. 8, f. 247.

Samuelly a desfășurat o susținută activitate informativă, pentru a stabili modul în care autoritățile din țară și anumiți oameni politici români privesc vizita lui Morgan Philips în România. Ea a cules numeroase și variate informații cu caracter biografic și politic asupra unor personalități reprezentative cu care emisarul britanic urmărea să discute, sau pe care ar fi putut să le întîlnească [6]).

Se cunoaște apoi cum s-a terminat această ultimă acțiune de culegere și transmitere de informații a surorilor Samuelly și a altor spioni camuflați la Oficiul de informații britanic : arestarea și condamnarea lor și a altora, inclusiv expulzarea lui Yvor Porter (cu care ne vom reîntîlni în anul 1968, în calitate de adjunct al șefului delegației engleze în cadrul Comitetului pentru dezarmare de la Geneva).

Se impun cîteva concluzii : **Aproape toate cadrele serviciilor informative britanice sau în orice caz majoritatea celor care au desfășurat activitate de spionaj pe teritoriul României, înainte de 1944, sau împotriva statului democrat-popular, după anul 1944 și pînă în 1950, au cunoscut bine țara, limba română, obiceiurile și tradițiile poporului nostru** (unii căsătorindu-se chiar cu cetățene române). Nu este exclus ca și în prezent spionajul englez să se folosească, de asemenea, de cadre și agenți experimentați, care funcționează cu acoperiri adecvate pe teritoriul nostru, în țările vecine sau la centrele din străinătate, care acționează împotriva R.S. România. De asemenea, este necesar să acordăm atenție cetățenilor străini (diplomați, ziariști, comercianți, turiști, profesori, studenți ș.a.) din posesiunile coloniale britanice și din alte state (nordice, neutre, Israel), celor care au făcut studii în Anglia, deoarece unii dintre aceștia sînt cadre și agenți ai spionajului britanic. **Este o tradiție a acestui serviciu „de a lucra cu mîini străine".**

Acordarea unei atenții deosebite procesului de studiere multilaterală a viitorilor agenți este una din particularitățile esențiale ale activității acestui serviciu. Observăm că procesul de cunoaștere și studiere a persoanei vizate durează uneori ani de zile, că este, de regulă, evitată graba și superficialitatea (care în perioada celui de al II-lea război mondial s-a făcut resimțită și a dus la eșecuri în România și în alte țări), ceea ce conferă un înalt grad de securitate și maximă eficacitate în munca agentului sau a rezidentului respectiv. Baza și metoda de recrutare de cele mai multe ori este îmbinată cu cointeresarea materială, realizată printr-o atragere treptată, metodică, inteligentă, uneori pe nesimțite a persoanelor vizate care dețin funcții de conducere sau cu perspective din acest punct de vedere, cu relații întinse în sferele cele mai înalte ale societății, acolo unde se află secretele cele mai valoroase, care interesează Serviciul de spionaj englez.

În atragerea la activitatea de spionaj, un element esențial îl constituie, în faza inițială (pentru unele cazuri), așa-zisa „acțiune de colaborare politică", pentru cunoașterea unor stări de lucruri, protejarea unor interese economice sau politice britanice etc. Mai tîrziu, în procesul conlucrării, agentul constată că de fapt a fost atras într-o veritabilă afacere de spionaj. De pildă, în perioada celui de al II-lea război mondial, foarte multe persoane recrutate de spionajul englez aveau concepții antinaziste și erau angrenate în culegerea de informații, în scopul luptei contra nazismului. După război, marea majoritate a agenților depistați pe teritoriul român proveneau din rîndurile fostelor clase exploatatoare, aveau convingeri politice reacționare și au fost angrenați în acțiuni de trădare, sau la comiterea altor fapte ostile, avînd drept scop răsturnarea regimului democrat-popular.

În prezent, spionajul englez acordă atenție fiilor foștilor funcționari sau acționari la societățile cu capital britanic, celor care au avut în vreun fel relații cu Anglia și posesiunile ei coloniale, și mai ales persoanelor necompromise, care dețin funcții de conducere, ori au asemenea perspective, iar cînd devin agenți sînt sprijiniți prin diverse manevre spre funcții înalte în aparatul de stat, economic, în viața cultural-științifică sau politică a țării.

În privința metodelor de muncă, de Chastelain îi recomanda lui Popovici necesitatea de a lucra metodic, fără zarvă și chiar de a încerca să se infiltreze în partidele de stînga. „Trebuie să avem răbdare și să lucrăm încet, cu cap și fără zgomot. Zilele noastre vor veni poate nu anul ăsta. În cel mai bun caz pînă la sfîrșitul anului" [7]).

Hrănirea cu iluzii, **este o altă metodă care se desprinde cu claritate din analiza stilului și metodelor utilizate de spionajul britanic.** Unora dintre agenți li se promiteau funcții înalte în aparatul de stat, avantaje materiale și financiare, sprijin în efectuarea unor afaceri cu perspectivă etc. După ce îi recomandă să stabilească poziția unui academician român, cunoscut specialist în matematici, de Chastelain îi sugerează următoarele lui Popovici : „N-ai putea să colaborezi cu Vîlcovici, acuma cînd stai și la „Unirea"? Ar fi păcat să rupem punțile, pînă vedem cum se vor desfășura lucrurile. Prevezi oarecare libertate în industrie și comerț ? Aș putea poate ajuta prin căpătarea unor reprezentanțe englezești pentru cei care ne-au fost fideli și folositori" [8]).

Culegerea de informații economice a constituit în trecut — și constituie și în prezent — o mare pondere în acțiunea informativă pe care o desfășoară spionajul britanic în țara noastră. De aceea, studierea experienței din trecut a organelor de contraspionaj corelată cu cea prezentă ne va ajuta să elaborăm planuri și măsuri adecvate de apărare a secretelor noastre economice, politice și tehnico-științifice și să contracarăm acțiunile unui adversar abil și experimentat, îndeplinind cu rigurozitate ordinele și directivele date în acest sens de conducerea de partid, de tovarășul președinte al Consiliului Securității Statului.

Locotenent-colonel I. GRECESCU

---

[6]) Arhiva C.S.S., F.O., dosar nr. 88963, vol. 8, f. 250.

[7]) Arhiva C.S.S., F.O., dosar nr. 54651, vol. 1, f. 267.

[8]) Arhiva C.S.S., F.O. dosar nr. 54651, vol. 1, f. 267.

FAPTE ŞI... CITEVA NUME...

Cine răsfoieşte dosarele îngălbenite ale Serviciului secret britanic, de acum aproape trei decenii, constată că serviciul respectiv prezintă o trăsătură aparte şi anume, utilizează femeile-spion. În tot timpul celui de-al doilea război mondial femeile-spion au fost puse în faţa unor acţiuni complexe, în situaţia de a conduce reţele, de a organiza sisteme de legătură bine conspirate, a elibera prizonieri valoroşi din lagărele naziste etc.

Numai în cadrul S.O.E. (Departamentul operaţiunilor speciale) au fost folosite ca agente secrete, doar în Franţa, un număr de 53 de femei.

În rîndurile care urmează ne vom îndrepta atenţia asupra unor cazuri care ies din comun.

În cadrul Comandamentului din Medmenham al serviciului de spionaj al Forţelor Aeriene Regale Britanice, lucra în uniformă de tînăr ofiţer Constance Babington Smitg, a cărei sarcină era interpretarea fotografiilor obţinute din acţiunile de recunoaştere aeriană întreprinse asupra teritoriului Germaniei. Ea a adus imense servicii prin analizarea fotografiilor ce i se puneau la dispoziţie şi de fapt a pus bazele unui serviciu specializat în acest domeniu.

Succesul cel mai mare l-a înregistrat în mai 1943, cînd, analizînd o fotografie luată deasupra zonei Peenemunde, a distins o umbră neagră curbată, cu o pată albă în formă de T. Concluzia pe care a tras-o a fost că umbra de culoare neagră reprezenta un nou sistem de rampă de lansare, iar pata albă a asemuit-o cu un avion de dimensiuni reduse sau ceva asemănător. S-a apreciat că acea fotografie, completată cu interpretarea dată de Constance şi cu analizarea altor sute de fotografii similare, obţinute ulterior, a salvat viaţa a mii de englezi. Pentru că Peenemunde era o bază unde avea loc, încă din 1933, experimentarea unor rachete ghidate de tipul lui V 1 şi V 2. Informaţiile cu privire la asemenea activităţi — puţine la număr şi din surse indirecte, a căror valoare era pusă la îndoială — nu fuseseră luate pînă atunci în consideraţie. Bombardarea de către aviaţia britanică a bazei de la Peenemunde şi distrugerea acesteia a avut ca rezultat o amînare cu cel puţin şase luni a apariţiei pe cerul Londrei a primelor „bombe zburătoare".

Un caz socotit ca fiind puţin obişnuit este cel al Christinei Granville, de origine poloneză.

Ea a acţionat, în majoritatea cazurilor, ca un corespondent de front. Sarcinile ce i s-au încredinţat însă au fost dintre cele mai diferite, începînd cu răpirea unor aviatori polonezi aflaţi în lagărele naziste de prizonieri şi mergînd pînă la acte de diversiune şi sabotaj. (De altfel ea a fost prima spioană paraşutată pe frontul din Libia şi Egipt, către ultima perioadă a războiului.) Christine Granville a fost paraşutată în Franţa, cu sarcina de a stabili legături între o organizaţie de rezistenţă din Franţa şi una din nordul Italiei. Se înţelege că ea a folosit această situaţie pentru a obţine şi a transmite Serviciului de informaţii englez un mare număr de informaţii.

Ceea ce este impresionant la această femeie, care din activitatea de spionaj şi-a făcut un ideal, este ingeniozitatea cu care a ştiut să recurgă la diferite trucuri, pentru a scăpa din mîinile Gestapoului. De pildă, fiind prinsă de nemţi, chiar în momentul arestării, Christine şi-a muşcat fără nici o ezitare limba şi, înfrîngîndu-şi durerea, a simulat că este bolnavă de T.B.C., într-un grad înaintat. Sîngele strîns în batistă era dovada cea mai sigură, aşa că a fost internată, sub pază, într-un spital. Nu i-a fost greu ca, într-un moment de neatenţie din partea celor ce o supravegheau, să părăsească spitalul şi să-şi reia activitatea de spionaj.

Inexplicabil este faptul că un spion de asemenea valoare a fost, în cele din urmă, lăsat în părăsire de Serviciul de informaţii britanic. Cazul nu trebuie să ne mire, asemenea aspecte fiind proprii serviciilor de spionaj ale statelor capitaliste. În primii ani de după război, Christine Granville apărea într-o situaţie de om sărac, iar ulterior e ucisă în condiţii misterioase. De altfel, singura recompensă care i s-a dat vreodată în numele „guvernului britanic" a fost către sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, cînd a primit un plic ce conţinea o primă; de una sută lire engleze...

Dar Christine Granville nu este singura femeie-spion care termină cu activitatea de informaţii în modul acesta. De pildă, se afirmă cu precizie că din 53 agente folosite de către S.O.E., 12 au fost arestate sau au decedat în captivitate, fără ca serviciul de care aparţineau să schiţeze cel mai mic gest pentru salvarea lor.

Cazul cel mai concludent, din acest punct de vedere, ni-l oferă Noor Ynayat Khan, o prinţesă de origine indiană, care a acţionat sub numele conspirativ de „Madeleine". (Numele ales se explică prin faptul că vreme îndelungată ea a trăit în Franţa.)

Fugind în 1940, după capitularea Franţei în faţa armatelor hitleriste, Noor Ynayat s-a încadrat în S.O.E. şi a fost trimisă în Franţa, unde a desfăşurat o activitate informativă intensă, datorită mai mult posibilităţilor ei de a-şi crea relaţii şi de a obţine de

la acestea datele de care avea nevoie. Se bănuiește că, în cele din urmă, ar fi fost trădată de o legătură a ei, în schimbul unei recompense bănești și aceasta la indicația Serviciului secret englez, care o considera, totuși „un antitalent în materie de spionaj"... Despre ea s-a afirmat că odată și-ar fi uitat cartea folosită pentru transmisii codificate chiar în camera în care locuia. Aceasta este o versiune neverificată, lansată de S.O.E., pentru a-și scuza lipsa de preocupare pentru soarta agentei. Explicații se pot da multe. Fapt cert este că „Madeleine" a fost arestată de către Gestapo și, cu toate torturile la care a fost supusă, nu și-a recunoscut activitatea de spionaj, avînd tăria să nu trădeze pe nimeni. În cele din urmă a fost internată în lagărul de la Dachau unde a și fost executată.

Într-o situație asemănătoare au fost puse și agentele Odette Sansom și Violeta Szabó, a căror activitate fructuoasă, dusă pînă la sacrificiul suprem, din convingerea că au de îndeplinit o răzbunare împotriva celor care le-au ucis părinții și frații, a devenit subiectul unor romane și filme.

*

* *

Fapte și... cîteva nume. Doar cîteva... îndeajuns însă să demonstreze rolul pe care femeile l-au jucat, într-un moment de grea încercare, în cadrul unui serviciu de spionaj cu o îndelungată experiență.

Dar tradiția folosirii femeilor în spionaj este continuată, în forme și dimensiuni noi, legate de rezolvarea unor probleme complexe, în care Anglia este implicată. În prezent, Serviciul secret britanic acordă o atenție deosebită soțiilor cadrelor de informații, care folosesc diferite instituții de acoperire, în mod deosebit Ministerul de Externe, instituțiile și reprezentanțele economice, culturale, științifice și de cercetări, agențiile de presă și birourile corespondenților. Rolul soțiilor unor asemenea cadre este de a-și ajuta soții în selecționarea unor elemente ce prezintă interes pentru Serviciul de spionaj britanic, în efectuarea de studii, verificări de date și informații.

S-a observat că, în activitatea diplomatică sau jurnalistică pe care o desfășoară, spionul englez va veni, cel puțin în perioada primelor contacte, împreună cu soția și copiii săi. În mod organizat, în timp ce spionul se va ocupa de gazdă, soția lui va întreține lungi discuții su soția sau copiii persoanei de care se interesează soțul ei. În cadrul conversației, pe tonul cel mai firesc, în noianul de banalități cotidiene, vor fi strecurate, în mod abil, fraze pregătite din timp, la care trebuie să apară răspunsul așteptat. Iată cîteva exemple :

– Soțul meu este licențiat și și-a făcut studiile la universitatea X. Soțul dumneavoastră ce specialitate are, ce studii a terminat ?

– Soțul meu lucrează foarte mult, de cele mai multe ori și sîmbătă și duminică. Pleacă foarte rar în week-end. Dumneavoastră vi se întîmplă la fel ?

– Eu am trei copii, cel mare se află la studii în Anglia, iar doi îi avem lîngă noi și frecventează școala X. Dumneavoastră cîți copii aveți ? Cît timp îi țineți lîngă dumneavoastră ? La ce perioade îi puteți vedea ?

– Împreună cu soțul meu am fost în multe țări. Pentru dumneavoastră este prima dată cînd vă aflați într-o țară străină ? Soțul dumneavoastră este de mai mult timp în diplomație ? Ați avut prilejul să vizitați și alte țări ?

Șirul întrebărilor poate cuprinde o tematică vastă. De la întrebări de stabilire a unor date se trece la discuții privind spectacolele vizionate, cărțile citite în ultima perioadă, muzeele vizitate, magazinele etc., iar răspunsurile primite dau naștere la adevărate fișe despre persoanele aflate în atenție.

Un alt domeniu în care femeile sînt folosite pe scară tot mai largă este cel al observărilor directe și al exploatărilor în orb.

Iată un exemplu, cunoscut poate unor cititori, dar convingător : Miss Sheila este cadru al Serviciului de informații britanic. În vîrstă de 42 de ani, ea a fost folosită pe linia diplomației, ocupînd funcții la ambasadele Angliei din diferite țări. Nu este căsătorită și își folosește concediul călătorind. Astfel a vizitat Groenlanda, Țara de Foc, Africa de Sud, Rodezia.

Acum cîțiva ani, Serviciul de informații al Angliei și-a pus problema observării directe a unei părți cît mai mari a teritoriului unei țări asiatice. În acest scop, s-a aranjat, pe cale bilaterală, la nivel de organizații de turism, vizitarea acelei țări de către un grup de femei bogate din Anglia. Între acestea a fost introdusă și Miss Sheila. Aceasta a reușit să captiveze pe celelalte excursioniste prin povestirile ei despre călătoriile făcute anterior, arătîndu-le fotografii, diapozitive și filme. Ea a apărut în postura de „domnișoară bătrînă", posesoare a unei averi însemnate, care și-a făcut un scop din a călători cît mai mult.

Conform instructajului, Miss Scheila nu a notat nimic în plus față de explicațiile primite din partea ghizilor și a persoanelor oficiale din acea țară, nu a fotografiat decît ceea ce era permis. În schimb, a observat și a reținut orice amănunt legat de obiceiuri, de organizarea vieții sociale și a sistemului economic, de drumuri, mijloace de transport, puncte ocolite în mod acoperit.

Despre țara pe care a vizitat-o, la revenirea în Anglia, Miss Scheila a prezentat o lucrare documentară de 290 pagini.

*

* *

Iată cum, în activitatea Serviciului secret britanic cîmpurile de folosire a femeilor spion – cadre sau soții ale cadrelor – capătă valențe noi. Tot mai mult femeilor le sînt încredințate sarcini informative dintre cele mai dificile, care sînt îndeplinite în condiții optime.

Fără îndoială, avem de-a face cu o experiență ce trebuie luată în considerație, cunoscută și studiată.

I. M.

FONOROBOTUL

S.I.O.—001

Aproape în toate domeniile şi inclusiv în munca de securitate, nu mai poate fi concepută realizarea sarcinilor la nivelul şi exigenţa cerută, fără prezenţa electronicii, automaticii, fără folosirea celor mai noi cuceriri ale ştiinţei.

De aceea, pe lîngă multiplele măsuri întreprinse în cadrul C.S.S. în direcţia perfecţionării muncii de securitate, o atenţie deosebită a fost acordată creşterii cantitative şi calitative a potenţialului tehnic, atît sub forma creării unei puternice baze materiale şi ştiinţifice proprii, cît şi prin mobilizarea întregului aparat central şi din teritoriu, pentru a-şi aduce contribuţia la dezvoltarea şi diversificarea mijloacelor tehnice. Sînt folosite în acest scop cadrele proprii, cît şi potenţialul tehnico-ştiinţific din unele uzine sau întreprinderi (în măsura posibilităţilor şi cu respectarea regulilor de conspirativitate).

Astfel, Inspectoratul de securitate al municipiului Bucureşti, pe lîngă realizarea, cu concursul unor întreprinderi şi al specialiştilor acestora, a unui mare număr de capcane şi dispozitive de semnalizare optică sau acustică (unele mixte), a elaborat o temă de cercetare ce viza studierea şi apoi executarea cu piese şi elemente de automatizare de fabricaţie românească, a unui aparat electronic, cuplat la un post telefonic, capabil să realizeze următoarele operaţii :

La primirea oricărui apel din exterior (din Bucureşti, provincie sau străinătate), telefonul să treacă automat în starea de răspuns, adică să simuleze ridicarea furcii telefonului. Apoi să transmită un mesaj care să îl informeze pe chemător că poate începe comunicarea ce urmează a se înregistra, întrucît cel căutat lipseşte la ora respectivă.

Simultan cu acel mesaj explicativ, să se declanşeze operaţiunea de înregistrare pe bandă, iar după terminarea comunicării şi închiderea telefonului de către chemător, întreaga instalaţie să revină la starea iniţială, autopregătindu-se pentru a primi un nou apel. În cazul în care chemătorul, cu sau fără voia sa, nu ar închide telefonul, instalaţia să se oprească după cinci minute, repunîndu-se automat în starea iniţială, de pregătire pentru un nou apel.

Instalaţia a fost realizată recent, cu sprijinul unor specialişti dintr-un obiectiv economic, şi am denumit-o „FONOROBOT S.I.O.-001".

Fonorobotul (bloc memorie logică) este un aparat electronic de mărimea unui radio-receptor „Mamaia", care se cuplează printr-un cordon multifilar la instalaţia interioară a aparatului telefonic, la un magnetofon şi la un minifon.

Este complet tranzistorizat, lucrează la curent de 220 V şi este prevăzut cu butoane de reglaj, care asigură limitele convenabile de primire a comunicărilor (de la un minut pînă la cinci minute), precum şi cu sisteme optice de control al funcţionării instalaţiei.

Conceptional, în momentul în care o persoană formează numărul de telefon la care Fonorobotul este cuplat, respectiv la primul sau al doilea apel, automat întreaga instalaţie intră în tensiune şi încep să lucreze comenzile, aşa cum acestea au fost programate.

Astfel, după apel, se stabileşte instantaneu legătura telefonică între persoana care a chemat şi Fonorobot, care comandă simultan transmiterea mesajului înregistrat pe banda minifonului, fapt ce face ca persoana respectivă să ia la cunoştinţă în clar sau în cod că poate face comunicarea dorită, că aceasta se înregistrează automat.

Deoarece la fiecare apel se înregistrează şi mesajul de avertizare, pe banda de colectare a convorbirilor va exista o evidenţă clară a numărului de apeluri, chiar dacă chemătorul nu comunică nimic. În orice moment al funcţionării sistemului, se poate interveni în convorbire prin simpla ridicare a furcii telefonului. În acest caz, se înregistrează automat şi vocea abonatului chemat. Dacă se doreşte continuarea convorbirii fără înregistrarea ei, se întrerupe legătura între telefon şi blocul de comandă logică, prin acţionarea unui buton de pe panoul frontal al acestuia din urmă. De asemenea, de la telefonul sistemului se poate face oricînd apel obişnuit către alt abonat, instalaţia neinfluenţînd funcţionarea normală a telefonului.

Fonorobotul, realizat şi experimentat, s-a dovedit corespunzător, atît din punct de vedere al anduranţei cît şi al multiplelor funcţiuni pe care le poate îndeplini în lipsa ofiţerului din birou.

El poate fi folosit ca un mijloc deosebit de operativ pentru înregistrarea unor informaţii, rapoarte, comunicări în clar sau cifrate ; poate constitui un anumit tip de legătură impersonală între ofiţer şi unele persoane din reţea.

În unele cazuri, înregistrarea poate constitui mijloc de probă, iar în alte cazuri poate conduce la identificarea persoanei care a făcut comunicarea, după timbrul vocii, elementele lexicale etc.

Comunicarea informaţiilor se înregistrează indiferent de ora şi locul de unde se face transmiterea telefonică.

În momentul de faţă s-a trecut la realizarea unui nou prototip, respectiv a „Fonorobotului S.I.O.-002". Acesta va mai avea integrat în blocul memoriei un al doilea dispozitiv electronic, ce va putea să execute în plus alte operaţii.

Spre exemplu, să admitem că ofiţerul, în biroul căruia este instalat Fonorobotul, se află într-o misiune dar îl interesează ce comunicări i s-au făcut în lipsa sa din birou. El va forma atunci numărul de telefon (la care este cuplat Fonorobotul) şi, după primirea apelului de avertizare, va transmite în receptor anumite semnale codificate. Blocul memorie le va decodifica şi va comanda redarea la telefon, în mod succesiv, a comunicărilor înregistrate automat.

În acest fel, domeniul de aplicare şi gradul de operativitate vor creşte în mod considerabil.

Locotenent-colonel C. OLARU

Parfumul CARACTERISTIC

Traducere de **locotenent-colonel Ion Lăzăroiu**, din volumul „Antologia spionajului"

1

La căderea serii, bătrîna camionetă traversa un tîrguşor de ţară, trist şi murdar, urmărită de privirile locuitorilor care se întorceau de la cîmp. După aceea, prinse viteză, zdruncinînd în mod dur pe drumul desfundat şi pustiu.

Raymond stătea întins pe o ladă acoperită cu saci vechi, în cabina din spate, unde se aflau aruncate diverse colete. După un timp se ridică puţin agăţîndu-se de o bară şi dădu uşor la o parte colţul prelatei pentru a aspira aerul proaspăt şi a urmări drumul. Pulpa piciorului îl durea teribil. Totul era acum să ajungă în capitală. Acolo va găsi un medic, care îi va extrage glonţul şi va putea să se odihnească, va putea mai ales să o contacteze pe Iolanda... Oare va reuşi ? Va putea să treacă peste frontiera care mai bine de trei ani izolase această provincie de lumea liberă ?

Blestemată muncă, într-adevăr ! Cea mai grea din cîte îi fuseseră încredinţate de cînd lucra pentru „Serviciul 34-B", această anexă a Biroului 2 francez.

Dacă va fi necesar va trebui să se dea drept ziarist. Hm ! Asta înseamnă că dacă va fi prins, va trebui să spună : „Am venit pentru a culege datele necesare unui reportaj asupra noii situaţii din această provincie". Nu-şi făcea de loc iluzii asupra unei asemenea apărări, sub un

2

regim poliţienesc, unde toate actele dezagreabile guvernului erau considerate crime contra statului şi pedepsite ca atare.

Locul de trecere nu mai era atît de îndepărtat. Frîna scîrţîi lung, blocînd maşina. Lumini, voci stridente se auziră deodată în noapte. Paşi grei se apropiară şi urmă o frază poruncitoare.

Închizînd brusc prelata aspră care acoperea camioneta, Raymond îşi simţi inima încremenită de groază. Erau opriţi la unul din acele posturi mobile, pe care „curcanii" le fixaseră peste tot, de-a lungul drumurilor. Şoferul sărise din camionetă şi discuta.

Nici o armă ! Nici o posibilitate de fugă ! Nimic, decît ascultarea destinului...

Din discuţia ce avu loc nu înţelese aproape nimic, deoarece cunoştea destul de prost limba. Fu surprins doar de rapiditatea replicilor. Îşi dădu apoi seama că şoferul îşi reluase locul şi pusese camioneta în mişcare. Privind din nou printr-o imperceptibilă deschizătură, Raymond întrezări un grup de oameni îmbrăcaţi în uniforme gri închis, care se retrăgeau şi i se păru ciudat că nimic altceva nu se întîmplase.

*
* *

Iolanda, Iolanda cea blondă.

Inainte de toate era Iolanda. Pentru că, în fond, ca s-o revadă pe ea, acceptase această misiune. Inainte de război fusese amanta lui timp de cîteva luni, atunci cînd erau amîndoi studenţi la Paris. Trecuse mult de atunci. Aproape de necrezut. În acea vreme era moştenitoarea unui reputat şi bogat avocat din această provincie şi venise să-şi termine studiile în Franţa. Între timp, se întîmplaseră multe lucruri. Mica provincie fusese zdruncinată de lovituri de stat succesive. Tribunalele politice zdrobiseră încercările de rezistenţă şi înregimentaseră toată naţiunea. Efectivele „Serviciului 34-B" fuseseră decimate în aşa fel încît organizaţia era aproape nimicită.

Raymond fusese însărcinat să-i contacteze pe cei rămaşi, să reconstituie reţeaua şi să intre în contact cu grupările clandestine, ostile regimului. Putea să conteze pe ajutorul activ sau pe neutralitatea binevoitoare a unei părţi a populaţiei. Teroarea poliţienească suscitase la un mare număr de persoane mai mult ura decît teama.

Iolanda îi dăduse un ajutor eficace. Îi semnalase îndeosebi faptul că în regiunea muntoasă de nord-vest partizanii rezistau victorioşi forţelor regulate (datorită complicităţii ţăranilor nemulţumiţi de reforma agrară). Reuşise să ia contact cu şefii

Tocmai de acolo venea el acum.

3

partizanilor, dar fusese rănit în cursul unei lupte. Din fericire, Pierre îl scosese de acolo și-l îmbarcase pe această hodoroagă, găsită printr-un adevărat miracol. Ce om îndrăzneț este acest Pierre ! Iolanda nu se înșelase zicînd că nu există altul mai descurcăreț. Lui Raymond i se păru deodată că era chiar prea descurcăreț. Ce putuse el povesti adineauri poliției pentru a scăpa atît de ușor ?

*

* *

Cimentul spălăcit al pereților, bara îngustă și murdară, de care piciorul său valid este legat cu un lanț.

Raymond n-avea nici o speranță de a scăpa din ghearele poliției politice, care-l arestase atît de ușor, în camera unde Pierre îl adusese în ajun și unde Iolanda venise foarte repede însoțită de un medic.

Medicul, medicul acela care avea un cap antipatic, pe care-l mișca dintr-o parte în alta cu un aer pesimist. Iolanda traducea :

– Doctorul spune că va dura multă vreme, mai ales cu mijloacele de care dispunem, ca să te îngrijim.

Și cînd rămăseseră singuri, ea îi propusese puțin nervoasă :

– Cel mai bine ar fi să încerc să ajung în Franța, nu crezi ? Le voi duce informațiile pe care tu le-ai cules și ei vor vedea ce trebuie făcut. Vrei ?

El spusese da, pentru că nu întrevedea nici o altă posibilitate. Cu mult sînge rece îi dăduse instrucțiuni, apoi cu un surîs, conchisese :

– Mulțumesc dragă, contez pe tine. Vei fi răsplătită pentru ceea ce faci pentru noi. Te rog să iei din valiza mea flaconul de parfum pe care-l vei găsi în dreapta. L-am adus de la Paris pentru tine. Ea se aplecase asupra lui, pentru a-l săruta înainte de plecare.

Un sfert de oră mai tîrziu poliția sosea și grasul plutonier-major, care-l interogase de formă, rînji satisfăcut :

– Aveți noroc, domnule Raymond, nu vom utiliza nici un mijloc dur, pentru a vă face să vorbiți... deoarece știm despre dumneavoastră tot ceea ce dorim să știm, datorită „micuței dumneavoastră prietene", cum se spune în franceză. Vedeți, lucrurile s-au schimbat în țara noastră. Din fericire. Și domnișoara Iolanda este de multă vreme una dintre agentele noastre. Datorită dumneavoastră, ea va putea să se introducă în propria voastră organizație din Paris. Nu-i prost jucat, nu-i așa ?

Raymond nu a fost nici măcar surprins.

El fixă fără să spună nimic uniforma polițistului, gri închis, cu insigna de velur negru. Era chiar uniforma pe care o purtau oamenii care opriseră camioneta.

Această uniformă îi revelase trădarea lui Pierre.

4

Atunci, în camionetă, o lumină se produsese brusc în mintea lui Raymond. Își amintise deodată o serie de mici detalii care-l urmăreau în mod confuz și înțelesese perfidia Iolandei. Acum, el terminase misiunea. Era rîndul tovarășilor săi să acționeze.

*

* *

În elegantul apartament parizian unde trăise timp de trei săptămîni, Iolanda, după ce închise valizele, își aprinse destinsă o țigară.

Michel va veni să o conducă la gară.

Da, totul se petrecuse cum nu se poate mai bine.

Reîntorcîndu-se, va putea anunța cu mîndrie : „Misiunea îndeplinită". Va încasa recompensa promisă de șeful său, 100 000 de coroane. Mai ales, va fi considerată, în mod definitiv, ca o perfectă auxiliară a regimului.

Se gîndea cu dispreț la prietenele sale de altădată, care se agățaseră în mod prostesc, în majoritate, de o stare socială perimată și care își tîrau zilele în mod mizerabil, sub amenințarea veșnică a unei arestări.

Iolanda se pusese imediat în serviciul poliției politice, denunțînd fără milă pe cei care aparținuseră vechiului său anturaj. Sacrificase chiar pe cei foarte, foarte apropiați. Dar în afară de superiorii săi, nimeni nu mai știa aceasta.

Putuse deci să-l înșele și pe Raymond, pînă la capăt și îl predase fără șovăire, fără remușcări...

Iar acum, acest băiat, de-un sentimentalism prostesc, probabil că fusese lichidat ; în timp ce ea se bucura din plin de viață.

Ce încrezători erau acești francezi ! Nu-ți venea să crezi cît de simplu era să-i înșeli. Singur, bătrînul colonel care conducea „Serviciul 34-B" și care o interogase cu minuțiozitate, i se păruse puțin ciudat la început, cînd se prezentase din partea lui Raymond. După aceea, bătrînul își ceruse însă scuze și se arătase chiar galant, făcîndu-i complimente :

– Sînteți parfumată ca o adevărată pariziană.

Dacă ar fi știut el că parfumul acela costisitor era ultimul cadou al lui Raymond !...

Michel sosi cîteva minute după ora patru.

Era un băiat frumos, subțire, bronzat, cu umerii largi și un surîs strălucitor. Aparținea „Serviciului 34-B" și adesea lucrase cu Raymond.

– Am păstrat puțin whiscky pentru dumneata, spuse Iolanda drăguță.

El o privea cu ochi aprobatori în timp ce ea pregătea cele două pahare.

5

— Păcat, oftă el ciudat, cu adevărat păcat.

— Regreți plecarea mea ? întrebă Iolanda cu un surîs seducător.

— Nu. Sînt doar mîhnit că trebuie să te ucid...

Femeia încremeni cu sticla în mînă, întrebîndu-se dacă auzise bine. Dar revolverul ferm îndreptat spre ea constituia un răspuns suficient de clar. Trăsăturile sale se crispară ușor.

— Ești nebun ?

El răspunse fără grabă :

— Nu, Iolanda. Cariera ta se va termina aici. Este soarta agenților dubli, ce vrei ?

— Dar pentru ce ? strigă ea. Pentru ce ?

Michel avu un surîs de gheață.

— Nu înțelegi ? Este atît de simplu. Raymond era prietenul meu. Din cauza ta, el este mort acum fără îndoială ; ca un cîine ; cum au murit atîția alți băieți din serviciu. Numai că el te-a denunțat înainte de a muri, Iolanda.

— Fii serios Michel, e absurd ! Raymond era și prietenul meu, un prieten foarte bun. Cum îți poți închipui astfel de lucruri ? Eu am dorit să îndeplinesc misiunea lui, pentru că era rănit !

Omul ridică din umeri și continuă :

— Rămînea de știut pentru cine lucrezi. Acum sîntem lămuriți asupra acestui punct.

— Ce tot vorbești ? În mod sigur e vorba de o neînțelegere. Aș putea s-o explic.

— Inutil, i-o tăie el sec. Îți irosești timpul. Nu poate fi vorba aici de eroare. O să înțelegi. Tu mi-ai spus că Raymond ți-a făcut cadou parfumul său.

Ea șovăi cîteva secunde, neîncrezătoare, înainte de a recunoaște.

— Da, dar...

— Ai greșit cînd l-ai folosit, Iolanda. Este o eroare feminină. O eroare mortală, pe care Raymond a mizat. A mizat bine... Era convenit că, dacă Raymond va fi obligat să ne trimită informații false, el va impregna hîrtia pe care va scrie informațiile cu acest parfum foarte caracteristic. Aceasta însemna : „Atenție ! nu pot să vă spun ceea ce vreau. Nu vă lăsați prinși de aparențe". Că ți-a dat acest flacon fără a-ți explica aceasta, atunci cînd tu îl părăseai pentru a veni aici, constituie o acuzare formală. Noi am verificat. Cu atît mai rău pentru tine.

Cu ochii măriți de groază, Iolanda văzu mica flacără țîșnind. Auzi detunătura seacă ce se confunda cu ultimele cuvinte ale lui Michel în timp ce moartea o pătrundea.

În apartament nu se mai simțea acum decît mirosul prafului de pușcă...

Probleme procesuale privind IRESPONSABILITATEA

Activitatea de urmărire penală, desfășurată de organele de cercetare penală din cadrul Consiliului Securității Statului, contribuie, prin finalitatea sa, la realizarea scopului procesului penal și anume, la apărarea orînduirii sociale și de stat, a proprietății socialiste, la întărirea legalității, la prevenirea infracțiunilor, precum și la educarea cetățenilor în spiritul respectării legilor și a regulilor de conviețuire socială.

Îmbinînd activitatea de urmărire informativă cu aceea a urmăririi penale, ambele alcătuind un proces unitar al sistemului organizat de luptă pentru prevenirea, descoperirea și lichidarea acțiunilor îndreptate contra securității statului, ofițerii de securitate imprimă muncii ce o desfășoară, în cadrul procesului penal, un caracter viu, organizat, de natură a duce la o cunoaștere reală și deplină a formelor și metodelor prin care unele elemente întreprind acțiuni ostile orînduirii socialiste din țara noastră.

Asigurînd corelația dintre cele două forme de activitate arătate mai sus și ținînd seama de obligația legală ce o au de a strînge probele necesare pentru aflarea adevărului și lămurirea cauzei sub toate aspectele, în vederea justei soluționări, organele de securitate contribuie la întărirea legalității și la continua îmbunătățire a muncii în domeniul urmăririi penale.

Organul de urmărire penală este obligat, conform dispozițiilor art. 202 C. pr. pen., să strîngă printre alte date și pe cele cu privire la împrejurările care au determinat, înlesnit sau favorizat săvîrșirea infracțiunii, să administreze probe, atît în favoarea cît și în defavoarea învinuitului

sau inculpatului, precum și orice alte date de natură să servească la justa soluționare a cauzei.

În cazul în care s-a dispus începerea urmăririi penale, cu respectarea prevederilor art. 228 C. pr. pen., **organului de cercetare penală îi revine obligația să verifice dacă rezultă vreunul din cazurile de împiedicare a punerii în mișcare a acțiunii penale, prevăzute în art. 10 lit. e C. pr. pen.,** cum sînt : legitima apărare, starea de necesitate, constrîngerea fizică și constrîngerea morală, cazul fortuit, iresponsabilitatea, beția, minoritatea făptuitorului și eroarea de fapt, reglementate în dispozițiile art. 44—51 C. pen.

Cercetarea și constatarea caracterului penal al faptei sînt operațiile pe care ofițerul de securitate trebuie să le efectueze în cadrul procesului penal, ele implicînd o dublă examinare, mai întîi dacă trăsăturile esențiale necesare pentru existența oricărei infracțiuni sînt realizate în fapta care face obiectul urmăririi penale și apoi dacă nu există vreo cauză care, potrivit legii penale, duce la excluderea vreuneia din trăsăturile esențiale ale infracțiunii și atrage implicit lipsa caracterului penal al faptei respective.

Examinarea primului aspect al existenței trăsăturilor esențiale ale infracțiunii se va face în lumina dispozițiilor art. 17 C. pen., care arată că infracțiune este fapta care prezintă pericol social, săvîrșită cu vinovăție și prevăzută de legea penală.

În ce privește celălalt aspect al examinării existenței vreunei cauze care, potrivit legii penale, înlătură caracterul penal al faptei, necesită o cercetare mai completă și mai dificilă, ea implicînd, pe de o parte, cunoașterea temeinică a acestor cauze care înlătură vreuna din trăsăturile esențiale ale infracțiunii, iar pe de altă parte, atenta lor confruntare cu împrejurările concrete ale faptei care formează obiectul cauzei.

Privite ca realități care au răsfrîngeri în sfera relațiilor sociale, cauzele care înlătură caracterul penal al faptei constau în anumite stări, situații, cazuri, împrejurări a căror existență în timpul săvîrșirii faptei fac ca realizarea eficientă a vreuneia din trăsăturile esențiale să devină imposibilă.

*

* *

În Titlul II, Capitolul V al Codului penal (art. 44—51) este reglementată, printre cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, și iresponsabilitatea.

Dispozițiile art. 48 C. pen. prevăd că **„nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă făptuitorul, în momentul săvîrșirii faptei, fie din cauza alienației mintale, fie din alte cauze, nu putea să-și dea seama de acțiunile sau inacțiunile sale, ori nu putea fi stăpîn pe ele".**

Conținutul material al acestei cauze este determinat de o realitate obiectivă și anume o boală care, afectînd integritatea facultăților mintale, a exercitat influență asupra psihicului persoanei aflate într-o asemenea stare în momentul săvîrșirii unei fapte penale.

Prin iresponsabilitate se înțelege starea de incapacitate psihică (psihofizică) a acelor persoane care intelectiv (capacitatea de a înțelege) nu-și pot da seama de sensul, de valoarea sau de urmările acțiunilor pe care le săvîrșesc (lipsă de discernămînt, stare de inconștiență) sau care volitiv (capacitatea de autodeterminare) nu-și pot determina și dirija în mod normal voința în raport cu propriile lor acțiuni sau inacțiuni (impulsivitate irezistibilă sau indiferentism total) [1])

Cauzele incapacității psihice pot fi numeroase și variate : anomalii care fac imposibilă dezvoltarea facultăților psihice (idioțenie, infantilism, cretinism etc.) ; maladii ale sistemului nervos și psihic (nebunie, nevroze, psihoze, dezechilibru mintal etc.) ; fenomene fiziologice (somn natural, somn hipnotic, leșin etc.), tulburări psihice provocate prin diferite intoxicări (stări de inconștiență provocate prin stupefiante, narcotice, preparate farmaceutice nocive etc.) [2])

Existența acestei cauze care înlătură caracterul penal al faptei poate fi invocată în orice fază a procesului penal, iar organele de urmărire penală și de judecată sînt obligate să o invoce din oficiu ori de cîte ori rezultă din actele dosarului.

În cadrul obligației ce o au, organele arătate verifică mai întîi dacă fapta comisă de o persoană este prevăzută de legea penală și după aceea cercetează dacă fapta respectivă întrunește elementele constitutive ale vreunei infracțiuni.

Iresponsabilitatea poate prezenta uneori aspecte deosebite prin complexitatea formelor pe care le prezintă, în special în cazul bolilor mintale, cînd persoana respectivă se găsește în anumite intervale de timp în stare de lipsă a capacității psihice, iar în restul timpului în stare de deplină capacitate psihică.

În situația în care organul de urmărire penală sau instanța de judecată are îndoială asupra stării psihice a învinuitului sau inculpatului, produsă datorită conduitei anormale a acestora în timpul cercetărilor, a modului incoherent în care dau explicații la întrebările ce li se pun cu privire la fapta săvîrșită, neputința de a formula sau expune logic împrejurările și cauzele care i-au determinat să comită fapte antisociale, prevăzute de legea penală, organul de urmărire penală, **în conformitate cu prevederile art. 117 C. pr. pen., dispune efectuarea unei expertize psihiatrice care este obligatorie în astfel de cazuri.**

O asemenea măsură se ia și atunci cînd există date sau dovezi că învinuitul sau inculpatul au suferit de diferite boli care ar avea repercusiuni asupra facultăților mintale, cînd infracțiunea s-a săvîrșit prin acte de cruzime etc.

În vederea efectuării expertizei psihiatrice, organul de cercetare penală, cu aprobarea procurorului sau instanța de judecată, dispune

1, 2) V. Dongoroz ș.a. : „Explicații teoretice ale Codului penal român", vol. I, p. 392—393, Editura Academiei, 1969.

internarea învinuitului sau inculpatului, pe timpul necesar, într-un institut sanitar de specialitate, în baza dispozițiilor art. 117 alin. 2 C. pr. pen.

Pentru efectuarea expertizei psihiatrice, organul de urmărire penală, în conformitate cu dispozițiile art. 119 alin. 2 C. pr. pen., se adresează în scris unui institut medical de specialitate în cadrul căruia se constituie comisia medicală. Cînd institutul de specialitate consideră necesar că la efectuarea expertizei trebuie să participe sau să-și dea părerea și specialiști de la alte instituții, poate folosi asistența sau avizul acestora (art. 119 alin. 3 C. pr. pen.).

Expertiza psihiatrică implică aportul și colaborarea unor cadre medicale de specialitate care dau o interpretare științifică modului de comportare a unei persoane care a comis o faptă socialmente periculoasă, prevăzută de legea penală, în raport cu tulburările de ordin psihic ale autorului infracțiunii, concluzionînd dacă, la data săvîrșirii faptei, persoana în cauză era sau nu în deplinătatea facultăților mintale.

În cadrul procesului penal, medicii specialiști nu sînt chemați să se pronunțe asupra faptului dacă persoana pe care o examinează este sau nu răspunzătoare penal. Ceea ce trebuie să constate medicii specialiști este dacă biopsihic acea persoană, la data cînd a săvîrșit fapta și în condițiile în care a avut loc săvîrșirea, era sau nu în stare să-și dea seama de sensul și valoarea acțiunii sau inacțiunii sale, să-și determine și să-și dirijeze voința în mod conștient.

Dacă organului de urmărire penală îi revine obligația ce decurge din lege cu privire la aflarea adevărului și justa soluționare a cauzei penale, în aceeași măsură organele medicale de specialitate, desemnate ca experți, au obligația de a constata și consemna, în mod obiectiv, în rapoartele pe care le întocmesc, boala psihică de care suferă cel supus expertizei, diagnosticul bolii, influența tulburărilor psihice asupra discernămîntului pe care l-a avut învinuitul sau inculpatul la data comiterii infracțiunii, cu privire la conținutul și urmările faptei antisociale, recomandînd chiar luarea unor măsuri de siguranță, cum sînt cele prevăzute de dispozițiile art. 112 lit. a și b din C. pen., privind obligarea la tratament medical sau internarea medicală.

Internarea învinuitului sau inculpatului într-un institut medical de specialitate se impune ca o necesitate în situațiile enunțate mai sus, deoarece numai printr-o observare medicală atentă, pe o anumită perioadă de timp determinată, comisia medicală va putea să-și formuleze cele mai juste concluzii de ordin medical care să servească organelor de urmărire penală în stabilirea faptului dacă persoana împotriva căreia se efectuează cercetarea penală a fost în deplinătatea facultăților mintale în momentul comiterii infracțiunii.

Internarea persoanei, asupra căreia există îndoieli cu privire la starea psihică, oferă largi posibilități în vederea supunerii acesteia unor examene clinice de specialitate și la o observare medicală completă, care au drept scop evidențierea tulburărilor psihice, precizarea diagnosticului bolii, stabilirea legăturii de cauzalitate dintre starea psiho-patologică a bolnavului și modul de comitere a faptei incriminate, precizarea carac-

terului permanent sau tranzitoriu al tulburărilor psiho-patologice, cu referire la stadiul de evoluție a bolii psihice, stabilindu-se în mod științific în ce măsură starea psiho-patologică constatată medical alterează discernămîntul bolnavului și pe baza acestor date organul de urmărire penală se pronunță asupra răspunderii penale.

Spre a concluziona dacă persoana împotriva căreia s-a început urmărirea penală, pentru o infracțiune de competența organelor de securitate, era în deplinătatea facultăților mintale și deci responsabilă de faptele sale, ca fiind săvîrșite cu discernămînt, pe lîngă examenele clinice și observațiile medicale la care a fost supusă aceasta în perioada internării, într-un institut medical de specialitate, experții vor trebui, potrivit dreptului ce-l au, în conformitate cu prevederile art. 121 C. pr. pen., să ia cunoștință, cu încuviințarea organului de urmărire penală, de actele dosarului.

Din materialul probator administrat în cauză, se pot desprinde date și aspecte faptice relevante prin efectuarea expertizei, care vor permite comisiei medicale să formuleze, în mod obiectiv, concluzii de ordin științific cu privire la modul în care persoana în cauză a acționat cu sau fără discernămînt la data comiterii faptei infracționale.

Neprezentarea materialului de urmărire penală administrat în cauză privează comisia medicală de cunoașterea unor date referitoare la manifestarea învinuitului sau inculpatului în timpul săvîrșirii infracțiunii, date determinante în corelarea lor cu datele medicale obținute în perioada internării, la stabilirea discernămîntului cît și a eventualei simulări a unei boli psihice.

Pe această linie, în mod greșit au procedat unii ofițeri de cercetare penală cînd au solicitat expertize psihiatrice, fără a prezenta comisiei medicale și actele dosarului de cercetare penală, așa cum a fost, spre exemplu, cazul privind pe P.I. de pe raza Inspectoratului de securitate al județului Argeș.

În alte cazuri, ofițerii de cercetare penală, pe baza datelor obținute în timpul urmăririi penale și din care rezultau îndoieli cu privire la starea psihică a făptuitorului, au cerut efectuarea expertizelor medico-psihiatrice, fără a mai prezenta comisiei medicale, pentru examinare, pe cel în cauză.

O astfel de situație s-a constatat în dosarul privind pe B.V., instrumentat în cursul acestui an de către Inspectoratul de securitate al municipiului București, în care ofițerul de cercetare penală a cerut expertizarea sus-numitului, fără însă a-l mai supune comisiei medicale spre observare, acesteia prezentîndu-i-se doar o foaie de observare clinică, datînd din anul 1970, din care rezulta că B.V. suferă de sindrom astenic depresiv și lues latent.

Omisiunea prezentării comisiei medicale a celor supuși expertizelor psihiatrice precum și efectuarea unui consult medical incomplet, insuficienta documentare a cazului sub toate aspectele pe care le ridică prin problematica sa, constituie factori care favorizează producerea unor erori medicale, cu multiple implicații juridice.

Numai printr-o atentă supraveghere medicală, de specialitate, a cunoașterii complete a modului cum a acționat persoana respectivă, în comiterea unei infracțiuni, a felului cum a conceput și realizat producerea faptei antisociale, organele de urmărire penală cu ajutorul specialiștilor din domeniul medicinei vor ajunge să formuleze cele mai juste concluzii, acordînd atenție deosebită faptului dacă trebuie sau nu să opereze răspunderea penală.

În activitatea practică a urmăririi penale, s-au întîlnit situații cînd unele organe de cercetare penală nu verifică și nu analizează o serie de date legate de persoana făptuitorului, relevante prin natura lor în a evidenția o stare de comportament psihic anormal, ci se limitează în administrarea de probatorii legate numai de existența săvîrșirii infracțiunii. Acest mod unilateral de a lucra poate da naștere la implicații de ordin juridic, în sensul că se pot dispune măsuri privative de libertate sau de trimitere în judecată a unor persoane care sînt iresponsabile pentru faptele comise.

Iată cazul privind pe L.V., împotriva căruia organele Inspectoratului de securitate al județului Neamț au început urmărirea penală pentru săvîrșirea infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste și pentru care s-au făcut propuneri de arestare și trimitere în judecată.

La un studiu atent al explicațiilor date de învinuit cu privire la fapta comisă, s-a observat că nu au o înlănțuire logică, expunerile sale fiind făcute incoherent, fapt pentru care s-a luat măsura supunerii unei expertize psihiatrice, care a concluzionat că cel în cauză este iresponsabil, luîndu-se în consecință măsuri de siguranță.

O situație asemănătoare s-a constatat și în cauza privind pe I.T. și B.I., împotriva cărora organele Inspectoratului de securitate al județului Dolj au început urmărirea penală, pentru infracțiunea p.p. de art. 166 alin. 2 C. pen.

Analizînd conținutul unor materiale găsite asupra celor în cauză cu ocazia percheziților efectuate, audiind unii martori și ascultînd pe învinuiți, s-a constatat că I.T. și B.I. prezentau stări psihice anormale și, în consecință, s-a luat măsura efectuării unei expertize psihiatrice.

Dacă ofițerii, care au răspuns direct de acest caz și au efectuat acte de urmărire penală, ar fi manifestat preocupare și în direcția culegerii de date privind starea sănătății învinuiților, ar fi constatat cu mult înainte că I.T. și B.I. sînt bolnavi mintal și, în consecință, ar fi acționat cu respectarea dispozițiilor legale pentru justa soluționare a cazului.

În contrast cu această situație, s-au constatat și cazuri cînd, deși din studiul materialelor de urmărire penală, al modului de comportare al învinuiților cu ocazia ascultării lor, nu se desprindeau aspecte relevante de natură a forma îndoială asupra stării psihice a acestora, totuși s-au făcut propuneri pentru punerea în mișcare a acțiunii penale și internarea celor în cauză, în vederea efectuării unor expertize psihiatrice.

În acest sens putem cita cazul privind pe S.G., cercetat pentru infracțiunea p.p. de art. 166 alin. 2 C. pen., care deși nu prezenta anomalii

în comportare și nici nu fusese luat în evidența vreunei unități sanitare pentru a fi tratat de vreo boală mintală, organul de cercetare penală, în mod nejustificat, a făcut propuneri de genul celor arătate mai sus.

Este de relevat că **iresponsabilitatea față de fapta comisă a fost constatată prin expertize psihiatrice la persoanele bolnave de schizofrenie, psihoză halucinatorie, demență senilă, paralizie progresivă, stări de delir, demență epileptică, stări confuzice epileptice, beție patologică, imbecilitate gravă etc.**

Există stări psihopatice în care alterarea capacității psihice este doar parțială sau sistematizată într-o anumită direcție. Exemplu : psihopatii, obsesii, fobii, isterie, imbecilitate de grad ușor etc., conferind persoanelor aflate în astfel de stări o responsabilitate atenuată.

Și unele și altele din genurile de boli enunțate, atunci cînd se dețin date despre existența lor la persoanele împotriva cărora s-a început urmărirea penală, **organele de cercetare penală trebuie să dispună efectuarea unei expertize psihiatrice care este obligatorie și necondiționată de punerea în mișcare a acțiunii penale.**

Practica a demonstrat că, în majoritatea cazurilor, comisiile medicale, în urma examinărilor făcute, au concluzionat în mod clar că făptuitorii în momentul săvîrșirii faptelor antisociale, datorită bolilor mintale de care sufereau, nu aveau discernămînt.

Cu toate acestea, ofițerul de cercetare penală trebuie să fie documentat temeinic și să manifeste o atenție sporită în aprecierea obiectivă a concluziilor unor comisii medicale, deoarece, așa cum a rezultat din activitatea practică, în unele cazuri, prin modul în care s-a efectuat expertiza și s-a formulat concluzia, se crea posibilitatea ca unii învinuiți sau inculpați, deși sănătoși din punct de vedere al facultăților mintale, să fie considerați iresponsabili și ca atare exonerați de răspunderea penală pentru faptele comise.

Pentru a exemplifica consecințele și implicațiile de ordin juridic ce le poate avea emiterea unui act medical, fără garanția elucidării cu obiectivitate și probitate științifică a problemelor la care organele de specialitate sînt puse să răspundă, redăm următoarele cazuri desprinse din activitatea de urmărire penală desfășurată de organele de securitate.

Astfel, în octombrie 1970 s-a început urmărirea penală „in rem" în cauza privind incendierea bazei furajere a brigăzii nr. 4 din comuna Bărbătești județul Gorj, pentru infracțiunea de acte de diversiune, p.p. de art. 163 C. pen.

În urma cercetărilor efectuate și a folosirii cu pricepere a mijloacelor muncii de securitate, s-a descoperit autorul incendiului, în persoana numitului D.V. cu antecedente penale.

Cu ocazia cercetărilor penale, învinuitul a susținut că a comis fapta fără să-și dea seama, întrucît se afla într-o stare de beție completă, ca urmare a unei apreciabile cantități de alcool consumate.

În baza dispozițiilor art. 114 C. pr. pen. s-a dispus efectuarea unei constatări medico-legale, care s-a realizat prin supunerea autorului incendiului unui consult medical psihiatric.

Comisia medicală instituită a concluzionat că autorul faptei este normal din punct de vedere psihic, avînd discernămîntul faptelor comise, cu mențiunea că prezintă însă o irascibilitate cînd consumă băuturi alcoolice.

Actul întocmit nu conferă garanția temeiniciei observațiilor făcute și a concluziilor formulate, deoarece învinuitul n-a fost internat într-un institut medical de specialitate pe o perioadă de timp determinată, ci doar a fost supus unui consult medical.

D.V., care în timpul cercetărilor recunoscuse fapta comisă, la prezentarea materialului de urmărire penală, a motivat că atunci cînd se află sub influența băuturilor alcoolice devine „rău“, săvîrșind fapte antisociale de natură infracțională, fără să-și dea seama.

Ca urmare a cererii sale de a fi examinat de o comisie medicală superioară celei inițial instituite, în baza dispozițiilor art. 252 C. pr. pen., s-a dispus, pe bază de ordonanță, admiterea cererii formulate și internarea sa, cu avizul organelor de procuratură militară, într-un spital de specialitate, secția neuropsihiatrie, în vederea efectuării unei expertize psihiatrice.

În raportul întocmit, experții medicali au consemnat faptul că învinuitul, la o probă cu alcool efectuată (ingerarea a 0,4 l rom), a făcut o criză de beție patologică, cu confuzie mintală și agitație psihomotorie.

Pe baza acestei probe, s-a concluzionat că D.V. prezintă crize patologice etilice, de tip confuziv agitat, la consumul de alcool, fiind posibil ca fapta antisocială (incendiul) să fi fost comisă în timpul unei astfel de crize.

Cu privire la situația dacă îi erau sau nu afectate facultățile mintale, în raportul de expertiză se concluzionează că D.V., într-o asemenea stare de beție patologică, nu are discernămîntul faptelor comise și a consecințelor acestora.

Organul de cercetare penală trebuia să privească critic raportul de expertiză ale cărui concluzii s-au axat în exclusivitate pe proba de alcool la care a fost supus D.V., probă care a constituit factorul determinant în producerea efectelor biologice descrise ; nu a fost argumentată științific utilitatea supunerii inculpatului unei asemenea probe și nu s-a dat o interpretare faptelor comise în raport de modul său de manifestare, în cadrul relațiilor sociale din ziua săvîrșirii lor, a felului în care a conceput ideea producerii incendiului și mobilul care l-a determinat să dea foc bazei furajere a C.A.P., astfel ca, prin conjugarea datelor obținute pe cale medicală cu cele furnizate de materialul de urmărire penală, să se concluzioneze în mod obiectiv asupra discernămîntului pe care l-a avut autorul faptei la data săvîrșirii infracțiunii.

Stabilirea legăturii de cauzalitate dintre starea psiho-patologică a bolnavului, natura și modul de comitere a faptului antisocial, trebuia să se facă prin coroborarea rezultatelor furnizate de examinarea clinică, cît mai apropiată de data comiterii infracțiunii, sau a descoperirii autorului, cu datele furnizate de materialul de cercetare penală administrat în cauză

asupra persoanei infractorului, a relațiilor sale sociale, a antecedentelor penale și a modului de concepere a faptei infracționale.

Neținînd seama de unii factori care au concurat la producerea faptei, care se desprind din materialul de urmărire penală, comisia medico-legală instituită a ajuns să formuleze concluzii eronate, nefundamentate științific, cu privire la integritatea facultăților mintale și a discernămîntului avut de inculpat la data comiterii incendiului.

Recunoașterile inculpatului, claritatea în expunere a faptei, logica în prezentarea modului în care a acționat cu descrierea tuturor activităților întreprinse, veneau în contradicție cu concluziile raportului de expertiză în care se consemna că, în timpul crizelor de beție patologică, D.V. nu are discernămîntul faptelor săvîrșite și a consecințelor lor.

Studiindu-se dosarul de către organele Direcției a XIII-a și văzîndu-se contradicția rezultată între actele medicale produse în cauză și materialitatea faptei comise și recunoscute în detaliu, s-a dispus supunerea învinuitului unei noi expertize psihiatrice, care s-a realizat de către Institutul de cercetări științifice medico-legale „Prof. Dr. Mina Minovici“ din București.

Comisia medicală instituită a considerat ca oportună internarea inculpatului D.V. în Spitalul de Stat nr. 9 din București, unde a fost supus unor probe și examene clinice complete.

Prin coroborarea tuturor datelor medicale și clinice cu cele evidențiate de materialul probator, experții medicali au concluzionat științific că D.V. nu prezintă tulburări psihice, că fapta a fost comisă într-o stare de beție acută voluntară, care n-a îmbrăcat aspectul unei beții patologice, și are păstrat discernămîntul cît și aprecierea conținutului și consecințelor faptelor săvîrșite.

Din cele expuse se desprinde cu claritate lipsa de orientare a organelor de cercetare penală, care, în loc să lămurească acest caz pe calea expertizei neuro-psihiatrice, în mod greșit a dispus efectuarea unei constatări medico-legale.

Au existat și cazuri cînd comisiile medicale, prin rapoartele întocmite, au formulat concluzii de genul : „Făptuitorul, în momentul săvîrșirii faptei, a avut discernămîntul diminuat sau parțial alterat“.

Unii ofițeri de cercetare penală, interpretînd greșit aceste concluzii medicale, consideră că învinuiții sînt iresponsabili și propun scoaterea lor de sub urmărire penală. Discernămîntul diminuat sau parțial alterat nu-l exonerează total pe făptuitor de răspunderea penală, aceasta urmînd însă a fi avută în vedere de către instanțele judecătorești în cadrul operației de individualizare a pedepsei, conform dispozițiilor art. 72 C. pen.

În situația în care s-a stabilit, în mod obiectiv, pe cale medicală, că învinuitul sau inculpatul nu are discernămîntul faptelor comise și a consecințelor sale, iar cercetările în cauză sînt terminate, organul de urmărire penală, în conformitate cu dispozițiile art. 256 C. pr. pen., întocmește un referat (art. 259 C. pr. pen.), în care consemnează rezultatul celor constatate.

Referatul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează procurorului,

cu propunerea de a dispune în cauză scoaterea de sub urmărire penală, întrucît a intervenit o cauză care înlătură caracterul penal al faptei şi anume iresponsabilitatea (art. 48 C. pen.), făcîndu-se aplicaţiunea art. 10 lit. e C. pr. pen., art. 11 pct. 1, lit. b, art. 249 C. pr. pen. şi art. 48 C. pen.

*
* *

Faţă de persoana iresponsabilă pentru care s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală, se pot lua şi măsuri de siguranţă prevăzute de art. 113 şi art. 114 C. pen., dacă din cauza stării sale prezintă pericol pentru societate şi reclamă luarea unor astfel de măsuri.

Măsurile de siguranţă în astfel de cazuri — obligarea la tratament medical sau internarea medicală — au ca scop înlăturarea unei stări de pericol şi preîntîmpinarea săvîrşirii faptelor prevăzute de legea penală (art. 111 C. pen.).

Dispoziţiile art. 162 C. pr. pen. prevăd că, în tot cursul procesului penal, dacă procurorul sau instanţa de judecată constată că învinuitul ori inculpatul se află în vreuna din situaţiile arătate în art. 113 şi art. 114 C. pen., dispune luarea, în mod provizoriu, a măsurii de siguranţă corespunzătoare.

Măsura de siguranţă a internării medicale îşi găseşte temeiul în starea de pericol decurgînd din condiţia psihofizică anormală a persoanei care a săvîrşit o faptă prevăzută de legea penală, aceasta fiind bolnavă mintal sau toxicomană.

Existenţa bolii mintale şi a toxicomaniei, adică a alterării capacităţii psihofizice, trebuie să fie stabilită de medici specialişti. Unele elemente rezultate din examinarea medicală vor fi de natură să releve tocmai gradul de periculozitate socială a alienatului mintal sau toxicomanului şi implicit necesitatea luării unei măsuri de siguranţă.

Starea de pericol presupune nu numai existenţa bolii mintale sau toxicomaniei, ci şi manifestări morbide ale acestora, manifestări care explică corelaţia dintre fapta săvîrşită şi gravitatea stării de pericol pe care făptuitorul o prezintă şi care provoacă temerea că vor fi săvîrşite şi alte fapte prevăzute de legea penală de către persoana împotriva căreia se ia măsura de siguranţă a internării medicale.

Procurorul, sau instanţa, ia măsuri pentru aducerea la îndeplinire a internării şi totodată sesizează comisia medicală competentă să avizeze internarea bolnavilor mintali şi a toxicomanilor periculoşi. Măsura internării provizorii durează pînă la confirmarea acesteia de către instanţa de judecată.

În cazul în care măsura obligării la tratament medical sau a internării medicale a fost luată în mod provizoriu în cursul urmăririi penale sau a judecăţii, punerea în executare se face de către procuror sau de către instanţa de judecată, care a luat această măsură (art. 435 C. pr. pen).

Măsura de siguranţă a internării medicale luată printr-o hotărîre definitivă se pune în executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv şi a unei copii de pe raportul medico-legal, direcţiei sanitare din judeţul pe teritoriul căruia locuieşte persoana faţă de care s-a luat această măsură (art. 432 C. pr. pen.).

Bolnavul mintal sau toxicomanul, considerat ca periculos pentru societate, este obligat, pe cale judecătorească, să suporte privarea de libertate şi să fie condus şi menţinut în unitatea spitalicească la care s-a dispus internarea.

Regulile privitoare la punerea în executare, la revocarea şi la înlocuirea măsurilor de siguranţă sînt prevăzute în art. 429—437 C. pr. pen.

Deşi organele de securitate au acţionat operativ în soluţionarea cauzelor privind făptuitorii bolnavi mintali propunînd, pentru acei care se aflau într-o stare care prezenta pericol pentru societate, luarea unor măsuri de siguranţă, în special internarea medicală, totuşi nu s-a urmărit dacă, după punerea în executare a unor asemenea măsuri, instituţiile sanitare de specialitate, unde s-a dispus internarea, aplică întocmai cele hotărîte de către instanţele de judecată şi acordă importanţa cuvenită scopului pentru care s-a impus luarea unor asemenea măsuri.

S-a observat că la scurt interval de timp, după internarea bolnavilor, în baza hotărîrilor pronunţate de către instanţele judecătoreşti, aceleaşi comisii medicale care au avizat asupra necesităţii internării, la cererea persoanei internate sau a rudelor acesteia, avizează cu multă uşurinţă încetarea internării medicale sau înlocuirea acesteia cu măsura obligării la tratament medical ambulatoriu, dîndu-se astfel posibilitate unor persoane, considerate periculoase pentru societate, să părăsească unitatea sanitară fără să se fi vindecat complet de boala ce o acuză. S-au constatat cazuri cînd, în baza unor astfel de avize medicale, instanţele judecătoreşti au admis cererile formulate de cei internaţi dispunînd încetarea, înlocuirea sau revocarea măsurilor de siguranţă, în baza art. 434 şi art. 437, C. pr. pen., pentru ca ulterior persoanele respective, beneficiind de starea de libertate în care se găsesc, să comită noi fapte, unele din ele cu un caracter mai grav şi de o periculozitate socială deosebită pentru securitatea statului.

Asemenea practici ilegale au fost constatate în peste 17 cazuri, din care pentru a se trage învăţămintele necesare redăm pe cel privitor la L.C. care a fost descoperit ca autor al unor înscrisuri cu conţinut profund duşmănos şi pentru care putea fi tras la răspundere penală, dar întrucît comisia de expertiză a concluzionat că L.C. conturează simptomatologia unui sindrom schizofrenic, neavînd deci discernămîntul faptelor comise, împotriva sa — prin hotărîre judecătorească — s-a luat măsura internării într-un institut medical de specialitate, pînă la însănătoşire.

La numai două luni după internare, rudele lui L.C. au depus o cerere la organele competente, solicitînd ridicarea măsurii de internare. Ca urmare, comisia medicală, care iniţial l-a declarat fără discernămînt, de data

aceasta concluzionează că boala sus-numitului este „ameliorată“ și în consecință avizează ridicarea măsurii de internare, fapt care se și realizează.

Organele de cercetare penală, sesizînd în mod just că un făptuitor căruia i s-a stabilit diagnosticul de „schizofrenie“ nu poate fi vindecat în decurs de două luni, au luat măsuri corespunzătoare pentru reinternarea sus-numitului, precum și a altora în cazurile cărora unele comisii medicale procedaseră în mod asemănător.

Din acest exemplu rezidă necesitatea ca ofițerii de cercetare penală să se preocupe în permanență pentru a cunoaște situația celor internați medical prin hotărîri judecătorești, iar atunci cînd constată ilegalități să acționeze în consecință.

*

* *

O altă modalitate de supunere a bolnavilor mintali periculoși la tratament medical sau la internare în instituții sanitare de specialitate, este cea reglementată prin Decretul nr. 12/1965.

În înțelesul acestei legi, sînt considerați periculoși bolnavii mintali care, din cauza stării de tulburare în care se află, pun în pericol viața, sănătatea sau integritatea lor corporală, ori a altora, sau pot săvîrși în mod iminent alte fapte grave prevăzute de legea penală sau tulbură, prin manifestările lor, în mod repetat și grav, condițiile necesare de viață ori de muncă ale altora.

Necesitatea supunerii la tratament medical ambulatoriu, ori a internării pentru tratament medical, se stabilește ținîndu-se seama de starea bolnavului mintal, de gradul de pericol pe care îl prezintă comportarea sa, pentru el însuși sau pentru persoanele cu care vine în contact, precum și de condițiile concrete în care trăiește.

Internarea provizorie, ca măsură premergătoare internării pentru tratament medical, se dispune de procuror, iar în caz de urgență și de către organele sanitare și este supusă controlului instanțelor judecătorești.

Dispozițiile art. 8, din Decretul nr. 12/1965, prevăd că bolnavii mintali periculoși vor fi internați pentru tratament medical numai în instituții sanitare de specialitate, iar în caz de nevoie, în instituții sanitare cu pază.

Procurorul, din oficiu, ori în urma unei sesizări asupra existenței unei persoane din a cărei comportare s-ar putea deduce că este bolnav mintal periculos, dacă constată că sînt suficiente date cu privire la această stare, va dispune examinarea medicală a acelei persoane și, în caz de nevoie, punerea ei sub pază specială.

Examinarea medicală se face de medicul psihiatru din localitatea în care se află bolnavul mintal, iar avizul dat de medic va cuprinde concluzii cu privire la necesitatea internării sau de instituire a tratamentului medical ambulatoriu.

Dacă se ajunge la concluzia că este necesară luarea măsurii de internare pentru tratament medical, procurorul dispune internarea provizorie a acelei persoane în cea mai apropiată instituție sanitară de specialitate (art. 11 alin. 1).

Instituția sanitară de specialitate va supune de îndată persoana internată provizoriu examenului comisiei medicale, care va aviza asupra necesității măsurii de internare pentru tratament medical și care se comunică procurorului în termen de cel mult cinci zile de la această internare.

După primirea avizului comisiei medicale, procurorul va sesiza instanța de judecată competentă, care hotărăște internarea pentru tratament medical, în situația în care se ajunge la concluzia că luarea acestei măsuri este necesară.

De asemenea, procurorul ori de cîte ori, pe baza avizului comisiei medicale și a celorlalte date din dosarul cauzei, ajunge la concluzia că luarea măsurii de internare pentru tratament medical nu este necesară, va dispune clasarea cauzei.

Măsura internării pentru tratament medical se menține atîta timp cît, prin manifestările sale, persoana internată dă dovadă că este periculoasă.

Încetarea măsurii de internare pentru tratament medical poate fi cerută instanței de către procuror, de persoana interzisă, de un membru major al familiei sau de orice altă persoană, iar în cazul minorilor și interzișilor și de autoritatea tutelară sau de tutore.

Instanța, sesizată de procuror, judecă cererea de internare pentru tratament medical de urgență, după care hotărăște asupra admiterii sau respingerii acesteia, în baza probelor administrate.

Hotărîrea dată de instanța de judecată, prin care s-a rezolvat cererea de internare pentru tratament medical sau de încetare a acestei măsuri, se comunică procurorului, persoanei la care se referă cererea, precum și uneia dintre persoanele prevăzute de art. 7 alin. 1 din decret și pot fi atacate cu recurs, potrivit dispozițiilor Codului de procedură civilă.

Hotărîrile, rămase definitive, se pun în executare prin mijlocirea instanței care a judecat cauza în fond.

Sînt supuși dispozițiilor decretului enunțat și toxicomanii care, din cauza intoxicării cronice cu alcool sau stupefiante, sînt periculoși în înțelesul acestui decret.

Acționînd în conformitate cu legea, pentru aflarea adevărului, a stabilirii cu obiectivitate, în raport de probatoriile administrate, a cauzelor care înlătură caracterul penal al faptei, activitatea din domeniul urmăririi penale își va spori eficiența în direcția garantării și apărării drepturilor cetățenești, al întăririi legalității socialiste.

Locotenent-colonel ION MARIN
Locotenent-colonel VASILE CĂMUI

CUM REZOLVAȚI CAZUL

La data de 31 martie 1970 S.V., comandantul navei românești „Sinoe", ancorată în portul St. John's, a fost anunțat de către agentul nostru din portul menționat că la biroul de emigranți se află doi români care au cerut să rămână în Canada.

În urma acestei sesizări, comandantul navei s-a prezentat la organele de poliție, cerîndu-le să-i spună dacă au reținut doi marinari români care îi lipsesc de la bordul navei.

Organele de poliție i-au promis că vor cerceta și îi vor da răspunsul prin agentul de port. La circa trei ore, agentul de port a anunțat pe S.V. că biroul de emigranți a portului a refuzat să accepte cererea de rămînere în Canada a marinarilor M.M. și B.V.

Cercetările efectuate în legătură cu faptele săvîrșite de către M.M. și B.V., după reîntoarecerea acestora pe navă, au stabilit următoarele :

Încă din anul 1963 B.V. a confiat lui G.G. intenția sa de a se îmbarca pe o navă comercială românească și de a rămîne într-o țară capitalistă.

La controlul efectuat asupra valizei lui B.V., s-a găsit brevetul său de ofițer mecanic fluvial în original, cu toate că astfel de acte, prin instrucțiunile în vigoare, nu trebuie scoase din țară de către navigatori, aceștia urmînd a efectua călătoriile numai pe baza carnetelor de marinari.

M.M., în timpul călătoriei în zona Labrador, a confiat lui P.G. că intenționează să meargă la o firmă din St. John's, pentru a încheia un contract de muncă pe o perioadă determinată de timp în Canada. P.G. nu a adus la cunoștința comandantului cele ce i-au fost confiate de M.M.

În dimineața zilei de 31 martie 1970, T.I. l-a surprins pe M.M. cînd spunea lui B.V. că „dacă rămînem, a doua zi, ăștia ne calcă cu mașina".

După ce au fost aduși în țară, în timpul cercetărilor, M.M. a luat legitimația de călătorie pe C.F.R. a lui P.D., fără consimțămîntul acestuia, a șters numele titularului și a trecut numele său, apoi a folosit-o pe distanța București-Constanța.

Faptele expuse au fost recunoscute în întregime de către M.M. și B.V.

Care este încadrarea juridică a faptelor penale săvîrșite de către cei arătați în speța expusă ?

Rezolvarea speței publicate în nr. 2 (14) — 1971

I. Pentru rezolvarea completă și corectă a speței publicate în numărul anterior, era necesar să se facă precizările ce vor fi arătate în continuare, la pct. II, unde este analizată situația fiecărui infractor.

De asemenea, era necesar ca, în conformitate cu prevederile Decretului nr. 220/1960 și H.C.M. 532/1963, să se determine cuantumul valorii pagubelor cauzate avutului obștesc.

II. Fapta numitului T.V., directorul general al Combinatului petrochimic Brazi—Ploiești, de a fi transmis în scris și verbal date secrete din planul de perspectivă al Ministerului Industriei Chimice, privind necesarul de instalații al industriei chimice românești (piroliză, fenol-acetonă, detergenți, D.M.T., rășini, fenolformaldehidă, cauciuc, îngrășăminte, P.V.C., acrilonitril, polipropilenă și polietilenă de joasă presiune), pe perioada 1971—1974, numiților A.B. și F.B., reprezentanți ai unor firme străine, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de trădare prin transmitere de secrete, p.p. de art. 157 alin. 1 C. pen.

Faptele numitului T.V., de a fi primit de la A.B. și F.B. anumite cadouri și de a fi acceptat promisiunea lui A.B. și F.B. de a primi un autoturism și schimbarea sumei de 20 000 lei la o paritate cu peste 100% mai avantajoasă decît schimburile efectuate de B.N.R., în scopul de a transmite date din planul de perspectivă al Ministerului Industriei Chimice, ce aveau caracter secret și pe care le cunoștea în virtutea calității sale de membru al colegiului acestui minister, întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de luare de mită, p.p. de art. 254 C. pen.

Faptele numitului T.V., de aş fi îndeplinit în mod defectuos obligaţiile de serviciu, prin aceea că, facilitînd recepţionarea lucrărilor de montaj executate de firma străină în condiţii necorespunzătoare clauzelor contractuale, a cauzat o pagubă importantă economiei naţionale, întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de abuz în serviciu contra intereselor obşteşti, p.p. de art. 248 alin. 2 C. pen.

Întrucît T.V. a comis mai multe infracţiuni, înainte de a fi condamnat definitiv pentru vreuna din ele, urmează să i se aplice regulile de la concursul de infracţiuni, prevăzute în art. 33 C. pen. şi următoarele.

Faptele numitului I.L., de a fi orientat activitatea organizaţiei de stat respective, cu ocazia încheierii contractului, în avantajul firmei străine (dacă se va stabili că prin ele s-au produs pagube importante economiei naţionale), întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de subminare a economiei naţionale, p.p. de art. 165 alin. 2 C. pen.

Fapta numitului I.L., de a fi primit o mie de dolari S.U.A şi un milion lire italiene, de la A.B. şi F.B., pentru a redacta contractul cu clauze avantajoase pentru firma străină, întruneşte elementele constitutive ale infracţiunii de luare de mită, p.p. de art. 254 C. pen.

În situaţia că se va stabili că I.L. nu a predat mijloacele de plată străine (dolarii S.U.A. şi lirele italiene), în cazurile şi termenele prevăzute de lege, ori a efectuat operaţii interzise cu aceste valori, fapta sa se pedepseşte conform art. 38 din Decretul nr. 210/1960 privind regimul mijloacelor de plată străine a metalelor preţioase şi a pietrelor preţioase, astfel cum a fost modificat prin Decretul nr. 46/1969.

Faptele lui I.L., de a fi inserat în conţinutul contractului clauze avantajoase pentru firma străină şi de a fi omis intenţionat să ataşeze în anexa a II-a a contractului preţurile unitare ale instalaţiilor, întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de fals intelectual, p.p. de art. 289 C. pen.

Întrucît I.L. a comis mai multe infracţiuni, înainte de a fi condamnat definitiv pentru vreuna din ele, urmează să i se aplice regulile de la concursul de infracţiuni, prevăzute în art. 33 C. pen. şi următoarele.

Faptele lui A.B. şi F.B., reprezentanţi ai unor firme străine, de a fi procurat date secrete privind necesarul de instalaţii al industriei chimice româneşti, întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de spionaj, p.p. de art. 159 C. pen.

Faptele lui A.B. şi F.B., de a fi dat diferite cadouri şi de a fi făcut promisiuni lui T.V., în scopul de a le procura datele cu caracter economic ce constituiau secrete de stat, întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de dare de mită, p.p de art. 255 C. pen.

Faptele lui A.B. şi F.B., de a fi dat lui I.L. mijloace de plată străine pentru a insera în conţinutul contractului clauze avantajoase pentru firma străină, întrunesc elementele constitutive ale infracţiunii de dare de mită, p.p. de art. 255 C. pen.

Întrucît A.B. şi F.B. au comis mai multe infracţiuni, înainte de a fi condamnaţi definitiv pentru vreuna din ele, urmează să li se aplice regulile de la concursul de infracţiuni prevăzute de art. 33 C. pen. şi următoarele.

Cititorii întreabă

Redacţia răspunde

CE SE FACE CU DOSARUL ÎN CARE URMĂRIREA PENALĂ A FOST ÎNCEPUTĂ ÎN REM IAR FĂPTUITORUL NU ESTE DESCOPERIT ?

În literatura juridică de specialitate a fost exprimată opinia că, în astfel de cazuri, după efectuarea tuturor actelor de urmărire necesare pentru descoperirea făptuitorului, dacă nu s-a ajuns la nici un rezultat, dosarul se trimite procurorului, cu propunerea de amînare fără termen a urmăririi penale. Procurorul, constatînd că organul de cercetare a făcut toate diligenţele pentru descoperirea sau identificarea făptuitorului, va încuviinţa prin rezoluţie propunerea de amînare fără termen a urmăririi începute [1]).

Această soluţie nu poate fi acceptată pentru următoarele considerente :

[1]) V. Dongoroz ş.a. „Noul Cod de procedură penală şi Codul de procedură penală anterior, prezentare comparativă", E.P., Bucureşti, 1969, p. 169.

a) Este nelegală, în sensul că nu este reglementată sau consacrată prin nici o dispoziție a C. pr. pen. ;

b) Se găsește în totală discordanță cu scopul procesului penal înfățișat în art. 1 C. pr. pen., precum și cu toate dispozițiile procedurale menite să asigure aflarea adevărului cu privire la persoana făptuitorului ;

c) Constituie un mijloc de declinare a răspunderii și de justificare a pasivității manifestate față de cauza respectivă, după încuviințarea amînării sine die a urmăririi penale de către procuror ;

d) Este dăunătoare realizării politicii penale a statului nostru.

Pentru considerațiile expuse, opinăm că în cazul în care urmărirea penală a fost începută in rem, iar făptuitorul nu a fost descoperit — cu toate diligențele depuse în această direcție de către organul de cercetare penală — dosarul să fie menținut în lucru pînă la descoperirea făptuitorului sau pînă la ivirea uneia din cauzele prevăzute de art. 10 C. pr. pen., care constituie temeiul propunerii de clasare conform art. 11 pct. 1, lit. a, C. pr. pen. Este soluția care se degajă din toate dispozițiile Codului de procedură care reglementează urmărirea penală.

CUM SE PROCEDEAZĂ ÎN SITUAȚIA ÎN CARE SE STABILEȘTE CĂ NU ÎNVINUITUL, CI O ALTĂ PERSOANĂ ESTE AUTORUL INFRACȚIUNII SĂVÎRȘITE ?

Reținîndu-se că A.M. este autorul unui manifest cu conținut fascist afișat într-un loc public, s-a început urmărirea penală împotriva lui, pentru infracțiunea de propagandă contra orînduirii socialiste, p.p. de art. 166 alin. 1 C. pen.

În cursul desfășurării urmăririi penale, s-a stabilit că nu învinuitul A.M., ci P. I. este autorul manifestului sus-menționat.

În astfel de cazuri, organul de cercetare al securității este obligat : să propună scoaterea de sub urmărire penală a lui A.M., în baza art. 11 pct. 1, lit. b, C. pr. pen., raportat la art. 10 lit. c, C. pr. pen. [1]) ; să dispună începerea urmăririi penale împotriva lui P.I., pentru săvîrșirea infracțiunii de propagandă împotriva orînduirii socialiste, p.p. de art. 166 alin. 1, C. pen.

[1]) A se vedea „Documente care se întocmesc în activitatea de urmărire penală" formular nr. 105 adaptat la situația scoaterii de sub urmărire penală.

Dacă la stabilirea situației că P.I. este autorul infracțiunii s-a ajuns pe baza unui denunț primit în cursul desfășurării urmăririi penale împotriva lui A.M., începerea urmăririi penale se va dispune prin rezoluție potrivit art. 228 alin 1, C. pr. pen.

Dacă dimpotrivă la stabilirea situației menționate se ajunge pe baza datelor din urmărirea informativă, se va începe urmărirea penală prin proces-verbal, conform art. 228 alin. 2, C. pr. pen. [2])

CUM SE CALIFICĂ FAPTA UNEI PERSOANE DE A ADRESA PUBLICULUI — PRIN FIȚUICI MULTIPLICATE ȘI RĂSPÎNDITE — URMĂTORUL ÎNDEMN : „CETĂȚENI, SABOTAȚI POLITICA ECONOMICĂ A STATULUI !"

Pentru a putea realiza o încadrare corectă a acestor fapte în textele penale incriminatorii este necesar să se precizeze dacă ea a influențat vreo persoană în așa măsură încît să o facă să ia hotărîrea de a sabota politica economică a statului nostru.

În ipoteza că fapta sus-menționată nu a avut o asemenea urmare, ea se încadrează în art. 166 alin. 2 C. pen. — deoarece atît prin condițiile comiterii, cît și prin urmările posibile constituie o acțiune din care ar putea rezulta un pericol pentru securitatea statului — și în art. 324 alin. 1 C. pen. — constituind un act de îndemnare a publicului la săvîrșirea infracțiunii de sabotaj - cu aplicarea dispozițiilor art. 33 lit. b și urm. din C. pen.

În ipoteza în care fapta arătată a exercitat asupra vreunei persoane o astfel de influență încît a determinat-o să săvîrșească infracțiunea de sabotaj (adică a făcut să se nască în mintea acestei persoane hotărîrea de a săvîrși fapte de sabotaj), ea se califică instigare la infracțiunea de sabotaj și se încadrează în dispozițiile art. 25 și 27 C. pen., comb. cu art. 164. C. pen.

În cazul în care instigarea la infracțiunea de sabotaj nu este urmată de executare sau dacă cel instigat se desistă (adică revine de bunăvoie asupra hotărîrii luate) ori împiedică producerea rezultatului faptei de sabotaj, în locul dispozițiilor art. 26 C. pen. sînt aplicabile dispozițiile art. 29 C. pen.

În același mod se impun a fi analizate toate îndemnurile adresate publicului în condiții similare.

[2]) I d e m, formular 98.

O CERCETARE ASUPRA OPINIEI PUBLICE ÎN SOCIALISM

Fenomenul opiniei publice constituie, fără îndoială, una din formele cele mai complexe – dar şi de cea mai mare semnificaţie – prin care colectivitatea umană se angajează activ în acţiunea socială, judecînd comportamente, fapte, evenimente etc. Adîncirea ariei de investigaţie a psihologiei sociale a atras nu de puţină vreme un interes real faţă de fenomenul social al opiniei publice, acestuia fiindu-i dedicate numeroase studii. Cercetarea sistemului şi mecanismelor opiniei publice capătă însă dimensiuni noi o dată cu saltul revoluţionar pe care poporul nostru, alături de alte popoare, l-a săvîrşit făurind şi perfecţionind o orînduire socialistă.

Experienţa procesului revoluţionar socialist din ţara noastră este implicit experienţa unor mutaţii adînci în structura şi formele de manifestare, în funcţiile şi factorii opiniei publice.

Reflectare concludentă a conştiinţei socialiste a poporului, opinia publică socialistă devine unul din factorii majori ai progresului socialist, o importantă forţă de mobilizare a eforturilor constructive, de prevenţie şi deopotrivă, de respingere a oricăror manifestări negative în viaţa colectivităţii umane, a întregii noastre societăţi.

*În acest context, ne atrage atenţia apariţia în Editura politică a lucrării lui Dumitru I. Mazilu, lucrare consacrată examinării opiniei publice socialiste *). Apariţia acestui volum răspunde evident unei necesităţi a frontului nostru publicistic de a reflecta cît mai amplu şi totodată competent conţinutul şi modalităţile de expresie a psihologiei sociale a colectivităţii socialiste cu acele note definitorii care se constituie în acţiunea diverselor manifestări ale opiniei publice. Analiza pe care o realizează partidul nostru în acţiunea sa permanentă, în documentele sale, atestă faptul că organizarea şi stimularea unei autentice opinii publice socialiste este o chezăşie importantă a realizării impresionantelor obiective pe care poporul nostru şi le propune în procesul de făurire a unei societăţi socialiste dezvoltate multilateral.*

Lucrarea la care ne referim este structurată în trei părţi, care converg spre a ne înfăţişa atît sensurile teoretice şi modalităţile concrete ale opiniei publice care se constituie în societatea noastră, cît şi controversele existente în jurul ideii şi conceptului de opinie publică, controverse care pun şi mai limpede în valoare caracterul ştiinţific consecvent al poziţiei marxism-leninismului creator. Astfel, întiiul capitol îşi propune să aducă în faţa cititorului complexitatea şi semnificaţiile sociale multiple ale opiniei publice. Autorul izbuteşte aici să realizeze o privire sintetizatoare asupra multiplelor sensuri pe care opinia publică le-a căpătat în istoria societăţii omeneşti, zăbovind însă cu insistenţă asupra unor analize întreprinse în literatura burgheză contemporană şi marcînd cu claritate caracterul lacunar şi inconsistenţa ştiinţifică a numeroase din aceste concepţii. Întrucît, opinia publică reprezintă un fenomen social bine marcat de principiul dialectic al istoricităţii, lucrarea examinează conţinutul, forma şi finalitatea opiniei publice în diferite etape ale istoriei umanităţii. În acest context, se formulează concluzia că o dată cu împărţirea societăţii în clase cu interese opuse, în toate orînduirile presocialiste, „opinia publică se manifestă, în mod obiectiv, ca o opinie de clasă, cu un conţinut concret istoric". Urmărirea relaţiei dintre opinia publică şi lumea contemporană duce în mod firesc spre concluzia că astăzi, mai mult ca oricînd, opinia publică a maselor populare se conturează ca o forţă socială mereu mai activă în viaţa orînduirii burgheze, expresie a unei antrenări conştiente, sporite a maselor populare în întreaga viaţă socială. Dar societatea care defineşte cel mai limpede valoarea deosebită a opiniei publice a contemporaneităţii este cea socialistă, societatea care cristalizează, mereu mai mult, elemente de unitate a opiniei publice, elemente care duc la omogenizarea treptată a manifestărilor de opinie publică, la transformarea opiniei publice într-o forţă unitară, riguros orientată prin politica partidului comunist, o opinie publică cu scopuri şi finalităţi determinate. Opinia publică – relevă lucrarea – găseşte în climatul democraţiei socialiste resurse inepuizabile de afirmare, manifestîndu-se ca o forţă vie în procesul complex al conducerii vieţii sociale, ca o componentă inalienabilă a acestui proces şi avînd un aport hotărîtor în înfăptuirea politicii ştiinţifice de dezvoltare multilaterală, sub conducerea Partidului Comunist Român, a societăţii noastre socialiste.

Cel de-al doilea capitol al lucrării profesorului dr. Dumitru I. Mazilu, este consacrat unei analize de detaliu a opiniei publice în socialism, pornindu-se de la examinarea naturii şi conţinutului opiniei publice în societatea noastră. Insistînd asupra necesităţii de a realiza o privire complexă asupra fenomenului examinat, lucrarea subliniază relaţia dialectică dintre general şi particular în manifestarea opiniei publice socialiste. Concluzia formulată de autor este că „opinia noastră publică este o puternică forţă motrice a progresului social, o modalitate concretă de manifestare a conştiinţei sociale colective, care îşi găseşte expresie în aprecieri şi atitudini faţă de activitatea şi comportamentul fiecărui individ şi faţă de problemele întregii colectivităţi, manifestîndu-se spontan sau conştient şi contribuind activ la efectuarea corectivelor ce se impun" (pag. 43). Această opinie publică socialistă, caracterizată printr-un conţinut nou, este însă şi un proces de preluare şi de ridicare pe un plan superior a opiniei publice revoluţionare a maselor, a clasei muncitoare condusă de comuniştii, opinie care s-a exprimat cu atîta convingere în marile bătălii de clasă care au pregătit cucerirea socialismului. De un real interes este urmărirea rolului şi funcţiilor opiniei publice în socialism, relevîndu-se două direcţii majore de manifestare a acesteia. O primă funcţie este cea apreciativă, sau de apreciere a proceselor şi fenomenelor sociale, precum şi a comportamentului uman, iar a doua funcţie este socotită cea corectivă, sau de corecţie a proceselor şi fenomenelor sociale, precum şi a comportamentului uman. Exercitarea acestor funcţii atrage atenţia asupra mecanismelor constituirii şi manifestării opiniei publice în ţara noastră. Lucrarea subliniază că factorul politic fundamental care asigură atingerea unor asemenea trepte în maturizarea opiniei noastre publice socialiste este Partidul Comunist Român. Rolul organizaţiilor de partid, exemplul comuniştilor sînt factorii educativi şi stimulativi ai opiniei publice. Un rol important este atribuit organelor şi aparatului de stat ca instrumente formative ale opiniei publice înaintate. În legătură cu acest aspect, se remarcă faptul că activitatea organelor judiciare – securitatea, miliţia, procuratura, instanţele judecătoreşti – are o însemnătate deosebită pentru statornicirea unei opinii publice de reprobare a faptelor antisociale şi a celor vinovaţi de comiterea lor, într-un cuvînt în înfăptuirea justiţiei. Aici este examinată dubla funcţie a activităţii organelor judiciare: cea de prevenţie generală şi cea de prevenţie specială, deci modalităţi concrete ale participării la formarea, educarea şi stimularea opiniei publice înaintate. În realizarea atribuţiilor lor legale, organele de securitate primesc un sprijin susţinut din partea oamenilor muncii, din partea tuturor cetăţenilor ţării. Accentul principal este pus – în acest fel – pe contracararea acţiunilor duşmănoase, prevenirea oricăror fapte antisociale. Chiar în procesul complex al conlucrării cu oamenii muncii sînt stimulate valenţele educative ale opiniei publice, devin mai eficiente funcţiile acesteia în reprobarea faptelor antisociale, în crearea unui climat impropriu infracţiunilor şi infractorilor. Cu minuţie, autorul se opreşte în textul lucrării sale şi asupra rolului diverselor organizaţii de masă şi obşteşti, precum şi al presei, radioului şi televiziunii în influenţarea opiniei publice.

După ce relevă exigenţele sporite pe care în mod inerent le exprimă actuala etapă de dezvoltare a socialismului în ţara noastră, lucrarea formulează concluzia că în procesul construirii societăţii socialiste multilateral dezvoltate, rolul opiniei publice sporeşte, în această etapă devenind posibilă şi necesară o activitate mai intensă şi în sensul perfecţionării cadrului instituţional, necesar creşterii rolului şi eficienţei opiniei publice, manifestării acesteia în calitate de importantă forţă motrice a progresului colectivităţii socialiste.

Lucrarea lui D. I. Mazilu „Opinia publică în socialism" se recomandă ca o contribuţie la cercetarea şi explicarea fenomenului opiniei publice în societatea noastră; ea este de un real interes în pregătirea politico-ideologică a lucrătorilor din cadrul securităţii şi miliţiei, pentru toţi cei care sînt preocupaţi de studiul diverselor forme de manifestare a spiritualităţii socialiste.

Conf. univ. dr. I. ACHIM

---

*) Dumitru I. Mazilu – „Opinia publică în socialism", Editura politică, Bucureşti 1971.

VĂ RECOMANDĂM SĂ CITIȚI:

ÎN CURÎND VOR FI DIFUZATE ÎN UNITĂȚI URMĂTOARELE LUCRĂRI EDITATE DE CĂTRE DIRECȚIA PERSONAL ȘI ÎNVĂȚĂMÎNT

1

ÎNCERCĂRI DE DEZINFORMARE DIN PARTEA LEGIONARULUI „DRAGOMIR" (autori : colonel Petru Molea, locotenent-colonel Ion Diaconu, locotenent-colonel Vasile Dumitrescu).

Sinteza dezvăluie manevrele la care a recurs fostul informator „Dragomir", pentru a induce în eroare organele de securitate, precum și modul cum s-a reușit contracararea acelor manevre.

2

ÎN UMBRA UNOR TRANZACȚII COMERCIALE (autori : locotenent-colonel Aurel Stancu, maior Ion Tameș, căpitan Moise Bula).

În această lucrare este descrisă activitatea unor ofițeri de securitate, pentru a cunoaște și documenta acțiunile dușmănoase, de subminare a economiei naționale, întreprinse de Vulpe Traian, fost director-general al Combinatului petrochimic Brazi-Ploiești, împreună cu mai mulți tehnicieni ai firmei italiene S.I.R.

3

METODE FOLOSITE DE INFRACTORI PENTRU TRECEREA FRAUDULOASĂ A FRONTIEREI DE STAT PRIN PUNCTELE DE CONTROL TRECERE A FRONTIEREI. MĂSURILE CE TREBUIE LUATE PENTRU PREVENIREA UNOR ASTFEL DE ACTIVITĂȚI INFRACȚIONALE (autori : general-maior Dumitru Gherguț, general-maior Gheorghe Pele, colonel Octavian Simonis, colonel Ion Nardin, locotenent-colonel Avram Tap, locotenent-colonel Ion Matei și maior Mircea Cîmpeanu) și **ORGANIZAREA MUNCII DE SECURITATE ÎN ZONA DE FRONTIERĂ** (autori : general-maior Dumitru Gherguț, colonel Mircea Alexandru, locotenent-colonel Traian Popa și locotenent-colonel Petru Calotă).

În aceste lucrări, sînt relevate principalele procedee și mijloace folosite de elementele infractoare, cît și particularitățile în folosirea mijloacelor muncii de securitate — mai ales a rețelei informative — pentru prevenirea, descoperirea și curmarea unor asemenea activități infracționale.

4

NOȚIUNI GENERALE DESPRE INFORMAȚIE ȘI SISTEM INFORMAȚIONAL. PRELUCRAREA CREATOARE A INFORMAȚIILOR ÎN MUNCA DE SECURITATE (autori : general-maior Neagu Cosma și colonel Ion Geaglă).

În lucrare sînt prezentate : noțiunea de informație, unele caracteristici ale sale în munca de securitate și componentele procesului funcțional al sistemului informațional. Cea mai mare parte a lucrării tratează problema prelucrării creatoare a informațiilor în munca de securitate, subliniindu-se rolul gîndirii creatoare, al imaginației și al ipotezei.

5

INFRACTORUL ERA PE APROAPE (autori : general-maior Dumitru Radu, locotenent-colonel Ioan Lazăr și maior Stelian Bunea).

Este sinteza unui caz privind munca desfășurată pentru identificarea unui autor și difuzor de fițuici cu conținut dușmănos, precum și pentru curmarea activității sale infracționale.

6

DESPRE SPIONAJUL ȘI CONTRASPIONAJUL ECONOMIC (traducere realizată de căpitan Constantin Gidea și căpitan Petru Ghineț).

Lucrarea cuprinde referiri la resorturile, mijloacele și metodele spionajului economic, acordînd însă un spațiu larg problemelor privind organizarea apărării obiectivelor, asigurarea securității acestora. Prin problematica sa lucrarea este în măsură să contribuie la dezvoltarea culturii profesionale a tuturor cadrelor aparatului de securitate, fiind de un real sprijin mai ales pentru ofițerii care au sarcini nemijlocite pe linia apărării secretului de stat.

7

EVADAREA (traducere realizată de căpitan Nicolae Arcan și locotenent-major Dumitru Costache).

Este o descriere a modului cum au fost organizate și cum s-au realizat evadarea dintr-o închisoare engleză a unui spion condamnat la o pedeapsă privativă de libertate de 42 de ani și fuga în străinătate atît a lui cît și a celui ce l-a ajutat efectiv în această acțiune. „Evadarea" relevă, printre altele, minuțiozitatea cu care au fost pregătite acțiunile respective, precum și metodele și mijloacele folosite pentru realizarea lor, prezentînd interes îndeosebi pentru ofițerii care desfășoară activitate informativă în locurile de detenție și pentru cadrele punctelor de control trecere frontieră.

8

DE LA WASHINGTON LA TOKIO (traducere realizată de maior Constantin Dobre).

Un episod din activitatea informativă din timpul celui de-al doilea război mondial. Sînt redate obiective ale acestei activități și metode ale ei. Un accent deosebit se pune pe importanța și metodele de realizare ale „războiului psihologic", relevîndu-se și efectele avute de propaganda intens desfășurată pe diferite căi împotriva militarismului japonez.

9

DIVERSIUNE ÎN ETER (autori : maior Mihai Nicolae, maior Vasile Machedon, maior Mircea Cîmpeanu și căpitan Vasile Sima).

Lucrarea prezintă, în mod succint, principalele direcții ale activității dușmănoase desfășurate de postul de radio „Europa Liberă". Ea subliniază aspectele pozitive și negative ale activității desfășurate de organele de securitate în cazurile respective, precum și măsurile luate, împreună cu organele competente, în vederea contracarării manifestărilor necorespunzătoare ale tinerilor în cauză.

INDEX LEGISLATIV

Continuăm informarea cititorilor asupra principalelor acte normative apărute de la editarea ultimului număr al publicației noastre și pînă în prezent :

●

H.C.M. nr. 585 (publicată în Buletinul oficial nr. 62 din 19 mai 1971), privind construirea de locuințe de tip urban din fondurile de stat centralizate.

În hotărîre se stabilesc prețurile plafon pentru diferitele categorii de locuințe și mărimi de apartamente, precum și modul de aprobare a documentațiilor tehnico-economice.

●

Decretul nr. 97 (publicat în Buletinul oficial nr. 66 din iunie 1971), pentru modificarea Decretului nr. 650 din 1960, privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Construcțiilor Industriale.

Prin acest decret se stabilesc componența colegiului ministerului și structura organizatorică a acestui minister.

●

Decretul nr. 98 (publicat în Buletinul oficial nr. 66 din 1 iunie 1971), pentru modificarea Decretului nr. 676 din 1969, privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini.

Prin articolele modificate se stabilesc unele sarcini ale ministerului, în legătură cu centralele industriale și unitățile cu statut de centrală și a celorlalte unități din subordinea sa și structura organizatorică a ministerului.

●

H.C.M. nr. 602 (publicată în Buletinul oficial nr. 67 din 2 iunie 1971), privind controlul la trecerea frontierei de stat române.

Această hotărîre, care înlocuiește H.C.M. nr. 2415 din 1968, cu modificările ulterioare, stabilește punctele de control pe unde se poate face trecerea persoanelor, a mijloacelor de transport, a mărfurilor și a altor bunuri peste frontiera de stat română. În hotărîre se mai prevăd organizarea și funcționarea punctelor de control, modul de efectuare a controlului, dispoziții cu privire la punctele de control rutiere, feroviare, portuare, aeroportuare, controlul sanitar, veterinar și fitosanitar, precum și dispoziții speciale și finale.

Spre deosebire de hotărîrea pe care o abrogă, noua hotărîre conține dispoziții mai detaliate cu privire la problemele menționate mai sus.

În hotărîre se precizează că punctele de control se organizează de către Ministerul Afacerilor Interne în colaborare cu Consiliul Securității Statului și cu alte organe centrale.

De menționat că hotărîrea conține dispoziții amănunțite referitoare la trecerea frontierei de stat române cu arme de foc.

●

H.C.M. nr. 631 (publicată în Buletinul oficial nr. 69 din 1971), pentru aprobarea Acordului dintre guvernul Republicii Socialiste România și guvernul Republicii Populare Bulgaria, privind facilitarea călătoriilor cetățenilor lor domiciliați în zona micului trafic de frontieră a celor două țări.

●

H.C.M. nr. 738 (publicată în Buletinul oficial nr. 77 din 24 iunie 1971), pentru completarea anexei nr. 2 E la H.C.M. nr. 900 din 1970, cu privire la pregătirea și realizarea lucrărilor de investiții.

●

Ordinul ministrului sănătății nr. 256 (publicat în Buletinul oficial nr. 77 din 24 iunie 1971), privind stabilirea unităților sanitare care înscriu grupa sanguină în buletinul de identitate și a normelor tehnice pentru organizarea și desfășurarea acestei acțiuni.

Ordinul este emis în baza art. 12 din Legea nr. 5 din 1971 cu privire la actele de identitate ale cetățenilor români. Se precizează cum se efectuează înscrierea în buletinele de identitate a grupei sanguine a persoanelor.

●

Decretul nr. 99 (publicat în Buletinul oficial nr. 83 din 7 iulie 1971), pentru modificarea Decretului nr. 657 din 1969, privind organizarea și funcționarea Ministerului Industriei Ușoare.

Prin acest decret, se modifică structura organizatorică a Ministerului Industriei Ușoare, constituindu-se 5 departamente care coordonează subramurile de producție.

Decretul nr. 100 (publicat în Buletinul oficial nr. 83 din 7 iulie 1971), pentru completarea Decretului nr. 14 din 1971, privind înființarea, organizarea și funcționarea Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Apelor.

În structura organizatorică a acestui organ central, se include Direcția de organizare și îndrumare a producției agricole în zona necooperativizată.

H.C.M. nr. 804 (publicată în Buletinul oficial nr. 84 din 8 iulie 1971), privind modificarea H.C.M. nr. 792 din 1960, pentru aplicarea Decretului nr. 221 din 1960 cu privire la executarea silită împotriva persoanelor fizice, a plății impozitelor și a taxelor neachitate în termen și a creanțelor bănești ale organizațiilor socialiste, precum și cu privire la executarea confiscării.

Prin noua hotărîre se creează posibilitatea pentru organele C.S.S., M.A.I., Ministerului Justiției și Procuraturii R.S.R. de a prelua cu precădere, față de alte organizații socialiste, în limita creditelor bugetare și a indicatorilor de plan, unele bunuri provenite din confiscări cum sînt: autovehicule, aparate de filmat, de proiecție mici, dispozitive de fotografiere și filmări speciale, microscoape, aparatură de radio emisie-recepție și altele.

Hotărîrea Consiliului de Stat nr. 22 din 1971 (publicată în Buletinul oficial nr. 85 din 9 iulie 1971), privind sancționarea unor tovarăși cu funcții de conducere, pentru lipsurile în organizarea desfacerii mărfurilor, în gospodărirea și păstrarea fondului de marfă, precum și pentru nerespectarea regulilor de igienă la desfacerea produselor agroalimentare, constatate cu prilejul vizitei de lucru a conducerii de partid și de stat, în unele piețe și magazine agroalimentare din municipiul București.

H.C.M. nr. 829 (publicată în Buletinul oficial nr. 87 din 12 iulie 1971), pentru modificarea H.C.M. nr. 424 din 1970, privind stabilirea unor măsuri în legătură cu regimul pașapoartelor.

Prin această hotărîre se stabilește dreptul punctelor de control pentru trecerea frontierei de stat de a prelungi viza turistică pentru străini și pentru cetățenii români domiciliați în străinătate, care vin temporar în România.

H.C.M. nr. 845 (publicată în Buletinul oficial nr. 88 din 15 iulie 1971), privind stabilirea cuantumului retribuției experților contabili și a experților tehnici.

Cuantumul retribuției experților contabili și a celor tehnici se stabilește de la 12 la 25 lei, pentru fiecare oră de muncă prestată. Acest cuantum poate fi majorat pînă la 50%, în cazul expertizelor efectuate de specialiști cu înaltă calificare.

Decretul nr. 251 (publicat în Buletinul oficial nr. 89 din 29 iulie 1971), privind modificarea articolului 23 din Legea nr. 58 din 1968, pentru organizarea judecătorească.

Modificările ce se aduc se referă la judecarea unor pricini în complet format dintr-un singur judecător. Aceste pricini sînt de importanță minoră și nu intră în competența de cercetare a organelor securității statului.

Decretul nr. 252 (publicat în Buletinul oficial nr. 90 din 30 iulie 1971), pentru modificarea art. 12 din Decretul nr. 328 din 1966, privind circulația pe drumurile publice.

Modificarea ce se aduce stabilește obligația conducătorilor de vehicule de a opri vehiculele în afara părții carosabile sau cît mai aproape de bordură, ori acostamentul drumului public, la semnalul agenților de circulație care însoțesc coloane oficiale de autovehicule.

Hotărîrea Consiliului de Stat nr. 25 (publicată în Buletinul oficial nr. 90 din 30 iulie 1971), privind analizele care se efectuează de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale, din însărcinarea Consiliului de Stat, asupra activității organelor administrației de stat și a celorlalte organe ale statului.

Printre analizele care se efectuează de comisiile permanente ale Marii Adunări Naționale se prevede și aceea referitoare la activitatea ministerelor și a celorlalte organe centrale de stat, a Tribunalului Suprem și a Procuraturii R.S.R.

H.C.M. nr. 930 (publicată în Buletinul oficial nr. 90 din 30 iulie 1971), pentru modificarea unor dispoziții din Regulamentul pentru aplicarea Decretului nr. 328 din 1966, privind circulația pe drumurile publice și pentru stabilirea și sancționarea contravențiilor în acest sector, aprobat prin H.C.M. nr. 772 din 1966.

Prin această modificare, se desființează prioritatea de trecere a vehiculelor care circulă din partea stîngă, într-o intersecție cu sens giratoriu, față de cele care circulă din partea dreaptă.

H.C.M. nr. 933 (publicată în Buletinul oficial nr. 90 din 30 iulie 1971), privind stabilirea de către comitetele executive ale consiliilor populare județene și al municipiului București, a funcțiilor care dau dreptul la decontarea cheltuielilor efectuate cu mijloacele de transport în comun, în cadrul municipiilor sau în cadrul orașelor de reședință.

Decretul nr. 258 (publicat în Buletinul oficial nr. 91 din 31 iulie 1971), pentru ratificarea Acordului dintre guvernele Republicii Populare Bulgaria, Regatului Greciei, Republicii Socialiste România, Republicii Turcia și Republicii Socialiste Federative Iugoslavia privind cooperarea reciprocă în domeniul turismului în regiunea balcanică.

Decretul nr. 257 (publicat în Buletinul oficial nr. 93 din 3 august 1971), pentru ratificarea Protocolului referitor la modificarea Convenției privind decontările multilaterale în ruble transferabile și organizarea Băncii Internaționale de colaborare economică, precum și a statutului acestei bănci, semnat la Moscova, la 18 decembrie 1970.

H.C.M. nr. 931 (publicată în Buletinul oficial nr. 97 din 10 august 1971), privind aprobarea statutului Institutului român de consulting „ROMCONSULT".

În statut se precizează că Institutul român de consulting „ROMCONSULT" este o organizație profesională cu personalitate juridică avînd sediul în municipiul București, a cărei activitate cuprinde toate genurile de consultări tehnice, economice, științifice, de informare, expertize și studii în diferite domenii.

Institutul poate constitui filiale care să grupeze persoane fizice sau organizații de specialitate și se poate afilia la alte organizații naționale sau internaționale cu același gen de activitate.

Institutul funcționează cu specialiști proprii și cu colaboratori de specialitate externi (din alte țări).

COLEGIUL DE REDACȚIE

General-maior DUMITRU BORȘAN — **președinte**, general-maior ALEXANDRU DUMITRAȘCU — **vicepreședinte**, general-maior ION MORARU, colonel GHEORGHE SIMIONESCU, colonel GEORGE ALEXANDRESCU, colonel GHEORGHE BĂLEANU, colonel EMILIAN GEORGESCU, colonel ARISTOTEL STAMATOIU, colonel ION GEAGLĂ, locotenent-colonel ION BARBULEA, locotenent-colonel EUGEN PANDELESCU, maior MIHAI DIMA — **redactor șef**.